

“विविधतायुक्त गाउँशहर, समृद्ध मेरो व्यास नगर”
व्यास नगर दर्पण-२०८१

३३औं स्थापना दिवस

व्यास नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
दमौली, तनहुँ, गण्डकी प्रदेश, नेपाल

नगर कार्यपालिका सदस्यहरु

वैकुण्ठ न्यौपाने
नगर प्रमुख

इन्दिरा दरै
नगर उपप्रमुख

रमेशचन्द्र हडखले
वडाध्यक्ष १

काशीराम श्रेष्ठ
वडाध्यक्ष २

अनुप राना
वडाध्यक्ष ३

मनवहादुर गुरुङ
वडाध्यक्ष ४

विष्णुकुमार श्रेष्ठ
वडाध्यक्ष ५

जीवन गुरुङ
वडाध्यक्ष ६

कृष्णप्रसाद न्यौपाने
वडाध्यक्ष ७

युवराज गुरुङ
वडाध्यक्ष ८

सुरेश थापा
वडाध्यक्ष ९

खेमराज पोखरेल
वडाध्यक्ष १०

दलबहादुर दुरा
वडाध्यक्ष ११

बमबहादुर आले
वडाध्यक्ष १२

बसन्त आले
वडाध्यक्ष १३

काजीमान श्रेष्ठ
वडाध्यक्ष १४

चन्द्रमाया परिवार
कार्यपालिका सदस्य

नरीमाया राना
कार्यपालिका सदस्य

कमलादेवी घर्ती
कार्यपालिका सदस्य

ज्ञानुमाया सुनार
कार्यपालिका सदस्य

किस्ना दुरा गुरुङ
कार्यपालिका सदस्य

निला घिमिरे
कार्यपालिका सदस्य

चेतबहादुर दरै
कार्यपालिका सदस्य

रनसिं नेपाली
कार्यपालिका सदस्य

काशीराम गैरे
सदस्य सचिव

संरक्षक

श्री वैकुण्ठ न्यौपाने
नगर प्रमुख

सल्लाहकार

श्री इन्दिरा दरै
उपप्रमुख

श्री काशीराम गैरे
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सम्पादन मण्डल

श्री केदारराज आचार्य (उपसचिव)
श्री गोकर्णराज वाग्ले (प्रशासकीय अधिकृत)
श्री भेषराज तिवारी (सहायक प्रशासकीय अधिकृत)

प्रकाशक

व्यास नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

दमौली, तनहुँ, गण्डकी प्रदेश, नेपाल

फोन नं. ०६५-५६४९६९, फ्याक्स ०६५-५६३२३३

Email: vyasmunicipality@gmail.com

Website: www.vyasmun.gov.np

प्रकाशन मिति: २०८१ चैत्र ३० गते

सम्पादकीय

साविक दमौली गा.वि.स. लाई प्रजातान्त्रिको पुनर्स्थापना पछिको पहिलो जननिर्वाचित सरकारद्वारा २०४८ साल चैत्र ३० गते व्यास नगरपालिकाको घोषणासँगै स्थापना भएको यस नगरपालिकाको नाम चारवेद, अठार पुराणका रचयीता २८ औं व्यासावतार श्रीकृष्ण द्वैपायन महर्षि वेदव्यासको पवित्र नामबाट नामाकरण गरी “व्यास नगरपालिका” राखिएको हो । २०७२ साल पछि राज्यको पुनर्संरचना पश्चात् विस्तारित भै २४८ वर्ग किलो मिटर क्षेत्रफलमा फैलिएको तनहुँको सबैभन्दा पुरानो र सदरमुकाममा रहेको ठूलो नगरपालिका समेत रहेकोले जिल्लाका अन्य पालिकाहरु समेत व्यास नगरपालिकाको सेवा प्रवाह र विकासको गतिलाई नजिकबाट नियालिरहेको पाइन्छ । सीमित श्रोत र साधनहरुको अधिकतम परिचालन मार्फत नगरवासीहरुले अनुभूति गर्ने गरी नगरको सर्वाङ्गीण विकास र समृद्धिको अभियानमा स्थापना कालदेखि नै क्रियाशील रहेको यस नगरपालिकाले यही चैत्र ३० गते आफ्नो ३३ औं स्थापना दिवस मनाउने अत्यन्तै सुखद र महत्वपूर्ण क्षणमा उभिएको छ ।

“विविधतायुक्त गाउँ शहर समृद्ध मेरो व्यास नगर” भन्ने दीर्घकालीन सोचलाई आत्मसाथ गरी पूर्ण रुपमा पारदर्शी भई जनसहभागिता र उत्तरदायित्वलाई सुनिश्चितता गर्दै नगरवासीहरुलाई संविधान र कानून बमोजिमका सुलभ र गुणस्तरीय सेवा प्रवाह गर्नेतर्फ नै नगरपालिकाले आफ्नो ध्यान केन्द्रित गरेको छ । चालु आर्थिक वर्षमा नगरपालिकाले अगाडि बढाएका संस्थागत, सामाजिक, आर्थिक, शैक्षिक, स्वास्थ्य संरचना र पूर्वाधार विकास लगायतका गतिविधिहरुको समग्र प्रतिवेदनको रुपमा रहेको “व्यास नगर दर्पण २०८१” ले नगरपालिकाका गतिविधिहरुको समीक्षा गर्ने अवसरका साथै भविष्यको विकासका लागि नयाँ दृष्टिकोण र सोचलाई समेत प्रस्तुत गरी नगरपालिकाका सबै क्रियाकलापहरुलाई एकताबद्ध र पारदर्शी तरिकामा जनतासम्म पुऱ्याउने कार्यमा महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने विश्वास लिएका छौ ।

व्यास नगरपालिकाको स्थापना दिवसको अवसरमा यस नगरपालिकालाई उचाइमा पुऱ्याउन महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउनुहुने आदरणीय पूर्व जनप्रतिनिधिज्यूहरुको उच्च सम्मान गर्दै सेवा प्रवाहमा अहोरात्र क्रियाशील सबै जनप्रतिनिधि र निष्ठावान कर्मचारीहरु प्रति धन्यवाद ज्ञापन गर्दछौ ।

व्यास नगर दर्पणको पाँचौं संस्करण २०८१ मार्फत नगरपालिकाको गतिविधि र क्रियाकलाप प्रकाशित गर्न सुभावा प्रदान गर्नुहुने नगर प्रमुखज्यू, उपप्रमुखज्यू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू, वडाध्यक्षज्यूहरु, कार्यकारिणी सदस्यज्यूहरु, सल्लाहकारज्यूहरु, सम्पूर्ण कर्मचारीहरु लगायतका महानुभावहरुमा हार्दिक कृतज्ञता एवं धन्यवाद व्यक्त गर्दछौ । नगरपालिकाको हरेक पक्ष र गतिविधिमा सामिप्यता राखी सदैव नगरको विकासमा हातेमालो गर्नुहुने सम्पूर्ण नगरवासीहरुको योगदान र समर्थन प्रति हामी आभारी छौ । अन्त्यमा नववर्ष २०८२ को सुखद अवसरमा सम्पूर्ण नगरवासीहरुमा हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौ

धन्यवाद !

नेपाल
Nepal

राष्ट्रपति
The President

शुभकामना

व्यास नगरपालिकाको ३३ औं स्थापना दिवसका अवसरमा सम्पूर्ण नगरवासी, जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, शुभेच्छुक र सरोकारवालाहरूमा हार्दिक बधाई तथा शुभकामना व्यक्त गर्दछु। साथै, स्थापना दिवसका अवसरमा यस नगरपालिकाले गरेका सामाजिक, आर्थिक र भौतिक पूर्वाधार निर्माणलगायतका गतिविधि र विविध पक्षलाई चिनाउने लेखरचनासहितका सामग्री समावेश गरी व्यास नगर दर्पण २०८१ प्रकाशन गर्न लागेको थाहा पाउँदा मलाई खुशी लागेको छ। नगरपालिकाका बारेमा जान्नुभन्नु चाहने एवम् अध्ययन अनुसन्धान गर्नेका लागि यो पठनीय दस्तावेजका रूपमा रहने मैले विश्वास लिएको छु।

नेपालको संविधानले संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको मूल संरचना संघ, प्रदेश र स्थानीय गरी तीन तहको हुने व्यवस्था गरेको छ। स्थानीय सरकार नागरिक अर्थात् नगरवासीको नजीक रहन्छ। उनीहरूको दैनिक कामकाजमा सहयोगी बन्छ। विकास, निर्माणसँगै आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक तथा राजनीतिक सरोकारका सम्बन्धमा पनि नजिकबाट संलग्न रहन्छ। यस अर्थमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रले परिकल्पना गरेको उद्देश्यलाई साकार पार्ने स्थानीय तह लोकतन्त्रका आधारभूत स्तम्भ हुन्।

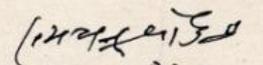
संघीयता कार्यान्वयनमा योगदान गर्नु सबै क्षेत्रको दायित्व हो। नागरिकका दैलो दैलोमा सरकार पुऱ्याउनु संघीयताको मूल मर्म हो। यो मर्म आम नागरिकलाई प्रत्याभूत गराउन स्थानीय तहले अझै धेरै काम गर्नुपर्ने छ। विकास, पूर्वाधार, कृषि, शिक्षा, सडक, खानेपानी, बिजुलीसहित जनताका आधारभूत आवश्यकता पुरा गर्नुपर्ने आजको आवश्यकता हो। जनचाहनाअनुरूप सुशासन, सेवा र सुविधा सरल, सहज एवम् प्रभावकारी तवरले दिन सकिएमा मात्र संविधान र लोकतन्त्रले परिकल्पना गरेको लक्ष्य पुरा हुन्छ।

गण्डकी प्रदेश तनहुँ जिल्लाको सदरमुकाममा रहेको व्यास नगरपालिकाले विगतको अनुभव एवम् वर्तमानको आवश्यकता र मागअनुसार जनताको आकांक्षा पूरा गर्न अझै प्रभावकारी ढंगले काम गर्ने मैले विश्वास लिएको छु। सेवा प्रवाहलाई आधुनिक र प्रविधिमैत्री बनाउँदै विकास निर्माणको जनताको चाहनालाई संवोधन गर्न र विशेषत नयाँ पुस्ता र आधुनिक युग अनुरूपको जनताको चाहनालाई संवोधन गर्ने गरी योजना बनाएर अघि बढ्नु विशेष ध्यान दिने पनि मैले विश्वास लिएको छु।

अन्त्यमा, संविधानको भावना तथा संघीयताको मर्म अनुरूप हुनेगरी राज्यबाट प्रवाह हुने सेवा, विकास निर्माणसम्बन्धी कामलाई नतिजामुखी र नागरिकले अनुभूत गर्न सक्नेगरी सम्पादन गर्न तथा सुशासन प्रत्याभूत गर्न नगरपालिका सफल रहनेछ, भन्ने विश्वासका साथ नगरपालिकाको उत्तरोत्तर प्रगतिको कामना गर्दछु।

जय नेपाल !

मिति : २०८१ चैत्र २१ गते

रामचन्द्र पौडेल

गण्डकी प्रदेश सरकार
पोखरा, नेपाल

शुभकामना

तनहुँ जिल्ला स्थित व्यास नगरपालिकाको ३३ औँ स्थापना दिवसको अवसरमा सम्पूर्ण नगरवासी दाजुभाई दिदीबहिनीहरुमा हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछु। दिवसको अवसरमा प्रकाशित “व्यास नगर दर्पण २०८१” यस नगरपालिकाको लागि महत्वपूर्ण संग्रहको रुपमा रहनेछ भन्ने मैले विश्वास लिएको छु।

व्यास नगरपालिका ऐतिहासिक, सांस्कृतिक तथा शैक्षिक दृष्टिले महत्वपूर्ण छ। यहाँका जनताले स्थानीय विकास, सेवा प्रवाह तथा सामाजिक सहकार्यमा देखाएको सक्रियता प्रशंसनीय छ। यस नगरपालिकाले विकासको यात्रामा हासिल गरेका उपलब्धिहरु अझै सुदृढ र दिगो बनोस् भन्ने कामना गर्दछु।

स्थापना दिवसको अवसरले हामीलाई विगतको मूल्याङ्कन गर्दै वर्तमानको गौरव गर्ने र भविष्य प्रति प्रतिबद्ध रहने अवसर प्रदान गर्दछ। नगरको समग्र विकास, समावेशी शासन प्रणाली तथा समुन्नत जीवनशैलीको परिकल्पना साकार पार्न नवितम योजना र कार्यक्रमलाई यस नगरपालिकाले प्राथमिकता दिने नै छ।

प्रदेश सरकार स्थानीय तहहरूसँग सहकार्य गर्दै जनताको जीवनस्तर उकास्न प्रतिबद्ध छ। यस यात्रामा गण्डकी प्रदेश सरकारले लिएको “आत्मनिर्भर र समुन्नत प्रदेश : सुखी प्रदेशवासी” को संकल्प पुरा गर्न स्थानीय तहहरुबाट पनि रचनात्मक सहयोगको अपेक्षा गरेका छौँ।

अन्त्यमा, हामी सबैको साझा प्रयास र सहकार्यबाट व्यास नगरपालिकालाई समवेशी विकास, आधुनिक पूर्वाधार र जनमूखी सेवाको उदाहरणीय नमुना बनाउने दिशामा निरन्तर अघि बढ्न स्थापना दिवसले थप प्रेरणा मिलाोस् भन्ने कामना सहित हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछु।

धन्यवाद। जय नेपाल।

२०८१, चैत

.....सुरेन्द्रराज पाण्डे.....

सुरेन्द्रराज पाण्डे
मुख्यमन्त्री

मा. शंकर भण्डारी
प्रतिनिधि सभा सदस्य
एवम्
केन्द्रीय सदस्य - नेपाली कांग्रेस

Hon. Shankar Bhandari
Member of Parliament
&
Central Member of Nepali Congress

मिति :- २०८१/१२/२४

हार्दिक शुभकामना

महाभारत, चारवेद र अठारपुराणका रचयिता वेदव्यासको जन्मभूमि दमौलीमा रहेको जिल्लाकै सबैभन्दा जेठो नगरपालिका व्यास नगरपालिकाले ३३ औं स्थापना दिवसको अवसर पारेर "व्यास नगर दर्पण २०८१" प्रकाशन गर्न लागेको जानकारी पाउँदा मलाई अत्यन्त खुसी लागेको छ।

व्यास नगरपालिकाले प्रकाशन गर्न लागेको यस स्मारिकाले व्यास नगरपालिकाको सामाजिक, आर्थिक, भौतिक पूर्वाधार सम्बन्धी गतिविधिलाई उजागर गर्न महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने अपेक्षा गरेको छ। व्यास नगरपालिका धार्मिक, साँस्कृतिक र पर्यटकीय हिसाबले निकै सम्भावना बोकेको नगर हो। यि क्षेत्रको प्रवर्द्धन गर्न सकेको खण्डमा समृद्ध व्यास नगर निर्माणको अभियानमा सफलता मिल्नेमा कुनै द्विविधा देखिदैन। तसर्थ, समृद्ध व्यास नगर निर्माणको अभियानमा नगरपालिकाले चालेको अभियानमा मेरो पूर्ण साथ रहने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछु।

अन्तमा, व्यास नगरपालिकाको ३३ औं स्थापना दिवसका अवसरमा व्यास नगरपालिकाका जनप्रतिनिधि, कर्मचारी तथा सम्पूर्ण नगरवासीलाई हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दै सफलताको कामना गर्दछु।

जय नेपाल।

मा. शंकर भण्डारी
प्रतिनिधि सभा सदस्य
एवम्
केन्द्रीय सदस्य - नेपाली कांग्रेस

सम्पर्क नं.: ९८५१०७७४३९
निजी सचिवालय : ९८४१४८७६११
९८५६०६००७०

Contact Number : 9851077439
Private Secretariat : 9841487611
Email : adhikariprakash805@gmail.com

9856060070

SWARNIM WAGLÉ, PhD

Member of Federal Parliament, Nepal

डा. स्वर्णिम वाग्ले

सदस्य, संघीय संसद, नेपाल

शुभकामना

व्यास नगरपालिकाको ३३औं स्थापना दिवसको अवसरमा नगरपालिकाले गरेका विकास निर्माणसम्बन्धी गतिविधिहरूलाई समेटेर निकाल्न लागेको 'व्यास नगर दर्पण २०८१' को सफल प्रकाशन र सम्प्रेषणका लागि शुभकामना व्यक्त गर्दछु।

नेपालभरनै नागरिकका अपेक्षा चुलिएका छन् भने भौतिकसामाजिक विकास र सुशासनका धेरै - स्रोतको सीमा र चापबीच व्यास -साधन नगरपालिकाहरूका मातहत छन्। :जिम्मेवारीहरू संविधानत नगरपालिकाले सञ्चालन गरेका विभिन्न योजनाहरू नगरको समुन्नत विकासमा योगदान पुर्याउने उद्देश्यले अघि सारिएको छ भन्ने मेरो विश्वास छ। आम नागरिक र सरोकारवालाहरूको सहभागिता र अपनत्वसहित अघि बढेका आयोजना एवं कार्यक्रमहरूले समग्र तनहुँ जिल्लाका बासिन्दाहरूको जीवनस्तरमा छोटो समयमै उल्लेख्य परिवर्तन आउनेछ भन्ने आशा छ।

तनहुँको सर्वाङ्गीण उन्नयनको यात्रा निरन्तर अघि बढोस् भन्ने कामनासँगै यस स्थापना दिवसले नगरको ऐतिहासिक गौरव, वर्तमान गतिशीलता र भविष्यका आर्थिक सम्भावनाहरूलाई एकमुष्ट उजागर गर्ने सिर्जनात्मक मार्गदर्शन र कार्ययोजनामा संघीय सांसदको विधायकी हैसियतमा खेलिने सम्पूर्ण भूमिकामा मेरो साथ रहनेछ।

डा. स्वर्णिम वाग्ले

प्रतिनिधि सभा सदस्य तनहुँ-१

मिति : २०८१ चैत्र २५ गते

शुभकामना

हाम्रो सुन्दर पावन जन्मभूमि, व्यास नगरपालिकाको ३३ औं स्थापना दिवसको सुखद उपलक्ष्यमा सम्पूर्ण नगरवासी आमामुबा, दाजुभाइ, दिदीबहिनीहरुमा हार्दिक शुभकामना छ ।

प्राचीन नेपालको ज्ञानभूमि, महर्षि वेदव्यास र पराशर ऋषिको तपोभूमि मात्र होइन, नेपाल राज्यको ऐतिहासिक एकीकरण तथा नेपालको प्रजातान्त्रिक, लोकतान्त्रिक आन्दोलनमा नेतृत्वदायी योगदान गरेको शहिदभूमि हो, व्यास नगरपालिका । २०४८ साल चैत्र ३० गतेबाट तनहुँ जिल्ला कै पहिलो नगरपालिकाको रूपमा स्थापित हाम्रो नगरपालिका हाल यस क्षेत्रको एक शैक्षिक, व्यापारिक, धार्मिक, साँस्कृतिक, पर्यटकीय स्थलको रूपमा विकसित हुँदै गइरहेको छ । यो सानो सुन्दर शहर र गाउँलाई भौतिक रूपमा व्यवस्थित, सुरक्षित र आवासयोग्य तथा वातावरणीय हिसाबले स्वच्छता कायम राख्दै नगरवासीले सहज र सर्वसुलभ रूपमा आधारभूत सेवा तथा सुविधा पाउने गरी आधुनिक रूपमा विकास गर्दै लैजान हामी सबैले नगरपालिकालाई आवश्यक सहयोग, सल्लाह र खबरदारी गर्नु हामी सबैको दायित्व हो । नगरपालिकामा बसोबास गर्ने आदिवासी दरै, बोटे, कुमाल, मगर, गुरुङ लगायतका बासिन्दा र आर्थिक, सामाजिक तथा परम्परागत रूपमा पछाडि पारिएका दलित, महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, एकल महिला, लैङ्गिक तथा भाषिक अल्पसंख्यक आदि सबै समुदायको विकास गर्न नगरपालिका नेतृत्वले गरेका कार्यहरुको प्रशंसा गर्दै आगामी दिनमा सबै नगरवासीको समुन्नतिको लागि विशेष आवधिक योजना बनाई कार्यान्वयन गर्न पनि सुझाव पेश गर्दछु ।

नगरपालिकाले वार्षिक रूपमा प्रकाशन गर्ने “व्यास नगर दर्पण” नगरका विकास तथा समृद्धिको पारदर्शी दस्तावेजको रूपमा हामी सबैलाई सहयोगी सिद्ध भएको मैले महशुस गरेको छु ।

अन्त्यमा, नववर्ष २०८२ सम्पूर्ण नगरवासीहरुका लागि सुखमय, खुशीमय र स्वास्थ्यमय हुन सकोस् भनी छाब्दी बाराही मातासँग कामना गर्दछु ।

धन्यवाद !

पदमबहादुर परियार
संघीय सांसद, राष्ट्रिय सभा

माननीय हरिबहादुर चुमान
प्रदेश सभा सदस्य
गण्डकी प्रदेश
पोखरा, नेपाल

Hon'ble Hari Bahadur Chuman
Member of Province Assembly
Gandaki Province
Pokhara, Nepal

मिति : २०८१/१२/२१

शुभकामना

तनहुँ जिल्लाको केन्द्रमा अवस्थित व्यास नगरपालिकाले आफ्नो स्थापनाको ३३ वर्ष पूरा भएको अवसरमा “व्यास नगर दर्पण” प्रकाशन गर्न लागेको खबरले मलाई हर्षित बनाएको छ । असङ्ख्य चुनौति र बग्रेल्टी अष्टयाराहरुलाई पन्छाउँदै विकास र समृद्धिको बाटोमा अगाडि बढ्ने प्रयत्न गरिरहेको व्यास नगरपालिकाका आगामी दिनहरु सफल बनाउने अभियानको साथमा आम नगरवासीलाई समृद्ध र सुखी नगरवासी भएको अनुभूति दिलाउने यो प्रकाशन मार्फत सुखद सन्देश प्रवाह हुन सकोस् भन्ने शुभकामना दिन चाहन्छु ।

जिल्लाको सबैभन्दा पुरानो नगरपालिका भएकोले अन्य स्थानीय तहहरुले व्यास नगरपालिका तर्फ आशाको नजरले नियालिरहेको तथ्यलाई अवश्य पनि यो नगरपालिकाले हृदयंगम गरेको छ भन्ने मेरो विश्वास रहेको छ । कृषि, पर्यटन, पूर्वाधार, शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगारी, जलश्रोतका क्षेत्रहरुमा विकासको प्रचुर सम्भावना बोकेको यो नगरपालिकाले शहरी र ग्रामीण भूगोल र मनोविज्ञानलाई सही ढंगबाट सम्बोधन गरी योजनाबद्ध विकासको बाटोमा अगाडि बढ्ने गरी आफूलाई निखार्नु पर्ने यथार्थतालाई पक्कै पनि आत्मसाथ गरेको हुनुपर्छ । चालू आ.व. २०८१/८२ को नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयन र प्रगतिको अवस्था, सुशासनको प्रत्याभूति, सरल, सहज र शीघ्र सेवा प्रवाह गरी जनस्तरमा लोकतन्त्रको वास्तविक अनुभूति दिलाउने र गुनासोरहित कार्यसम्पादनको चित्र यस प्रकाशन मार्फत आउनेछ भन्ने विश्वास मैले लिएको छु ।

यतिखेर मुलुक महान् जनयुद्ध, जनआन्दोलन, मधेश आन्दोलन सहितका न्याय र परिवर्तनका निम्ति सञ्चालित जनसंघर्षहरुको कूल योगको रुपमा ऐतिहासिक संविधानसभाबाट निर्मित संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक संविधान कार्यान्वयनको मार्गमा दृढतापूर्वक अगाडि बढिरहेको छ । यो यात्रामा ठूलो जनसंघर्ष र बलिदानबाट प्राप्त उपलब्धीहरुलाई समाप्त पार्ने धृष्टता यदाकदा अँधेरा कुनाहरुबाट हुने गरेको छ । बलिदानबाट प्राप्त पूँजीलाई समाप्त पार्न भइरहेका यस किसिमका प्रयत्नहरुलाई परास्त गर्नको लागि संविधानको मर्म र राज्यको पुनर्संरचनाबाट निर्माण भएका तीन तहका सरकारहरुको समन्वयात्मक परिचालनबाट मात्र संघीयताको सही कार्यान्वयन गर्ने र जनस्तरमा सुशासनको अनुभूति दिलाएर मात्र विश्वास प्राप्त गर्न सकिन्छ । स्थानीय सरकारहरु संघीयता कार्यान्वयनको आधारको रुपमा क्रियाशील रहँदै आएका छन् । व्यास नगरपालिकाले यो मर्मलाई सही ढंगले बुझी संघीयता कार्यान्वयनको एक सशक्त सिपाही बन्नेछ भन्ने अपेक्षा समेत राख्न चाहन्छु ।

अन्तमा आउँदै गरेको नयाँ वर्ष २०८२ को अवसरमा सम्पूर्ण नगरवासीहरुको सुस्वास्थ्य, सुख र तीव्रतर प्रगतिको कामना गर्दछु साथै यस “व्यास नगर दर्पण” लाई नगरपालिको समग्र इतिहास, विगतको समीक्षा र आगतको योजनागत रुपरेखा जानकारी गराउने एक महत्वपूर्ण दर्पण बनाउने सफलता मिलोस् भनी व्यास नगरपालिकाको बृहत्तर प्रगतिको शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

धन्यवाद !

माननीय हरि बहादुर चुमान
संसदीय दल नेता
नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)
गण्डकी प्रदेश सभा

माननीय अशोक कुमार श्रेष्ठ
प्रदेश सभा सदस्य
निर्वाचन क्षेत्र तनहुँ १(१)
गण्डकी प्रदेश, नेपाल

Hon'ble Ashok Kumar Shrestha
Member of Province Assembly
Election Area, Tanahun 1(1)
Gandaki Province, Nepal

विषय: शुभकामना ।

व्यास नगरपालिकाको कार्यालय
दमैली, तनहुँ ।

सर्व प्रथमतः व्यास नगरपालिकाले आफ्नो ३३औं स्थापना दिवशको अवसरमा नगरपालिकाको आफ्नो सम्पूर्ण गतिविधिहरू समेटेर "व्यास नगर दर्पण २०८१" प्रकाशन गर्न लागेको खबरले मलाई खुसी लागेको छ ।

व्यास नगरपालिकाको स्थापना र नगरवासीको विकसित सुन्दर नगरीको सपनाले तिन दशक पार गरी सकेको छ । नागरिकले चाहेको विकास र नगरपालिका स्वयंले राखेको निर्दिष्ट लक्ष्यको सपना कति पुरा भए होलान, कति भएनन् होला भने कति पुरा हुने क्रममा होलान । हाम्रो समग्र देशकोनै कमजोर आर्थिक अवस्था र फितलो व्यवस्थापन भएको अवस्थामा एउटा नगरपालिकावाट मात्रै धेरै कुराको आशा गर्नु पनि हाम्रो कमजोरी हुन सक्छ । देशको विभिन्न समयमा सृजित अवस्थाको कारणले अपेक्षित विकासको लक्ष्यमा पुग्न बाधा पनि भयो होला । त्यसैले हाम्रो विकासले गति लिएर आहा... भन्ने अवस्थामा पनि छैनौं र केही पनि भएन भनेर मनलाई सानो गराउने दुरावस्थामा पनि छैनौं । तर अब आउने दिन नागरिक अर्थात् नगरवासीको विकासको चाहानालाई नाक खुम्च्याउन नपर्ने गरी काममा अगाडि बढौं । हामी सबैको संयुक्त प्रयास नगरवासीको अनुहारमा हाँसो र खुसी ल्याउन सहायक हुनु पर्दछ ।

व्यास नगरपालिकाले नगरवासी र विकासको पक्षमा भए गरेका सम्पूर्ण क्रियाकलापले विशेष महत्व राख्दछ । व्यास नगरपालिका र नगरवासीको आउने दिन अझै सुखद हुन सकोस र यसका लागि म तपाईंहरूको साथमा रहेको र रहने छु भन्ने विश्वस्त गराउँदछु ।

नगरवासीको अनुहारमा हाँसो र खुसी सदैव हाम्रो प्रथम उद्देश्य हुन सकोस मेरो शुभकामना ।

जय नेपाल ।

मिति: २०८१।१२।२०

(अशोक कुमार श्रेष्ठ)

गण्डकी प्रदेश सभा सदस्य

Address:
House No.: 422, Neem Chowk
Damauli Vyas-3, Tanahun, Nepal

Email:
lionashok.dml@gmail.com
+977-9856023654

जिल्ला समन्वय समिति DISTRICT COORDINATION COMMITTEE

तनहुँ, दमौली (Tanahun, Damauli)

Phone : 065-563144

065-563534

गण्डकी प्रदेश, नेपाल (Gandaki Province, Nepal)

Email : dcctanahun@gmail.com

info@dcctanahun.gov.np

पत्र संख्या (Ref No.) :- ०८१/८२

चलानी नम्बर (Des. No.) :-

मिति (Date) : २०८१/१२/२२

शुभकामना

व्यास नगरपालिका तनहुँले आफ्नो स्थापनाको ३३औँ स्थापना दिवसको अवसर पारेर व्यास नगर दर्पण प्रकाशन गर्न लागेको खबरले मलाई खुशी लागेको छ। वि.स २०४८ चैत्र ३० गते स्थापित यस नगरपालिकाले आफ्नो ३२वर्ष पार गर्दैगर्दा थुप्रै किसिमका अवसर र चुनौतिहरूलाई सामना गर्नु परेको छ। मुलुकमा संघिय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक व्यवस्था घोषणा भई राज्य पुनर्संरचना पश्चात अधिकार क्षेत्र र भुगोलको विस्तारले विकास निर्माणमा नागरिकको इच्छा बमोजिम नगरपालिकाको निरन्तर समन्वय र प्रयास भइरहेको छ भन्ने आशा लिएको छु।

विगतका वर्षहरूमा भएका पुर्वाधार र सामाजिक विकासका कार्यहरूलाई निरन्तरता दिदै आगामी दिनमा भौतिक विकास अलवा सामाजिक विकासलाई अझ प्रथमिकतामा राखि नगरवासीको जीवनस्तर उकास्न सक्ने कार्यक्रम तय गरिनुपर्छ भन्ने महशुस गरेको छु। यस नगरपालिकाले सरसफाई, शिक्षा, स्वास्थ्यको क्षेत्रमा महत्वपूर्ण कार्य गर्नका लागि गरिएका प्रयास सरहानिय छन्। केहि जटिलतालाई पार गर्दै छिट्टै नगरले आफ्नो योजना बमोजिम जनभावना अनुरूप तार्किक निश्कर्षमा पुग्नेछ भन्ने विश्वास लिएको छु। यहाँका सांस्कृतिक, धार्मिक, एतिहासिक वस्तु एवं सम्पदाहरूको उचित सम्बर्धन र प्रचार प्रसार गरी रोजगारी सृजना गर्ने कार्यमा हामी सबैको ध्यान पुग्न आवश्यक छ।

अन्तमा, यस प्रकाशनको माध्यमबाट नगरपालिकाले हालसम्म गरेका विकास निर्माण र सामाजिक कार्यका गतिविधिलाई आम नागरिक समक्ष ल्याउन सफल होस र भावि दिनमा नगरवाशीले गर्नु पर्ने कार्य समेत समेट्न सकोस् भन्ने सुभेक्षा राख्दै ३३औँ स्थापना दिवस एवं यस पुस्तक प्रकाशनको पुर्ण सफलताको कामना गर्दै आउदै गरेको नयाँ वर्ष २०८२ को अवसरमा सम्पूर्ण नगरवासीमा हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछु।

.....
शान्तिरेमण वाग्ले

प्रमुख
शान्तिरेमण वाग्ले
जिल्ला समन्वय समिति, तनहुँ
प्रमुख

हार्दिक शुभकामना

२०४६ सालको प्रजातन्त्र पुनर्स्थापनाको आन्दोलन पछि आम निर्वाचनबाट गठित तत्कालीन सरकारले २०४८ चैत्र ३० गते साविक दमौली गा.वि.स. र स्याम्घा गा.वि.स.को केही भाग लिई व्यास नगरपालिकाको स्थापना गरेको दिनको स्मरण गर्दै व्यास नगरपालिकाको ३३ औं स्थापना दिवस २०८१ चैत्र ३० गतेको सन्दर्भमा सम्पूर्ण नगरवासी दिदीबहिनी, दाजुभाईहरुमा हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछु । व्यास नगरपालिकाका दिवंगत पूर्व जनप्रतिनिधि एवं कर्मचारीहरुका प्रति हार्दिक श्रद्धासुमन व्यक्त गर्दछु ।

यस सन्दर्भमा प्रकाशित हुन गइरहेको व्यास नगर दर्पणमा व्यास नगरपालिकाले हरेक वर्ष गरेका कार्यहरुको गतिविधि प्रकाशन हुँदै आएको छ । यस पटक व्यास नगर दर्पणमा २०८१ सालमा भएका महत्वपूर्ण वडागत, शाखागत उपलब्धिहरुको प्रकाशित विवरणबाट नगरवासीमा अवगत हुनेछ । २०८१ सालमा सम्मानित राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेलज्यूबाट तनहुँसुर आगमन, नगर प्रमुखको हैसियतमा चिन, थाइल्याण्ड भ्रमण, प्राज्ञिक समितिबाट गरिएका व्यास नगर बहुजातीय साँस्कृतिक महोत्सव, व्यास नगर शैक्षिक मेला, महिला हाफ म्याराथन प्रतियोगिता, विश्ववैकको सहयोगमा पराशर मार्ग (वडा नं.७, ९, १०, ११) निर्माण, बसपार्क निर्माण र सो बसपार्कमा जाने व्यास १-२ जोड्ने बुल्दी खोलामा पक्की पुल निर्माण, वैरेनी जग्गा विकास आयोजना निर्माण, वडा नं.८ को वडा कार्यालय भवन निर्माण, वडा नं.३ को वडा कार्यालय भवन निर्माणका लागि जग्गा प्राप्त गरी निर्माण प्रक्रिया अगाडि बढाइएको, देउराली नगर जाने बाटो विस्तार, व्यास नगर अस्पतालको निर्माण सम्पन्न, चिस्यान केन्द्र निर्माण सम्पन्न भई सञ्चालनको लागि तयारी अवस्थामा रहेको लगायतका कार्यहरु भएका छन् । कुहिने फोहोरको व्यवस्थापन व्यास १० सिसुवा भतेरीमा गरिएको छ भने नगरपालिका कार्यालय परिसर मै पुनः प्रयोगमा आउने सामग्रीहरु सङ्कलन, व्यवस्थापन गरी बिक्री कार्य प्रारम्भ भएको छ । पुनः प्रयोगमा नआउने सामग्रीहरु व्यास १ को निजी जग्गामा अस्थायी व्यवस्थापन गरिएको छ । स्थायी समाधानका लागि जग्गा खरिद प्रकृया अघि बढेतापनि यस प्रकृयालाई पूर्णता दिन अनेक समस्याहरु आइरहेको छ । विगत ३३ वर्षसम्म स्थायी समाधान हुन नसकेको सरसफाई केन्द्रको व्यवस्थापनलाई पूर्णता दिन स्थानीय राजनैतिक दलका प्रतिनिधिहरु, जनप्रतिनिधिहरुको सद्भावका लागि धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु । अभिभावक विहिन बालबालिकाको संरक्षण एवं शिक्षाका लागि आवासीय समता विद्यालय सञ्चालन, स्थानीय सहभागितामा गौसंरक्षण केन्द्र स्थापना व्यास नगरपालिकाका उदाहरणीय कार्य हुन भन्ने लागेको छ ।

विगत वर्षमा हामीहरुले नगरवासीको हितमा मन, बचन, कर्म र निष्ठापूर्वक भए गरेका कामहरुको समीक्षा गर्ने दायित्व नगरवासीमा सुम्पेका छौं । व्यास नगरपालिकाले गरेका भौतिक एवं सामाजिक प्रगतिहरु नगरवासीहरुमा जानकारी गराउने र वर्षमा एक दिन निवर्तमान, वर्तमान जनप्रतिनिधिहरु समेतको उपस्थितिमा नगरपालिकाको विगत, वर्तमान र भविष्यका योजनाहरुको समीक्षा हुने परम्परा स्थापित गर्ने उद्देश्यका साथ स्थापना दिवस मनाउने कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ ।

अन्तमा: सम्पूर्ण नगरवासीमा नयाँ वर्ष २०८२ को हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दै नगर क्षेत्रको विकास अभियानलाई सफल बनाउन सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण नगरवासीहरु प्रति हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

धन्यवाद ! जय नेपाल !

वैकुण्ठ न्यौपाने
नगर प्रमुख
व्यास नगरपालिका
२०८१ चैत्र

दुई शब्द

व्यास नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१।०८२ का गतिविधिहरूलाई “व्यास नगर दर्पण २०८१” मार्फत आम नगरवासी समक्ष प्रस्तुत गर्न पाउँदा मलाई अत्यन्तै खुशी लागेको छ । यो समयावधिमा नगरपालिकाले विभिन्न क्षेत्रहरूमा उल्लेखनीय प्रगति हासिल गरेको छ । जसले नगरवासीहरूको जीवनस्तर सुधार्न महत्वपूर्ण भूमिका खेलेछ, भन्ने मैले ठानेको छु ।

नगरको विकास यात्रा, नागरिकहरूको सक्रिय सहभागिता र समर्पणविना असम्भव छ । शिक्षा, स्वास्थ्य, पूर्वाधार निर्माण, यातायात र सरसफाइ जस्ता क्षेत्रका योजनाहरूले नगरलाई नयाँ उचाइमा पुऱ्याएको मैले महशुस गरेको छु । ग्रामिण क्षेत्रका पहुँच विहीन स्थानमा सेवा पुऱ्याउँदै नगरपालिकाले सफलतापूर्वक विकासको दिशामा ठोस कदम चालेको छ ।

नगरवासीहरूको विश्वास र सहकार्यले हामीलाई निरन्तर प्रोत्साहित गरिरहेको छ । विशेष रूपमा, वातावरणीय संरक्षण, साँस्कृतिक मौलिकता संरक्षण, उद्यमशीलता प्रवर्द्धन र महिला सशक्तीकरण जस्ता विषयहरूमा नगरले महत्वपूर्ण पहल गरेको भन्ने मलाई लागेको छ, यसमा नगरवासीको बुझाइले मात्र अर्थ राख्दछ ।

आगामी दिनमा हामी नगरलाई अभि समृद्ध, सुरक्षित र नागरिकमैत्री बनाउन कटिबद्ध हुनेछौं । योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन र अनुगमन मार्फत व्यास नगरपालिकामा दिगो विकासका लक्ष्य प्राप्त गर्न प्रयत्नशील रहने छौं ।

अन्त्यमा, सुशासन र विकास निर्माणका कामहरूलाई सफल बनाउन योगदान पुऱ्याउनु हुने नगर प्रमुखज्यू, कार्यपालिकाका सम्पूर्ण सदस्यहरूज्यू, पूर्व जनप्रतिनिधिहरूज्यू, सम्पूर्ण कर्मचारीहरू, आम नगरवासी एवं सबै शुभचिन्तकहरू प्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु । यो साभ्गा प्रयासले हाम्रो नगरलाई सुन्दर भविष्यतर्फ अगाडि बढाउनेछ, भन्ने आशा एवं विश्वास लिएको छु ।

धन्यवाद !

इन्दिरा दरै
उपप्रमुख
व्यास नगरपालिका
२०८१।१२।३०

मेरो भनाई

व्यास नगरपालिकाको ३३ औं स्थापना दिवसको अवसरमा “व्यास नगर दर्पण २०८१” प्रकाशन गर्न पाउँदा ज्यादै नै खुशी लागेको छ ।

३३ औं नगरपालिका स्थापना दिवसको सुखद अवसरमा “विविधतायुक्त गाउँ शहर समृद्ध मेरो व्यास नगर” भन्ने दीर्घकालीन सोचलाई सार्थक तुल्याने गरी अगाडि बढिरहेको छौं । ४१ औं नगर सभाबाट पारित आ.व.२०८१।०८२ को बजेट, नीति तथा कार्यक्रमहरु सहभागितामूलक योजना तर्जुमा प्रक्रिया अवलम्बन गरी तयार गरिएको थियो । उक्त योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन चरणमा रहेकोमा दोस्रो चौमासिकसम्ममा प्राप्त भएका उपलब्धिहरुलाई समावेश गरी नगरवासीहरुको जानकारीका लागि यो पुस्तक तयार पारिएको छ ।

चालु आर्थिक वर्षमा करिब १० कि.मी. पराशर मार्ग कालोपत्रे निर्माण, बैरेनी जग्गा विकास आयोजना, व्यास ८ को वडा कार्यालय भवन निर्माण, वडा नं.३ को वडा भवन निर्माणका लागि ठेक्का प्रक्रियामा रहेको, करंकाठ बसपार्क जाने बुल्दी खोलामा पक्की पुल निर्माण, केमेरे साँधखोला खानेपानी निर्माण, देवीडाँडा खानेपानी निर्माण, कालिका मार्ग कालोपत्रे जस्ता महत्वपूर्ण योजनाहरु निर्माण सम्पन्नतर्फ उन्मुख भएका छन् भने राष्ट्रिय स्तरको चौथो व्यास नगर महिला हाफ म्याराथन प्रतियोगिता, राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगिता, व्यास नगर शैक्षिक मेला, व्यास नगर बहुजातीय साँस्कृतिक कार्यक्रम, १६ दिने महिला हिंसा विरुद्धको कार्यक्रम जस्ता कार्यक्रमहरु सम्पन्न भइसकेका छन् ।

अन्त्यमा बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नका लागि महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने प्रदेश सरकार, संघीय सरकार, नगर कार्यपालिका, सरकारी एवं गैरसरकारी संस्थाहरु, नगरपालिकाका कर्मचारी, नागरिक समाज, टोल विकास संस्था लगायत नगरवासी सम्पूर्ण दाजुभाई तथा दिदीबहिनीहरुमा हार्दिक धन्यवाद दिदै नगरवासीहरुमा नयाँ वर्ष २०८२ सालको पावन अवसरमा सुख, शान्ति, समृद्धि र उत्तरोत्तर प्रगतिको कामना गर्दै हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

धन्यवाद !

काशीराम गैरे
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
व्यास नगरपालिका
मिति २०८१।१२।३०

विषय सूची

सि.नं.	विवरण	पेज
१.	संक्षिप्त परिचय	१८
२.	वर्तमानको विभिन्न समिति र पदाधिकारीहरुको विवरण	२०
३.	विगतमा भएको निर्वाचनबाट निर्वाचित नगरपालिकाका बोर्ड सदस्य/कार्यपालिका सदस्यहरुको विवरण	२८
४.	विषयगत समिति तथा अन्य समितिको प्रतिवेदन	३०
(क)	पूर्वाधार विकास समिति	३०
(ख)	आर्थिक विकास समिति	३१
(ग)	सामाजिक विकास समिति	३२
(घ)	सार्वजनिक सेवा तथा सुशासन समिति	३३
(ङ)	वन तथा वातावरण समितिको प्रगति	३३
(च)	न्यायिक समिति	३४
(छ)	जलश्रोत समिति	३४
(ज)	लेखा समिति	३५
५.	वडा विकास गतिविधि-२०८१, वडा नं.१	३८
६.	वडा विकास गतिविधि-२०८१, वडा नं.२	३९
७.	वडा विकास गतिविधि-२०८१, वडा नं.३	४१
८.	वडा विकास गतिविधि-२०८१, वडा नं.४	४३
९.	वडा विकास गतिविधि-२०८१, वडा नं.५	४४
१०.	वडा विकास गतिविधि-२०८१, वडा नं.६	४६
११.	वडा विकास एवं चिनारी-२०८१, वडा नं.७	४८
१२.	वडा विकास गतिविधि-२०८१, वडा नं.८	४९
१३.	वडा विकास गतिविधि-२०८१, वडा नं.९	५१
१४.	वडा विकास गतिविधि-२०८१, वडा नं.१०	५३
१५.	वडा विकास गतिविधि-२०८१, वडा नं.११	५५
१६.	वडा विकास गतिविधि-२०८१, वडा नं.१२	५७
१७.	वडा विकास गतिविधि-२०८१, वडा नं.१३	५८
१८.	वडा विकासको यात्रा र सम्भावनाहरु, २०८१, व्यास १४	६०
१९.	विकासको चरणमा व्यास	६४
२०.	व्यास नगरको वन तथा वातावरण-समीक्षा	६५
२१.	संगठन संरचना (मुख्य कार्यालय र वडा कार्यालय)	६६
२२.	कर्मचारी विवरण	६८
(क)	नगर कार्यपालिका कार्यालयका शाखा/उपशाख प्रमुखको विवरण	६८
(ख)	वडा सचिव र वडा प्राविधिकहरुको विवरण	६९
(ग)	नगरपालिकामा सञ्चालित विभिन्न कार्यक्रमहरुका संयोजकहरुको विवरण	७०
(घ)	स्वास्थ्य संस्थाका प्रमुखहरुको विवरण	७०
२३.	आर्थिक वर्ष २०८१।०८२ को चैत्र १५ गतेसम्मको प्रगति विवरण	७२
२४.	शिक्षा तथा सामाजिक विकास शाखाको गतिविधि	७३
(क)	शिक्षातर्फ	७३
(ख)	खेलकुदतर्फ	७८

सि.नं.	विवरण	पेज
(ग)	संस्कृति तथा साहित्य प्रवर्द्धनतर्फ	७८
(घ)	महिला, बालबालिका, अपाङ्गता तथा ज्येष्ठ नागरिकतर्फ	८०
(ङ)	शैक्षिक संस्था र प्रमुखको विवरण	८०
२५.	योजना तथा पूर्वाधार विकास शाखाको गतिविधिहरू	८५
(क)	नगरपालिकाका केही महत्वपूर्ण गौरवका योजनाहरू	९२
(ख)	आ.व.२०८१।०८२ मा सञ्चालित योजनाहरूको वर्तमान प्रगति अवस्था	९४
२६	उद्योग, पर्यटन, श्रम तथा रोजगार प्रवर्द्धन शाखाको गतिविधिहरू	९६
(क)	उद्योग तथा पर्यटन विकास सम्बन्धी गतिविधि	९६
(ख)	गरीबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम (मेडुपा)	९८
(ग)	सुरक्षित आप्रवासन (सामी) कार्यक्रम	९८
(घ)	प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत भएका कार्यहरू	९९
२७.	कृषि, पशुपन्छी र सहकारी विकास शाखाको गतिविधि	१००
२८.	प्रशासन तथा जनशक्ति व्यवस्थापन शाखाको गतिविधि	१०९
(१)	कर्मचारी प्रशासन उपशाखातर्फ	१०९
(२)	कानून तथा फैसला कार्यान्वयन उपशाखातर्फ	१०९
(३)	जिन्सी व्यवस्थापन उपशाखातर्फ	११०
(४)	पञ्जीकरण इकाइतर्फ	११२
(क)	आ.व.२०८१।०८२ मा सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण सम्बन्धी विवरण	११२
(ख)	व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धी विवरण	११२
२९.	वैरेनी जग्गा एकीकरण आयोजना	११३
३०.	सूचना प्रविधि शाखाको गतिविधिहरू	११५
३१.	भवन नियमन तथा घर नक्सा पास शाखाको गतिविधि	११६
(क)	घर नक्सा पास सम्बन्धी विवरण	११६
(ख)	विपद् व्यवस्थापन अन्तर्गत कार्यहरू :	११६
(ग)	विपन्न सुरक्षित आवास सम्बन्धी	११७
(घ)	भूमि इकाइ सम्बन्धी प्रगति	११८
३२	आर्थिक प्रशासन शाखाको गतिविधि	११९
३३.	स्वास्थ्य तथा जनसंख्या सम्बन्धी गतिविधिहरू	१२०
३४.	राजश्व व्यवस्थापन शाखाको गतिविधि	१२३
३५.	आन्तरिक लेखापरीक्षण शाखाको गतिविधि	१२५
३६.	वन, वातावरण तथा सरसफाई व्यवस्थापन शाखाको गतिविधि	१२६
(क)	सरसफाई उपशाखातर्फ	१२६
(ख)	वन वातावरण उपशाखातर्फ	१२७
३७.	सांस्कृतिक क्षेत्रको एक भलक	१२९

संक्षिप्त परिचय

सेती र मादी नदीको पवित्र संगम तटमा अवस्थित महर्षि वेदव्यासको अवतरण भूमि र पराशर ऋषिको तपोभूमि यस व्यास नगरपालिका देशमा बहुदलीय प्रजातन्त्रको पुनर्स्थापना पश्चात् दमौली र स्याम्घा गा.वि.स.को केही क्षेत्रलाई समेटेर २०४८ साल चैत्र ३० गते व्यास नगरपालिकाको नामाकरण गरी घोषणा गरिएको थियो । नेपाल सरकार मन्त्री परिषद्को मिति २०७१ मार्ग १६ को निर्णयानुसार साविक पोखरीभन्ज्याङ गा.वि.स.लाई यस नगरपालिकामा गाभिएको थियो । त्यसै गरी वर्तमान संविधान निर्माण पछि राज्य पुनर्संरचना हुँदा नेपाल सरकारको २०७३ फागुन २७ गते प्रकाशित सूचना (राजपत्र) अनुसार यस नगरपालिकामा साविक स्याम्घा र क्यामिन गा.वि.स.को पुरै भाग, साविक रिस्ती गा.वि.स.को ६ नं. वडा बाहेक सबै वडा, साविक सतिश्वारा गा.वि.स.को ६ देखि ९ नं. वडा, साविक तनहुँसुर गा.वि.स.को १, २, ३ नं. वडा बाहेक सबै वडा, साविक घाँसीकुवा गा.वि.स.को १, ९ नं. वडा बाहेक सबै वडा र केशवटार गा.वि.स.को १, ८, ९ नं. वडा बाहेक सबै वडालाई समेटि संघीय संरचना अन्तर्गत पुनर्गठन गरिएको हो । यो नगरपालिका काठमाडौँदेखि १५० कि.मी. पश्चिम तथा पोखराबाट ५० कि.मी. पूर्व पृथ्वी राजमार्गमा अवस्थित रहेको छ ।

भौगोलिक अवस्थिति

समुन्द्री सतहदेखि उचाइ : २८० मिटरदेखि १२४५ मिटरसम्म
क्षेत्रफल : २४८ वर्ग कि.मी.

नगरपालिका सीमाना

पूर्व : भानु नगरपालिका र बन्दीपुर गाउँपालिका
पश्चिम : शुक्लागण्डकी नगरपालिका र म्याग्दे गाउँपालिका
उत्तर : कास्की र लमजुङ जिल्ला
दक्षिण : ऋषिङ र देवघाट गाउँपालिका

राजनैतिक एवं प्रशासनिक विभाजन

प्रदेश : गण्डकी
जिल्ला : तनहुँ
सदरमुकाम : दमौली
जम्मा वडा संख्या : १४
जम्मा टोल संख्या : २५०

हावापानी : समशीतोष्ण/उष्ण
औसत वर्षा : १९६०.६ मि.मि.
औसत तापक्रम : न्यूनतम ८.४० डिग्र सेल्सियस र अधिकतम ३७.०० डिग्र सेल्सियस
प्रमुख नदीहरु : मादी र सेती नदी, साँगे, बुल्दी, छाब्दी, रिस्ती, कलेस्ती खोला
अवस्थिति : अक्षांश २७° ५५' देशान्तर ८४° १५'
जनघनत्व : ३१८.३० प्रति वर्ग कि.मी.
दीर्घकालीन सोच : "विविधतायुक्त गाउँशहर-समृद्ध मेरो व्यास नगर"
साक्षरता प्रतिशत : ८५.२८ (महिला : ८०.०४, पुरुष : ९१.६९)

वडागत जनसंख्या विवरण (राष्ट्रिय जनगणना २०७८)

वडा	क्षेत्रफल	घर परिवारको संख्या	जनसंख्या			औसत घर परिवारको आकार	लिङ्ग अनुपात
			कुल	पुरुष	महिला		
१	८.९०	४२५३	१४५९४	६४४८	८१४६	३.४३	७९.१६
२	०.३२	२२६५	७६११	३५३९	४०७२	३.३६	८६.९१

वडा	क्षेत्रफल	घर परिवारको संख्या	जनसंख्या			औसत घर परिवारको आकार	लिङ्ग अनुपात
			कुल	पुरुष	महिला		
३	०.७२	१०६९	३८५१	१७९४	२०५७	३.६०	८७.२१
४	२.१०	२४०७	८०००	३७२३	४२७७	३.३२	८७.०५
५	२०.१४	२१३७	८०८३	३७३६	४३४७	३.७८	८५.९४
६	३५.३१	१२८४	४५२९	२०९२	२४३७	३.५३	८५.८४
७	२१.१७	९६०	३३४४	१५३१	१८१३	३.४८	८४.४५
८	२०.०५	५८८	१८१६	८३०	९८६	३.०९	८४.१८
९	२५.०३	९६६	३०६१	१३४९	१७१२	३.१७	७८.८०
१०	१५.०८	१९२५	७१९४	३३३१	३८६३	३.७४	८६.२३
११	३३.३०	१७७५	६३१६	२९६४	३३५२	३.५६	८८.४२
१२	१५.३७	१३२१	४७०३	२१०३	२६००	३.५६	८०.८८
१३	२६.०४	९६१	३५२५	१६५९	१८६६	३.६७	८८.९१
१४	२४.४७	६७४	२३१२	१०५८	१२५४	३.४३	८४.३७
जम्मा	२४८	२२५८५	७८९३९	३६१५७	४२७८२	३.५०	८४.५१

भू-उपयोगको स्थिति

विवरण	क्षेत्रफल वर्ग कि.मी.	प्रतिशत
वन जङ्गल	१३२.३६	५३.३७
कृषि	९५.८५	३८.६५
भाडी	७.८१	३.१५
वस्ती	३.५५	१.४३
घाँसे मैदान	१.७१	०.६९
नदी	१.०२	०.४१
वगर	०.१२	०.०५
अन्य	५.५८	२.२५
जम्मा	२४८.००	१००.००

सञ्चार सेवा : टेलिफोन २७८१ लाइन र सबै वडामा मोबाइल टिप्ने

सडकको स्थिति : कालोपत्रे ९९.३७ कि.मी., ग्राभेल १७६.६० कि.मी., कच्ची ४७८.३३ कि.मी.

ढलको स्थिति : पक्की ढल ७५.०८ कि.मी.

फोहोरमैला उत्पादन र बिसर्जन : दैनिक १३.५ टन

यस नगरपालिकामा मुख्य जाति समूहको रूपमा मगर, ब्राम्हण, क्षेत्री, दराई, नेवार, गुरुङ्ग, दुरा, तामाङ, दमै, कामी, सार्की, मुस्लिम आदि रहेका छन् । राज्य भरिमानै दुर्लभ ठानिने दराई जातिको मुल थलोको रूपमा यसलाई लिइन्छ । चुड्का, घाँटु र कौरा यहाँका लोक नृत्यहरु हुन् । घाँटु, भैलो, भ्याउरे र परम्परागत तीजका गीतहरु तथा नृत्य पनि यस नगरपालिकाका सर्वाधिक लोकप्रिय संस्कृति हुन् ।

वर्तमानको विभिन्न समिति र पदाधिकारीहरुको विवरण

१. कार्यकारिणी समिति :

सि.नं.	नाम थर	पद	सम्पर्क नं.
१.	श्री वैकुण्ठ न्यौपाने	प्रमुख	९८५६०६११६२
२.	श्री इन्दिरा द्रै	उपप्रमुख	९८५६०६११६३
३.	श्री रमेशचन्द्र हड्खले	वडाध्यक्ष १	९८४६३४६८९९
४.	श्री काशीराम श्रेष्ठ	वडाध्यक्ष २	९८५६०६०८४८
५.	श्री अनुप राना	वडाध्यक्ष ३	९८५६०२४०६५
६.	श्री मनबहादुर गुरुङ्ग	वडाध्यक्ष ४	९८०६५९०३१३
७.	श्री विष्णुकुमार श्रेष्ठ	वडाध्यक्ष ५	९८५६०६०४९६
८.	श्री जीवन गुरुङ्ग	वडाध्यक्ष ६	९८५६०६०२९८
९.	श्री कृष्णप्रसाद न्यौपाने	वडाध्यक्ष ७	९८५६०६००३२
१०.	श्री युवराज गुरुङ्ग	वडाध्यक्ष ८	९८५६०१३८६८
११.	श्री सुरेश थापा	वडाध्यक्ष ९	९८४६१३१८६९
१२.	श्री खेमराज पोखेल	वडाध्यक्ष १०	९८४६०५५२५१
१३.	श्री दलबहादुर दुरा	वडाध्यक्ष ११	९८४६५४१०९९
१४.	श्री बमबहादुर आले	वडाध्यक्ष १२	९८१६६०६१९५
१५.	श्री बसन्तबहादुर आले	वडाध्यक्ष १३	९८४१२६१०९१
१६.	श्री काजीमान श्रेष्ठ	वडाध्यक्ष १४	९८४६०४३३५२
१७.	श्री चन्द्रमाया परियार	कार्यपालिका सदस्य	९८४६१३१९७८
१८.	श्री नरीमाया राना	"	९८४६२४४४३१
१९.	श्री कमलादेवी घर्ती	"	९८४६०९२२३०
२०.	श्री ज्ञानुमाया सुनार	"	९८४६४३६३६२
२१.	श्री किस्ना दुरा गुरुङ्ग	"	९८४६०६२४४०
२२.	श्री निला घिमिरे	"	९८४६१९४७५८
२३.	श्री चेतबहादुर द्रै	"	९८५६०६११५३
२४.	श्री रत्नसिं नेपाली	"	९८४६१६५८३२
२५.	श्री काशी राम गैरे	सदस्य सचिव	९८५६००२१११

२. पूर्वाधार विकास समिति :

सि.नं.	पद	नाम थर	सम्पर्क नं.
१.	संयोजक	वडाध्यक्ष श्री सुरेश थापा, व्यास ४	९८४६१३१८६९
२.	सदस्य	वडाध्यक्ष श्री अनुप राना, व्यास ३	९८५६०२४०६५
३.	"	कार्यपालिका सदस्य श्री निला घिमिरे, व्यास ७	९८४६१९४७५८
४.	"	वडा सदस्य श्री रामकृष्ण अधिकारी, व्यास ११	९८४६०९१०९६
५.	"	वडा सदस्य श्री इश्वर पौडेल, व्यास १०	९८५६०६०९६८
६.	"	भवन नियमन तथा घर नक्सापास शाखा प्रमुख श्री अमृत के.सी.	९८४६०५४०११
७.	सदस्य सचिव	योजना तथा पूर्वाधार विकास शाखा प्रमुख डा. राजु पौडेल	९८४६०५०३७६

३. आर्थिक विकास समिति :

सि.नं.	पद	नाम थर	सम्पर्क नं.
१.	संयोजक	वडाध्यक्ष श्री खेमराज पोखेल, व्यास १०	९८४६०५५२५१

सि.नं.	पद	नाम थर	सम्पर्क नं.
२.	सदस्य	वडाध्यक्ष श्री जीवन गुरुङ्ग, व्यास ६	९८५६०६०२९८
३.	„	वडाध्यक्ष श्री कृष्णप्रसाद न्यौपाने, व्यास ७	९८५६०६००३२
४.	„	वडा सदस्य श्री सविता रसाइली, व्यास २	९८५५१२५३०४
५.	„	वडा सदस्य श्री गोकुल राना, व्यास ११	९८४६०८६२०६
६.	„	कृषि, पशुपंक्षी तथा सहकारी विकास शाखा प्रमुख श्री मनोज विश्वकर्मा	९८६०३८७४०६
७.	सदस्य सचिव	उद्योग, पर्यटन, श्रम तथा रोजगार प्रवर्द्धन शाखा प्रमुख श्री राजेन्द्र कार्की	९८५६०७५६७४

४. सामाजिक विकास समिति :

सि.नं.	पद	नाम थर	सम्पर्क नं.
१.	संयोजक	कार्यपालिका सदस्य श्री चन्द्रमाया परियार	९८४६१३१९७८
२.	सदस्य	कार्यपालिका सदस्य श्री ज्ञानुमाया सुनार, व्यास ९	९८४६४३६३६२
३.	„	कार्यपालिका सदस्य श्री चेतवहादुर दरै	९८५६०६११५३
४.	„	वडा सदस्य श्री बुद्धिमाया वि.क., व्यास ६	९८५५१४८००५
५.	„	वडा सदस्य श्री रफत साना मियाँ, व्यास २	९८६३४१९०१०
६.	„	जनस्वास्थ्य अधिकृत श्री प्रमोद सोती	९८५६०६४६५५
७.	सदस्य सचिव	शिक्षा तथा सामाजिक विकास शाखा प्रमुख श्री केदारराज आचार्य	९८४६०५९७६९

५. वन तथा वातावरण समिति :

सि.नं.	पद	नाम थर	सम्पर्क नं.
१.	संयोजक	कार्यपालिका सदस्य श्री रनसिं नेपाली	९८५५१२२११६
२.	सदस्य	वडा सदस्य श्री सुन्दर वाग्ले, व्यास ५	९८४६०५५५८०
३.	„	वडा सदस्य श्री मणिजंग बस्नेत, व्यास १	९८४६०६७१७२
४.	„	वडा सदस्य श्री ईश्वर पौडेल, व्यास १०	९८५६०६०९६८
५.	„	वडा सदस्य श्री सूर्यकान्त काफ्ले, व्यास ६	९८४६४९९०११
६.	„	वडा सदस्य श्री श्रीमाया वि.क., व्यास ३	९८४६३११३७५
७.	सदस्य सचिव	सरसफाई शाखा प्रमुख श्री कृष्णराज घिमिरे	९८४६०९१३३५

६. सार्वजनिक सेवा तथा सुशासन समिति :

सि.नं.	पद	नाम थर	सम्पर्क नं.
१.	संयोजक	वडाध्यक्ष श्री दलबहादुर दुरा, व्यास ११	९८४६५४१०९९
२.	सदस्य	वडाध्यक्ष श्री बिष्णुकुमार श्रेष्ठ (हिमाल), व्यास ५	९८५६०६०४९६
३.	„	वडाध्यक्ष श्री बमबहादुर आले, व्यास १२	९८५६६०६१९५
४.	„	वडा सदस्य श्री रामप्रसाद मिश्र, व्यास ८	९८४६४८९५५८
५.	„	वडा सदस्य श्री सरस्वती वि.क., व्यास ७	९८५६६९२१९१
६.	सदस्य सचिव	प्रशासन तथा जनशक्ति व्यव.शाखा प्रमुख, श्री रामचन्द्र हड्खले	९८५६०६००८६

७. विधायन समिति :

सि.नं.	संयोजक	नाम थर	सम्पर्क नं.
१.	सदस्य	वडाध्यक्ष श्री रमेशचन्द्र हड्खले, व्यास १	९८४६०४६८९९
२.	„	वडा सदस्य श्री काजीमान श्रेष्ठ, व्यास १४	९८४६०४३३५२
३.	„	वडाध्यक्ष श्री युवराज गुरुङ्ग, व्यास ८	९८५६०१३८६८
४.	„	वडा सदस्य श्री गौकुमारी न्यौपाने पौडेल, व्यास ४	९८४६०९०८४४
५.	सदस्य सचिव	सूचना, प्रविधि शाखा प्रमुख श्री गोकर्णराज वाग्ले	९८४६०३७२७०

८. सल्लाहकार समिति

सि.नं.		नाम थर	सम्पर्क नं.
१.	संयोजक	नगर प्रमुख श्री वैकुण्ठ न्यौपाने	९८५६०६११६२
२.	सदस्य	NSET निर्देशक श्री सूर्यनारायण श्रेष्ठ	९८५११०३५२५
३.	"	योजना आयोग गण्डकी प्रदेश पूर्व उपाध्यक्ष, श्री रघुराज काफ्ले	९८५११४३१७६
४.	"	पर्यटन विद् श्री हरिसिं गुरुङ्ग	९८५६०६०६९३
५.	"	इतिहास विद् श्री तिलु थापा	९८४१५४०९३३
६.	"	रा.यो.आयोग पूर्व सदस्य श्री पुष्परमण वाग्ले	९८५१०५४९८९
७.	"	अर्थ तथा सामाजिक विज्ञ श्री शेषरमण न्यौपाने	९८५११३३८५७
८.	"	शिक्षा विद् श्री उषा पोखेल	९८५१०६८७९६
९.	"	परराष्ट्र एवं प्रशासन विद्, श्री राजेन्द्रबहादुर अधिकारी	९८५१०७७०१९
१०.	"	कृषि विज्ञ श्री थमबहादुर दैरै	९८४५०५८०८०
११.	"	उद्योग व्यवसायी श्री मोहनकुमार विश्वकर्मा	९८५६०२४७३६
१२.	"	वर्तमान प्रदेश र संघका सांसदहरु विशेष आमन्त्रित सदस्य	

९. परामर्श समिति :

सि.नं.	पद	नाम थर	सम्पर्क नं.
१.	संयोजक	संविधान सभा सदस्य श्री रामचन्द्र पोखेल	९८५१०७०००७
२.	सदस्य	संविधान सभा सदस्य श्री ध्रुव वाग्ले	९८५६०६०४८८
३.	"	गण्डकी प्रदेश सांसद श्री अशोककुमार श्रेष्ठ	९८५६०२३६५४
४.	"	गण्डकी प्रदेश सांसद श्री श्यामराजा महत	९८६१६१०९६७
५.	"	निवर्तमान गण्डकी प्रदेश सांसद/मन्त्री श्री डोवाटे वि.क.	९८४६०६२५१७
६.	"	निवर्तमान गण्डकी प्रदेश सांसद श्री सरिता गुरुङ्ग	९८५६०२८१२४
७.	"	जि.स.स. प्रमुख श्री शान्तिरमण वाग्ले	९८५६०२७४६०
८.	"	प्रथम नगर प्रमुख श्री ताराप्रसाद श्रेष्ठ	९७०८२८८११७
९.	"	जि.स.स. निवर्तमान उपप्रमुख श्री पवित्रादेवी पौडेल	९८४६०२५१७०
१०.	"	प्रथम नगर उपप्रमुख श्री तमबहादुर दैरै	९८४६२७४९२८
११.	"	निवर्तमान नगर उपप्रमुख श्री मिरा जोशी	९८५६०६०८९९
१२.	"	जि.स.स.निवर्तमान सदस्य श्री केशबहादुर सुनार	९८५६०६०६९१
१३.	"	निवर्तमान वडाध्यक्ष श्री खरसिं दैरै, व्यास १	९८५६०६०८८२
१४.	"	निवर्तमान वडाध्यक्ष श्री प्रेमकुमार श्रेष्ठ, व्यास ३	९८४६०५५२१०
१५.	"	निवर्तमान वडाध्यक्ष श्री विश्वराज न्यौपाने, व्यास ४	९८४६०५५५१४
१६.	"	निवर्तमान वडाध्यक्ष श्री मोहनकुमार श्रेष्ठ, व्यास ५	९८५६०२८९८९
१७.	"	निवर्तमान वडाध्यक्ष श्री सूर्यभक्त भण्डारी, व्यास ६	९८५६०६४००८
१८.	"	निवर्तमान वडाध्यक्ष श्री सतिशचन्द्र न्यौपाने, व्यास ७	९८४६०६७२५२
१९.	"	निवर्तमान वडाध्यक्ष श्री ओजराज पौडेल, व्यास ८	९८४५६२०५५०
२०.	"	निवर्तमान वडाध्यक्ष श्री तुलसीराम सापकोटा, व्यास १०	९८५६०६००८३
२१.	"	निवर्तमान वडाध्यक्ष श्री निरबहादुर खड्का, व्यास ११	९८४६२३३८६३
२२.	"	निवर्तमान वडाध्यक्ष श्री तोत्रबहादुर कुँवर, व्यास १२	९८४६०९१४२८
२३.	"	निवर्तमान वडाध्यक्ष श्री लेखबहादुर राना, व्यास १३	९८५६०६०१०४
२४.	"	निवर्तमान कार्यपालिका सदस्य श्री कल्पना पोखेल	९८४६१२०४५४
२५.	"	निवर्तमान कार्यपालिका सदस्य श्री अमृतबहादुर नेपाली	९८४६०६२५३५
२६.	"	निवर्तमान कार्यपालिका सदस्य श्री सुनसरी गुरुङ्ग	९८१६६२६०७७

१०. नगर खेलकुद समिति :

सि.नं.	अध्यक्ष	नाम थर	सम्पर्क नं.
१.	उपाध्यक्ष	वडाध्यक्ष श्री जीवन गुरुङ, व्यास ६	९८५६०५०२९८
२.	सदस्य	कार्यपालिका सदस्य श्री किस्ना दुरा गुरुङ्ग, व्यास १	९८४६०६२४४०
३.	"	वडाध्यक्ष श्री अनुप राना, व्यास ३	९८५६०२४०६५
४.	"	वडा सदस्य श्री खिमबहादुर थापा, व्यास ५	९८४६०६२००७
५.	"	वडा सदस्य श्री सुरेश वाग्ले, व्यास २	९८५६०६०२१८
६.	"	वडा सदस्य श्री कमला वि.क., व्यास ११	९८९९१५१६५६
७.	"	श्री इन्द्र गुरुङ्ग, व्यास ४	९८४६०९१२८०
८.	"	श्री सानुमाया श्रेष्ठ, व्यास ३	९८४६३७४१११
९.	"	श्री सुरेश गुरुङ्ग, व्यास ४	९८०१३४३१९६
१०.	"	श्री किशोर खनाल, व्यास ५	९८०४५९००७०
११.	"	पत्रकार श्री मदन वाग्ले, व्यास ५	९८४६०२६२३०
१२.	"	श्री शरण घर्ती, व्यास ९	९८६६००१६७२
१३.	सदस्य सचिव	शिक्षा तथा सामाजिक विकास शाखा प्रमुख श्री केदारराज आचार्य	९८४६०५९७६९

११. नगर विकास समिति :

सि.नं.	पद	नाम थर	सम्पर्क नं.
१.	संयोजक	प्रमुख श्री वैकुण्ठ न्यौपाने	९८५६०६११६२
२.	सदस्य	जिल्ला समन्वय समितिको सदस्य प्रतिनिधि	
३.	"	प्र.जि.अ.ले तोकेको अधिकृत कर्मचारी प्रतिनिधि	०६५५६०१३३
४.	"	जिल्ला वन कार्यालय अधिकृत प्रतिनिधि	९८५६०६३१३५
५.	"	मालपोत कार्यालय अधिकृत प्रतिनिधि	०६५५६०१७७
६.	"	नापी कार्यालय अधिकृत प्रतिनिधि	९८५६०६३११२
७.	"	वडाध्यक्ष श्री जीवन गुरुङ्ग, व्यास ६	९८५६०६०२९८
८.	"	वडाध्यक्ष श्री खेमराज पोखेल, व्यास १०	९८४६०५५२५१
९.	"	वडाध्यक्ष श्री विष्णुकुमार श्रेष्ठ, व्यास ५	९८५६०६०४९६
१०.	"	समाजसेवी श्री तुलसीराम सापकोटा, व्यास १०	९८५६०६००८३
११.	"	समाजसेवी श्री लक्ष्मी परियार	९८४६१२८५३७
१२.	सदस्य सचिव	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री काशीराम गैरे	९८५६००२१११

१२. श्रोत अनुमान तथा बजेट सिमा निर्धारण समिति :

सि.नं.	पद	नाम थर	सम्पर्क नं.
१.	अध्यक्ष	प्रमुख श्री वैकुण्ठ न्यौपाने	९८५६०६११६२
२.	सदस्य	उपप्रमुख श्री इन्दिरा दैरे	९८५६०६११६३
३.	"	वडाध्यक्ष श्री सुरेश थापा, व्यास ९	९८४६१३१८६९
४.	"	वडाध्यक्ष श्री खेमराज पोखेल, व्यास १०	९८४६०५५२५१
५.	"	वडाध्यक्ष श्री मनबहादुर गुरुङ्ग, व्यास ४	९८०६५९०३१३
६.	"	कार्यपालिका सदस्य श्री चन्द्रमाया परियार	९८४६१३१९७८
७.	सदस्य सचिव	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री काशीराम गैरे	९८५६००२१११

१३. नगर शिक्षा समिति :

सि.नं.	पद	नाम थर	सम्पर्क नं.
१.	अध्यक्ष	प्रमुख श्री वैकुण्ठ न्यौपाने	९८५६०६११६२
२.	सदस्य	उपप्रमुख श्री इन्दिरा दैरे	९८५६०६११६३

सि.नं.	पद	नाम थर	सम्पर्क नं.
३.	सदस्य	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री काशीराम गैरे	९८५६००२१११
४.	"	वडाध्यक्ष श्री काजीमान श्रेष्ठ, व्यास १४	९८४६०४३३५२
५.	"	सामाजिक विकास समिति संयोजक श्री चन्द्रमाया परियार	९८४६१३१९७८
६.	"	शिक्षा विद् श्री नारायणदत्त पौडेल	९८५६०६०८१५
७.	"	सामुदायिक विद्यालय प्र.अ. मध्येबाट श्री रामचन्द्र पोखेल	९८५६०६४४४२
८.	"	संस्थागत विद्यालय प्रतिनिधि श्री वीणा कैनी	९८५१०७९०६३
९.	"	वि.व्य.स.अध्यक्ष मध्येबाट श्री यामबहादुर आले	९८४६०५५५४६
१०.	"	अपाङ्गता प्रतिनिधि श्री मदन पौडेल	९८५६०६०३५६
११.	सदस्य सचिव	शिक्षा तथा सामाजिक विकास शाखा प्रमुख श्री केदारराज आचार्य	९८४६०५९७६९

१४. गाउँनगर साभेदारी विकास समिति :

सि.नं.	पद	नाम थर	सम्पर्क नं.
१.	अध्यक्ष	प्रमुख श्री वैकुण्ठ न्यौपाने	९८५६०६११६२
२.	सदस्य	उपप्रमुख श्री इन्दिरा दैरे	९८५६०६११६३
३.	"	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री काशीराम गैरे	९८५६००२१११
४.	"	वडाध्यक्ष श्री काशीराम श्रेष्ठ, व्यास २	९७४८४३४९०२
५.	"	कार्यपालिका सदस्य श्री नरीमाया राना, व्यास १४	९८४६२४४४३१
६.	"	ब.आ.ले.प.अधिकृत श्री कुमार कञ्चन जि.सी.	९८५६०६०५१७
७.	"	पशु वि.अधिकृत श्री मनोज विश्वकर्मा	९८६०३८७४०६
८.	"	लेखा अधिकृत श्री अर्जुन बराल	९८५६०००३०३
९.	"	सहकारी संस्थाको अध्यक्ष वा प्रतिनिधि श्री श्रीराम कुँवर	९८४६५४१४२५
१०.	सदस्य सचिव	सहकारी तथा साभेदारी उपशाखा प्रमुख श्री राजुहरी पण्डित	९८५६०४३१८९

१५. नगर स्वास्थ्य समिति :

सि.नं.	पद	नाम थर	सम्पर्क नं.
१.	अध्यक्ष	प्रमुख श्री वैकुण्ठ न्यौपाने	९८५६०६११६२
२.	सदस्य	उपप्रमुख श्री इन्दिरा दैरे	९८५६०६११६३
३.	"	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री काशीराम गैरे	९८५६००२१११
४.	"	सबै वडाका वडाध्यक्षहरु (१४ जना)	
५.	"	स्वास्थ्य कार्यालय प्रमुख श्री शङ्करबाबु अधिकारी	९८५६०२२७३७
६.	"	दमौली अस्पताल प्रमुख डा. परिवर्तन बराल	९८५६०३८३८१
७.	"	जिल्ला आयुर्वेद प्रमुख श्री नारायण श्रेष्ठ	
८.	सदस्य सचिव	स्वास्थ्य तथा जनसंख्या शाखा प्रमुख श्री प्रमोद सोती	९८४५०६४६४७

१६. स्वास्थ्य संस्था अनुगमन समिति

सि.नं.	पद	नाम थर	सम्पर्क नं.
१.	अध्यक्ष	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री काशीराम गैरे	९८५६००२१११
२.	सदस्य	स्वास्थ्य कार्यालय प्रमुख श्री शङ्करबाबु अधिकारी	९८५६०२२७३७
३.	"	सिनियर डिभिजन इन्जिनियर डा.राजु पौडेल	९८४६०५०३७६
४.	"	जनस्वास्थ्य अधिकृत श्री प्रमोद सोती	९८४५०६४६४७
५.	"	ब.अ.न.नि. श्री कल्पना दाहाल कोइराला	९८५६०६३०४१
६.	"	वरिष्ठ कविराज निरीक्षक श्री सरोज मिश्र	९८५६०६३१६५
७.	सदस्य सचिव	जनस्वास्थ्य निरीक्षक श्री लक्ष्मी गुरुङ्ग	९८५६०६३८४३

१७. बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति

सि.नं.	पद	नाम थर	सम्पर्क नं.
१.	संयोजक	उपप्रमुख श्री इन्दिरा दरै	९८५६०६११६३
२.	सदस्य	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री काशीराम गैरे	९८५६००२१११
३.	"	पूर्वाधार विकास समिति संयोजक श्री सुरेश थापा	९८४६१३१८६९
४.	"	आर्थिक विकास समिति संयोजक श्री खेमराज पोखेल	९८४६०५५२५१
५.	"	सार्वजनिक से. तथा सु.स.संयोजक श्री दलबहादुर दुरा	९८४६५४१०९९
६.	"	सामाजिक वि.स. संयोजक श्री चन्द्रमाया परियार	९८४६१३१९७८
७.	"	वन तथा वातावरण स.संयोजक श्री रनसिं नेपाली	९८४६१६५८३२
८.	सदस्य सचिव	योजना तथा पूर्वाधार वि.शाखा प्रमुख डा.राजु पौडेल	९८४६०५०३७६

१८. राजस्व परामर्श समिति :

सि.नं.	पद	नाम थर	सम्पर्क नं.
१.	संयोजक	उपप्रमुख श्री इन्दिरा दरै	९८५६०६११६३
२.	"	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री काशी राम गैरे	९८५६००२१११
३.	"	वडाध्यक्ष श्री काशीराम श्रेष्ठ, व्यास २	९७४८४३४९०२
४.	"	कार्यपालिका सदस्य श्री कमला घर्ती, व्यास १३	९८४६०३२२३०
५.	"	त.उ.बा.सं.दमौली ब.इ. अध्यक्ष श्री सुकनारायण मल्ल	९८५६०२७७९२
६.	"	घरेलु विकास समिति प्रतिनिधि	
७.	सदस्य सचिव	राजस्व व्यवस्थापन शाखा प्रमुख श्री पुष्पराज आचार्य	९८४६०४०४३५

१९. नगर स्तरीय योजना अनुगमन समिति :

सि.नं.	पद	नाम थर	सम्पर्क नं.
१.	संयोजक	उपप्रमुख श्री इन्दिरा दरै	९८५६०६११६३
२.	सदस्य	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री काशी राम गैरे	९८५६००२१११
३.	"	वडाध्यक्ष श्री सुरेश थापा, व्यास ९	९८४६१३१८६९
४.	"	कार्यपालिका सदस्य श्री किस्ना दुरा गुरुड	९८४६०६२४४०
५.	सदस्य सचिव	योजना तथा पूर्वाधार वि.शाखा प्रमुख डा.राजु पौडेल	९८४६०५०३७६

२०. न्यायिक समिति :

सि.नं.	पद	नाम थर	सम्पर्क नं.
१.	संयोजक	उपप्रमुख श्री इन्दिरा दरै	९८५६०६११६३
२.	सदस्य	वडा सदस्य श्री मधुमाया घर्ती, व्यास १३	९८०६५७३३३२
३.	"	वडा सदस्य श्री यज्ञप्रसाद शर्मा, व्यास १०	९८४६७४५४५५

२१. स्थानीय समन्वय समिति (अपाङ्गता, ज्येष्ठ नागरिक, स्वास्थ्य सम्बन्धी) :

सि.नं.	पद	नाम थर	सम्पर्क नं.
१.	संयोजक	उपप्रमुख श्री इन्दिरा दरै	९८५६०६११६३
२.	सदस्य	कार्यपालिका सदस्य श्री कमलादेवी घर्ती	९८४६०३२२३०
३.	"	दमौली अस्पताल चिकित्सक प्रतिनिधि	९८५६०६५६५२
४.	"	प्रमुख, सा.वि.प्रदेश कार्यालय, तनहुँ श्री विदुरहरी आचार्य	९८५६०१३४२२
५.	"	जिल्ला प्रहरी कार्यालय अधिकृत प्रतिनिधि	०६५५६०१९९
६.	"	प्र.अ. श्री रोदन थापा	९८२७११९९३४
७.	"	रिसेड प्रतिनिधि श्री शोमा लम्साल, व्यास ८	९८६०७४५०५५
८.	"	अपाङ्गता प्रतिनिधि श्री सावित्री सुवेदी पौडेल, व्यास ३	९८४७०५६२२०

सि.नं.	पद	नाम थर	सम्पर्क नं.
९.	सदस्य	अपाङ्गता प्रतिनिधि श्री सीता कुँबर, व्यास ८	९८४६४३७४९३
१०.	,,	अपाङ्गता प्रतिनिधि श्री कमलकुमार श्रेष्ठ, व्यास ४	९८६००९४५६६
११.	सदस्य सचिव	महिला, बालबालिका अपाङ्गता तथा ज्येष्ठ नागरिक विकास उपशाखा प्रमुख श्री राधा आचार्य	९८४६१२०४७२

२२. व्यास नगर मल वितरण व्यवस्थापन स्थानीय समिति :

सि.नं.	पद	नाम थर	सम्पर्क नं.
१.	संयोजक	उपप्रमुख श्री इन्दिरा दरै	९८५६०६११६३
२.	सदस्य	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री काशी राम गैरे	९८५६००२१११
३.	,,	वडाध्यक्ष श्री बिष्णुकुमार श्रेष्ठ (हिमाल), व्यास ५	९८५६०६०४९६
४.	,,	वडा सदस्य श्री कमला वि.क.	९८१९१५१६५६
५.	सदस्य सचिव	कृषि, पशुपंछी तथा सहकारी विकास शाखा प्रमुख श्री मनोज विश्वकर्मा	९८६०३६७४०६

२३. बजार अनुगमन समिति :

सि.नं.	पद	नाम थर	सम्पर्क नं.
१.	संयोजक	उपप्रमुख श्री इन्दिरा दरै	९८५६०६११६३
२.	सदस्य	वडाध्यक्ष श्री खेमराज पोखेल	९८४६०५५२५१
३.	,,	जिल्ला प्रशासन कार्यालय अधिकृत प्रतिनिधि	०६५५६०१३३
४.	,,	खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण डि.का.अधिकृत प्रतिनिधि	९८४६०३७५८१
५.	,,	त.उ.वा.सं.दमौली ब.इ. अध्यक्ष श्री सुकनारायण मल्ल	९८५६०२७७९२
६.	,,	रा.उ.हितमञ्च अध्यक्ष श्री खेमराज अधिकारी	९८५६०२८६७२
७.	,,	उद्योग तथा पर्यटन कार्यालय प्रमुख	
८.	सदस्य सचिव	प्रशासन तथा जनशक्ति व्यव.शाखा प्रमुख श्री रामचन्द्र हड्खले	९८५६०६००८६

२४. लेखा समिति :

सि.नं.	पद	नाम थर	सम्पर्क नं.
१.	संयोजक	वडाध्यक्ष बिष्णुकुमार श्रेष्ठ (हिमाल), व्यास ५	९८५६०६०४९६
२.	सदस्य	कार्यपालिका सदस्य श्री नरीमाया राना	९८४६२४४४३१
३.	सदस्य	वडा सदस्य श्री दधिराज घिमिरे	९८५६०५५०५३
४.	सदस्य	वडा सदस्य श्री पूर्णबहादुर थापा	९८४६०२६०५१
५.	सदस्य सचिव	आ.ले.प.शाखा प्रमुख श्री कुमार कञ्चन जि.सी.	९८५६०६०५१७

२५. नगर स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति :

सि.नं.	पद	नाम थर	सम्पर्क नं.
१.	संयोजक	प्रमुख श्री वैकुण्ठ न्यौपाने	९८५६०६११६२
२.	सदस्य	उपप्रमुख श्री इन्दिरा दरै	९८५६०६११६३
३.	,,	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री काशी राम गैरे	९८५६००२१११
४.	,,	अधिकृत प्रतिनिधि जिल्ला प्रशासन कार्यालय	०६५५६०१३३
५.	,,	पूर्वाधार विकास समिति संयोजक श्री सुरेश थापा	९८४६१३१८६९
६.	,,	आर्थिक विकास समिति संयोजक श्री खेमराज पोखेल	९८४६०५५२५१
७.	,,	सामाजिक वि.समिति संयोजक श्री चन्द्रमाया परियार	९८४६१३१९७८
८.	,,	वन तथा वा.स. संयोजक श्री रनसिं नेपाली	९८४६१६५८३२
९.	,,	योजना तथा पूर्वाधार वि.शाखा प्रमुख डा.राजु पौडेल	९८४६०५०३७६
१०.	,,	नगर प्रहरी इकाई प्रमुख श्री आशिक परियार	९८४६४९९१५८

सि.नं.	पद	नाम थर	सम्पर्क नं.
११.	सदस्य	नेपाल रेडकस सोसाइटी तनहुँ	९८५६०६२८०६
१२.	„	त.उ.बा.सं.दमौली ब.इ.अध्यक्ष श्री सुकनारायण मल्ल	९८५६०२७७९२
१३.	„	अधिकृत प्रतिनिधि, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	९८५६०६५५५५
१४.	सदस्य सचिव	भवन नि.तथाघर नक्सा शाखा प्रमुख श्री अमृत के.सी.	९८४६०५४०११

२६. प्रज्ञा सभा

सि.नं.	पद	नाम थर	सम्पर्क नं.
१.	अध्यक्ष	प्रमुख श्री वैकुण्ठ न्यौपाने	९८५६०६११६२
२.	सदस्य	उपप्रमुख श्री इन्दिरा दरै	९८५६०६११६३
३.	„	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री काशी राम गैरे	९८५६००२१११
४.	„	सामाजिक विकास समिति संयोजक चन्द्रमाया परियार	९८४६१३१९७८
५.	„	वडाध्यक्ष श्री विष्णुकुमार श्रेष्ठ (हिमाल), व्यास ५	९८५६०६०४९६
६.	„	कार्यपालिका सदस्य श्री किस्ना दुरा गुरुड	९८४६०६२४४०
७.	„	श्री हरिसिं गुरुड, व्यास १	९८५६०६०६९३
८.	„	श्री महाप्रसाद हडखले, व्यास १	९८५६०७९८५८
९.	„	श्री विष्णुबहादुर अधिकारी, व्यास १	
१०.	„	श्री सन्त तामाड, व्यास १	९८४६०६२६५७
११.	„	श्री चिजबहादुर दरै, व्यास १	९८४६०४०४४२
१२.	„	श्री मिला दरै, व्यास १	९८५६०६५६०३
१३.	„	श्री सुदिप पौडेल, व्यास १	९८५६०६१७६१
१४.	„	डा. इश्वरचन्द्र वाग्ले, व्यास २	९८५६०२८३३७
१५.	„	श्री देवीबहादुर बस्नेत, व्यास २	
१६.	„	श्री प्रेमप्रकाश भट्टराई, व्यास २	९८५६०९०४४२
१७.	„	श्री अर्जुन अधिकारी (सागर उदास), व्यास २	९८५६०६०४२४
१८.	„	श्री गोरा मियाँ, व्यास २	९८५६०५५८२८
१९.	„	श्री सुशील वाग्ले, व्यास ३	९८४६१९५५२२
२०.	„	श्री पृथ्वीनारायण श्रेष्ठ, व्यास ३	९८५१०४९४४२
२१.	„	श्री बालहरी अधिकारी (आकास), वडा नं.३	९८५६०६०४२५
२२.	„	श्री काशीनाथ न्यौपाने, व्यास ४	९८४६४८७९१०
२३.	„	श्री नारायणी अधिकारी, व्यास ४	९८५६०६०४६९
२४.	„	श्री अञ्जना न्यौपाने, व्यास ४	९८४६०६२५३९
२५.	„	श्री मधुमाया घिमि, व्यास ४	९८१६६२४१४१
२६.	„	डा. लक्ष्मीकान्त चापागाई, व्यास ४	९८५६०३०८४७
२७.	„	श्री अमर थापा, व्यास ५	९८५६०६३०५५
२८.	„	श्री तेजप्रसाद लामिछाने, व्यास ६	९८४६१४१४९३
२९.	„	श्री दिपक कुँवर, व्यास ७	९८४१२८३४९८
३०.	„	श्री छविलाल कुमाल, व्यास ९	
३१.	„	श्री होमबहादुर बोटे, व्यास १०	९८०४११७६९८
३२.	„	श्री नवीन थापा, व्यास १२	
३३.	„	श्री वीरबहादुर सार्की (विरु गणेश), व्यास १२	९८०६६१९७५३
३४.	„	मेघनाथ रिमाल, व्यास १३	९८४६०५५५०७
३५.	„	श्री विश्व बुढा परियार, व्यास १४	९८०६७६१२८२
३६.	सदस्य सचिव	शिक्षा तथा सा.वि.शाखा प्रमुख श्री केदारराज आचार्य	९८४६०५९७६९

विगतमा भएको निर्वाचनबाट निर्वाचित नगरपालिकाको बोर्ड सदस्य/कार्यपालिका सदस्यहरुको विवरण

१. २०४९ सालमा निर्वाचित बोर्ड सदस्य (जनप्रतिनिधि) हरुको नामावली

सि.नं.	वडा	पद	नाम थर	पार्टीको नाम
१.		नगर प्रमुख	श्री ताराप्रसाद श्रेष्ठ	नेपाली कांग्रेस
२.		उपप्रमुख	श्री तमबहादुर दरै	नेपाली कांग्रेस
३.	१	सदस्य	श्री रामचन्द्र बस्नेत	नेपाली कांग्रेस
४.	२	सदस्य	श्री अमरराज कैनी	नेपाली कांग्रेस
५.	३	सदस्य	श्री दलबहादुर बस्नेत	नेपाली कांग्रेस
६.	४	सदस्य	श्री समुन्द्र गोदार	नेपाली कांग्रेस
७.	५	सदस्य	श्री केशरध्वज अधिकारी	नेपाली कांग्रेस
८.	६	सदस्य	श्री श्रीबहादुर थापा	नेपाली कांग्रेस
९.	७	सदस्य	श्री भोजराज खनाल	नेपाली कांग्रेस
१०.	८	सदस्य	श्री दामोदर खनाल	नेपाली कांग्रेस
११.	९	सदस्य	श्री रामचन्द्र पोखेल	नेपाली कांग्रेस
१२.	१०	सदस्य	श्री मिनराज हुंगाना	नेपाली कांग्रेस
१३.	११	सदस्य	श्री क्या.केशरबहादुर गुरुड	नेपाली कांग्रेस

२. २०५४ सालमा निर्वाचित बोर्ड सदस्य (जनप्रतिनिधि) हरुको नामावली

सि.नं.	वडा	पद	नाम थर	पार्टीको नाम
१.		नगर प्रमुख	श्री ध्रुव वाग्ले	नेपाली कांग्रेस
२.		उपप्रमुख	श्री तमबहादुर दरै	नेपाली कांग्रेस
३.	१	वडाध्यक्ष	श्री रामचन्द्र बस्नेत	नेपाली कांग्रेस
४.	२	वडाध्यक्ष	श्री मोतीकुमार श्रेष्ठ	नेपाली कांग्रेस
५.	३	वडाध्यक्ष	श्री महाप्रसाद पोखेल	नेपाली कांग्रेस
६.	४	वडाध्यक्ष	श्री समुन्द्र गोदार	नेपाली कांग्रेस
७.	५	वडाध्यक्ष	श्री मायानाथ कोइराला	नेकपा एमाले
८.	६	वडाध्यक्ष	श्री भिमकुमार श्रेष्ठ	नेपाली कांग्रेस
९.	७	वडाध्यक्ष	श्री विरबहादुर थापा	नेपाली कांग्रेस
१०.	८	वडाध्यक्ष	श्री दामोदर खनाल	नेपाली कांग्रेस
११.	९	वडाध्यक्ष	श्री खड्गबहादुर अधिकारी	नेपाली कांग्रेस
१२.	१०	वडाध्यक्ष	श्री सुरेशकुमार श्रेष्ठ	नेकपा एमाले
१३.	११	वडाध्यक्ष	श्री विष्णुराम पौडेल	नेपाली कांग्रेस
१४.	१०	मनोनित बोर्ड सदस्य	श्री शशी आचार्य	नेपाली कांग्रेस
१५.	११	मनोनित बोर्ड सदस्य	श्री क्या. केशरबहादुर गुरुड	नेपाली कांग्रेस

३. २०७४ सालमा निर्वाचित कार्यपालिका सदस्य (जनप्रतिनिधि) हरुको नामावली

सि.नं.	पद	नाम थर	सम्पर्क नं.
१.	नगर प्रमुख	श्री वैकुण्ठ न्यौपाने	९८५६०६९९६२
२.	उपप्रमुख	श्री मीरा जोशी	९८५६०६९९६३
३.	वडाध्यक्ष १	श्री खरसिं दरै	९८५६०६०८८२

सि.नं.	पद	नाम थर	सम्पर्क नं.
४.	वडाध्यक्ष २	श्री काशीराम श्रेष्ठ	९८५६०६०८४८
५.	वडाध्यक्ष ३	श्री प्रेमकुमार श्रेष्ठ	९८४६०५५२१०
६.	वडाध्यक्ष ४	श्री विश्वराज न्यौपाने	९८४६०५५५१४
७.	वडाध्यक्ष ५	श्री मोहनकुमार श्रेष्ठ	९८५६०२८९८९
८.	वडाध्यक्ष ६	श्री सूर्यभक्त भण्डारी	९८५६०६४००८
९.	वडाध्यक्ष ७	श्री सतिशचन्द्र न्यौपाने	९८४६०६७२५२
१०.	वडाध्यक्ष ८	श्री ओजराज पौडेल	९८४५६२०५५०
११.	वडाध्यक्ष ९	श्री सुरेश थापा	९८४६१३१८६९
१२.	वडाध्यक्ष १०	श्री तुलसीराम सापकोटा	९८५६०६००८३
१३.	वडाध्यक्ष ११	श्री निरबहादुर खड्का	९८४६२३३८६३
१४.	वडाध्यक्ष १२	श्री तोत्रबहादुर कुँवर	९८४६०९१४२८
१५.	वडाध्यक्ष १३	श्री लेखबहादुर राना	९८५६०६०१०४
१६.	वडाध्यक्ष १४	श्री काजीमान श्रेष्ठ	९८४६०४३३५२
१७.	कार्यकारिणी सदस्य	श्री तमबहादुर दैरै	९८४६२७४९२८
१८.	कार्यकारिणी सदस्य (जि.स.स.मा निर्वाचित)	श्री केशबहादुर सुनार	९८५६०६०६९१
१९.	कार्यकारिणी सदस्य	श्री कल्पना पोखेल	९८४६१२०४५४
२०.	„	श्री चन्द्रमाया परियार	९८४६१३१९७८
२१.	„	श्री सुनसरी गुरुङ्ग	९८१६६२६०७७
२२.	„	श्री अमृतबहादुर नेपाली	९८४६०६२५३५
२३.	„	श्री मधुमाया घर्ती	९८०६५७३३३२
२४.	„	श्री नरीमाया राना	९८४६२४४४३१

विषयगत समिति तथा अन्य समितिको प्रतिवेदन

(क) पूर्वाधार विकास समिति :

पूर्वाधार विकास समिति नगरपालिकाको एउटा प्रमुख विषयगत समिति हो । व्यास नगरपालिका भित्र पूर्वाधार विकास सम्बन्धी योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन मूल्याङ्कन गरी नगरको समग्र विकासमा योगदान पुऱ्याउनु यस समितिको प्रमुख उद्देश्य रहेको छ । नगरपालिकाका विकास योजनाहरूलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न चालु आर्थिक वर्षमा विभिन्न मितिमा पूर्वाधार विकास समितिको ५ पटक बैठक बसी विभिन्न निर्णय तथा सिफारिसहरू कार्यपालिका समक्ष पेश गरिएको थियो । साथै प्रत्येक नगर सभामा पूर्वाधार विकास समितिको तर्फबाट सम्पादित कार्यहरूको प्रतिवेदन समेत प्रस्तुत हुँदै आइरहेको छ ।

चालु आर्थिक वर्षमा सम्पादित प्रमुख गतिविधिहरू :

योजनाको पहिचान तथा प्राथमिकता निर्धारण : नगरपालिकाका विभिन्न वडा तथा सरोकारवालाहरूसँग छलफल गरी पूर्वाधार विकासका आवश्यकता पहिचान गरी प्राप्त आवश्यकताहरूको आधारमा प्राथमिकता निर्धारण गरी योजना तर्जुमाको लागि सिफारिस गरिएको छ । यस अन्तर्गत सडक निर्माण तथा स्तरोन्नति, पक्की नाला निर्माण, खानेपानी योजना, भवन निर्माण, सिंचाई तथा नदी नियन्त्रण लगायतका योजनाहरू रहेका छन् ।

- **खरिद योजना, वार्षिक कार्यतालिका निर्माण र स्वीकृति :** नगर सभाबाट स्वीकृत भएका वार्षिक योजनाहरू कार्यान्वयनको लागि वार्षिक खरिद योजना र खरिद कार्यतालिका निर्माण गरी कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गरिएको छ । चालु आर्थिक वर्षमा ८७ प्रतिशत योजनाहरू कार्यान्वयनमा गइसकेका छन् भने १३ प्रतिशत योजनाहरू सम्झौताको चरणमा रहेका छन् ।
- **कार्यान्वयन अनुगमन :** पूर्वाधार विकास र भौतिक निर्माणको लागि शाखा र वडा कार्यालयहरूबाट प्रभावकारी रूपमा कार्यसम्पादन भए नभएको अनुगमन गरिएको साथै अनुगमन समितिसँगको सहकार्यमा कार्यान्वयनमा रहेका पूर्वाधार विकास सम्बन्धी भण्डै ८० भन्दा बढी योजनाहरूको अनुगमन गरिएको छ भने अनुगमनको क्रममा देखिएका समस्याहरूको पहिचान गरी समाधानको लागि सिफारिस गरिनुका साथै योजनाहरू निर्दिष्ट समय, गुणस्तर र लागतमा सम्पन्न गर्न समन्वय गरिएको छ ।
- **समन्वय र सहकार्य :** पूर्वाधार विकाससँग सम्बन्धित विभिन्न सरकारी र गैरसरकारी निकायहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरी नगरपालिकाको पूर्वाधार विकास सम्बन्धी योजनाहरूको कार्यान्वयनमा सहजता ल्याउने कार्य गरिएको छ ।
- **नीतिगत सुझाव तथा सिफारिसहरू :** नगरपालिकाको दीर्घकालीन पूर्वाधार विकास योजना तयार गर्न आवश्यक नीति, योजना तथा कार्यक्रम निर्माण गर्न, पूर्वाधार विकासको लागि पर्याप्त बजेट विनियोजन र भुक्तानीमा सहजीकरणको लागि, गुणस्तर नियन्त्रणलाई कडाईका साथ लागु गर्न नियमित अनुगमन र परीक्षणको व्यवस्था मिलाउन, पूर्वाधार विकासमा जनसहभागिता सुनिश्चित गर्नुका साथै कार्यरत प्राविधिकहरूको क्षमता विकास गर्न विभिन्न समयमा सुझाव तथा सिफारिस गरिएको छ ।

अन्त्यमा व्यास नगरपालिकाको पूर्वाधार विकास समिति नगरको पूर्वाधार विकासमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दै आएको र आगामी वर्षहरूमा समेत पूर्वाधार विकासलाई गति दिन यस समितिले निरन्तर रूपमा महत्वपूर्ण भूमिका खेल्नेछ ।

(ख) आर्थिक विकास समिति :

व्यास नगरपालिकाको विभिन्न विषयगत समितिहरू मध्येको एक महत्वपूर्ण समिति आर्थिक विकास समिति पनि हो । स्थानीय तबरमा आर्थिक क्रियाकलाप वृद्धि गरी आर्थिक विकास, समावेशी र दिगो विकास, स्थानीय स्तरमा उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि, स्थानीय क्षेत्रमा उद्यमशीलता प्रवर्द्धन गरी रोजगारी र आय वृद्धि गर्नु यस समितिको मूल लक्ष्य रहेको हुन्छ । कृषि क्षेत्र, पशुपालन, सहकारी प्रवर्द्धन र व्यवस्थापन, उद्योग विकास, पर्यटन विकास, गरीबी निवारण र रोजगारी सृजना सम्बन्धी कार्यहरू यस समिति अन्तर्गत पर्दछन् । मुलभूत रूपमा यस आर्थिक विकास समितिमा कृषि, पशुपंक्षी तथा सहकारी विकास शाखा र उद्योग, पर्यटन, श्रम तथा रोजगार प्रवर्द्धन शाखा रहेका छन् ।

कृषि, पशुपंक्षी तथा सहकारी विकास शाखा अन्तर्गत कृषि विकास उपशाखा, पशुपंक्षी विकास उपशाखा र सहकारी विकास उपशाखा रहेका छन् भने उद्योग, पर्यटन, श्रम तथा रोजगार शाखा अन्तर्गत उद्योग विकास उपशाखा, पर्यटन प्रवर्द्धन इकाई र श्रम तथा रोजगार समन्वय उपशाखा जसमा मेड्पा, सामी, प्रधानमन्त्री रोजगार जस्ता कार्यक्रमहरू रहेका छन् ।

यस समितिको आवश्यकता अनुसार बैठक बस्ने, विषयवस्तुमा छलफल गर्ने, कार्यक्रमको नीतिगत निर्णयका लागि सुझावहरू कार्यपालिका समक्ष सिफारिस गर्ने, वार्षिक कार्यक्रम, योजना तथा बजेट प्रस्ताव गर्ने, सञ्चालन गरिएका विभिन्न कार्यक्रमहरूको स्थलगत अनुगमन गर्ने जस्ता कार्यहरू निरन्तर रूपमा हुँदै आएको छ । यस आर्थिक वर्षको श्रावणदेखि हालसम्ममा यस समितिले ८ वटा बैठक बसी ३३ वटा निर्णयहरू गरेको छ । समितिले आफ्नो वार्षिक तथा अर्धवार्षिक प्रतिवेदन हरेक नगर सभामा प्रस्तुत गर्दै आएको छ ।

समितिबाट भएका मुख्यमुख्य निर्णयहरू

- आर्थिक विकास समिति अन्तर्गतका विभिन्न शाखा तथा उपशाखाहरूको वार्षिक योजना तयार सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- ऐतिहासिक तनहुँसुर संरक्षण एवं विकास परियोजनामा आधारित प्रस्ताव तयार गरी मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा पेश गर्ने,
- व्यास नगरपालिका वडा नं.१० मा निर्माण भएको कृषि उपज सङ्कलन केन्द्र सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि तयार गर्ने,
- आलु लगायत तरकारी पकेट क्षेत्रमा ५०% अनुदानको कार्यक्रम कार्यान्वयन,
- मुख्य चाडपर्व लक्षित बिक्री गर्न लागिएको खसी बोकाको स्वास्थ्य परीक्षण,
- खाने आलु तथा बीउ आलु उत्पादनका लागि ५०% अनुदानका लागि कृषि सहकारी/कृषक समूहहरू छनोट,
- सहकारी मार्फत बिक्री हुने दुध तथा मासुमा दिइने किसान अनुदान सम्बन्धी कार्यक्रमका लागि सहकारी छनोट,
- बाखा स्रोत केन्द्र सम्बन्धी,
- विभिन्न उद्योगहरूको नियमन गर्ने र राजश्व छुली नियन्त्रण,
- कृषि क्षेत्र अन्तर्गत मौरी पकेट क्षेत्र छनोट,
- श्रेसर मेसिन वितरणका लागि सहकारी छनोट,
- गोवर्धन शर्मा कृषि अध्ययन अनुसन्धान प्रशिक्षण कार्यक्रमलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउने,
- विभिन्न योजनाहरूको रकम भुक्तानी ।

(ग) सामाजिक विकास समिति :

व्यास नगरपालिका अन्तर्गत गठित विषयगत समितिहरू मध्ये सामाजिक विकास समिति पनि एक हो । यस समितिमा कार्यपालिका सदस्य श्री चन्द्रमाया परियारको संयोजकत्वमा ७ जना सदस्यहरू रहनु भएको छ । यस समिति अन्तर्गत शिक्षा, स्वास्थ्य, महिला तथा बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, युवा तथा खेलकुद जस्ता क्षेत्रहरू पर्दछन् । सामाजिक विकासतर्फ यस समितिले नगरपालिका क्षेत्रको सामाजिक सुरक्षा, समाज कल्याण, शिक्षा तथा खेलकुद, स्वास्थ्य, उद्यमशीलता क्षमताको विकास र रोजगार तथा स्वरोजगार सम्बन्धी नीति, योजना, कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने, महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, असहाय र अपाङ्गता भएका व्यक्ति, पछाडी रहेका वर्ग, विपन्न र सिमान्तकृत वर्गहरूको हक, हित र सुविधाका लागि प्रभावकारी रूपले कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न आवश्यक कार्ययोजना निर्माण गर्ने कार्यहरू गर्दै आएको छ । साथै लक्षित वर्ग, समाज कल्याण एवं सामाजिक विकासका लागि सञ्चालन गरिएका कार्यक्रमहरूको अनुगमन, समाजमा रहेका असहाय, अपाङ्गता भएका, एकल महिला, दलित, उत्पीडित र पछाडी पारिएको वर्ग तथा हिंसा र घरेलु हिंसा पीडित व्यक्तिको सुरक्षा, सम्मान र स्वावलम्बनका लागि आवश्यक कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा सहयोग र अनुगमन गर्ने जस्ता कार्यहरू गरिएको छ । स्वास्थ्यतर्फ अस्पताल तथा आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्रहरूको सुदृढीकरण गरी आधारभूत स्वास्थ्य सेवा, खोप, पोषण कार्यक्रम, मातृ शिशु स्वास्थ्य लगायतका सेवाहरूको पहुँचलाई सुनिश्चित गर्न आवश्यक कार्य गरिएको छ । शिक्षातर्फ आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षामा पहुँच र गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि आवश्यक नीति तथा योजना निर्माणका कार्यहरू गरिएको छ । चालु आ.व.मा यस समितिको ४ वटा बैठक सम्पन्न भएका छन् । उक्त बैठकबाट भएका मुख्य मुख्य निर्णयहरू देहाय बमोजिम रहेको छ :

- व्यास नगरपालिकाको सामाजिक विकास क्षेत्रको क्षेत्रगत बजेट तथा कार्यक्रम छनोट गरी बजेट तथा तर्जुमा समितिमा सिफारिस गर्ने,
- समग्र स्वास्थ्य कार्यक्रम : पोषण कार्यक्रम, क्षयरोग कार्यक्रम र सुत्केरीको घरघरमा स्वास्थ्यकर्मी कार्यक्रमहरूको आ.व. २०८०।०८१ को वार्षिक समीक्षा तथा २०८१।०८२ को कार्ययोजना तर्जुमा,
- गर्भवती महिला पोषण सहयोग कार्यक्रम अन्तर्गत गर्भवती महिलाहरूलाई प्रोत्साहन रकम वितरण गर्ने,
- आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षामा पहुँच र गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि आवश्यक नीति तथा योजना निर्माणका लागि र सामुदायिक विद्यालयहरूमा आधारभूत तहसम्म निःशुल्क शिक्षा कार्यान्वयनका लागि अध्ययन तथा सुझाव कार्यदल गठन गरी प्रतिवेदन पेश गर्न सुझाव पेश,
- अन्तर्राष्ट्रिय अपाङ्गता दिवसका अवसरमा प्रभातफेरी सहित खेलकुद कार्यक्रम गरी मनाउने,
- राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय ज्येष्ठ नागरिक दिवसका अवसरमा यस नगरपालिका अन्तर्गत सूचीकृत भएका ज्येष्ठ नागरिक दिवा सेवा केन्द्र र वृद्धाश्रमहरूमा नगरपालिकाको आर्थिक सहयोगमा विविध कार्यक्रम गरी मनाउने,
- अन्तर्राष्ट्रिय महिला दिवसका अवसरमा अन्तक्रिया, कविता प्रतियोगिता एवं श्रमिक महिला सम्मान गर्ने,
- राष्ट्रपति महिला सशक्तीकरण परियोजना अन्तर्गत राष्ट्रपति महिला उत्थान जीविकोपार्जन सुधार कार्यक्रम अन्तर्गत संस्था छनोट गरी अनुदानका लागि अनुगमन कार्य अधि बढाउने,
- शैक्षिक बेरोजगार महिला अनुदान कार्यक्रम अन्तर्गत निवेदनहरूको व्यवसाय अनुगमन गरी कार्यपालिका बैठकको निर्णयानुसार सम्झौता गरी रकम भुक्तानीको प्रकृया अधि बढाउने,
- दलित उत्थान पेशागत व्यवसाय प्रवर्द्धन अन्तर्गत पेश भएका निवेदकहरूको व्यवसाय अनुगमन गरी कार्यपालिकामा पेश गर्ने,
- दलित उत्थान एवं प्रवर्द्धन कार्यक्रम मध्येको बजेटबाट व्यास नगरपालिका स्थायी ठेगाना भई व्यास नगरपालिका अन्तर्गतका सामुदायिक विद्यालय तथा क्याम्पसमा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरूलाई छात्रवृत्तिको व्यवस्था गर्ने कार्यक्रम समावेश गर्ने ।
- दलित उत्थान पेशागत व्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम अन्तर्गत १४ वटा वडाहरूमा दलित र गैर दलित बीच जातीय विभेद एवं छुवाछुत अन्त्यको लागि अन्तरघुलन कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,
- खेलकुद क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्दा नगर खेलकुद विकास समिति मार्फत गर्ने ।

(घ) सार्वजनिक सेवा तथा सुशासन समिति :

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले गरेका व्यवस्था अनुसार नगरपालिकामा गठित विषयगत समितिहरू मध्ये सार्वजनिक तथा सुशासन समिति पनि एक महत्वपूर्ण समिति हो । यस समितिले स्थानीय प्रशासनलाई जवाफदेही, पारदर्शी र नागरिकमैत्री बनाउनका लागि सुशासन प्रवर्द्धन, सार्वजनिक सेवा व्यवस्थापन, नागरिकको सहभागिता सुनिश्चित, अनुगमन, सामाजिक न्याय र समानताको प्रवर्द्धन, भ्रष्टाचार नियन्त्रण जस्ता विषयमा कार्य गर्दै आइरहेको छ । यस समितिले चालु आर्थिक वर्षमा देहाय बमोजिमका कार्यहरू गरेको छ :

- व्यास नगरपालिकाको संगठन संरचना र कर्मचारी दरबन्दी विवरण (O&M) लाई समय सापेक्ष परिमार्जन गरी आगामी नगर सभामा पेश गर्ने,
- व्यास नगरपालिका बैठक सञ्चालन कार्यविधिले तोके बमोजिम लगातार बैठकमा अनुपस्थित वडा सदस्यहरूले पाउने सुविधा उपलब्ध नगराउन कार्यपालिका समक्ष पेश गर्ने,
- वडाबाट माग भई आएका सार्वजनिक तथा सुशासन समितिसँग सम्बन्धित बजेट विनियोजन गर्न बजेट तर्जुमा समिति समक्ष सिफारिस गर्ने,
- नगरपालिकाको अध्यावधिक संगठन संरचना अनुसार प्राविधिक जनशक्ति व्यवस्थापन गरी बाँकी नपुग सेवा करारमा लिनका लागि नगर कार्यपालिका समक्ष पेश गर्ने,
- नगर प्रहरीहरूको कामलाई चुस्त दुरुत राख्नका लागि केही सञ्चार सेट खरिदका लागि कार्यपालिका समक्ष पेश गर्ने
- केही रिक्त रहेका प्रशासनिक पदहरू प्रदेश लोक सेवा आयोगमा माग आपूर्ति फाराम भरी पठाउन कार्यपालिका समक्ष सिफारिस गर्ने
- नगर प्रहरीहरूको कामलाई चुस्त दुरुत बनाउनका लागि व्यापककरण गर्न कार्यपालिका समक्ष पेश गर्ने ।

(ङ) वन तथा वातावरण समितिको प्रगति :

व्यास नगरपालिकाका विषयगत समितिहरू मध्ये वन तथा वातावरण समिति पनि एक प्रमुख समिति हो । यस समितिले मुख्य रूपमा प्राकृतिक स्रोतहरूको संरक्षण, व्यवस्थापन र उपयोगमा केन्द्रित रहँदै सामाजिक, आर्थिक र पर्यावरणीय सम्बन्धी दिगो विकासमा महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउँछ । व्यास नगरपालिकालाई सरसफाई र वातावरणको दृष्टिकोणबाट सफा, सुन्दर राख्नु यस समितिको प्रमुख उद्देश्य रहेको छ । यस समितिले वन क्षेत्रको संरक्षण, जैविक विविधताको संरक्षण, जलवायु परिवर्तनसँग लड्ने रणनीति, स्थानीय समुदायको सशक्तिकरण, स्रोतको उचित उपयोग, नियमन र अनुगमन सम्बन्धी प्रमुख कार्यहरू गर्नुपर्ने हुन्छ । यस समितिले चालु आर्थिक वर्षमा गरेका मुख्यमुख्य कार्यहरू देहाय बमोजिम रहेको छ ।

- प्लाष्टिक भोला मुक्त अभियानलाई निरन्तरता दिन विभिन्न मितिमा वडा नं.१, २, ३ र ४ को टोल विकास संस्था, वडा महिला सदस्य, वडामा रहेका संघ संस्था र तनहुँ उद्योग वाणिज्य संघ र दमौली बजार इकाई लगायत विभिन्न व्यवसायीहरूसँग अन्तर्क्रिया कार्यक्रम,
- प्लाष्टिक भोला प्रयोगको निषेध गर्ने,
- डेँगु खोजी र नष्ट गरौं भन्ने अभियानमा आवद्ध भई स्वास्थ्य शाखा र वडा नं.१, २, ३ र ४ का टोल विकास संस्था र वडा समिति एवं वडामा रहेका संघ संस्थाहरूसँग समुदाय स्तरमा समन्वय गर्ने,
- प्लाष्टिक भोला मुक्त अभियानलाई निरन्तरता दिन समन्वयका लागि तनहुँ उद्योग वाणिज्य संघ र तनहुँ उद्योग वाणिज्य संघ दमौली बजार इकाईलाई अनुरोध गर्ने
- व्यास क्षेत्रभित्र रहेका सामुदायिक वनहरूलाई यस कार्यालयमा सूचीकृत हुन पौष १५ गतेभित्र आवश्यक कागजात सहित उपस्थित हुन र समन्वयको लागि व्यास सब डिभिजन वन कार्यालयलाई अनुरोध,
- घर पालुवा कुकुरको वडामा सूचीकृत र खुल्ला शौचालयका विषयमा रेडियो, एफ.एम. र पत्रपत्रिकामा प्रचार प्रसार गर्ने,

- ४० काइकोन प्लाष्टिकका भोलामा एक रुपता कायम गर्न र अनुगमनमा सहजताका लागि डिजिटल माइकोन मिटर खरिद,
- प्लाष्टिकका भोलाहरुको प्रयोगलाई निरुत्साहित गर्दै कपडाको भोला प्रयोगमा विस्तार गर्न टोल टोलमा कार्यक्रम गरी बडिमा दुई लाख बराबरका भोला वितरण गर्ने ।

(च) न्यायिक समिति :

नेपालको संविधानको धारा २१७ ले व्यवस्था गरे अनुरूपको न्यायिक समितिले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ परिच्छेद ८ को दफा ४७ (१) र (२) बमोजिका मुद्दाहरु दायर गर्ने, सो मुद्दाको किनारा लगाउने र फैसला कार्यान्वयन गर्नेछ । जसबाट स्थानीय तहको न्यायिक अधिकार सम्बन्धी विषयमा नगरवासीहरु जानकार रहेको महशुस हुनेछ । स्थानीय तहबाट विवादको समाधान हुँदा न्यायमा सबैको सहज पहुँच, कम खर्चिलो, गोप्य र प्रभावकारी कार्यान्वयन हुने अवस्था सृजना हुन आएको छ । अदालती निर्णय भन्दा सहमतिको आधारमा मेलमिलापको माध्यमबाट मुद्दाको अन्तिम किनारा लाने प्रक्रियबाट हरेक मुद्दाहरुमा जित जितको अवस्था सिर्जना हुन जाने भएकोले मुद्दाका पक्षहरु सन्तुष्ट देखिन्छन् । न्यायिक समितिद्वारा २०८१ श्रावण १ गतेदेखि २०८१ चैत्र ११ गतेसम्म न्यायिक समितिमा पर्न आएका उजुरीहरु र गतवर्षको जिम्मेवारी सरी आएका उजुरीहरुको विवरण निम्नानुसार रहेका छन् :

मुद्दा संख्या							
दर्ता	अल्या	जम्मा	डिसमिस फैसला	मिलापत्र	निर्णय भएको	अदालत पठाएको	प्रक्रियामा रहेको
५८	३८	९६	१३	२३	१	१	५८

(छ) जलश्रोत समिति :

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले गरेको व्यवस्था बमोजिम व्यास नगरपालिकामा जलश्रोत कार्यविधि, २०७८ निर्माण भई विगतमा जिल्ला जलश्रोत समितिले गर्दै आएका कामहरु यस समितिद्वारा सम्पादन हुँदै आइरहेका छन् । व्यास नगरपालिका क्षेत्रभित्र खानेपानीका नयाँ मूल दर्ता गर्ने, जिल्ला जलश्रोत समितिमा दर्ता भएका मूल दर्ताको नवीकरण गर्ने मुख्य जिम्मेवारी यस समितिको रहेको छ । यस समिति गठन भएयता विभिन्न आरोह अवरोह पार गर्दै अहिलेसम्म कानूनद्वारा निर्धारित समयमा खानेपानी मूल दर्ता र नवीकरण प्रक्रियामा सेवाग्राहीको गुनासो रहित ढङ्गले सेवा प्रवाह हुँदै आइरहेको छ ।

यस समितिले चालु आर्थिक वर्षको चैत्र १२ गतेसम्म १५ वटा बैठक बसी देहाय बमोजिमका कार्यहरु गरेको छ :

१. मूल दर्ता विवरण

सि.नं.	नाम	ठेगाना
१.	नयाँवस्ती खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति	व्यास -१०
२.	डिहीगाउँ खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति	व्यास -१०
३.	रातामाटा खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति	व्यास -११
४.	कर्लुङ्ग खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति	व्यास -१२
५.	देउराली खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति	व्यास -६
६.	तामपंधेरा तथा मुलुके पहरा खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति	व्यास -११
७.	छाब्दी बराह खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति	व्यास -१४
८.	रानीटारी खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति	व्यास -५
९.	अमरेनी खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति	व्यास -१
१०.	अँधेरीभन्ज्याङ खानेपानी उपभोक्ता समिति	व्यास -१०

२. मूल नवीकरण विवरण

सि.नं.	नाम	ठेगाना
१.	दुम्सीचौर लिफ्ट सिस्टम खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति	व्यास -१०
२.	आशापुरी खोलसी धाराखोला मूल खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति	व्यास -५
३.	रामथुम्की खानेपानी उपभोक्ता समूह	व्यास -११
४.	बाँसपानी डुम्री बोटे खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति	व्यास -१२
५.	चण्डीखोला खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति	व्यास -१२
६.	बैरेनी खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति	व्यास -१०
७.	फुस्रेपानी खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति	व्यास -१२
८.	गैराबारी खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति	व्यास -११
९.	गजौदी खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति	व्यास -१४

अन्त्यमा यस समितिद्वारा आफ्नो जिम्मेवारी वहन गर्ने सिलसिलामा सबै वर्ग र क्षेत्रसँग सकारात्मक सहयोग अपेक्षा राख्दछौं ।

(ज) लेखा समिति :

व्यास नगरपालिका नगर कार्यपालिका कार्यालयको आर्थिक कारोबार तथा आयव्यय विवरणलाई चुस्तदुरुस्त, पारदर्शी, जवाफदेही, बेरुजु रहित, हिनामिना हुनबाट बचावट गर्न र मितव्ययी ढङ्गले लेखा स्वेस्ता प्रणाली सञ्चालन गर्नका लागी सोको रेखदेख, अनुगमन र निरीक्षण गरी सुभाव, सल्लाह तथा परामर्श दिई प्रतिवेदन बनाई नगर सभामा पेश गर्न, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ उपदफा (२) र व्यास नगरपालिका प्रशासकीय कार्यविधि ऐन, २०७५ को दफा ४ मा व्यवस्था भएको अधिकारलाई प्रयोग गरी व्यास नगरपालिकाको मिति २०७६ साल श्रावण ७ गते बसेको कार्यपालिका बैठकबाट “व्यास नगरपालिका लेखा समिति गठन र सञ्चालन कार्यविधि, २०७६” बनाई जारी गरी सोही आधारमा देहायको मितिमा लेखा समितिको गठन भई निम्न कार्यहरू गरेको छ :

१. २०७६ साल श्रावण २६ गते देखि २०७६ पौष २२ गते सम्म

- संयोजक : वडाध्यक्ष श्री काशीराम श्रेष्ठ, व्यास २
- सदस्य : वडा सदस्य श्री सुन्दर वाग्ले, व्यास ५
- सदस्य : वडा सदस्य श्री पदमबहादुर क्षेत्री, व्यास ४
- सदस्य सचिव : आ.ले.प. अधिकृत श्री कुमार कञ्चन जि.सी.

कार्यहरू :

- २०७६ साल माघ महिनाको ३२ औं नगर सभामा लेखा समितिको प्रतिवेदन पेश,
- आ.व. २०७६/०७७ को आ.ले.प.प्रतिवेदन उपर अध्ययन र छलफल गरी सुभाव पेश गरिएको ।

२. २०७७ आश्विन ०१ गतेदेखि २०७८ साल जेष्ठ २८ गतेसम्म ।

- संयोजक : वडाध्यक्ष श्री काजीमान श्रेष्ठ, व्यास १४
- सदस्य : वडाध्यक्ष श्री सुरेश थापा, व्यास ९
- सदस्य सचिव : आ.ले.प. अधिकृत श्री कुमार कञ्चन जि.सी.

कार्यहरू :

- २०७७ साल आश्विन महिनासम्म उठ्न बाँकी ठेक्काकरहरू उठाई दाखिला गर्न सम्बन्धित फर्महरूलाई पत्राचार गर्न निर्देशन,
- आ.व.२०७७/०७८ को दोस्रो चौमासिक आन्तरिक लेखा परिक्षण प्रतिवेद अध्ययन गरी देखिएका बेरुजु फछ्यौट गर्न निर्देशन,
- आ.व.२०७६/०७७ को वार्षिक म.ले.प. प्रतिवेदन दफावार अध्ययन र छलफल गरी नियमित गर्ने बेरुजुलाई नगर सभामा पेश गर्न र असुल उपर गर्ने बेरुजुलाई पत्राचार गरी असुल गर्न निर्देशन,
- आ.व.२०७७/०७८ को प्रस्तावित आयव्यय विवरणबाट प्रथम र दोस्रो चौमासिक अवधिमा भएको यथार्थ आमदानी र खर्च विवरणको अध्ययन, अनुगमन र निरीक्षण,

- आ.व.२०७६/०७७ को वार्षिक म.ले.प. प्रतिवेदनलाई दफावार अध्ययन र छलफल गरी नियमित गर्ने बेरुजुलाई लेखा समितिबाट निर्णय गरी प्रतिवेदन तयार पारी नगर सभाबाट नियमित गर्न पेश,

३. २०७८ भाद्रदेखि २०७९ साल असारसम्म

-संयोजक : वडाध्यक्ष श्री काजीमान श्रेष्ठ, व्यास १४

-सदस्य : वडाध्यक्ष श्री सुरेश थापा, व्यास ९

-सदस्य सचिव : आ.ले.प. अधिकृत श्री कुमार कञ्चन जि.सी.

कार्यहरु :

- आ.व.२०७७/०७८ को आ.ले.प. प्रतिवेदन उपर अध्ययन र छलफल गरी औल्याइएका बेरुजुहरु फछ्यौट गर्न सुझाव पेश गरिएको ।
- आ.व.२०७६/०७७ को कुल बेरुजु रु.३०,७३,२२,१७९।४७ मध्ये रु.५,१३,४७,८५८। बेरुजु नगर सभाबाट नियमित गरिएको, रु.२,७५,२३२। पत्राचार गरी असुल उपर गरिएको र रु.५,०४,०१,४९०। पेशकी प्रमाण पेश गर्न लगाई फछ्यौट गरी जम्मा रु.१०,२०,२४,५८०। फछ्यौट भएको,
- आ.व.२०७७/०७८ को म.ले.प. प्रारम्भिक प्रतिवेदन दफावार अध्ययन र छलफल गरी बेरुजुको जवाफ लेखी पठाउन वित्तीय व्यवस्थापन शाखालाई सुझाव दिएको,
- आ.व.२०७७/०७८ को म.ले.प. प्रारम्भिक प्रतिवेदन दफावार अध्ययन र छलफल गरी रु.२,८४,४८,८५९। नियमित गर्न नगर सभामा पेश गर्ने निर्णय,

४. २०७९ भाद्रदेखि २०८० साल असारसम्म

-संयोजक: वडाध्यक्ष श्री काशीराम श्रेष्ठ, व्यास २

-सदस्य: वडाध्यक्ष श्री कृष्णप्रसाद न्यौपाने, व्यास ७

-सदस्य सचिव: बरिष्ठ आ.ले.प.अधिकृत श्री कुमार कञ्चन जि.सी.

कार्यहरु :

- आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न लेखापरीक्षण शाखालाई निर्देशन,
- आ.व.२०७९/०८० को स्वीकृत प्रस्तावित योजना तथा कार्यक्रमहरुको बजेट विद्युतीय माध्यममा प्रविष्टि गरी भुक्तानी प्रकृया अघि बढाउन वित्तीय व्यवस्थापन शाखालाई सुझाव दिएको,
- आ.व.२०७९/०८० को बजेट खर्च गर्न आम्दानीका स्रोतहरु घटेका हुँदा, खर्चको मितव्ययीता अपनाई आन्तरिक राजश्व वृद्धि गर्न राजश्व व्यवस्थापन शाखालाई सुझाव दिने निर्णय भएको,
- आ.व.२०८०/०८१ को वार्षिक बजेट तर्जुमा गर्न लेखा समितिको तर्फबाट बजेट तर्जुमा समितिलाई सहयोग गर्ने निर्णय,
- आ.व.२०७९/०८० को म.ले.प. प्रतिवेदनलाई दफावार अध्ययन र छलफल गरी हेर्दा कतिपय दफाहरु अघिल्लो प्रतिवेदनको दोहोरिएको देखिएकोले त्यस्ता दफाहरुलाई प्रतिवेदनबाट हटाई दिन म.ले.प.लाई अनुरोध गरी पठाउने निर्णय,
- आ.व.२०७३/०७४ देखि आ.व.२०७५/०७६ सम्मको म.ले.प. प्रतिवेदनलाई दफावार अध्ययन हेर्दा हरेक आ.व.को बेरुजु अङ्कलाई अल्या गरी ल्याउँदा रु.५,७२,४९,३१५।९८ लाई म.ले.प.बाटै रु.हजारको अङ्कको आधारमा अल्या गर्दा भुलवश ५७ करोड कायम हुन गएको देखिएकोले हिसाब मिलान गरी भुल सुधार गर्न म.ले.प. कार्यालयमा पठाउने निर्णय गरिएको र रु.५१,५२,४१,६८४।०२ बराबरको बेरुजु भुल सुधार सच्याई रु.७५ करोड बेरुजुबाट घटन गई रु.२६ करोड बेरुजु कायम गरिएको,
- आ.व.२०७९/०८० को म.ले.प. प्रतिवेदनलाई दफावार अध्ययन र छलफल गरी नियमित गर्ने बेरुजु रु.५,१०,१७,१३४। लाई नियमित गर्न ३९ औं नगर सभामा पेश गर्ने निर्णय,

५. २०८० भाद्रदेखि २०८१ साल असार सम्म

-संयोजक: वडाध्यक्ष श्री काशीराम श्रेष्ठ, व्यास २

-सदस्य: वडाध्यक्ष श्री कृष्णप्रसाद न्यौपाने, व्यास ७

-सदस्य सचिव: बरिष्ठ आ.ले.प.अधिकृत श्री कुमार कञ्चन जि.सी.

कार्यहरु :

- आ.व.२०८९/०८० सम्मका म.ले.प. प्रतिवेदनले औल्याएका असुल उपर गर्ने बेरुजुलाई पत्राचार गरी असुल उपर गर्न आर्थिक प्रशासन शाखा अन्तर्गतको बेरुजु फछ्यौट इकाइलाई निर्देशन,
- आ.व.२०७८/०८९ को म.ले.प. प्रतिवेदनले औल्याएको बेरुजु मध्ये नियमित गर्न छुट भएको दफा नं.८९ को रु.१,९२,२४२। र सोही वर्षको अध्ययन भ्रमणमा भएको खर्चलाई म.ले.प.ले औल्याएको असुल उपर गर्ने बेरुजु मध्ये रु.३,०७,३१५। लाई असुल उपरबाट हटाई दिनका लागि म.ले.प. कार्यालयमा पठाउने भनी ४० औं नगर सभाबाट नियमित गर्न पेश गर्ने निर्णय,
- आ.व.२०८९/०८० को अन्तिम म.ले.प. प्रतिवेदनलाई दफावार अध्ययन र छलफल गरी कुल बेरुजु मध्ये रु.४,६३,५४,०००। लाई नियमित गर्न ४१ औं नगर सभामा पेश गर्ने निर्णय,

६. २०८१/२०८२ का लागि गठन भएको लेखासमिति

-संयोजक : वडाध्यक्ष श्री विष्णुकुमार श्रेष्ठ, व्यास ५

-सदस्य : कार्यपालिका सदस्य श्री नरीमाया राना

-सदस्य : वडा सदस्य श्री दधीराज घिमिरे, व्यास ३

-सदस्य : वडा सदस्य श्री पूर्णबहादुर थापा, व्यास १

-सदस्य सचिव : बरिष्ठ आ.ले.प.अधिकृत श्री कुमार कञ्चन जि.सी.

कार्यहरु :

- आ.व.२०८०।०८१ सम्मको अल्या कुल बेरुजु रु.३८,०१,५२,३९५।४४ रहन गएको छ।
- एक लाख रुपैयाँसम्मका भुक्तानीलाई आ.ले.प शाखाबाट अग्रिम लेखापरीक्षण गराउन नगरपालिका कार्यालयलाई सुझाव पेश गर्ने निर्णय,
- व्यास नगरपालिका लेखा समिति गठन र सञ्चानल कार्यविधि, २०७६ का नियमहरूलाई अध्ययन गरी पालना गर्ने निर्णय।

वडा विकास गतिविधि-२०८१

वडा नं.१

श्री रमेशचन्द्र हडखले
वडाध्यक्ष

मादी, सेती, बुल्दी र छाब्दी नदीहरुको संगम स्थल महर्षि वेदव्यासको तपोभूमि, पराशर ऋषिको आश्रम स्थल रहेको पूर्वमा मोहोरियाटार, पश्चिम बुल्दी खोला, उत्तरमा बुल्दी खोला, मुसेखोला (सम्दी खोला) र दक्षिणमा छाब्दी, बुल्दी, सेती नदीको सीमाना रही ८.९० वर्ग किलो मिटर क्षेत्रफलमा भएको व्यास नगरपालिका वडा नं.१ हो ।

परापूर्वकालदेखि यस क्षेत्रमा बसोबास गर्दै आएका विभिन्न जातजातीहरु मध्ये दैरै, ब्राह्मण, क्षेत्रीका साथै विभिन्न जनजाति एवं दलित वर्गहरु पनि पर्दछन् । यो क्षेत्रमा बसोबास गर्ने अति अविकसित एवं आदि मानवहरुको जस्तै बानी, व्यवहार, साधारण कृषि एवं माछा मार्ने र आफै खाई जीवन निर्वाह गर्ने गरेको पाइन्छ्यो ।

२०२५ सालमा पृथ्वी राजमार्गको सडक निर्माण र बन्दिपुरमा रहेको सदरमुकाम दमौली सार्ने प्रयाससँगै यस क्षेत्रको विकासको सुरुवात भएको पाइन्छ । २०१५ सालमा स्थापना भएको जलदेवी प्राइमरी स्कूल पनि यो क्षेत्रको विकासको लागि कोशेहुङ्गा सावित भएको पाइन्छ । अति निरक्षर व्यक्तिहरुको बसोबासको क्षेत्रमा पुनः २०२५ साल फागुन ७ गते स्थापना भएको निर्मल माध्यमिक विद्यालयले यस वडा सहित आसपासका विभिन्न क्षेत्रहरुलाई उज्यालोतर्फ उन्मुख हुन अग्रणी भूमिका निर्वाह गरेको पाइन्छ । हाल आदिकवि भानुभक्त क्याम्पसको विभिन्न विषयमा स्नातकोत्तर अध्यापनले यस वडा सहित तनहुँ जिल्लामा बसोबास गर्न विभिन्न समुदायको जीवनमा कायापलट भएको प्रष्ट रुपमा देख्न सकिन्छ ।

तनहुँको सदरमुकाम दमौलीमा स्थानान्तरणसँगै विभिन्न क्षेत्रका व्यक्तिहरुको बसाईसराई वडा नं.१ मा पनि अधिक भएको पाइन्छ । विगतमा २०-३० घर र १५० जनसंख्या भएको यस वडा हाल ४,२५३ घरधुरी र १४,५९४ (१९,५२१ हालको टोलको सर्वेक्षण) जनसंख्या पुगेको छ । कक्षा नर्सरी (ECD) देखि स्नातकोत्तर तहसम्मको अध्ययन यस वडाले दिइरहेको छ । हिजोको दिनमा रातोमाटो गोरेटो बाटोमा हिडनुपर्ने अवस्थाबाट ३ किलो मिटर पृथ्वी राजमार्ग, ५ किलो मिटर छाब्दी मार्ग साथै वडा भित्र १५.३२५ किलो मिटर कोलोपत्रे र २३.९९१ किलो मिटर पक्की नाला निर्माण भई वडामा बसोबास गर्नेहरुको लागि सर्वसुलभ भएको छ ।

उज्यालो नगरपालिका कार्यक्रम अन्तर्गत वडाको ३३ वटै टोलहरुमा विद्युतीयकरण भएको र रातको समयमा वडा नै भलमल्ल देखिन्छ । ३५ वटा आमा समूह, महिला सञ्जाल, बाल क्लब, युवा क्लब र टोल विकास संस्थाहरुले वडा विकास एवं महिला, बालबालिका एवं युवाहरुको हकहितको लागि आ-आफ्नो क्षेत्रबाट खेलकुद एवं सीप विकास जस्ता कार्यक्रमहरु अति लागनशीलताका साथ सञ्चालन गरिरहेका छन् ।

यस वडामा खानेपानी समस्या समाधानको लागि करिब ३० करोडको योजना सञ्चालन गरी एक घर एक धारा अभियानलाई मूर्तरुप दिन पहल गरिएको छ र उक्त योजना करिब ८० प्रतिशत कार्य पूरा भएकोले निकट भविष्यमा नै योजना पूरा हुने अपेक्षा गरिएको छ ।

समुदायको आवश्यकतालाई पहिचान गरी यस वडाका विभिन्न क्षेत्रमा व्यापार, व्यवसाय, उद्योग सञ्चालन गरी नयाँनयाँ योजनातर्फ उन्मुख भइरहेको पाइन्छ । तर यस वडाका २१९२ युवा युवतीहरु वैदेशिक रोजगारीमा जानुले विभिन्न व्यवसाय एवं कृषि क्षेत्रमा निकै ठूलो असर पारेको छ ।

अतितका ती दिनहरु हालको अवस्था र भविष्यलाई नियाल्दा यस वडाको बसाईसराई दर, जनसंख्या बृद्धिदर आदिले गर्दा पक्की नाला र कालोपत्रे गर्नुपर्ने करिब ५० किलो मिटर कच्ची सडकमा प्रतिवर्ष संघ, प्रदेश र नगरको यथेष्ट बजेटको आवश्यकता पर्ने भएकोले सम्पूर्ण पक्ष संवेदनशील हुनेछ, भन्ने आशा र भरोसा व्यक्त गर्दछु । जनसंख्याको अत्यधिक चाप भएको कारण स्वास्थ्य सुविधा बढाउनुपर्ने दमौली अस्पताललाई स्तरोन्नति गर्दै लैजानुपर्ने विभिन्न व्यवसाय सञ्चालन गरी रोजगारी प्रदान गर्ने, कृषिलाई उद्योगतर्फ उन्मुख गराउनुपर्ने यस वडाको साथै व्यास नगरपालिकाको पनि चुनौती हो ।

अन्त्यमा यस वडाको दिगो विकास र विभिन्न समसामुहिक समस्याहरुलाई हल गर्दै वडा विकासको लागि साथ दिनुहुने जनप्रतिनिधिहरु, सम्पूर्ण राजनैतिक दलहरु, टोल विकास संस्थाका अध्यक्षहरु, आमा समूहका अध्यक्षहरु, महिला सञ्जाल, युवा क्लब, बाल क्लबका अध्यक्षहरु, कर्मचारीहरु साथै सम्पूर्ण वडावासीहरुलाई व्यास नगरपालिकाको ३३ औं स्थापना दिवसको उपलक्ष्यमा हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

वडा विकास गतिविधि-२०८१

वडा नं.२

श्री काशीराम श्रेष्ठ
वडाध्यक्ष

महर्षि वेदव्यासको जन्मभूमि, पराशर ऋषिको तपोभूमि, सेती र मादी नदीको संगम स्थलमा स्थापित व्यास नगरपालिकाको १४ वटा वडा मध्ये भौगोलिक क्षेत्रफलको हिसाबले सानो वडा र जनघनत्वको हिसाबले गण्डकी प्रदेशको पहाडी भूभाग कै धेरै जनसंख्या भएको यस वडा पूर्वमा बुल्दी खोला, पश्चिममा सफा सडक उत्तरमा पृथ्वी राजमार्ग, दक्षिणमा मालपोत कार्यालयदेखि तनहुँ उद्योग वाणिज्य संघ हुँदै देउराली नगरसम्म फैलिएको छ । जनजातीको बाहुल्यता रहेको यस वडा तनहुँ जिल्लाको सदरमुकाम दमौलीको मुख्य शहरी क्षेत्रको रूपमा परिचित छ । बहदो शहरीकरण, शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगारीका सुविधा, उपयोग गर्नका लागि आसपासका ग्रामिण भेगबाट बसाइसराई गरी आउने क्रम तिब्र भएको तथा बहदो आन्तरिक पर्यटकको आवागमनका कारण यस वडामा विभिन्न किसिमका व्यापार व्यवसाय तथा होटल व्यवसायहरु फस्टाउँदै गएको देखिन्छ ।

हालसम्म वडा भित्रका ठूला साना अधिकांस सडक कालोपत्रे हुनुको साथै नाला निर्माण तथा नालाको नियमित सरसफाई र मर्मत कार्य भइरहेको छ । सबै घरधुरीमा विद्युत, खानेपानी, इन्टरनेटको सुविधा पुग्नुको साथै बजार व्यवस्थापन सुदृढ हुँदै गएको छ । घर भित्रको फोहोर घर भित्रै व्यवस्थापन गर्न र कौसी खेतीलाई प्रोत्साहन गर्नको लागि आवश्यकता अनुसार प्रत्येक घरलाई पुग्ने गरी गतवर्षहरुमा कम्पोष्ट विन वितरण गरिएको छ । व्यास २ स्थित दमौली बजारमा छरपस्ट रूपमा रहेका पुराना र अनावश्यक तारहरुलाई व्यवस्थापन गरिएको र अनावश्यक पुरानो जीर्ण पोलहरु हटाई नयाँ पोलहरु व्यवस्थापन गरिएको छ भने चालु आ.व.२०८१।०८२ मा वडा भित्रका चोक लगायत सार्वजनिक स्थलको नियमित सरसफाई गर्न प्रत्येक घरधुरीलाई समेट्ने गरी सरसफाई सामग्री वितरण गरिएको छ ।

गर्भवती महिला, शिशु, बालबालिकादेखि जेष्ठ नागरिकलाई सहज रूपमा प्राथमिक स्वास्थ्य उपचारको लागि केरावारी आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र सञ्चालनमा रहेको छ । यस वडामा नमूना विद्यालयको रूपमा स्थापित सत्यवती मा.वि., बालमन्दिर मा.वि. र सुस्त मनस्थितिका बालबालिकाहरुको अध्यापन गराउने विद्यालय जनसेवा प्रा.वि. गरी ३ वटा सामुदायिक विद्यालय छन् भने ८ वटा निजी विद्यालयहरु रहेका छन् । यस वडामा १७ वटा टोल विकास संस्था, १७ वटा आमा समूह, महिला वडा समन्वय समिति १७ टोलमा र ५ वटा सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयमा गरी २२ वटा बाल क्लब तथा वडा स्तरीय बाल क्लब समेत गठन भएको छ ।

व्यास नगरपालिका वडा नं.२ को वडा कार्यालय टोल विकास संस्थाको भवनमा सञ्चालन हुँदै आएकोमा उक्त स्थानमा वडा कार्यालय सञ्चालन हुँदा नागरिकलाई असुविधा भएको महशुस भई गणेशमान चोक नजिक रहेको सेतो गुराँस बाल विकासले भोग चलन गरेको जग्गामा वडा कार्यालय भवन निर्माण गर्ने सम्बन्धमा व्यास नगरपालिकाको मिति २०८१।१।२६ गते बसेको ४२ औं नगर सभाबाट भएको निर्णयलाई कार्य प्रकृया अगाडि बढाइएको र सेतो गुराँस बाल विकासलाई साविक बाल कल्याणको भवनमा स्थानान्तरण गर्ने गरी व्यवस्था मिलाउन समेत प्रकृया अगाडि बढाइएको छ । वडा भित्र रहेका बहुमूल्य सार्वजनिक जग्गाको (डांग्रे खोल्सी र पुलचोक टोल अन्तर्गत खानेपानी कुवा रहेको क्षेत्र) एकिक गरी सो स्थानमा ऐतिहासिक संरचना निर्माण गर्ने विषयलाई अगाडि बढाइएको छ ।

पृथ्वी राजमार्ग विस्तारको क्रममा व्यास २ अन्तर्गत सफा सडक चोकदेखि बुल्दी खोलाको पुलसम्मको भागमा दुर्घटना न्यूनीकरण गर्न पैदल यात्रीहरुलाई सहज फुटपाथ र रेलिडको व्यवस्था गर्न मुग्लिङ पोखरा सडक योजना (पूर्वी खण्ड), तनहुँलाई पत्राचार गरिएको । वडा भित्र पर्ने बुल्दी खोला क्षेत्रका वस्तीहरुको संरक्षणका लागि आवश्यक स्थानमा तटबन्धन गर्न सम्बन्धित निकायमा पत्राचार गरिएको ।

यस वडा नं.२ बाट आ.व.२०८१।०८२ मा सञ्चालन भएका योजना :

➤ अमरापुरी, पुलचोक टोलको निर्माणाधीन सामुदायिक भवन निर्माण ।

- वडाको आवश्यक स्थानमा कालोपत्र/रिसोलिङ्ग ।
- निर्माणाधीन मालेवगर टोल विकास संस्थाको पक्की भवन निर्माण ।
- बालमन्दिर मा.वि.को सभा हलमा जिप्सन सहित कोठा व्यवस्थापन ।
- पदमचोक र समाधान हस्पिटल चोकमा विरुवा राप्ने कार्य सहित स्टिल कुर्ची व्यवस्थापन ।
- कालिका मार्ग डांग्रेखोल्सीको नालामा भएको जीर्ण स्ल्याव नयाँ ढलान ।
- पुलचोक टोल अन्तर्गत खानेपानी कुवा मर्मत तथा संरक्षण ।
- डांग्रेखोल्सीमा विरुवा रोप्ने कार्य तथा अन्य व्यवस्थापन ।
- वडा अन्तर्गतको बाटो नाला मर्मत सरसफाई ।
- जनसेवा प्रा.वि.मा खानेपानी व्यवस्थापन, पंखा खरिद मर्मत तथा शौचालय मर्मत ।
- मालेवगर टोलमा प्रेम रुचालको घर अगाडि बाँकी भागमा पक्की नाला निर्माण ।
- केराबारी आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्रमा कम्पाउण्ड तथा खुल्ला नालामा स्ल्याव निर्माण योजना ।
- अव्यवस्थित तार तथा पुरानो पोल व्यवस्थापन ।
- पक्की नालाको बिट भाग प्लाष्टर सहित रंग रोगन ।
- सडक बत्ती वल्ब तथा भ्यापर लाइट खरिद ।

कार्यक्रम

क्र.सं.	तालिम/कार्यक्रम	अवधि	सञ्चालन गर्ने संस्था	परिणाम
१.	स्वरोजगार सृजना गर्न युवाहरुको लागि वारिस्था (कफी बनाउने) तालिम	१ महिना	वडा कार्यालय	२५ जना
२.	महिलाहरुलाई बाद्यवादन तालिम (मादल लगायत)	१५ दिन	वडा कार्यालय/महिला वडा समन्वय समिति	३५ जना
३.	युवाहरुलाई उद्यमशीलता विकास तालिम	८ दिन	"	४० जना
४.	व्यूटिसियन तालिम	५२ दिन	"	१४ जना
५.	सिलाई कटाई तालिम	५२ दिन	"	१४ जना
६.	जनजागृती टोल आमा समूहलाई नेतृत्व विकास तालिम	२ दिन	नगरपालिका/जनजागृती टोल आमा समूह	८० जना
७.	सामुदायिक विद्यालय (सत्यवती, बालमन्दिर र जनसेवा) का गरिब विद्यार्थीलाई न्यानो कपडा वितरण	२०८१	वडा कार्यालय	२२९ जना
८.	नागमणि शिवालय मन्दिर संरक्षण समिति योगध्यान कार्यक्रमको सामग्री खरिद	२०८१	वडा कार्यालय	२० थान
९.	सरसफाई सामग्री (भाडु) वितरण	२०८१	वडा कार्यालय	५०० थान
१०.	मेयरकप भलिवल खेल प्रतियोगितामा आर्थिक सहयोग	२०८१	वडा कार्यालय	खेलाडी
११.	तेस्रो रनिङ शिल्ड ५×५ अन्तर विद्यालय (+२) छात्र/छात्रा बास्केटबल प्रतियोगिता कार्यक्रम	२०८१	हैरान्स क्लब व्यास २	
१२.	वडा स्तरीय अन्तरघुलन कार्यक्रम	२०८१	वडा कार्यालय	५१ जना
१३.	सरसफाई कार्ड वितरण तथा सरसफाई शुल्क असुल (रु.२,३८,३५०।)	२०८१	वडा कार्यालय	निलो १६७ हरियो १४१
१४.	महाशिवरात्रीको अवसरमा पूजा व्यवस्थापनमा सहयोग	२०८१	नवजागरण टोल विकास संस्था, इशानेश्वर महादेव मन्दिर व्यवस्थापन समिति र नागमणि मन्दिर व्यवस्थापन समिति	वडाभर

धन्यवाद !

वडा विकास गतिविधि-२०८१

वडा नं.३

श्री अनुप राना
वडाध्यक्ष

महाभारत तथा १८ पुराणका रचयिता २८ औं व्यास अवतार श्रीकृष्ण द्वैपायन महर्षि वेद व्यासको पवित्र जन्मस्थल एवं पावन भूमिको नामबाट २०४८ साल चैत्र ३० गते व्यास नगरपालिका स्थापना भएकोमा यस नगरपालिका हालका १४ वडाहरु मध्ये क्षेत्रफलको दृष्टिकोणले यस वडा नं.३ दोस्रो सानो वडा हो । नगरपालिकाका १४ वटा वडाहरु मध्ये पनि धार्मिक, साँस्कृतिक एवं पौराणिक हिसाबले अत्यन्तै महत्वपूर्ण रहेको यस वडा भित्र नै महर्षि वेदव्यासको पवित्र जन्मस्थल व्यासगुफा रहेको छ । जम्मा ०.७२ वर्ग कि.मी. क्षेत्रफल रहेको यस वडाको पछिल्लो जनगणना २०७८ अनुसार महिला २०५७ र पुरुष १७९४ गरी जम्मा ३८५१ जनसंख्या रहेको छ । यस वडा भित्रको जम्मा घरधुरी संख्या १०६९ रहेको छ भने वडाको सीमानामा पूर्वमा सफा सडक वडा नं.२ र बुल्दी खोला वडा नं.१, पश्चिममा मादी नदी तथा वडा नं.५, उत्तरमा पृथ्वी राजमार्ग तथा वडा नं.४ र दक्षिणमा मादी नदी तथा वडा नं.५ र सेतीमादी नदी तथा छिमेकी ऋषिङ्ग गाउँपालिका वडा नं.१ पर्दछ । साथै दक्षिणतर्फ हिमालय पर्वतबाट बगी आउने सप्त गण्डकी मध्ये पश्चिम दक्षिण तर्फबाट बगी आउने शुक्लागण्डकी (सेती) र माहेन्द्री (मादी) नदीको पावन संगम स्थल रहेको छ । हालसम्म ८ वटा टोल विकास संस्था र १ वटा टोल सुधार समिति गरी जम्मा ९ वटा टोलहरु रहेका छन् ।

जातिगत विविधता रहेको यस वडामा बसोबास गर्ने मुख्य जाति समूहको रूपमा नेवार, ब्राम्हण, मगर, क्षेत्री, बोटे, कामी, दमाई, सार्की, गिरी, तामाङ, कुमाल, मुस्लिम, मधेसी समुदायको बसोबास रहेको छ भने विशेषगरी मगर जातिको बाहुल्यता बढी देखिएको पाइन्छ । विभिन्न जातजातिको साँस्कृतिक पहिचान बोकेको लाखे, चुड्का, कौरा गीत, भ्याउरे गीत, भजन, परम्परा तीज गीत, दोहोरी गीत यहाँका लोक संस्कृति हुन् । यहाँका मानिसहरुको व्यापार व्यवसाय, आंशिक रूपमा जागिर, वैदेशिक रोजगारी, ज्याला मजदुरी नै जनजीवनको मुख्य स्रोत रहेको छ भने स्थानीय निकायको विगत दुई निर्वाचनहरु मध्ये २०७४ र २०७९ मा यस वडाको सम्पूर्ण पदहरुमा नेपाली कांग्रेसले विजय हासिल गरेर आफ्नो पहिचान कायम गरेको छ ।

बाल उद्यान, व्यास गुफा, मादीसेती नदीलाई उपयोग गरी इको टुरिजमको विकास गरी जलविहार जस्ता कार्य अगाडि बढाउन सकेमा पर्यटन भित्र्याउन सकिने प्रचुर सम्भावना रहेको हुँदा आर्थिक उन्नति गर्न सहज हुने सम्भावना देखिएको छ । सीमित स्रोत साधनले नै समाजको माग बमोजिम अपेक्षाकृत विकास हुन नसक्ने आजको चुनौती रहेको छ । मादी नदीको कटान, बेरोजगारी, लागू औषध दूर्व्यशनी, अशान्ति, उद्योग धन्दाको स्थापना हुन नसक्नु र अव्यवस्थित बसोबासीहरुलाई व्यवस्थित गर्न पनि थप चुनौती रहँदै आएको छ भने बढ्दो शहरीकरणले सामाजिक भावनाको विकासमा कमि, सद्भाव सहयोग र भाइचाराको सम्बन्धमा कम हुँदै जानु पनि बढ्दो शहरीकरणको समस्याको रूपमा रहेको पाइन्छ ।

जातजातिको पहिचान बोकेको मठ, मन्दिर धार्मिक तथा साँस्कृतिक रूपमा धनी यस वडा भित्र महर्षि वेदव्यासको पवित्र जन्मस्थल व्यास गुफा, शिव पाञ्चायन मन्दिर, नवदूर्गा भवानी मन्दिर, गोरखनाथ मन्दिर, विभिन्न जातजातीका संग्राहलय, चर्च, बौद्ध गुम्बा, सेती मादी बुल्दी घाट (संगम) शवदाह स्थल पर्दछ । शैक्षिक उपलब्धिको लागि शिव पाञ्चायन माध्यामिक विद्यालय, महर्षि वेदव्यास संस्कृत विद्यालय, गोरखकाली आवसीय माध्यमिक विद्यालय र बाराही आवसीय विद्यालय लगायतका शैक्षिक संस्थाहरु रहेका छन् । हालसम्म यस वडाको सम्पूर्ण टोलहरुमा विद्युत, खानेपानी, पक्की सडक, स्ल्याब सहितको नाला पुगेका छन् भने फोहोरमैला सङ्कलन नियमित गरिएको, नाला निर्माण, सडक पिच जस्ता विकास निर्माण कार्य नियमित भइरहेको नै छ । वडाका केही बाटाहरु बाहेक सम्पूर्ण बाटोहरु पिच भएका छन् भने यस वडामा प्रायः अधिकांश प्रशासनिक/सरकारी कार्यालयहरु क्रमशः जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिल्ला मालपोत कार्यालय, जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय, कृषि ज्ञान केन्द्र, जिल्ला पशु कार्यालय, डिभिजन

वन कार्यालय, डिभिजन खानेपानी तथा सिंचाई कार्यालय, जिल्ला हुलाक कार्यालय, जिल्ला कारागार, जिल्ला अदालत, जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, जिल्ला नापी कार्यालय, दूर सञ्चार कार्यालय, आर्युवेद औषधालय, सामाजिक विकास कार्यालय, उद्योग पर्यटन कार्यालय जस्ता दर्जनौ सरकारी कार्यालय र दर्जनौभन्दा बढी बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु, सत्संग भवन, बाल उद्यान, जिल्लाकै नमूनाको रूपमा रहेको संस्कृत विद्यापीठदेखि लिएर व्यास नगरपालिका कार्यालय समेत यसै वडामा रहेको छ भने स्वास्थ्य क्षेत्रको लागि प्रादेशिक दमौली अस्पताल समेत यही वडामा पर्दछ । समग्रमा व्यास नगरपालिकाको यस वडालाई सानो, सुन्दर, शान्त र व्यास नगरपालिकाको मात्र नभई सिंगो जिल्ला भरिकै मुटुभन्दा फरक नपर्ला ।

आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा सम्पन्न भएका मुख्य योजना तथा कार्यक्रम :

- देउराली नगर जाने बाटो विस्तार एवं स्तरोन्नति ।
- व्यायम शाला निर्माण ।
- भतेरी संरक्षण कार्यमा पहल ।
- वडा कार्यालय भवनको लागि जग्गा प्राप्तमा पहल ।
- व्यास गुफामा धार्मिक तथा योगा भवन निर्माण ।
- बाल उद्यानमा पानीको फोहोरा निर्माण, शिवालय र फुटपाथ निर्माण ।
- दूर्गा मन्दिर संरक्षण तथा सामुदायिक भवन निर्माण ।
- स्वास्थ्य, शिक्षामा विभिन्न सचेतनामूलक कार्यक्रमहरु, लागू पदार्थ दूर्यशनी, बालबालिको अधिकार विषयमा सचेतना
- भतेरी करिडोर निर्माण ।
- युवा तथा महिलाहरुको क्षमता विकास अन्तर्गत बुटक तालिम, वाद्यवादन तालिम, वारिष्ठा तालिम सम्पन्न ।

वडाका भावी योजना तथा कार्यक्रमहरु :

- देउराली नगर जाने बाटो विस्तार एवं स्तरोन्नति कार्य पूरा गर्ने ।
- सर्वसुलभ वडा कार्यालय भवन निर्माण ।
- सन्ध्याकालीन आरती कार्यक्रमको व्यवस्थापन ।
- दूर्गा मन्दिर सम्पन्न एवं संरक्षण ।
- भतेरी संरक्षण तथा रिडरोड निर्माण ।
- शान्ति नगर भोलुङ्गे पुल मुनि पहिरो नियन्त्रण गर्न मादी नदी संरक्षण ।
- धार्मिक, संस्कृत प्रवर्द्धन हेतु जातिय पहिचान मूलक भेषभूषा झल्कने चित्र निर्माण ।
- आधुनिक शवदाह घाट निर्माण ।
- स्वास्थ्य शिक्षामा पिछडिएका वर्गको पहुँच स्थापना गर्ने ।
- शान्तिनगर र व्यास ५ जोड्ने मोटरेवल पुल निर्माणको लागि पहल गर्ने ।
- युवाहरुलाई स्वरोजगार बनाउन युवा लक्षिक कार्यक्रम सञ्चालन एवं रोजगारमा पहल गर्ने ।
- स्मार्ट सिटि निर्माण गर्न अग्रसर रहने ।

अन्त्यमा स्थानीय सरकारको रूपमा यस वडाले वडावासीहरुलाई आफ्ना सेवाहरु सर्वसुलभ, छिटोछरितो रूपमा उपलब्ध गराउन, सरसफाई, महिला तथा पिछडिएका समुदायमा सीप विकास, युवाहरुको लागि स्वरोजगार, साँस्कृतिक धरोहरहरुको संरक्षण, सम्बर्द्धन, योजना निर्माण एवं सम्पन्न र पर्यटकीय महत्वलाई उजागर गर्ने कार्यमा सहयोग पुऱ्याउने व्यास नगरपालिका, प्रदेश सरकार, संघ सरकार, स्थानीय सरकार, टोल विकास संस्थाहरु, आमा समूहहरु, सरकारी कार्यालय, गैरसरकारी संस्थाहरुलाई हार्दिक धन्यवाद दिदै वडाका भावि योजना तथा कार्यक्रम सम्पन्न गर्नका लागि यहाँहरुको सहयोगको अपेक्षाका साथ सम्पूर्णमा हार्दिक आभार प्रकट गर्दछौं ।

धन्यवाद !

वडा विकास गतिविधि-२०८१

वडा नं. ४

श्री मनबहादुर गुरुड
वडाध्यक्ष

सेती र मादी नदीको पवित्र संगम तटमा अवस्थित महर्षि वेदव्यास र पराशरको तपोभूमि (कर्मक्षेत्र) रहेको यस व्यास नगरपालिका २०४८ साल चैत्र ३० गते स्थापना भएसँगै साविकको व्यास नगरपालिका हाल नेपालको संघीय संरचना अनुसार पुनर्गठन भएपछि मिति २०७३।११।२७ गते व्यास नगरपालिका ४ नं. वडा शहरी वडाको रूपमा स्थापना भएको हो। व्यास नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालयबाट यस वडाको वडा कार्यालयसम्मको दुरी करिब ५०० मिटर जती रहेको छ। यस वडामा १७ वटा टोल विकास संस्थाहरु रहेका छन्। यस वडाको कुल जनसंख्या ८,००० रहेको छ। यस वडामा करिब २,७०० जती मतदाता संख्या रहेकोछ। पहिला यस वडामा दरै जातिको बाहुल्यता रहेकोले दरैजातीलाई भूमिपुत्रका रूपमा चिनिन्थ्यो। यस वडामा शहरीकरणसँगै ब्राम्हण, क्षेत्री, मंगोलियन र दलित समेतको बाक्लो वस्ती फैलिएको छ। यस वडामा बाटो, विजुली, पानी र सञ्चार जस्ता भौतिक संरचनाका हिसाबले वडा विकास उन्मुख देखिन्छ। स्थानीय सरकारको रूपमा यस नगरपालिका वडा नं.४ का नगरवासीमा आफ्नो सेवा सुविधा छिटो छरितो रूपमा उपलब्ध गराउनुका साथै स्वच्छ र सफा खानेपानीको सुविधा उपलब्ध गराउने, प्रत्येक घर घरमा यातयात चल्न सक्ने कच्ची सडकको साथै ग्राभेल र पक्की नाला सहितको कालोपत्रे सडक निर्माण गर्ने, महिला जनजाती तथा पिछडिएका वर्ग र समुदायमा सामाजिक सेवा सुविधा उपलब्ध गराउन सक्षम रहेको, पुराना पोलहरु तथा नाङ्गा तारहरु परिवर्तन गरी नयाँ पोल तथा कालो तारको व्यवस्था आदि कार्यलाई चरणबद्ध रूपमा अगाडि बढाइएको छ। विभिन्न सीपमूलक तालिमको माध्यमबाट सहयोग उपलब्ध गराउनुका साथै प्राकृतिक सौन्दर्य र साँस्कृतिक धरोहरको संरक्षण र सम्बर्द्ध गरी पर्यटकीय महत्वलाई उजागर गर्ने लक्ष्यका साथ तनहुँ कालिका मन्दिर गुरुयोजना तयार गरी संरक्षणका लागि लागी परेको छ। यस वडाले आफ्नो आम्दानी आर्थिक वर्ष २०७९।०८० मा रु.६९,२४,५८८।९३, आर्थिक वर्ष २०८०।०८१ मा रु.७१,७९,७७२।९३ र चालु आर्थिक वर्ष २०८१।०८२ को फागुन मसान्तसम्म रु.४५,४६,३०२।४७ गरी हरेक वर्ष आम्दानी वृद्धि हुँदै गएको देखिन्छ। आम्दानीका मुख्य श्रोतहरुमा घर जग्गा कर, एकीकृत सम्पत्ति कर, घर बहाल कर, व्यवसाय कर र अन्य सेवा शुल्क रहेको छ।

राज्यमा बसोबास गर्ने प्रत्येक व्यक्तिका महत्वपूर्ण व्यक्तिगत घटनालाई आधिकारिक रूपमा रेकर्ड राख्नलाई व्यक्तिगत घटना दर्ता भनिन्छ। घटना दर्ताको सर्वमान्य सिद्धान्त अनुसार यसलाई निरन्तरता दिइरहेकोछ। यस भित्र जन्म, मृत्यु, बसाइसराई, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद गरी पाँच किसिमको घटनालाई लिइन्छ। व्यक्तिगत घटना दर्ता चालु आर्थिक वर्षको चैत्र १५ गतेसम्मको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

जन्म	मृत्यु	विवाह	बसाइसराई	सम्बन्ध विच्छेद
१६१	८	१४	३१	५

यसै गरी सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीको संख्या देहाय बमोजिम रहेको छ :

अन्य ज्येष्ठ नागरिक	ज्येष्ठ नागरिक दलित	विधवा/एकल महिला	अपाङ्गता	बाल संरक्षण
२२१	२२	५५	२७	१९

अन्त्यमा व्यास नगरपालिकाको राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिबद्धता दिएका मार्गदर्शन निमार्ण गरिएका ऐन, नियम, कानूनमा रही ४ नं वडा जनताको सेवामा सदैव तल्लिन रहेनेछ।

धन्यवाद !

वडा विकास गतिविधि-२०८१

वडा नं.५

श्री विष्णुकुमार श्रेष्ठ
वडाध्यक्ष

अष्टादशं पुराणेशुं व्यासास्सयं वचनम् दायम् ।

परोपकार पुण्याय पापाय परपिडनम् ॥

यहि चार वेद र अठार पुराणका रचयीता महर्षि वेदव्यासको उद्गार अनि जन्मभूमि एवं ऋषि कै तपोभूमिमा अवस्थित यस व्यास नगरपालिकाको नामाकरण व्यास ऋषिको नामबाट वि.स.२०४८ चैत्र ३० गते ११ वटा वडा कायम गरी घोषणा भएको हो । संघीय गणतन्त्र घोषणा पश्चात् नेपाल सरकारको २०७३।११।२७ गतेको नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित सूचना अनुसार यस नगरपालिकामा ७ (सात) वटा साविकका गा.वि.स.हरु मध्ये केही गा.वि.स.का पूरै वडा र केही गा.वि.स.का आसिक वडाहरु समावेस भई २४८ वर्ग किलो मिटर क्षेत्रफल कायम गरी १४ वटा वडा सहितको व्यास नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय नामाकरण गरी संघीय संरचना अनुसार पुनर्गठन गरिएको थियो ।

यो वडाको पूर्वमा मादी नदी, पश्चिममा साँगे खोला, उत्तरमा डुडे र सिन्दुरे खोला र दक्षिणमा सेती नदी रहेको छ । देशको धेरै क्षेत्रमा आवत जावत गर्ने पृथ्वी राजमार्ग यसै वडालाई छोएर गएको छ । यस वडामा जनजातीको बाहुल्यता रहेको छ, जसमा मगर, नेवार, आदिवासी कुमाल, दैरै जाती तथा महर्षि वेदव्यासका मावली खलकको रूपमा परिचित पाटन क्षेत्र लगायतका क्षेत्रहरुमा बसोबास गर्ने बोटे जातीहरु यस वडाका मुख्य बासिन्दा मानिन्छन् । ब्राम्हण, क्षेत्री, परियार, वि.क. र नेपाली लगायतका अन्य विभिन्न जातीहरुको बसाई पनि यस वडामा रहेको छ ।

राज्य पुनर्संरचना पश्चात् लागु भएको संघीय गणतान्त्रिक शासन व्यवस्थासँगै नेपाल नयाँ राजनीतिक तथा सुनौला आर्थिक युगमा प्रवेश गरेको थियो । परिवर्तित शासन व्यवस्थासँगै २०७९ को स्थानीय तहको निर्वाचनबाट निर्वाचित हामी जनप्रतिनिधिहरु विकासका सम्बाहकको रूपमा एउटा चुनौतीपूर्ण जिम्मेवारी सहित जनता सामु उभिएका थियौ । लामो समयदेखि निर्वाचन नभएर जनप्रतिनिधि विहिन भएपछिको दोश्रो कार्यकालमा निर्वाचित भएका हामी जनताका चाहना, आवश्यकता र महत्वकांक्षाहरु प्रफुलित हुनु स्वभाविक नै थियो । यद्यपि राजनीतिक संक्रमणकाल, सीमित स्रोत र साधन तथा कानुनी द्विविधाका कारण वडाको जनप्रतिनिधिको हैसियतले जनचाहनालाई यथोचित रूपमा सम्बोधन गर्नु थप चुनौतीपूर्ण पदीय कर्तव्य रहेको थियो । कतिपय स्थानहरुमा जनप्रतिनिधि सहित खटिएर श्रमदानमा सहभागी भई कार्य सम्पन्न गरेका थियौ । संघीयताको सवल कार्यान्वयनका लागी हाम्रा सामु एउटा अग्नी परीक्षा कायम छ । जुन परीक्षा हामीलाई निर्विकल्पका साथ उर्तीण हुनै पर्ने बाध्यात्मक अवस्था समयले निर्धारण गरेको छ । हामीले हाम्रो कार्यभार समाल्दै गर्दा वडामा गर्नुपर्ने विकासका कामहरु धेरै छन् तर स्रोत र साधनको सीमितता भएका कारण विस्तारै विकासका कामहरु गर्दै जनतामा समर्पित हुँदै जानुपर्ने बाध्यात्मक अवस्था रहेको छ । जनताका माग र आवश्यकता बुझ्दै नयाँ अनुभवलाई जनताका विकासका काममा गति लिन थालेको छ । भौगोलिक अवस्थामा बढी ग्रामिणमा पर्ने भएकोले विकासमा फड्को मारन कठिन भएको छ ।

हाल व्यास ५ नं. वडा कार्यालय पतेनीमा आफ्नै भवनबाट सेवा दिइरहेको छ । व्यास नगपालिकाको एउटा इकाइको रूपमा रहेको वडा कार्यालय व्यास नगरपालिकाको प्राथमिकतामा रहेको खानेपानी, शिक्षा, स्वास्थ्य र पर्यटनलाई मुख्य रूपमा राखी हामीले विभिन्न योजनाहरू अगाडि बढाएका छौं । हाल व्यास ५ भित्र २० (बीस) वटा टोल विकास संस्थाहरू छन् । स्वास्थ्य क्षेत्र अन्तर्गत पतेनी आधारभूत र रानीटारी शहरी स्वास्थ्य केन्द्र गरी दुई वटा स्वास्थ्य संस्था वडामा सञ्चालन रही सेवा प्रदान गरिरहेका छन् ।

गत वर्षमा व्यास ५ को पर्यटकीय मानहुँकोटमा देउरालीदेखि एन.टि.सि. टावरसम्मको पैदल मार्ग निर्माण भएको र यस आर्थिक वर्ष समेत अधुरो पैदल मार्गको काम सम्भौता भई पुन काम सञ्चालनमा रहेको छ । सिन्धु मार्गदेखि ढापथुम्की हुँदै माहेन्द्री मार्गसम्मको पक्की नालाको काम शुरु भएको छ, बेनी पाटनबाट जीवन गिरीको घर हुँदै पराशर आश्रम जाने बाटोको पक्की नाला निर्माण सम्पन्न भएको बेनी पाटनको शवदाहा घाट जाने बाटो ढलान कार्य पूरा भएको, अठार जना महिलाको एडभान्स सिलाई कटाई तालिम भएको र युवा युवतीहरूको लागि कराँते तालिम शुरु हुन लागेको र विद्यार्थी र युवा युवतीहरूको लागि लागू औषध र वन सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम भएको, कृषकहरूलाई मौसमी तरकारीको बीउ तथा विषादी ५० प्रतिशत अनुदानमा वितरण गरिएको, मानहुँकोटमा रहेको सार्वजनिक जग्गा छुट्याइएको छ ।

अन्त्यमा यस वडाको विकास निर्माणको कार्यमा मलाई सहयोग र साथ दिनुहुने नगर कार्यपालिकाका सदस्यहरू, वडा समितिका सदस्यहरू, कर्मचारीहरू, टोल विकास संस्थाका पदाधिकारीहरू, आमा समूह, वडामा रहेका विभिन्न संघ संस्थाहरूका साथै नगर प्रमुख एवं वडावासी बुबाआमा, दाजुभाई तथा दिदीबहिनीहरूमा हार्दिक धन्यवाद आभार प्रकट गर्न चाहन्छु ।

धन्यवाद !

वडा विकास गतिविधि-२०८१

वडा नं.६

जीवन गुरुङ्ग
वडाध्यक्ष

राज्य पुनसंरचना २०७३ द्वारा श्याम्घा गा.वि.स. व्यास नगरपालिकामा गाभिएको थियो । ३५.३१ वर्ग कि.मी. क्षेत्रफल रहेको यस वडा भौगोलिक रूपमा हाल व्यास नगरपालिका कै ठूलो वडाको रूपमा रहेको छ भने जनसंख्या ४५२९ (महिला २४३७ र पुरुष २०९२) रहेको छ र घरधुरी संख्या १२८४ रहेको छ । भौगोलिक रूपमा अधिकांश क्षेत्रफल डाँडा-काँडा, पाखा-पखेरोले ओगटे पनि केही क्षेत्रफल भने प्रचुर सम्भावना बोकेको समथर फाँटहरू रहेका छन् । वडाका र वरपर रहेका बेसीहरूको शिर भनेर चिनिने गलेखामकोटबाट देखिने मनोरम दृश्यले पर्यटकलाई पुनः भ्रमणका लागि बाध्य बनाउँदछ । संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारको साथ र सहयोगको पर्खाइमा बसेको गलेखामकोटले बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटनको क्षेत्रमा महत्वपूर्ण भूमिका खेल्न सक्ने साथै यस गलेखामकोट व्यास नगरपालिकाको आन्तरिक आम्दानीको समेत महत्वपूर्ण श्रोत बन्न सक्ने देखिन्छ । धार्मिक र साँस्कृतिक विविधताले भरिपूर्ण रहेको यस वडामा विभिन्न धर्म, जात-जातिको बसोबास रहेको र सम्पूर्ण वडावासीहरू आत्मियतापूर्ण ढङ्गले बसेको पाइन्छ । जनआन्दोलन पश्चात् भएको राजनैतिक परिवर्तन सँगै भएको प्रविधिको विकासले जनमानसले कल्पना गरेको प्रचुर अवसरहरू सृजना गर्ने सु-शासन सहितको विकसित र समृद्ध राष्ट्र प्राप्त नहुँदा जनमानसमा नैरस्यता साथै असन्तुष्टि पर्याप्त देखिन्छ । ति असन्तुष्टिहरूको क्रमिक रूपमा भएपनि यथाशिघ्र सम्बोधन गर्ने प्रयासमा हामी जुटेका छौं ।

शिक्षा मानव जीवनको सबैभन्दा महत्वपूर्ण आधारभूत आवश्यकता र जनताको मौलिक अधिकार हो । वडावासीहरूलाई गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्न र बालबालिकामैत्री शैक्षिक वातावरण निर्माण गर्न वडामा रहेका सम्पूर्ण सामुदायिक र निजी विद्यालयका व्यवस्थापन समिति र प्र.अ. सहित नियमित गोष्ठी, बैठक आयोजना गर्दै आएका छौं । वडामा रहेका सम्पूर्ण सामुदायिक र निजी विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको बौद्धिक विकास, व्यक्तित्व विकासका लागि वक्तृत्वकला, हाजिरी जवाफ र नृत्य प्रतियोगिता सञ्चालन गरियो । नगरपालिकाले प्रदान गरेको लागत सहभागिताको योजनाहरूबाट बाल उद्यान निर्माणार्थ इन्दु मा.वि.लाई रु.५,००,०००। र महेन्द्र ज्योति मा.वि.लाई रु.५,००,०००। विनियोजन गरी निर्माण कार्य अघि बढाएका छौं । व्यास नगरपालिका शिक्षा तथा सामाजिक विकास शाखाको सहयोगमा इन्दु मा.वि.मा आधुनिक प्रविधियुक्त व्यवस्थित पुस्तकालय स्थापना गरी विद्यार्थीहरूलाई प्रविधिमैत्री वातावरणमा अध्ययनको अवसर प्रदान गरेका छौं । साथै विपन्न र जेहेन्दार १०० जना विद्यार्थीहरूका लागि विद्यालय पोषाकको व्यवस्था गरिएको छ ।

तत्कालीन अवस्थामा देशको प्रमुख समस्याको रूपमा रहेको बेरोजगारी समस्यालाई मध्यनजर गर्दै बेरोजगार युवाहरूलाई सीपमूलक तालिम प्रदान गरी सीपयुक्त बनाई आत्मनिर्भर बनाउने उद्देश्यका साथ वडामा रहेका अति विपन्न २० जना (१६ वर्ष पूरा भई ३५ वर्ष ननाघेका) महिला, पुरुषलाई १ महिने ड्राईभिङ्ग तालिमका लागि रकम विनियोजन गरियो ।

भौतिक विकासमा सडक सञ्जाल प्रमुख रूपमा रहेको हुन्छ । संघीय योजनाबाट शिशाघाट क्षेत्रमा १ कि.मी. पिच र प्रादेशिक योजनाहरूबाट सिन्धु मार्ग पक्की नाला सहितको ढलान, मनिसुन्दरको ठाँटीदेखि काफ्लेफाँटसम्म १.५ कि.मी. पिच र माहेन्द्री ग्रामिण मार्गमा पक्की नाला सहितको ढलान कार्य भइरहे तापनि बाँह्र महिना सवारी सञ्चालन गर्न सकिने जस्तो देखिदैन ।

वडावासीहरूलाई कृषितर्फ आकर्षण गर्नका लागि १८० जना कृषकहरूलाई ७५ प्रतिशत अनुदानमा विभिन्न जातका फलफूल तथा तरकारी बीउ विजन वितरण गरियो ।

पछिल्लो समयसम्म खानेपानीको समस्या भेलिरहेका बाह्रविसे पराशर टोल अन्तर्गत रहेको देउराली वस्तीमा शुद्ध खानेपानीको व्यवस्था मिलाइएको छ । कृषकहरूको समस्याको रूपमा रहेको कुलो, सिंचाई

व्यवस्थापनका लागि वडा र नगरपालिकाबाट बजेट विनियोजन गरी विभिन्न खेत-फाँटमा कुलो निर्माण कार्य सम्पन्न गरियो ।

युवाहरुलाई सामाजिक उत्तरदायी बनाउँदै खेलकुदको विकास गर्ने उद्देश्यका साथ वडामा रहेका सम्पूर्ण युवाक्लबहरुलाई खेलकुद सामग्री वितरण, फुटबल प्रतियोगिता, भलिबल प्रतियोगिता सञ्चालनका लागी बजेट विनियोजन गरियो । शिशाघाट खेलमैदानका लागी नगरपालिकाबाट रु.१०,००,०००। व्यवस्था मिलाई खेलमैदान निर्माण कार्य अघि बढाइएको छ ।

निष्कर्ष : यस वडाका अधिकांश क्षेत्र कृषि क्षेत्र भएको हुँदा परम्परागत कृषि प्रणालीलाई निरुत्साहित गर्दै आधुनिक कृषि प्रविधिको प्रयोग गरी व्यवसायिक कृषि प्रणालीमा जोड दिई वडावासीलाई कृषिमा आत्मनिर्भर बनाई आर्थिक समृद्धिको दिशातर्फ हिंडाउने साथै आयमूलक कार्यक्रम, गुणस्तरीय शिक्षा, स्वास्थ्य, विद्युत, खानेपानी, सडक, खेलकुद, पर्यटनको क्षेत्रमा आवश्यक बजेट विनियोजन गर्न व्यास नगरपालिका, गण्डकी प्रदेश सरकार र संघीय सरकार समक्ष विशेष पहल गरिनेछ ।

अन्त्यमा यस वडाको विकास निर्माणमा सहयोग र समन्वय गर्नुहुने टोल विकास संस्थाका पदाधिकारीहरु, विभिन्न संघ संस्थाका पदाधिकारीहरु, सम्पूर्ण वडावासीहरु, सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाका पदाधिकारी एवं प्रतिनिधिहरु र व्यास नगर कार्यपालिकाका सदस्यहरु प्रति हार्दिक कृतज्ञता व्यक्त गर्दै नयाँ वर्ष २०८२ को हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

धन्यवाद !

वडा विकास एवं चिनारी-२०८१

वडा नं.७

श्री कृष्णप्रसाद न्यौपाने
वडाध्यक्ष

माछापुच्छ्रे हिमाल र अन्नपूर्ण हिमालको काख हुँदै बग्ने कञ्चन मादी नदी समेत २१.१७ वर्ग किलो मिटरमा फैलिएको यस व्यास नगरपालिकाको ७ नं. वडा गाउँवेशीमा फैलिएको छ। यस वडा साविकको क्यामिन गा.वि.स. वडा नं. १, ३, ७, ८ र ९ समायोजन भई यस व्यास ७ वडा समाहित भएको हो। क्यामिन कालिकाको काखमा बसेको व्यासको तपोभूमि कञ्चन भई बग्ने रिस्ती खोला, मादी नदी र कलेस्ती खोलाको संगम स्थलमा पर्ने यस व्यास नगरपालिका वडा नं.७। विभिन्न पर्यटन एवं कृषि उपजको उद्गम स्थल समेत रहेको यस वडामा राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार ९६० घरधुरी, ३३४४ जनसंख्या रहेको छ। विभिन्न १३ वटा टोल विकास संस्थाहरु गठन भई सञ्चालनमा रहेका छन्। चैते धानको पकेट क्षेत्र भएको यस वडामा विभिन्न फाँटहरुमा कृषि उत्पादनका लागि निकै नै सम्भावना बोकेको छ। पौराणिक सम्पदाहरु क्रमशः घाँसीकुवा, दुलेपानी कुवा, ज्यामिरे खोल्सी कुवा पर्दछ र नेपाल कै मध्य केन्द्रविन्दु समेत यसै वडाको पाथ्राघाट भन्ने स्थानमा पर्दछ। विभिन्न धार्मिक एवं साँस्कृतिक विविधताले गर्दा निकै नै रमणीय वडा मानिएको यस वडाले लम्जुङको भोर्लेटार करपुटार मन्दिर जाने बाटो र क्यामिन कालिका माताको मन्दिर एवं राजापानी महादेवको मन्दिर जाने बाटोलाई मुटु भएर सडक सञ्जाल जोडेको छ। यस वडाको हरेक वस्तीमा सडक सञ्जालले जोडिएको छ। स्थानीय मादी नदीमा जलविहार पर्यटनको सम्भाव्यता बोकेको यस वडामा ताल तलैया नभए तापनि कञ्चन मादी नदीमा व्यापिड व्यवसायका लागि निकै नै सुरक्षित र उत्तम ठाउँ मान्न सकिन्छ भने छापथोक, सामली, धरमपानी र साँखुलीवाट सुन्दर माछापुच्छ्रे र अन्नपूर्ण हिमश्रृंखलाको अवलोकन गर्न सकिन्छ। हरियाली वन जङ्गल र ताहाँ पाइने विभिन्न किसिमका वन्यजन्तुहरु चितुवा, भालु, मृग, स्याल, खरायो, बाँदर, लंगुरे, कालिज, लुइचे, विभिन्न चरा चुरूङ्गीका साथै मादी नदीमा विभिन्न प्रजातिका माछाहरु पाइन्छ। यस वडामा स्वास्थ्य र सुरक्षाका हेतु १ वटा अस्थायी प्रहरी चौकी र २ वटा स्वास्थ्य संस्थाहरु स्थापना भएका छन्। माध्यमिक र प्राथमिक एवं बाल विकास गरी कुल ५ वटा सरकारी विद्यालय सञ्चालनमा छन् भने २ वटा निजी विद्यालय स्थापना भई सञ्चालनमा रहेका छन्। सरकारी विद्यालय मध्ये अभिभावक बिहिन बालबालिकाहरुका लागि आवास सहितको समता विद्यालय नामक विद्यालय सञ्चालनमा यसै वडामा रहेको छ। यस वडामा रहेको दुलेपानी रिङ्गे टापुलाई पर्यटकीय पिकनिक स्पोर्ट निर्माण गर्न अतिनै आवश्यक देखिएकाले उक्त स्थानलाई पिकनिक स्पोर्ट निर्माणका लागि प्रथम प्राथमिकतामा राखिएको छ। मादी नदीले हरेक वर्ष कटानी गरी क्षति पुऱ्याइरहेको र संघ प्रदेश सरकारका कार्यक्रमहरुबाट तटबन्धनको कामहरु पनि सञ्चालन भई नै रहेको छ। संघीय कार्यक्रम अन्तर्गत व्यास ७ को मुटु कलेस्ती बजार र व्यास ५ को चिन्तुटार जोडने पक्की पुल निर्माणाधीन अवस्थामा रहेको छ। यस वडामा ब्राह्मण, क्षेत्री, आदिवासी जनजाति, दलित लगायत सिमान्तकृत बोटे, कुमाल, दैर र मुस्लिम समुदाय समेतको बसोबास रहेको पाइन्छ। धेरै जसो बासिन्दाहरु कृषिमा आश्रित छन् भने कुल संख्याको करिब ५५ प्रतिशत जनशक्ति वैदेशिक रोजगारका क्रममा विभिन्न देशमा गएका छन्। मादी नदीको लोकल माछा पाइने प्रसिद्ध ठाउँका रुपमा दुलेपानी/नयाँपुल र कलेस्तीलाई चिनाएको छ। सदरमुकाम दमौली बजारबाट करिब ९/१० कि.मी. को दुरीमा वडा कार्यालय भवन स्थापना भई सेवा प्रदान भइरहेको छ। यस कार्यालयबाट प्रशासनिक सेवा लगायत कृषि तथा पशु सम्बन्धी परामर्श र औषधी वितरण समेत गर्ने गरिएको छ।

धन्यवाद !

वडा विकास गतिविधि-२०८१

वडा नं.८

श्री युवराज गुरुङ
वडाध्यक्ष

व्यास नगरपालिका ८ नं. वडा तनहुँको सदरमुकाम दमौलीबाट २५ कि.मी. को दुरीमा उत्तरपूर्वी भागमा अवस्थित छ। साविकको रिस्ती गा.वि.स.का १, २, ३, ४, ५, ७, ८, ९ र साविक क्यामिन गा.वि.स. वडा नं.६ समायोज भई व्यास नगरपालिका वडा नं.८ मा परिमार्जित भएको हो।

तनहुँ जिल्लाको दोश्रो अग्लो डाँडा मिल्नुकोटको काखमा अवस्थित यस व्यास ८ नेपालको प्रजातान्त्रिक आन्दोलन (१०४ वर्षको जहानिया राणा शासन) र ३० वर्षको पञ्चायती शासनमा अतुलनीय योगदान रहेको छ। व्यास ८ का ६ जना वीर सपुतहरुले २००७ र २०१८ सालको आन्दोलनमा आफूलाई सहादत दिनु भएको छ। ती महान् शहिदहरु धर्मध्वज गुरुङ्ग (२००७), लालध्वज गुरुङ्ग, सर्वसिंह गुरुङ्ग, हस्तवीर गुरुङ्ग, शमसेर गुरुङ्ग र भरत गुरुङ्ग प्रति हार्दिक श्रद्धासुमन व्यक्त गर्दछु। वीर शहिदहरुको रगतबाट सिंचित भूमि व्यास नगरपालिका वडा नं.८ व्यास नगरपालिकाको १४ वटा वडा मध्ये सबै भन्दा दुर्गम विकासको हिसाबले सबै भन्दा पछिपरेको वडाको रूपमा रहेको व्यहोरा सर्वविदितै छ। भौगोलिक हिसाबले नगरपालिकाबाट २५ कि.मी. उत्तरपूर्वमा वडा कार्यालय अवस्थित छ। वडा कार्यालयबाट पूर्व १० कि.मी. सत्यदेवी टोल विकास संस्था विलाउनी र पश्चिम दक्षिण १० कि.मी. कोटथोकसम्म यस वडाको भौगोलिक अवस्था रहेको छ। भौगोलिक विकटताका कारण विकास निर्माणमा ज्यादै कठिनाई रहेको व्यहोरा सर्वविदितै छ। भौगोलिक अवस्थाले विकट भए तापनि प्राकृतिक सौन्दर्यताले भरिपूर्ण यस वडा भित्र ऐतिहासिक खड्गदेवी मन्दिर जुन मन्दिरमा चैते दशैको अष्टमी र विजया दशमीको महानवमीमा निम तथा भाकल पूजा माँ माइ कालिका मन्दिर (एकादशी औंसी बाहेकका दिनमा वलिपूजा) हुने गर्दछ। यस वडामा १ वटा कृषि सहकारी, ५ वटा सामुदायिक विद्यालय, २ वटा स्वास्थ्य चौकी, १ वटा शहरी स्वास्थ्य केन्द्र, १ वटा सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ, १ वटा आयुर्वेद औषधालय, २ वटा महिला उद्यमी सहकारी संस्थाहरु र १० वटा सामुदायिक वन, १० वटा टोल विकास संस्थाले आ-आफ्नो क्षेत्राधिकार भित्र सकृय रूपमा कार्य गरिरहेका छन्।

नेपालको सहकारीका अभियन्ता बखान सिंह गुरुङ्ग, महामहिम राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेल, नेपाली सेनाका पूर्व प्रधानसेनापति महारथी छत्रमान सिंह गुरुङ्गको जन्मस्थान भए तापनि विकासको दृष्टिकोणले ज्यादै पछाडि पर्दा यस वडाका जनताहरुले खिन्ता व्यक्त गर्नु स्वभाविक नै हो। भौगोलिक विकटता छरिएको वस्ती आदि कारणले सबै विकासका पूर्वाधारहरु सम्पन्न गर्न नसकिए तापनि खानेपानी योजना बाट १ घर १ घाराको कार्यक्रम ९०% सम्पन्न भएको छ। सबै टोल टोलमा ग्रामिण सडक निर्माण भएका छन्। नियमित रूपमा सदरमुकामबाट विलाउनेसम्म प्रथम र दोश्रो पटक हामी जनप्रतिनिधि भएपछि वडा कार्यालयबाट विलाउनीसम्म नयाँ ट्र्याक मोटर बाटो निर्माण र नाला, ग्राभेल गरी यातायात सेवा उपलब्ध भएको छ। जातिगत विविधता रहेको यस वडामा बसोबास गर्ने मुख्य जाती समूहको रूपमा गुरुङ्ग, ब्राम्हण, क्षेत्री, मगर, ठकुरी, दलितमा दमाइ, सार्की, कामी रहेको छ। विभिन्न जातजातीको साँस्कृतिक पहिचान कौरा नाच, घाटु, भ्याउरे गीत, भाम्रे भ्याउरे गीत भजन, परम्परागत तीज गीत, दोहोरी गीतहरु यहाँका लोक संस्कृति हुन्। लोक संस्कृतिको संरक्षण र सम्बद्धन गर्न हामी सबैको कर्तव्य र दायित्व हो भन्ने महशुस गरेको छु। यस वडाको क्षेत्रफल २०.०५ वर्ग कि.मी. रहेको छ भने ५८८ घरधुरी र महिला जनसंख्या ९८६, पुरुष जनसंख्या ५३० गरी जम्मा १८१६ जनसंख्या रहेको छ।

आ.व.२०८१/०८२ मा सम्पन्न र सञ्चलनमा रहेका योजना तथा कार्यक्रमहरु

- नागरिक सहायता कक्ष : वडा कार्यालयमा सेवाग्राहीको लागी आवश्यक पर्ने निवेदन र फोटोकपी सेवा निशुल्क प्रदान गरिएको छ,

- वडा कार्यालय भवन निर्माण कार्य ८०% सम्पन्न,
- कोटथोक खानेपानी ट्याङ्कीदेखि कोटथोक गाउँसम्म सिंढी बाटो निर्माण १००% सम्पन्न,
- खड्गदेवी मन्दिर निर्माण ८०% कार्य सम्पन्न (लागत सहभागिता र वडा कार्यालय),
- नावरुङ्ग मोटर मार्ग स्तरीकरण १००% सम्पन्न,
- कालीमाटी वालोपकार मोटर बाटो स्तरीकरण १००% सम्पन्न,
- छाब्दी मन्दिर संरक्षण १००% सम्पन्न,
- सहजीवन आधारभूत विद्यालय कम्पाउण्ड १००% सम्पन्न,
- सिद्धेश्वर टोलमा वधसाला निर्माण १००% सम्पन्न,
- कालिका मार्ग ७५% (संघ समानीकरण)
- शहिद स्मारक पार्क राष्ट्रिय भण्डा,

यस वडाको आ.व.२०८१/०८२ को वार्षिक कार्यक्रम अनुसार विभिन्न योजनाहरुमा विनियोजन भएको रकमबाट योजना सञ्चालनका लागि सम्झौता भई सञ्चालनमा रहेका साथै संघीय सरकार र प्रदेश सरकारबाट विनियोजन भएको रकमबाट योजना सञ्चालन कार्य भइरहेको व्यहोरा अनुरोध गर्दछु ।

अन्त्यमा यस वडाको विकास निर्माणमा हामीलाई सहयोग र समन्वय गर्नुहुने समाजसेवीहरु, विद्यालय परिवार, टोल विकास संस्था, आमा समूह, युवा क्लब सामुदायिक वन, पूर्व जनप्रतिनिधिहरु, नगर प्रमुखज्यू, उपप्रमुखज्यू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू, प्रदेश सरकार, संघीय सरकार सबै प्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दै व्यास नगरपालिकाको ३३ औं स्थापना दिवस २०८१ चैत ३० को पूर्ण सफलताको कामना गर्दै समग्र व्यास नगरपालिकाको उन्नति, प्रगति, समुन्नतिको शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

धन्यवाद !

वडा विकास गतिविधि-२०८१

वडा नं.९

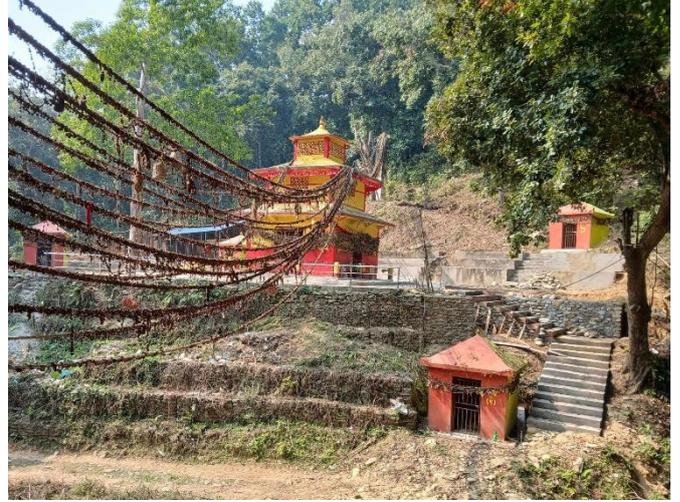
श्री सुरेश थापा
वडाध्यक्ष

व्यास नगरपालिका ९ नं. वडा दमौली बजारबाट उत्तर दिशामा रहेको छ । साविक तनहुँसुर गा.वि.स., सतिस्वारा गा.वि.स. र क्यामिन गा.वि.स.का केही वडाहरू समायोजन भई यस व्यास नगरपालिका वडा नं.९ मा परिमार्जित भएको हो । व्यास मार्ग, पराशर मार्ग, क्यामिन मार्ग र कलेस्ती गजौडे टुहुरेपसल मोटर मार्गले छोएको र दमौलीबाट करिब १३ कि.मी. को दुरीमा पर्ने यस वडामा पक्की तथा कच्ची सडक सञ्जालले जोडेको छ भने मादी-मर्स्याडूदी करिडोर बाटो समेत यससँग जोडिएको छ । ऐतिहासिक क्यामिन कालिका माइको मन्दिर, तनहुँसुर दरवार र भानु नगपालिकाको सीमाना यसै वडासँग जोडिएको छ । धार्मिक स्थलको रूपमा परिचित राजापानी महादेव यसै वडा अन्तर्गत पर्दछ । यस वडामा ग्रामिण वस्तीको बाहुल्यता रहेको छ । हिन्दु, बौद्ध, इसाई र इस्लाम धर्मावलम्बीहरूको समेत बसोबास रहेको यस वडामा दलित/सिमान्तकृत तथा आदिवासी जनजाती लगायत ब्राम्हण क्षेत्रीको बहुल क्षेत्रका रूपमा रहेका ग्रामिण वस्तीहरू पर्यटन, कृषि उत्पादनको उच्च सम्भावनायुक्त क्षेत्रका रूपमा रहेको छ । यस वडामा १६ वटा टोल विकास संस्थाहरू गठन गरिएको छ । भौगोलिक अवस्थाले विकट भए तापनि सौन्दर्यताले भरिपूर्ण यस वडा भै बग्ने कलेस्ती खोलाको मनमोहक दृश्य जोकोहीको पनि मन मोहित हुन्छ । यस वडाका करिब ६५ प्रतिशत जमिन खेतीयोग्य रहेको छ । यस वडामा बसोबास गर्ने प्रायः सबै कृषिमा आश्रित छन् । यस वडामा बसोबास गर्ने अधिकांश वडावासीहरू साक्षर रहेका छन् । यस वडामा प्रत्येक घरमा खानेपानीको धारा जडान गरिएको छ । विभिन्न स्थानमा सडक बत्ती समेत जडान गरिसकिएको छ । यस वडामा शिक्षा/स्वास्थ्य र खानेपानीको समस्या विस्तारै निराकरण गरिएको छ । यस वडामा १ वटा होमस्टे, १ वटा कृषि सहकारी, १ मा.वि. र २ वटा आधारभूत विद्यालय, ३ वटा स्वास्थ्य चौकी सञ्चालनमा रहेका छन् भने गजुरे स्वास्थ्य चौकीमा आधुनिक ल्याब सेवा र २ वटा एम्बुलेन्स सञ्चालनमा रहेकोमा एक एम्बुलेन्स व्यास नगरपालिका कार्यालयलाई हस्तान्तरण गरिएको छ । उक्त एम्बुलेन्सले सुत्केरी महिलाहरूको लागि निःशुल्क रूपमा सेवा प्रदान गर्दै आएको छ । यस वडामा १० वटा सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति रहेका छन् । यस वडामा ३ वटा संग्राहलय रहेको छ । जसमध्ये कुमालगाउँ कुमाल समुदायको संग्राहलय, मेवावारीमा र गैरिश्वारा गाउँमा गुरुङ समुदायको संग्राहलय स्थापना गरिएको छ । श्रोतको सिमितता र छरिएर रहेको हाम्रो ग्रामिण वस्तीहरूका कारणबाट ठूलो मात्रामा पूर्वाधारको क्षेत्रमा लगानी गर्न सकिएको छैन । ग्रामिण क्षेत्रमा गाउँ वस्ती पानीको मुहानभन्दा माथि भएका कारण खानेपानी वितरणमा समस्या भएको छ । आधुनिक प्रविधिको रूपमा प्रयोग गरिएको लिफ्टिड खानेपानी प्रविधि निकै खर्चिलो देखिए तापनि त्यसको विकल्प भने देखिएको छैन ।

व्यास नगरपालिका ९ नं. वडाको आ.व.२०८१/०८२ को बजेट विनियोजनको रकमबाट व्यास ९ मा काम सम्पन्न भएका विकासका योजनाहरू

१. सबै स्थानमा खानेपानीको व्यवस्था भएको,
२. राजापानी मन्दिरमा वडा विकास कार्यक्रमबाट र लागत सहभागिताबाट ट्रस निर्माण सम्पन्न,
३. भिनुवाटर टोलमा वडा विकास कार्यक्रमबाट र लागत सहभागिताबाट पक्की सामुदायिक भवन निर्माण,
४. अन्य टोल विकास संस्थामा सामुदायिक भवन निर्माण भएको,
५. गजौडे, सुनखोल्सीमा कल्भर्ट पुलको व्यवस्थापन भइसकेको,
६. माहेन्द्री मा.वि. भवनमा रडरोगन र स्वर्ण महोत्सवको कार्यक्रम सम्पन्न,
७. मेवावारी सिम्ले टोलमा वडा विकास कार्यक्रमबाट र लागत सहभागिताबाट सिंढी निर्माण सम्पन्न,

८. जौबारी कृषक समूह मौरी पालन तालिम सम्पन्न,
 ९. अमर शहिद मोटर मार्गको स्तरोन्नति,
 १०. यस वडामा पूर्वाधार विकास निर्माणका काम सञ्चालन भइरहेको ।
 ११. वडा भित्र रहेका पशुपंक्षीहरुलाई जुका, नाम्ले, माटे, जुम्रा, उपिया र किर्ना विरुद्धको निशुल्क औषधी वितरण,

१२. कृषि तथा पशुपंक्षी व्यवसाय दर्ता भएका कृषकहरुलाई ५० प्रतिशत अनुदानमा च्यापकटर मेशिन वितरण ।

वडा विकास गतिविधि-२०८१

वडा नं.१०

श्री खेमराज पोखरेल
वडाध्यक्ष

पृष्ठभूमि : व्यास नगरपालिका वडा नं.१० नयाँवस्तीमा अवस्थित रहेको छ । यो क्षेत्र प्राकृतिक सौन्दर्यले भरिपूर्ण छ । यस वडामा विभिन्न जातजाति, संस्कृति, परम्परा र धर्मावलम्बीहरूको बसोबास रहेको छ । जसले सामाजिक सद्भाव र विविधतालाई प्रतिविम्बित गरेको पाइन्छ । हाम्रो यस वडाको गहनाको रूपमा नारेश्वर ताल, देवीडाँडा भ्युटावर, रमणीय स्थल छाङ्गा बाराही मन्दिर रहेका छन् । यस वडाका वडावासीहरूको आम्दानीको मुख्य स्रोतको रूपमा कृषि तथा पशुपालनलाई लिइन्छ । जसका कारण यस वडामा दुई वटा दुग्ध उत्पादक सहकारी संस्था रहनुका साथै कृषि पकेट क्षेत्र घोषणा समेत गरी नगदेवाली तथा तरकारी खेतीलाई प्राथमिकता दिइएको छ ।

स्थानीय सरकारको प्रमुख उद्देश्य नागरिकको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउनु र सुशासनलाई बढवा दिनु हो । व्यास नगरपालिकाको वडा नं.१० ले यस क्षेत्रमा पारदर्शिता, जवाफदेहिता र समुदायको सक्रिय सहभागितालाई प्राथमिकता दिदै सुशासनका केही उत्कृष्ट अभ्यासहरू लागु गरेको छ । यसले वडाको विकासात्मक गतिविधिहरूलाई गतिशील बनाउन मद्दत गरेको छ ।

- **नागरिक सहभागितामा विश्वास :** यस वडाले निर्णय प्रक्रियामा स्थानीय नागरिकहरूलाई सहभागी बनाउने जनसुनुवाई कार्यक्रम लगायतका पहलहरू सञ्चालन गरेको छ । यस अन्तर्गत वार्षिक बजेट योजना, सडक निर्माण, स्वच्छता अभियान र शैक्षिक पहलहरू जस्ता विषयमा सामुदायिक छलफल गरिन्छ । काम गर्न सहजताका लागि वडा महिला समन्वय समिति व्यास १० गठन, वडास्तरीय कृषि समिति गठन, शिक्षा समिति गठन, मेलमिलाप तथा न्यायिक समिति लगायत अन्य समितिको गठन गरिएको छ । जसले गर्दा नागरिकहरूको आवश्यकता अनुरूप कार्य गर्न सहज बनेको छ ।
- **बजार अनुगमन र व्यवस्थापन :** वडाले आफ्नो क्षेत्रमा रहेका पसलहरूको अनुगमन गरी व्यवस्थित गर्न कदम चालेको छ । अनुगमनमा दर्ता नभएका पसलहरू भेटिएका थिए, त्यसपछि ती व्यवसायहरूलाई दर्ता गर्न र मूल्य सूची राख्न निर्देशन दिइएको थियो ।
- **शिक्षा र स्वास्थ्य सेवा प्रवर्द्धन :** वडाले विद्यार्थीहरूको शैक्षिक गुणस्तर वृद्धि गर्नका लागि विषयगत शिक्षकहरूको व्यवस्था मिलाउनुका साथै स्थानीय विद्यालयहरूमा निशुल्क एस.ई.ई. अतिरिक्त कक्षा सञ्चालन अभ्यासको थालनी गरेको छ । त्यसैगरी विद्यालयको आवश्यकता अनुसार पुस्तकालय र कम्प्युटर ल्याब जस्ता कार्यक्रम सिफारिस गरी स्थापना गर्न मद्दत गरेको छ । विशेषज्ञ चिकित्सकहरूको टोलीमार्फत स्वास्थ्य परीक्षण, पाठेघरको मुख र स्तन क्यान्सर, मधुमेह, उच्च रक्तचाप लगायतका रोगहरूको परीक्षण तथा परामर्श सेवा प्रदान गरेको छ । यसले नागरिकहरूको स्वास्थ्य सचेतना बढाउन महत्वपूर्ण भूमिका खेलेको छ ।
- **कृषकहरूको सशक्तीकरण :** वडाले कृषकहरूलाई उन्नत जातका तरकारी बीउ वितरण, तरकारी खेती तथा नर्सरी निर्माण सम्बन्धी स्थलगत तालिम सञ्चालन गरी कृषि उत्पादन वृद्धि गर्न सहयोग पुर्याएको छ । वस्तुको उत्पादन, सङ्कलन र बजारीकरणका लागि वडामा कृषि उपज सङ्कलन केन्द्र सञ्चालनमा सहयोग पुर्याएको छ । त्यसैगरी व्यवसायिक पशुपालक कृषकहरूलाई ५० प्रतिशत

अनुदानमा हिउँदे तथा वर्षे घाँसको बीउ वितरण, ५० प्रतिशत अनुदानमा चापकटर तथा पिसानी मिल वितरण गरेको छ । यसले कृषकहरूको आयआर्जनमा सकारात्मक प्रभाव पारेको छ ।

- **महिला, युवा सीप एवं नेतृत्व विकास** : यस वडामा रहेका ५२ जना महिला दिदीबहिनीहरूलाई ६ महिने सिलाइ कटाइ तालिम प्रदान गरिएको छ । जसको फलस्वरूप महिला दिदीबहिनीहरू सिलाइ कटाइ तालिमको पूर्ण ज्ञान प्राप्त गरी आफ्नो खुट्टामा उभिन सक्ने स्वावलम्बी नागरिक बनेका छन् ।

आ.व.२०८१।०८२ को योजनातर्फ :

-वडास्तरीय योजना : ३८

-नगरस्तरीय योजना : ९

-संघीय योजना : ४

-प्रदेशस्तरीय योजना : ७

-नगर कार्यपालिका बैठकबाट निर्णय भएका योजना : ४८

-प्रायः सबै योजनाहरू सम्पन्न भइसकेका छन् ।

- प्रायः सबै टोल विकास संस्थामा सामुदायिक भवन निर्माण गरिएको,
- उज्यालो वडा निर्माणका लागि सबै टोलमा सडक बत्ती पुऱ्याउने लक्ष्य राखी हालसम्म १८ टोलमा सडक बत्ती व्यवस्था गरिएको,
- खरको छाना विस्थापित कार्यक्रमलाई निरन्तरता गरिएको,
- बैरेनी एकीकृत जग्गा विकास कार्यक्रम,
- कृतिम नारेश्वर ताल निर्माण कार्य अगाडि बढाइएको,
- २५ वेडको व्यास नगर अस्पताल निर्माण,
- १०८ वरपिपल बृहत्तर गुरुयोजनको कार्यान्वयन प्रक्रिया अगाडि बढाइएको,
- छाङ्गा बाराही मन्दिर गुरुयोजना कार्यान्वयनमा सहयोग,
- तरकारी पकेट क्षेत्रमा माटो परीक्षण तथा कृषि सिंचाईका लागि पाइपको व्यवस्था,
- देवीडाँडा भ्यूटावर निर्माणका साथै हरित पार्क निर्माण प्रक्रिया अगाडि बढाइएको,
- करिब ८०० लाभग्राहीहरूलाई सामाजिक सुरक्षा भत्ता भेग मिलाई वितरण गर्ने गरिएको ।

अन्त्यमा यस वडाको मुख्य लक्ष्य कृषि, स्वास्थ्य, शिक्षा, पर्यटन, खानेपानी, सडक जस्ता मानवसँग जोडिएका महत्वपूर्ण विषयलाई उच्च प्राथमिकतामा राखी वडाको चौतर्फी विकासका लागि योजनावद्ध तरिकाले अगाडि बढ्नु हो । व्यास नगरपालिका वडा नं.१० ले सञ्चालन गरेका यी अभ्यासहरूले स्थानीय समुदायको जीवनस्तर सुधार गर्न महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याएका छन् । यस्ता कार्यक्रमहरूको निरन्तरता र विस्तारले वडाको समग्र विकासमा थप टेवा पुग्नेछ भन्ने विश्वास लिइएको छ ।

धन्यवाद !

वडा विकास गतिविधि-२०८१

वडा नं.११

श्री दलबहादुर दुरा
वडाध्यक्ष

तनहुँ जिल्ला व्यास नगरपालिकाको ११ नं. वडा भौगोलिक हिसाबले नगरपालिकाको दोस्रो ठूलो वडा हो। यस वडा तनहुँ जिल्लाको सदरमुकाम दमौली र पृथ्वी राजमार्गको उत्तरतर्फ अवस्थित छ। नेपाल सरकारको मिति २०७३/११/२७ गतेको नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित सूचना अनुसार साविकको व्यास नगरपालिका वडा नं.३, ४, साविक घाँसीकुवा गा.वि.स.को वडा नं.६ र साविक तनहुँसुर गा.वि.स.को वडा नं.४, ५, ७ र ९ समायोजन भई ११ नं. वडा कायम भएको हो। यस वडाको पूर्वमा भानु नगरपालिका वडा नं.६, पश्चिममा व्यास नगरपालिका वडा नं.१०, उत्तरमा व्यास नगरपालिका वडा नं.९ र दक्षिणमा व्यास नगरपालिका वडा नं.१ र १२ पर्दछ। भौगोलिक हिसाब साथै सन्तुलित र समानुपातिक विकासका लागि यस वडामा ३५ वटा टोल विकास संस्था रहेको छ। राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस वडाको जम्मा जनसंख्या ६३१६ रहेको छ। यस वडामा सेन राजाहरुले शासन गरेको ऐतिहासिक तनहुँसुर दरवार, भगवतीपानी मन्दिर, धार्मिक महत्वको निर्वु बराह मन्दिर र धार्मिक तथा पर्यटकीय सम्भाव्यता बोकेको चमेरे गुफा रहेका छन्। विभिन्न जातजाती, भाषा, धर्म, पेशा, व्यवसाय र कृषि पेशामा आश्रित मानिसहरुको बसोबास यस वडामा रहेको छ। शैक्षिक क्षेत्रमा यस वडामा रहेका सामुदायिक विद्यालय मध्ये २ वटा माध्यमिक विद्यालय, ३ वटा आधारभूत विद्यालय र ३ वटा प्राथमिक विद्यालयहरु रहेका छन्। तनहुँसुर स्वास्थ्य चौकी र बेलटारी शहरी स्वास्थ्य केन्द्र रहेको यस वडामा पक्की सडक, खानेपानी र विद्युतको राम्रै विकास भएको छ। व्यास नगरपालिकाको यस ११ नं. वडामा खानेपानी, शिक्षा, स्वास्थ्य र पर्यटनलाई मुख्य रूपमा राखी हामीले विभिन्न योजनाहरु अगाडि बढाएका छौं।

आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ मा सञ्चालन भएका असल अभ्यास तथा गतिविधिहरु यस प्रकार छन् :

- यस वडा भित्र रहेका सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत दलित विपन्न परिवारका विद्यार्थीलाई स्टेशनरी सामग्री वितरण कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको,
- टोल विकास संस्थाका अध्यक्ष तथा महिला स्वयंसेविकाहरुको क्षमता विकासको लागि विभिन्न स्थानमा अध्ययन तथा अवलोकन भ्रमणमा लगिएको,
- गत वर्ष भन्दा विभिन्न टोलहरुको नियमित बैठकमा र त्यस टोलमा रहेका आमा समूहको नियमित बैठकमा स्वयं हामी उपस्थित भई वडाले दिने सेवा सुविधा र वडाप्रति उहाँहरुको गुनासो, सुझावहरु प्रत्यक्ष जानकारी लिई त्यस्ता सुझाव र गुनासाहरुलाई वडाको नियमित बैठकमा छलफल गरी सुधारका उपायहरु खोजिएको छ।
- मानसिक तथा शारीरिक रूपमा हिंसामा परेका महिलाहरुलाई कोशिश नेपालको आयोजना र वडा कार्यालयको समन्वयमा मनोसामाजिक परामर्श दिइएको।
- व्यास नगरपालिकाको आयोजनामा आन्तरिक पर्यटन प्रवर्द्धन साथै महिला सहभागिता र अवसरको लागि व्यास नगरपालिका वडा नं.३ स्थित व्यास गुफादेखि व्यास नगरपालिका वडा नं.११ स्थित तनहुँसुरसम्म खुल्ला महिला हाफ म्याराथन प्रतियोगिता सम्पन्न भएको।

- व्यास नगरपालिका वडा नं.११ को सहकार्य र चेतना सामुदायिक सिकाई केन्द्रको आयोजनामा वडावासी महिलाहरुको लागि ३ दिने नेतृत्व विकास एवं कानुनी सचेतना कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको ।
- वडामा सबै वडावासीले देख्ने ठाउँमा सुभाब पेटीका राखिएको छ, जसले गर्दा जनप्रतिनिधि र वडाका कर्मचारीले गरेका कमी कमजोरी प्रति वडावासीले लिखित रुपमा सल्लाह/सुभाब लेखी उक्त पेटीकामा आफ्ना कुराहरु राख्न सक्नेछन् र वडाले समय समयमा उक्त सुभाब पेटीका खोली जनप्रतिनिधि, कार्यालय तथा कर्मचारी प्रतिको जनगुनासो प्रति सजग हुने अवसर मिलेको छ ।
- यस वडामा सञ्चालनमा रहेका अधुरा योजनाहरु सम्पन्न हुने क्रममा रहेका र भौतिक पूर्वाधारको योजनामा खानेपानी र सडक स्तरोन्नतिलाई प्राथमिकतामा राखिएको ।

सीमित साधन र स्रोतबाट सबै काम कुराको एकैचोटी परिपूर्ति गर्न सकिएको छैन । तथापि हाम्रो प्रयास अझै अग्रगामी सोचका साथ अगाडि बढ्नु पर्दछ । बिगतका वर्षहरुमा भएका पूर्वाधार निर्माणहरुलाई निरन्तरता दिँदै आगामी दिनमा भौतिक विकासका अलवा सामाजिक विकासलाई महत्व दिँदै वडावासीको जीवनस्तर उकास्ने कार्यक्रमहरु तय गर्नेछौ ।

अन्त्यमा, जुन उत्साह लिएर हामीहरुलाई चुनावमा वडावासीले मत दिई विजयी गराउनु भयो त्यसै दिनदेखि हाम्रो हालको पद रहन्जेल वडावासीको सेवाका लागि हाम्रो समय खर्च गर्नेछौ । वडावासी दिदीबहिनी, दाजुभाई र आमा बुबाहरुलाई दिएको आश्वासन प्रति हामीहरु पूर्ण रुपमा उत्तरदायी भएर काम गर्नेछौ भन्ने प्रतिवद्धता समेत व्यक्त गर्न चाहन्छौ ।

सेन राज्यको इतिहास स्मरण गराउने तनहुँसुर खड्गकाली मन्दिर र गद्दिचौतारा धन्यवाद !

वडा विकास गतिविधि-२०८१

वडा नं.१२

श्री बमबहादुर आले
वडाध्यक्ष

तनहुँ जिल्ला गण्डकी प्रदेश व्यास नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय रहेको दमौली सदरमुकामदेखि ५ कि.मी. पूर्वमा रहेको यस व्यास नगरपालिका वडा नं.१२ पर्दछ । यसको पूर्व सिमाना बन्दिपुर गा.पा. वडा नं.१, पश्चिममा व्यास नगरपालिका वडा नं.१, उत्तरमा भानु नगरपालिका वडा नं.५ र व्यास नगरपालिका वडा नं.११, दक्षिणमा छाब्दी खोला व्यास नगरपालिका १३ र १४ यति चार किल्लामा अवस्थित यस वडाको सीमाना रहेको छ । विभिन्न समयमा देशको राजनीतिक तथा भौतिक संरचनासँगै यस वडाको भौतिक सीमाना र नाम पनि हेरफेर हुँदै आएको छ । २०१७ सालमा कर्लुङ पञ्चायत, २०३३ सालमा घाँसीकुवा गाउँ पञ्चायत, २०४६ सालमा प्रजातन्त्र स्थापना भएपश्चात् घाँसीकुवा गा.वि.स., २०७३ फागुन २७ गतेदेखि लोकतन्त्रको प्राप्तिसँगै देशको पुनः संरचनाबाट घाँसीकुवा गा.वि.स. यस नगरपालिका वडा नं.१२ हुन पुग्यो । यस वडाको पूर्वदेखि पश्चिम १२ कि.मी. र उत्तरदेखि दक्षिण ८ कि.मी.मा फैलिएको छ । यसको धेरैजसो भू-भाग डाँडापाखा र वनजंगलले ढाकिएको छ । राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस वडाको जनसंख्यामा महिला २६००, पुरुष संख्या २१०३ गरी जम्मा जनसंख्या ४७०३ रहेको छ भने घरधुरी संख्या १३२१ रहेको छ । यस वडामा ब्राम्हण, क्षेत्री, नेवार, मगर, गुरुङ, तामाङ, चेपाङ र दलित जातीहरूको बसोबास रहेको छ । यस वडामा ३० प्रतिशत दलित जातीहरूको बसोबास रहेको छ । यहाँ आफ्नै किसिमको भाषा, धर्म, संस्कृति भएपनि सामुदायिक रूपमा हिन्दू धर्म मान्नेहरूको संख्या धेरै पाइन्छ । यस वडाको मुख्य पेशामा कृषि, व्यापार, जागिर र वैदेशिक रोजगार रहेको छ । यहाँ निम्न वर्गीयहरूको संख्या अधिक भएको हुँदा आत्मनिभर बनाउन कृषि, पशु, घरेलु व्यवसाय र पर्यटन प्रवर्द्धन व्यवस्थापन गराउन पर्ने देखिन्छ ।

- **धार्मिक तथा पर्यटन तर्फ** : घाँसीकुवा पार्क, कर्लुङकोट कालिका, रानीबराजु, अशोक गुफा, भंगेर स्थान जस्ता धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थलहरूले प्राकृतिक सौन्दर्यहरू र विभिन्न साँस्कृतिक महत्वले गर्दा यस वडाको चौतर्फी विकास लागि दमौलीदेखि छाब्दी बाराही आउने पक्की सडक खण्डको धेरै भाग यसै वडाको दक्षिण भागमा पर्दछ । पूर्वदेखि पश्चिम १२ कि.मी. पृथ्वी राजमार्ग यसै वडाको उत्तर साइडमा पर्दछ । साथै भानु प्राणी उत्थान प्राधिकरणको काम यसै वडाको उत्तर सिमानामा निर्माण कार्य सञ्चालनमा रहेको छ । साथै यस वडाबाट उपलब्ध गराउने सेवा प्रदायक सामाजिक संघ संस्थाहरूमा विद्यालय ९, स्वास्थ्य चौकी १, शहरी स्वास्थ्य केन्द्र १, आमा समूह १७, सामुदायिक वन ७, क्लब ११, मेलमिलाप केन्द्र १, टोल विकास संस्था १२ रहेको छ ।

- यस वडामा प्रत्येक आ.व.को योजना छनोट गर्दा टोल विकास संस्थाहरूको टोल भेलाबाट छनोट भइआए बमोजिम कृषि, शिक्षा, खानेपानी, सडक, नाला, ग्राभेल, भवन, लगायतका पूर्वाधार निर्माणका लागि बजेट विनियोजित गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।

यस वडाको वडा कार्यालय आउने मार्गमा छिर्कन, कमलवारी वडा कार्यालय मार्ग कालोपत्रे कार्य कच्छुवा गतिमा अगाडि बढिरहेको छ । वर्षादको समयमा वडा कार्यालयमा आवत जावत गर्न असहज हुने हुँदा उक्त मार्ग तथा वडा कै महत्वपूर्ण कोट कालिका मन्दिर, घाँसीकुवा पार्क निर्माण तथा अधुरा काम पूरा गर्नको लागि पहल गर्नुपर्ने देखिन्छ । लोकतान्त्रिक पद्धतिबाट सम्पन्न निर्वाचनबाट यस वडाको जनप्रतिनिधिहरू भइरहँदा वडावासीहरूको इच्छा आकांक्षा पूरा गराउने हाम्रो कर्तव्य यहाँको सम्पूर्ण मागहरूलाई सम्बोधन गर्ने अथक प्रयास गर्दागर्दै पनि सीमित साधन श्रोतले जे जति उपलब्ध हासिल भयो त्यही नै हाम्रो सफलता सन्तुष्टि पूर्ण कार्यमा अगाडि बढिरहँदा जहाँजहाँबाट जे जस्तो प्राप्त साथ सहयोग सुझाव र हौसला आजसम्मको यात्रा सफल हुन गएकोमा सबैलाई धन्यवाद व्यक्त गर्दछौं ।

अन्त्यमा यही २०८१ चैत्र ३० गते सु-सम्पन्न ३३ औं वार्षिक उत्सव व्यास नगरपालिका तनहुँको उत्तरोत्तर प्रगतिको कामना गर्दछौं ।

धन्यवाद !

वडा विकास गतिविधि-२०८१

वडा नं.१३

श्री बसन्तबहादुर आले
वडाध्यक्ष

व्यास नगरपालिकाको सदरमुकाम दमौली बजारबाट करिब ४ कि.मी. पूर्वी दिशामा रहेको व्यास नगरपालिका १३ नं वडा कार्यालय साविकमा पोखरीभञ्ज्याङ गा.वि.स.का रूपमा रहेको थियो । वि.स.२०७१ सालमा ३ वडाका रूपमा व्यास नगरपालिकामा गाभिएको तथा नेपालको संविधान २०७२ बमोजिम राज्य पुनर्संरचना आयोगको सिफारिसमा २०७३ फागुन २७ गतेदेखि साविकको पोखरीभञ्ज्याङ गा.वि.स. व्यास नगरपालिका १३ नं. वडाको रूपमा रहेको छ । तनहुँ जिल्लाको सदरमुकाम दमौली बजारबाट पूर्वी दिशामा करिब ४ कि.मी. दुरीमा रहेको यस वडा ग्रामिण वडाका रूपमा रहेको छ । वडाका रूपमा वि.स.२०७८ सालको जनगणना अनुसार यस वडाको जनसंख्या ३,९७८ रहेकोमा महिला २,१६३ र पुरुष १,८१५ रहेको छ । मगर जातीको प्रमुख बसोबासका रूपमा रहेको यस वडामा जनजातीका अतिरिक्त बाम्हण, दलित समुदायको समेत बसोबास रहेको छ । २ स्वास्थ्य चौकी, ५ वटा सामुदायिक विद्यालय रहेको यस वडा प्राकृतिक, धार्मिक तथा साँस्कृतिक दृष्टिकोणले धनी वडाका रूपमा रहेको छ ।

भिरालो भू-सतह र पहिरोको उच्च जोखिममा रहेको यस वडाका नागरिकहरूको मुख्य पेशा कृषि तथा केही संख्यामा वैदेशिक रोजगारी र अदक्ष श्रमिकका रूपमा रहेका छन् । गत आर्थिक वर्षसम्ममा २८९० मिटर कच्ची सडक, १६९० मिटर ग्राभेल तथा ८५०० मिटर सडक मर्मत गरिएको थियो । १ कल्भर्ट र १४०० मिटर कच्ची/पक्की नाला निर्माण गरिएको गरियो । कृषि र पशु क्षेत्रलाई उच्च प्रथामिकता प्राप्त क्षेत्रका रूपमा रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षदेखि कृषि, शिक्षा र पर्यटनलाई विशेष प्रथामिकता प्रदान गर्दै आफ्ना वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा योजनाहरू तय गरेका छौं । चालु आर्थिक वर्षमा वडाबाट तपशिल बमोजिमका मौलिक कार्यक्रमहरूलाई सञ्चालन गरेका छौं ।

- विद्यालयहरूको दिगो र नियमित आम्दानीका लागि फलफूलका विरुवा हुर्काउने नीति अनुरूप श्री जनजागृती गंगा मा.वि. मा २०० वटा प्रजातीका एभोकाडोका विरुवाहरू, बालकल्याण आ.वि.मा ९५० बोट सुन्तलाको बगैँचा, बेनीमित्र आ.वि. मा ५०० बोट सुन्तला र सिद्धवेनी मा.वि.मा २०० बोट एभोकाडोको बगैँचा ।
- सामुदायिक विद्यालयहरूमा अध्यापन गर्ने बाल विकासदेखि माध्यमिक तहसम्मका शिक्षकहरूलाई प्रविधिमैत्री शिक्षण सिकाई तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको ।
- बाल केन्द्रित शिक्षण सिकाईका लागि विद्यार्थीहरूका लागि विदेशीहरूसँग अनुभव आदनप्रदान कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको ।
- SEE दिने विद्यार्थीहरूका लागि २ महिने आवासीय कक्षा सञ्चालनमा सहयोग ।
- सामुदायिक विद्यालयमा २/२ वटाको दरले तातोचिसो पानीको व्यवस्था ।
- बेनीकोट भञ्ज्याङ भक्तीथानमा भोर्ले पार्क निर्माण कार्य सञ्चालन ।
- वडाका १२२ जनालाई तरकारी नर्सरी व्यवस्थापन तालिम तथा सिंचाई कार्यक्रममा सहयोग ।
- छाब्दी दोभान लिफ्ट खानेपानी योजना निर्माणको काम सुचारु गरिएको ।
- बेनीकोट भञ्ज्याङ रिडरोड सडकको आंशिक कालेपत्रे ।
- विभिन्न स्थानमा सिंचाईका लागि अनुदान सहयोग प्रदान गरिएको ।

वडामा अनुभव गरिएका मुख्य चुनौतीहरू

- वडाको एकीकृत तथ्याङ्क प्रणाली नहुँदा योजना तर्जुमा सञ्चालनमा अनुगमन, निरीक्षण लगायतका योजनाका सबै चरणहरू प्रभावित भएको ।
- आवधिक योजना तर्जुमा नगरी वार्षिक योजनाको भरमा योजना सञ्चालन गर्दा तुलनात्मक लाभका योजनामा बजेट विनियोजन तथा अन्य निकायमा माग गर्न नसकिएको ।
- वडामा कार्यरत कर्मचारीको व्यवस्थापन प्रभावकारी हुन नसकेको ।
- वडामा कम्प्युटर, प्रिन्टर लगायत वडा व्यवस्थापनका समग्र पक्षलाई व्यवस्थित हुन नसकेको ।
- वडाबाट योजना सम्भौता फरफारक लगायतका कार्य नहुँदा वडा कार्यालय सवल र आत्मनिर्भर हुन नसकेको ।

सीमित श्रोत र साधनका बावजुद वडा कार्यालयबाट तोकिए बमोजिमका सेवा प्रवाह गर्नु निकै चुनौतीपूर्ण छ । नगरपालिकाको प्रमुख आधारस्तम्भका रूपमा रहेको वडा कार्यालयको सेवालार्इ प्रभावकारी बनाउँदै Digital governance को अवधारणालार्इ कार्यान्वयनका लागी Date base System लार्इ बलियो बनाउँदै योजना तर्जुमा लगायतका सबै चरणहरूमा आवद्ध गर्दै लैजाने तथा आवधिक योजना, मध्यमकालीन खर्च संरचना लगायतका नीतिगत व्यवस्थाबाट वडा स्तरका रणनीतिक महत्वका योजनाहरू कार्यान्वयन गर्न सकिएमा नागरिकहरूलार्इ सेवा प्रवाहका अतिरिक्त विकास निर्माणका कार्यमा समेत स्थानीय तहको प्रभावकारित देखिने अनुभव हामीले गरेका छौ ।

धन्यवाद !

वडा विकासको यात्रा र सम्भावनाहरु-२०८१

वडा नं.१४

श्री काजीमान श्रेष्ठ
वडाध्यक्ष

पृष्ठभूमि :

गण्डकी प्रदेश तनहुँ जिल्ला व्यास नगरपालिकाको १४ नं. वडा साविक केशवटार गा.वि.स. को २, ३, ४, ५, ६ र ७ नं. वडालाई समेटेर बनेको वडा हो । यस वडा पालिकाकै महत्वपूर्ण प्रशासकीय इकाइको रूपमा रहेको छ । यस वडा व्यास नगरपालिकाको दक्षिणी भेगमा पर्दछ र प्राकृतिक सौन्दर्य, सामाजिक विविधता र विकासको सम्भावनाले भरिपूर्ण छ । वि.सं. २०७४ को निर्वाचन भन्दा पहिला अर्थात् केशवटार गा.वि.स. हुँदाको अवस्थामा यहाँको विकास अत्यन्तै न्यून रहेको थियो । यहाँको सामान्य आधारभूत आवश्यकता पनि पुर्याउन नसकेको हुँदा २०७४ मा भएको स्थानीय तहको निर्वाचनमा यहाँको जन अपेक्षा अत्यन्तै बढी भएको र तत्पश्चात् निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरुबाट जिम्मेवारी ढङ्गले यहाँको जनजीविकाका प्रमुख आवश्यकताहरु र भौतिक पूर्वाधारका विकासलाई प्राथमिकीकरण गरी योजनाबद्ध ढङ्गले तीव्र गतिमा स्थानीय बासिन्दाहरुलाई सन्तुष्ट हुने गरी देखिने, भेटिने खालको काम भएको अनुभूति गराउन सफल भएका छन् । जस्तै प्राथमिकताको आधारमा खानेपनी, सडक, बिजुली, शिक्षा, स्वास्थ्य र आय आर्जनसँग सम्बन्धित कृषि, पशुपंक्षी पालन र पर्यटनलाई अंगाल्दै अधि बढिरहेको जानकारी यो आलेख मार्फत जानकारी गराउन चाहन्छु । जसलाई अलग अलग रूपमा निम्न अनुसार प्रष्ट पार्ने प्रयत्न गरेको छु ।

कृषि : फलफूल र परम्परागत रैथाने बालीहरुको उत्कृष्टता

यस वडा पहाडी क्षेत्र भएकोले यहाँ विशेष गरी फलफूल खेतीका लागि उपयुक्त मानिन्छ । त्यसैले व्यास नगरपालिकाको हरेक आर्थिक वर्षको बजेट, नीति तथा कार्यक्रममा फलफूल विकाससँग सम्बन्धित कार्यक्रम निरन्तर रूपमा राखिएको हुन्छ । हालसम्म यहाँ भण्डै ८,००० विरुवा कागती, २,००० विरुवा आँप, १,००० विरुवा एबोकाडो र केही लिचिका विरुवा निशुल्क तथा केही ५० प्रतिशत अनुदानमा वितरण गरिएको छ भने अहिले भण्डै आधाआधी जति विरुवाहरुले फल दिन थालेको कुरा कृषकहरुले बताउनु हुन्छ । त्यस्तै गरी केही क्षेत्रलाई तरकारीको पकेट क्षेत्रको रूपमा घोषणा गरी तरकारी खेतीका लागि आवश्यक पर्ने प्लाष्टिक टनेल र सिंचाईको लागि कुलो निर्माण तथा मर्मत र पाइपको समेत व्यवस्था गरिएको छ । लोप हुन लागेको रैथाने जातका बाली संरक्षण र प्रवर्द्धनका लागि एकमुरी भन्दा बढी कोदो उत्पादन गर्ने कृषकहरुलाई रु.२,५००। का दरले प्रोत्साहन पुरस्कारको घोषणा गरिएअनुसार यस वडामा यो वर्ष भण्डै ८० मुरी भन्दा बढी कोदो उत्पादन गर्न सफल भएको छ । त्यसै गरी कुरिलो खेती र मौरी पालनमा पनि यस वडा अग्रणी स्थामा रहेको छ । हाल परम्परागत मौरी घर भण्डै २०० घर रहेको र १५० घर ५० प्रतिशत अनुदानमा र १४० घर (गोला सहितका) निशुल्क वितरण गरिएको छ । जसबाट वार्षिक २,५०० के.जी. भन्दा बढी मह उत्पादन गर्ने गर्दछन् । यसरी २५ लाख रुपैयाँ भन्दा बढीको मह बिक्री गर्ने गर्दछन् ।

पशुपंक्षी पालन : बाखा, कुखुरा र सुंगुर, बुंगुरको सफलता

यस क्षेत्र घाँसिलो र घमाइलो क्षेत्र भएकोले यहाँ विशेष गरी बाखा पालनका लागि वडा कार्यालय र SOS बालग्राम समेतको समन्वयमा १३६ घर परिवारलाई रु.५०,०००। (पचास हजार) को दरले अनुदान र कृषकहरुलाई बाखा पालन सम्बन्धी तालिम दिएको थियो । आ.वा.२०८१/०८२ अर्थात् २०८१ को दशैं तिहार लगायत विभिन्न समयमा गरी एक करोड भन्दा बढीको खसीबोका बिक्री गरेको छ । त्यस्तै गरी स्थानीय जातको कुखुरा पालनले

अहिले व्यास १४ लाई पहिचान दिएको छ । यहाँका कृषकहरुलाई कुखुरा पालन सम्बन्धी तालिम दिई कुलुङ टोलका २० घर र केशवटार टोलका ९ घर गरी २९ घरका कृषकहरुलाई विभिन्न संघ संस्थाहरु संग समन्वय गरी निशुल्क रुपमा स्थानीय जातका कुखुराको चल्ला, दाना र औषधी समेत उपलब्ध गराइएको थियो । अहिले त्यसै अनुरूप धेरै घरहरुमा स्थानीय जातका कुखुरा पालन गरिरहेका छन्, जस्ले पूजा आजादेखि सामुदायिक होमस्टेलाई आवश्यक कुखुरा पर्याप्त मात्रामा उपलब्ध गराई रहेको छ । त्यस्तै गरी परम्परागत रुपमा पालिंदै आएको स्थानीय जातको कालो सुंगुर र बुंगरलाई व्यवस्थित तरिकाबाट पाल्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।

पर्यटन: संस्कृति र प्रकृतिको संगम :

यस वडामा प्रसिद्ध छाब्दी बाराही देवीको मन्दिर, कुलुङकोट कालिका, जल बाराही देवी, मौला, भुयाँर चण्डी लगायतका थुप्रै मठ मन्दिरहरु भएको र यहाँ भण्डै ९० प्रतिशत मगर समुदाय बसोबास गर्ने भएकोले यहाँको भेषभूषा, भाषा, संस्कार र परम्पराले गर्दा पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि अत्यन्तै सम्भावना भएको देखिन्छ । त्यसैले यस वडामा ३ वटा सामुदायिक होमस्टे रहेको छ । कुलुङ सामुदायिक होमस्टेमा १० घर रहेको छ भने उक्त १० घरलाई होमस्टे सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने सबै सामान समेत वडाको समन्वयमा अधिकारका लागि पहुँच नेपाल संस्था मार्फत उपलब्ध गराइएको थियो । कुलुङ सामुदायिक होमस्टे र केशवटार सामुदायिक होमस्टेलाई गोरखाको वारपाकमा भ्रमणकै रुपमा लगी त्यहाँ ५ दिने आधारभूत तालिम दिइएको थियो भने रुम्सी सामुदायिक होमस्टेलाई रुम्सी मै १० दिने तालिम दिई अध्ययन भ्रमणका लागि भानु नगरपालिकाको टुटेपानी होमस्टेमा लुगिएको थियो । हाल यि सामुदायिक होमस्टेहरुमा आन्तरिक पर्यटकहरुको घुइचो नै लाग्ने गरेको छ ।

यहाँ बसोबास गर्ने समुदायहरुको साँस्कृतिक विविधता नै मुख्य पहिचान हो । यहाँका लोकप्रिय लोकनृत्यहरुमा चुड्का, कौरा र पञ्चेवाजा समावेश छन् भने परम्परागत तीज गीत, भैलो र भ्याउरे गीतहरुले यहाँको साँस्कृतिक धरोहरलाई जीवन्त राखेका छन् । विभिन्न चाडपर्वहरु जस्तै दशैं, तिहार, माघे संक्रान्ति, चण्डी पूर्णिमा र स्थानीय मेलाहरुले सामुदायिक एकता र परम्परालाई बलियो बनाएका छन् ।

व्यास नगरपालिका १४ नं. वडा वास्तवमा कृषि र पशुपंक्षी पालनलाई मुख्य आधार बनाई आयआर्जनको अन्तिम गन्तव्य पर्यटन नै भएकाले पर्यटन प्रवर्द्धनमा जोड दिनुपर्ने देखिन्छ । यसको लागि प्रकृति र संस्कृतिलाई सही व्यवस्थापन गरी आयआर्जन तर्फ उन्मुख भई ग्रामिण अर्थतन्त्र बलियो बनाउन महत्वपूर्ण भूमिका रहनेमा निश्चित छ ।

यस वडा प्राकृतिक र ऐतिहासिक सम्पदाले समृद्ध छ । यहाँबाट नजिकै रहेका पाहाडकी रानी बन्दिपुर नामले परिचित पर्यटकीय क्षेत्र, प्रशिद्ध धार्मिक क्षेत्र छाब्दी बाराही मन्दिर जस्ता पर्यटकीय स्थलहरुले यो क्षेत्रलाई आकर्षणको केन्द्र बनाएका छ । साथै यहाँको ग्रामिण जीवनशैली र स्थानीय उत्पादनहरुले पर्यटन प्रवर्द्धनमा थप टेवा पुर्‍याउन सक्छ ।

आधारभूत पूर्वाधार :

विकासको दृष्टिले सम्भावना बोकेको यस वडामा सडक सञ्जालको विस्तार, स्वच्छ खानेपानीको व्यवस्था, विद्युतीकरण र आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको पहुँचमा सुधारका प्रयासहरु भइरहेका छन् । लक्षित कार्यक्रमहरु मार्फत महिला, जनजाति र पिछडिएका समुदायका लागि सचेतनामूलक तालिम साथै लघुउद्यम विकास कार्यक्रम मार्फत साना उद्यमीका लागि विभिन्न तालिम दिनुका साथै अनुदान सहयोग जस्ता कार्यहरु पनि अगाडि बढाइएको छ । यी प्रयासहरुले स्थानीय जीवनस्तर उकास्न र आर्थिक समृद्धि ल्याउन महत्वपूर्ण योगदान पुर्‍याइरहेको छ ।

(क) खानेपानी :

यस वडामा खानेपानीको अत्यन्तै समस्या रहेको हुँदा वडाले प्राथमिकीकरणमा पहिलो स्थानमा राखी सबै टोलहरुमा एक घर एक धारा अभियान कै रुपमा लगी हाल वडाका सबै (८२३) घरमा निजी धाराको व्यवस्था गरी अभियान पूर्ण रुपमा सफल भएको छ भने कृषि तथा पशुपालनका लागि आवश्यक पर्ने पानी भण्डै १० करोडको गजौदी मूल खानेपानी आयोजना सञ्चालन भइरहेको छ ।

(ख) शिक्षा :

यस वडामा हाल केशवटार मा.वि. केशवटार र अमरज्योति आधारभूत विद्यालय गरी दुई वटा विद्यालय सञ्चालनमा रहेको छ । केशवटार मा.वि. मा कक्षा नर्सरीदेखि कक्षा १२ सम्म र अमरज्योति आधारभूत विद्यालयमा कक्षा नर्सरीदेखि कक्षा ८ सम्म सञ्चालनमा रहेको छ । हाल केशवटार मा.वि.मा ३६८ जना र अमरज्योति आ.वि.मा ६५ गरी जम्मा ४०३ जना छात्रछात्राहरु अध्ययनरत रहेका छन् । निशुल्क शिक्षा कार्यान्वयन अन्तर्गत हाल कक्षा ८ सम्म पूर्ण रुपमा निशुल्क गरिएको छ । यि विद्यालयहरुमा भौतिक रुपले हेर्दा सम्पन्न रहेको तथा आधुनिक प्रविधि समेतलाई मध्यनजर गरी एक शिक्षक एक ल्यापटपको पनि व्यवस्था गरिएको छ । हाल स्थानीय भाषाका रुपमा मगर भाषाको अस्वा लिपिको समेत यस वडाका विद्यालयहरुमा शिक्षण गराइदै आएको छ ।

(ग) यातायात :

व्यास नगरपालिकाको विकट तथा ग्रामिण क्षेत्रमा रहेको यस वडामा साच्चै भन्नु पर्दा हालसम्म पनि जोखिमपूर्ण रुपमा यात्रा गर्न बाध्य छन् । सडक स्तरोन्नति भई रहे तापनि अझै आधा भन्दा बढी सडक कालोपत्रे हुन सकेको छैन । केशवटार बजार क्षेत्रमा ५७६ मिटर कालोपत्रे भई वडा कार्यालय र बजार क्षेत्रलाई उज्यालो र सफा देखाएको छ । हरेक वर्ष एकदमै न्यून रुपमा बजेट विनियोजन भएको र यस क्षेत्रलाई राज्यले हेर्ने दृष्टि नै नपरेको जस्तो भान हुन्छ । २०३५ साल मै दमौली केशवटार छिचोलिएको तनहुँ जिल्लाकै सबैभन्दा जेठो र पुराने सडक गणतन्त्रको युगसम्म आइपुग्दा पनि यसले रुप बदल नसकेको स्थिति छ । यसतर्फ स्थानीय सरकार व्यास नगरपालिका, गण्डकी प्रदेश सरकार र नेपाल सरकारको ध्यान जाओस् भनी यहाँका बासिन्दाहरु रोडकराई गरिरहेका छन् । सम्भवत आ.व.२०८२/०८३ मा यसले पूर्णता पाउने आशा र विश्वासमा रहेका छौ ।

विपद् व्यवस्थापन र खेलकुद :

विपद्का प्रकोपले पनि निकै थिलिएको यस वडामा कच्ची सडक, कच्ची घर टहराहरु क्षतविक्षत् पारेको अवस्थामा वडा र नगरपालिकाबाट राहत तथा उद्धार चाहीं समयमै दिन सफल भएका छौ । हरेक वर्ष बाढी पहिरो, हावाहुरी र आगलागीले अत्यन्तै पिरोलिराख्ने हुनाले व्यास नगरपालिकाले वार्षिक भण्डै ३ करोड रुपैयाँ विपद् व्यवस्थापनमा खर्च गरिरहेको छ । त्यही अनुरूप यस वडामा पनि केही हिस्सा रकम विपद् व्यवस्थापनका लागि विनियोजन भई नै रहेको छ ।

खेलकुदतर्फ : भलिबल खेल, कराँते प्रशिक्षण र प्रतियोगिता नै यस वडाको मुख्य खेल रहेको छ । यसका लागि आवश्यक खेलकुद सामग्री खरिद गर्ने र खेलकुद सञ्चालन गर्नका लागि निश्चित रकम विनियोजन गरी टोल टोलका युवा क्लबलाई खेल आयोजना गर्न र व्यवस्थापन गर्न जिम्मा दिने गरिएको छ । सोही अनुरूप कुलुड कप भलिबल प्रतियोगिता हरेक वर्ष नियमित रुपमा सञ्चालन हुने गरेको छ ।

प्रशासन तथा सेवा प्रवाह :

वर्तमान डिजिटल तथा स्क्रिन युगमा सेवा प्रवाहलाई छिटो छरितो र भरपर्दो ढङ्गबाट उपलब्ध गराउनुपर्ने हुन्छ । जस्का लागि आवश्यक प्रशासनिक तथा प्राविधिक कर्मचारीहरुको व्यवस्था गरिएको छ । तथापि समय सपेक्ष प्रविधियुक्त र दक्षतामा कमी भएका कारण सोचे र चाहे अनुरूप सेवा प्रवाह गर्न सकिराखेको

छैन । वडा कार्यालयबाट दुरीका हिसाबले टाढा रहेको छाब्दी र मास्दी क्षेत्रका सेवाग्राहीहरूलाई सम्पर्क कार्यालयको व्यवस्था गरी घर आगन मै सेवा पुऱ्याउन सकेमा मात्र स्थानीय सरकार भएको महसुस दिलाउन सकिन्थ्यो । त्यसका लागि व्यास नगरपालिकासँग पहल भइरहेको कुरा पनि जानकारी गराउन चाहन्छु ।

चुनौतीहरू र आवश्यकता :

सिंचाइको अभाव, बेरोजगारी र पूर्वाधार विकासमा लगानीको कमी जस्ता चुनौतीहरू विद्यमान छ । कृषि तथा फल उद्यानबाट मनग्य आम्दानी लिन सक्ने सम्भावना रहेको तर सिंचाई र यातायात जस्तो आधारभूत सुविधा विस्तार गर्न सके कृषि उत्पादनमा उल्लेख्य वृद्धि हुनुका साथै पर्यटन प्रवर्द्धन र स्थानीय स्तरमा रोजगारीको अवसरहरू सिर्जना गरी समृद्धिको बाटोमा अधि बढाउन सकिन्छ ।

- यातायात : दमौली-केशवटार सडकको पूर्ण उन्नयन आवश्यक ।
- पर्यटन प्रवर्द्धन : होमस्टेहरूको प्रवर्द्धन र सुविधामा विस्तार ।
- कृषि : तरकारी तथा फलफूल र महको स्थानीय बजार व्यवस्थापन ।

संस्कृतिक हिसाबले मगर भाषा र संस्कृति नै यस वडाको मुख्य चिनारीको रुपमा लिन सकिन्छ । यसैबाट समग्र वडाको गतिविधिलाई अगाडि बढाउन सके मात्र सिङ्गो वडालाई नै विकास र समृद्ध बनाउन सकिने कुरामा दुइमत नहोला ।

निष्कर्ष :

प्राकृतिक सुन्दरता, सामाजिक एवं साँस्कृतिक विविधता र विकासको सम्भावनाले युक्त क्षेत्र, कृषि, पशुपंक्षी पालन, र पर्यटन प्रवर्द्धन मार्फत ग्रामिण अर्थतन्त्रलाई मजबुत बनाउने छ । यहाँको ऐतिहासिक महत्व र भौगोलिक अवस्थितिले यसलाई विशेष बनाएको छ । स्थानीय सरकारको पहल र समुदायको सहभागिताले यो वडालाई आर्थिक, सामाजिक र पर्यावरणीय दृष्टिकोणले समृद्ध बनाउन सकिन्छ । भविष्यमा यहाँका चुनौतीहरूलाई अवसरमा परिणत गरी समग्र व्यास नगरपालिकाको विकासमा यस वडाको योगदान उल्लेख्य रहन सक्नेछ । तर सडक, विपद् व्यवस्थापन र संशाधन उपलब्धतामा केन्द्रित नीति निर्माण गर्न आवश्यक छ । यसका लागि स्थानीय, प्रदेश, र केन्द्र सरकारको समन्वय अपरिहार्य छ ।

धन्यवाद !

विकासको चरणमा व्यास

श्री निला घिमिरे
कार्यकारिणी सदस्य

व्यासको जन्मभूमि, ऋषिहरूको तपोभूमि शुक्ला र माहेन्द्री जस्ता पवित्र नदीको संगम स्थल तनहुँको जेठो नगरपालिका जसको जन्म ३० चैत्र २०४८ मा भएको हो । अग्ला पहाड र समथर फाँट, हरियाली जङ्गल र उपत्यका परेको स्थलहरू साँचै उदाहरणीय छ, व्यास ।

गण्डकी प्रदेश आफैँमा पर्यटन क्षेत्रले परिचित मानिएको छ । त्यसैमा हाम्रो तनहुँ जसमा पनि व्यास नगरपालिका यति धेरै धार्मिक स्थल, पर्यटन क्षेत्र र शहिदहरूले शाहदत प्राप्त गरेको ठाउँ यिनीहरूलाई हामीले आवश्यकता अनुसार निर्माण, मर्मत, जगेर्ना र प्रचारप्रसार गरी पर्यटकहरूलाई आर्कषणको केन्द्र बनाउनु पर्दछ । जस्तै मानहुँकोट, निर्माणाधीन १०८ फिट अग्लो व्यासको मूर्ति, शिवपञ्चायन मन्दिर, व्यासगुफा, पराशर आश्रम, दूर्गा मन्दिर, तनहुँ कालिका, छाब्दी बाराही, छाड बाराही, क्यामिन कालिका, राजापानी महादेव, पुलिमराड, तनहुँसुर, गलेखाम कोट मन्दिर, घाँसीकुवा, नारेश्वरताल, दुम्सीकोट, परेवाडाँडा, गौ फर्म आदि ।

यसैगरी मादी र सेती नदी जलविहारका साथै ज्याफिटङका लागि सुरक्षित र उत्तम ठाउँ मानिन्छन् । फूलवारी, फलफूल बगैँचा वृक्षारोपण र जगेर्ना आवश्यक छ नै व्यास नगरपालिकालाई हराभरा बनाउन । सुरक्षित यात्रा गर्नको लागि सडकहरूको दोहारो नाला, सडकपेटी, पेटीमा सामान राखी बेचबिखनमा रोक लगाउन पर्ने, आकाशे पुलबाट मात्र बाटो क्रस गर्नुपर्ने व्यवस्था मिलाउनुपर्दछ । स्वास्थ्य उपचारका लागि सबै वडाहरूमा स्वास्थ्य केन्द्र त छन् तर सेवा सुविधा दिउँसोको समयमा मात्र भएको हुँदा रात्रीकालीन समयमा बिरामी परेको बेला कहाँ जाने, चौबिसै घण्टा सेवा दिनका लागि व्यवस्था मिलाउनुपर्दछ । दमौली अस्पतालबाट बिरामीहरूलाई गरिने मानवीय व्यवहारमा हाल भएको भन्दा अझ सुधार गर्नुपर्ने देखिन्छ । अशक्त, बुढाबुढी, बालबालिका बिरामीहरूलाई आवश्यकता अनुसार सरल, सहज, छिटो, छरितो सेवा दिनुपर्ने र सवल, सक्षम स्वास्थ्यकर्मीहरू आवश्यक यन्त्रको उपलब्धता तथा संयन्त्रको विकास गर्न अति जरुरी छ ।

व्यास नगरपालिकाले खानेपानी, शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, बाटो, पुल, भवन, मठमन्दिर, फोहोरमैला वर्गीकरण, गर्भवती महिलालाई पोषण भत्ता, लैंगिक हिंसामा परेका महिलाहरूलाई राहत, प्लास्टिक भोलामुक्त अभियान निरन्तर बजार अनुगमन गरी अखद्य वस्तुहरू र म्याद नागेका खाद्य पदार्थहरू नष्ट गर्ने काम भइरहेको र दलित एवं गैरदलित बीचको अन्तरघुलन कार्यक्रम आदि कामहरू गरेको छ । सीमित बजेट र असिमित योजनाहरूले गर्दा हामी व्यास नगरवासीहरूले सोचे जस्तो विकास नभएको अनुभूति गरेका छौं तर काम भएन भन्नुभन्दा पनि अहिलेसम्म के कति कामहरू भइरहेका छन् त भनेर औँल्याउन जरुरी छ । नगरपालिकाले गर्न खोजेका कामहरूमा पनि धेरै बाधा र अवरोधहरू आउने गरेका छन् । जस्तै फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि जग्गा खरिदमा अवरोध, बहुउद्देश्यीय भवन बनाउनका लागि असहयोग र विरोध भएको छ । सबै नगरवासीहरूको साथ र सहयोगबाट नै विकासका कामहरू गर्न सहज र उपलब्धिमूलक हुनेछ । हाम्रो नगरपालिकालाई स्थानीय, प्रदेश र संघीय सरकारबाट विकासका कामहरू भइरहेका र आगामी दिनहरूमा पनि भइरहनेछन् भनी पूर्ण आशावादी छौं । अनेक अवरोध र चुनौतीहरूसँग सामना गर्दै व्यास नगरपालिका अगाडि बढिरहने छ । हामी व्यास नगर कार्यपालिकाले आफ्नो काम, कर्तव्यलाई नभुली कटिबद्धताका साथ नगरको विकासका लागि हरपल काम गरिरहेका छौं र गरिरहने छौं ।

अन्त्यमा आउँदै गरेको नयाँ वर्ष २०८२ सालको उपलक्ष्यमा सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिज्यूहरू, नगरवासी बुबाआमा, दाजुभाई, दिदीबहिनीहरू र देश विदेशमा रहनुहुने सबै महानुभावहरूमा हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

धन्यवाद !

श्री रनसिं नेपाली
कार्यकारिणी सदस्य

व्यास नगरको वन तथा वातावरण-समीक्षा

वन र वातावरण हाम्रो जीवनको आधारभूत आवश्यकता हो । यसको चर्चा जति गरे पनि पर्याप्त हुँदैन । वन बिना जीवन सम्भव छैन । त्यसरी नै सबै प्राणी तथा वनस्पतिलाई बाँच्नको लागि वातावरण स्वच्छ र सफा हुनुपर्छ । त्यतिमात्रै नभएर मानिसले फेर्ने हावासँगै जीवन निर्वाह गर्न खाना, चाहिने पानी, बसोबास, पशुपालन, खेतीपाती, जडीबुटी र औषधी सबै नै वनसँग निर्भर हुन्छ ।

व्यास नगरपालिकाले हाल नगर क्षेत्रभित्र भएका सामुदायिक वनहरूलाई सूचीकरणको कार्य अगाडि बढाएको छ । हाल सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहहरू नेपाल सरकारको नीति अनुरूप स्थाई लेखा नम्बर (पान) लिनुपर्ने अनिवार्य भएको र कुल १०६ सामुदायिक वनहरू मध्ये जम्मा ७० वटा मात्र सूचीकृत भएका छन् भने बाँकी ३६ वटा सूचीकृतका लागि प्रक्रियामा रहेका छन् । वनको अभिलेखीकरण पछि मात्र यसको समग्र स्थिति बुझ्न सकिन्छ र त्यसपछि सामुदायिक वन उपभोक्ताको स्थिति, वन पैदावारको संरचना, क्षेत्रफल, वैधानिक स्थिति, वनको क्षमता लगायतका अवस्थाको यकिन गर्न सकिन्छ । सोही अनुरूप नगरपालिकाबाट स्थानीय आवश्यकता अनुसार सामुदायिक वनको विकास सम्बन्धी ठोस नीति योजना बनाई प्रभावकारी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सकिन्छ ।

सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहहरूले नेपाल सरकारको नीति अनुरूप स्थायी लेखा नम्बर (पान) लिनुपर्ने अनिवार्य भएको र गत फागुन मसान्त भित्र पान दर्ता र नवीकरणको लागि राजश्वमा अत्यन्तै सहूलियत भएको सन्दर्भमा समूहका पदाधिकारी, डिभिजन वन कार्यालयका कर्मचारी र व्यास नगरपालिका बीच नगर सभा कक्षमा अन्तरक्रिया गरी समूहलाई नीतिगत सहजीकरण कार्यक्रम गरियो ।

दैनिक सरसफाई र जग्गा सम्बन्धी विषय :

व्यास नगरपालिकाको फोहोरमैला व्यवस्थापका लागि स्थायी रूपमा जग्गा प्राप्ति भइसकेको अवस्था छैन । कुहिने फोहोरलाई व्यास १० को दुम्सी गौसंरक्षण केन्द्रमा र नकुहिने फोहोरलाई विक्रीयोग्य वस्तु छुट्याएर बाँकी रहेको फोहोरलाई वडा नं.१ गल्वुवेशी अकला कमलडिहीमा व्यवस्थापन गरिएको छ । सङ्कलित वस्तु विक्रीबाट हालसम्म रु.८,५२,६२१।३० नगरको आय भएको छ । हाललाई बजार बाहेकका ५, १० र ११ नम्बर वडाहरूमा समेत केही मात्रामा कुहिने र नकुहिने फोहोर उठाइएको छ ।

वातावरण संरक्षणका निम्ति :

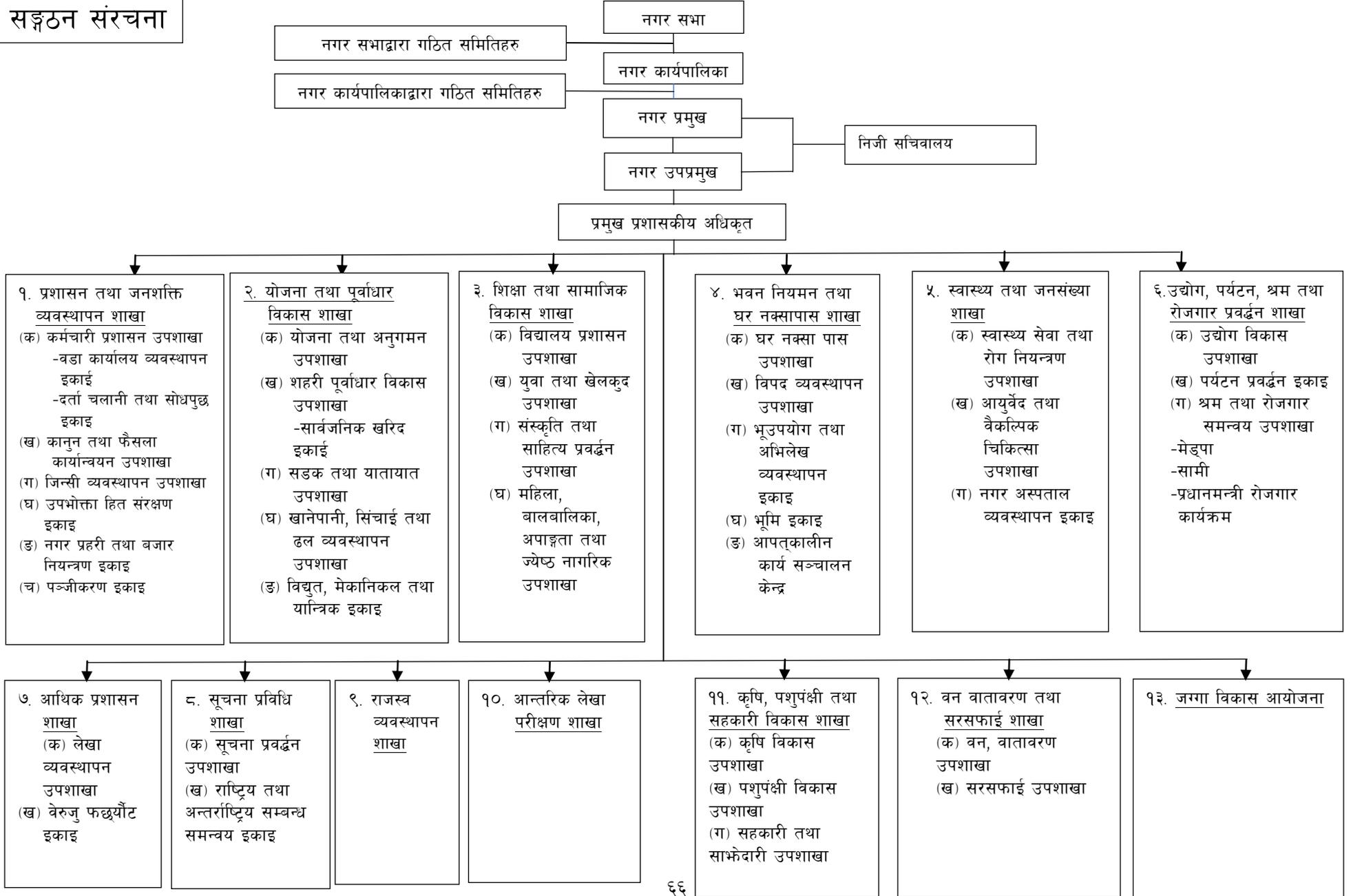
प्लाष्टिकका भोला, कप र प्लेटको प्रयोगलाई निरुत्साहित गर्न गत जेठ १ गतेदेखि प्रतिबन्धित गरी प्लाष्टिकका भोलाको हकमा पुनः चक्रण (Recycle), पुनः विक्री (Resale) र पुनः प्रयोग (Re-use) गर्न सकिने ४० माइक्रोन भन्दा माथिका भोलाहरू मात्र प्रयोग गर्न अनुमति दिइएको छ । कार्यक्रम कार्यान्वयनका निम्ति अनुगमनलाई तिब्रता दिदै प्लाष्टिकका भोलाहरू तोकिएको मापदण्ड अनुसार भएको वा नभएको परीक्षण गर्न डिजिटल माइक्रोमिटर प्रयोग गरिएको छ । नियम वितरीत गर्ने सम्बन्धित व्यापारी, व्यवसायी वा विक्रेतालाई ऐन अनुसारको जरिवाना असुल समेत भइरहेको छ । हालसम्म करिब ८० जना व्यवसायीहरू जरिवानामा परेका छन् । निरन्तर विभिन्न प्रयत्नका बावजुत हाल बजारमा धेरै नै सुधार भइरहेको छ ।

सर्वसाधारणको हितलाई ध्यानमा राखी बजार भित्र भएका सार्वजनिक शौचालयहरूलाई उचित मर्मत सम्भार गरी आधारभूत सुविधाका साथ सञ्चालनमा ल्याइएको छ भने व्यास ३ ट्रेड सेन्टरसँगैको शौचालय मर्मत गरी सञ्चालनमा ल्याउने क्रममा रहेको छ । त्यसैगरी घुम्ती शौचालय अति जीर्ण भएकाले तत्काल मर्मत हुन सकिरहेको अवस्था छैन ।

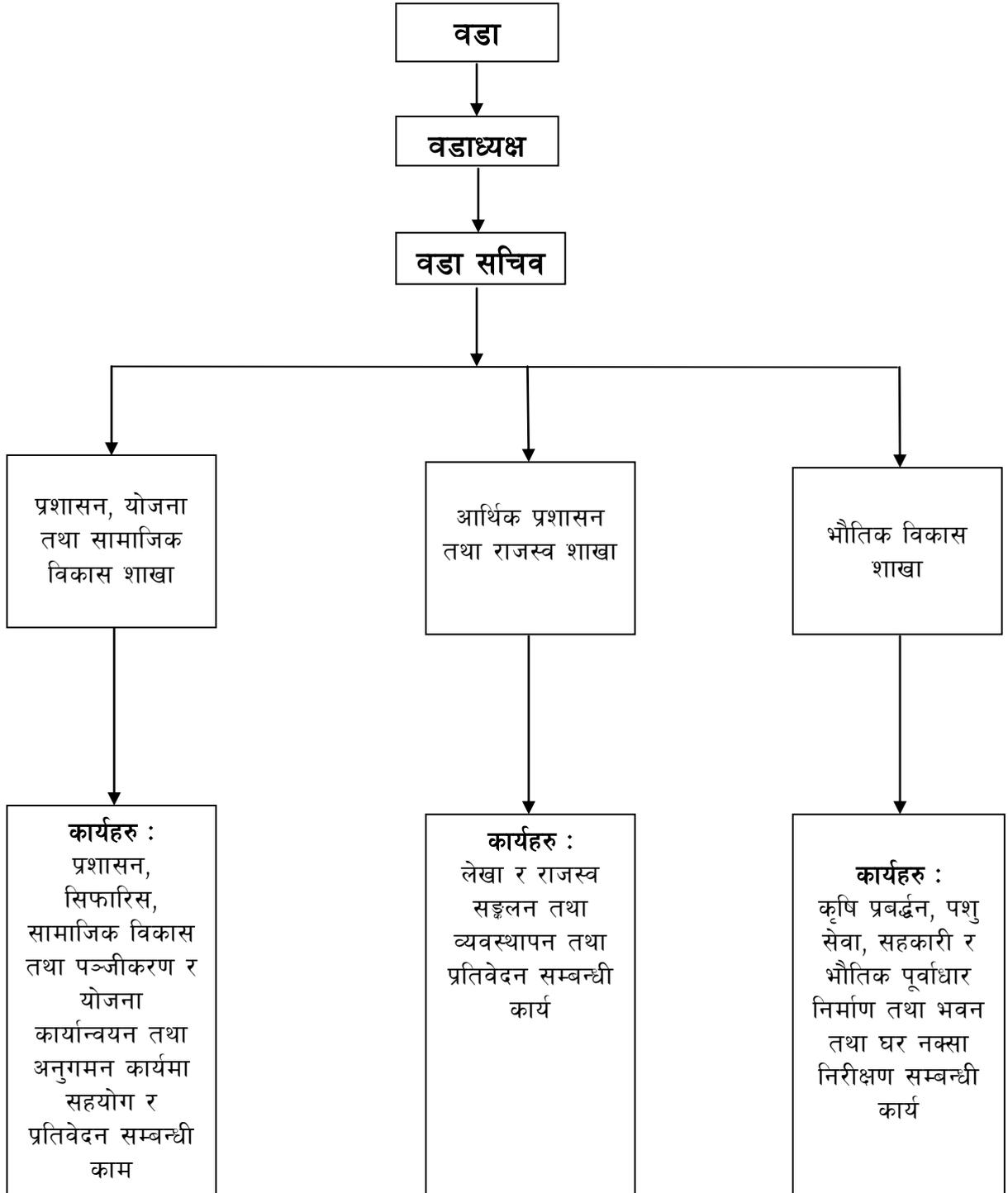
हाल पृथ्वी राजमार्ग निर्माणधीन अवस्थामा रहेकोले पर्याप्त सरसफाई हुन सकिरहेको छैन । वन तथा वातावरणको क्षेत्रमा पर्याप्त काम हुन नसके तापनि बिगतको तुलनामा केही राम्रो हुँदै गएको छ । लामो नीतिगत प्रकृया, काममा पर्याप्त समन्वय अभाव, समुदायको सहयोग एवं सहभागितामा कमी, आन्तरिक तथा बाह्य समन्वय, सूचनाको आदानप्रदान जस्ता सैद्धान्तिक र व्यवहारिक पक्षमा सुधार गर्दै आगामी दिनमा यस क्षेत्रको कार्यलाई थप जनमुखी र जनमैत्री बनाउने प्रयत्न भइरहेको छ । आफ्नो लक्ष्य प्राप्तिमा हामी निश्चय नै सफल हुनेछौं भन्ने विश्वास लिएको छु ।

धन्यवाद !

सङ्गठन संरचना

वडा कार्यालयको सङ्गठन संरचना

कर्मचारीहरुको विवरण

दरबन्दी विवरण (केन्द्र र वडा कार्यालय)

स्वीकृत दरबन्दी	पदपूर्ति		स्थायी/करार		सेवा		लिङ्ग	
	कार्यरत	रिक्त	स्थायी	करार	प्रशासन	प्राविधिक	पुरुष	महिला
१९६	१८३	१३	७२	१११	१३५	४८	११७	६६

(क) नगर कार्यपालिका कार्यालयका शाखा/उपशाख प्रमुखको विवरण :

सि.नं.	पद	नाम थर	शाखा/उपशाखा	सम्पर्क नं.
१.	उप-सचिव	श्री काशीराम गैरे	नगरपालिका	९८५६००२१११
२.	शिक्षा उपसचिव	श्री केदारराज आचार्य	शिक्षा तथा सामाजिक विकास	९८४६०५९७६९
३.	सि.डि.इ.	डा. राजु पौडेल	योजना तथा पूर्वाधार विकास	९८४६०५०३७६
४.	व.आ.ले.प.अ.	श्री कुमार कंचन जि.सी.	आन्तरिक लेखापरीक्षण	९८५६०६०५१७
५.	व.प्र.अधिकृत	श्री राजेन्द्र कार्की	उद्योग, पर्यटन, श्रम रोजगार	९८५६०७५६७४
६.	व.प.वि.अधिकृत	श्री मनोज विश्वकर्मा	कृषि, पशुपंक्षी, सहकारी विकास	९८६०३८७४०६
७.	ज.स्वा.अधिकृत	श्री प्रमोद सोती	स्वास्थ्य तथा जनसंख्या	९८५६०६४६५५
८.	प्र.अधिकृत	श्री रामचन्द्र हड्खले	प्रशासन तथा जनशक्ति व्यवस्थापन	९८५६०६००८६
९.	इन्जिनियर	श्री रविन्द्रलाल मुल	जग्गा विकास आयोजना	९८५६०४३४९१
१०.	प्र.अधिकृत	श्री गोकर्णराज वाग्ले	सूचना प्रविधि	९८४६०३७२७०
११.	प्र.अधिकृत	श्री कृष्णराज घिमिरे	वातावरण, सरसफाई	९८४६०९१३३५
१२.	इन्जिनियर	श्री अमृत के.सी.	भ.नियमन तथा घर नक्सापास	९८४६०५४०११
१३.	लेखा अधिकृत	श्री अर्जुन बराल	आर्थिक प्रशासन	९८५६०००३०३
१४.	स.प्र.अधिकृत	श्री पुष्पराज आचार्य	राजश्व व्यवस्थापन	९८४६०४०४३५
१५.	शिक्षा अधिकृत	श्री नविन पराजुली	विद्यालय प्रशासन उपशाखा	९८५६०६३५७७
१६.	कृषि अधिकृत	श्री समीक्षा पोखेल	कृषि विकास उपशाखा	९८६६०००९१४
१७.	व.अ.न.नि.	श्री कल्पना दाहाल	नगर अस्पताल व्यवस्थापन इकाइ	९८५६०६३०४१
१८.	स.प्र.अधिकृत	श्री राधा आचार्य	म.वा.अ.तथा ज्येष्ठ ना.उपशाखा	९८४६१२०४७२
१९.	ज.स्वा.निरीक्षक	श्री लक्ष्मी गुरुङ्ग	स्वा.सेवा तथा रोग नि.उपशाखा	९८५६०६३८४३
२०.	स.प्र.अधिकृत	श्री भेषराज तिवारी	योजना तथा अनुगमन उपशाखा	९८४६४६०९६४
२१.	स.प्र.अधिकृत	श्री कृष्णप्रसाद पौडेल	जिन्सी व्यवस्थापन उपशाखा	९८४६०४३३५१
२२.	स.प्र.अधिकृत	श्री विष्णु खड्का क्षेत्री	बेरुजु फछ्यौट इकाइ	९८४६०५५१०५
२३.	स.प्र.अधिकृत	श्री चेतवहादुर दरै	लेखा व्यवस्थापन उपशाखा	९८४६०६५३६६
२४.	पशु सेवा प्रा.	श्री मञ्जु कंडेल	पशुपंक्षी विकास उपशाखा	९८४६३३३०८३
२५.	व.के.उ.	श्री राजुहरी पण्डित	सहकारी तथा साभेदरी उपशाखा	९८५६०४३१८९
२६.	इन्जिनियर	श्री रोचक क्षेत्री	शहरी पूर्वाधार विकास उपशाखा	९८५६०३४५३३
२७.	सू.प्र.अधिकृत	श्री सुबोध घिमिरे	सूचना प्रवर्द्धन उपशाखा	९८४६७२३४९५
२८.	इन्जिनियर	श्री प्रविण श्रेष्ठ	घर नक्सा पास उपशाखा	९८१४१५९२४४
२९.	कानुनी सल्ला.	श्री सुरज श्रेष्ठ	का.तथा फौ.कार्यान्वयन उपशाखा	९८६१९६२९०५

सि.नं.	पद	नाम थर	शाखा/उपशाखा	सम्पर्क नं.
३०.	प्रा.स. शिक्षा	श्री किशोर बाँस्तोला	युवा तथा खेलकुद उपशाखा	९८४६७७०४९३
३१.	ब.प्र.सहायक	श्री तिल कु.शाही थापा	कर्मचारी प्रशासन उपशाखा	९८४६०२८४३६
३२.	ब.प्र.सहायक	श्री विष्णुकुमार जोशी	पञ्जीकरण/वनवातावरण उपशाखा	९८४६०५५२७०
३३.	सर्भेक्षक	श्री यमप्रसाद पौडेल	भूउपयोग तथा अभिलेख व्य.इकाई	९८४६५५२४८६
३४.	स्वकीय सचिव	श्री गौरव पन्थ	प्रमुख/उपप्रमुख निजी सचिवालय	९८५६०६०८६१
३५.	स.व्यवस्थापक	श्री कल्पनादेवी पौडेल	सरसफाई उपशाखा	९८४६०६७३१०
३६.	प्र. सहायक	श्री स्मृती वि.क.	विपद् व्यवस्थापन उपशाखा	९८०४१८६८००
३७.	प्र. सहायक	श्री प्रतिक्षा लोहनी	दर्ता, चलानी तथा सोधपुछ इकाई	९८१९१०४६२३
३८.	इलेक्ट्रिसियन	श्री पूर्णबहादुर दरै	विद्युत तथा मेकानिकल	९८४६२७४३००
३९.	न.प्रहरी स.नि.	श्री आशिक परियार	न.प्र. तथा बजार नियन्त्रण इकाई	९८४६४९९५५८

(ख) वडा सचिव र वडा प्राविधिकहरुको विवरण :

सि.नं.	पद	नाम थर	वडा नं.	सम्पर्क नं.
१.	स.प्र.अधिकृत	श्री अर्जुनकुमार श्रेष्ठ	१	९८४६०९०००४
२.	असिष्टेन्ट सवइन्जिनियर	श्री सुदिप पण्डित	१	९८४६२६९४३५
३.	स.प्र.अधिकृत	श्री पम्फा थापा	२	९८४६०९१९८५
४.	सवइन्जिनियर	श्री दिप्ती न्यौपाने	२	९८४६६५८०३०
५.	स.प्र.अधिकृत	श्री सावित्री आचार्य	३	९८४६६१४१४९
६.	इन्जिनियर	श्री यात्राबहादुर दरै	३	९८४६१२९५४९
७.	प्रशासन सहायक	श्री सुमित्रा बराल	४	९८४६०८५४५२
८.	सवइन्जिनियर	श्री सोविता श्रेष्ठ	४	९८५१२१७९०६
९.	स.प्र.अधिकृत	श्री विश्वनाथ पौडेल	५	९८४६११४०४७
१०.	असिष्टेन्ट सवइन्जिनियर	श्री हेमलाल दरै	५	९८४९९५३६७७
११.	कम्प्युटर अप्रेटर	श्री पदमबहादुर थापा	६	९८५६०५५०६२
१२.	सवइन्जिनियर	श्री सुमित वाग्ले	६	९८४६६२९६७८
१३.	स.प्र.अधिकृत	श्री दुर्गाप्रसाद पौडेल	७	९८४६०५५८६४
१४.	सवइन्जिनियर	श्री प्रवेशराज अधिकारी	७	९८६१४०२७८०
१५.	स.प्र.अधिकृत	श्री काजीमान गुरुङ	८	९८४०४३२९२८
१६.	असिष्टेन्ट सवइन्जिनियर	श्री विशाल थापा	८	९७४८२१२३०१
१७.	ब. प्रशासन सहायक	श्री रामप्रसाद खनाल	९	९८४६१३०१२३
१८.	सवइन्जिनियर	श्री मनोज विश्वकर्मा	९	९८१४१४६३६३
१९.	प्रशासन सहायक	श्री लक्ष्मी अधिकारी	१०	९८४६७७३४५६
२०.	असिष्टेन्ट सवइन्जिनियर	श्री लिलाराम रोकाय	१०	९८६०४६२२५९
२१.	स.प्र.अधिकृत	श्री मिना लामिछाने	११	९८४६६२०७१५
२२.	सवइन्जिनियर	श्री सन्देश मिश्र	११	९८६३७७८०३७
२३.	स.प्र.अधिकृत	श्री नवराज कंडेल	१२	९८४६०५५२७०
२४.	जुनियर इन्जिनियर	श्री प्रदिप पौडेल	१२	९८५६०६४२४२
२५.	कार्यक्रम अधिकृत	श्री सन्तोष गोदार	१३	९८४१६७५००९

सि.नं.	पद	नाम थर	वडा नं.	सम्पर्क नं.
२६.	असिष्टेन्ट सवइन्जिनियर	श्री सुनिल राना		९८४६०११६०५
२७.	स.प्र.अधिकृत	श्री शंकरदेव पौडेल	१४	९८४६३४६३९०
२८.	सव ओभरसियर	श्री हरिप्रसाद तिवारी		९८४६०९२०७५

(ग) नगरपालिकामा सञ्चालित विभिन्न कार्यक्रमहरूका संयोजकहरूको विवरण :

सि.नं.	पद	नाम थर	कार्यक्रम	सम्पर्क नं.
१.	कार्यक्रम संयोजक	श्री लुना राना	सामी कार्यक्रम	९८४९६७०५६९
२.	रोजगार संयोजक	श्री सुजिता थापा	प्र.म.रोजगार कार्यक्रम	९८४३०४३८१५
३.	इन्जिनियर	श्री सुवास गौतम	भूमि आयोग	९८५६०६५८८९
४.	एम.आई.एस.अ.	श्री विवेक गुरुङ्ग	सा.सु. भत्ता र घटना दर्ता	९८६४४३५१६७
५.	सा.परिचालक	श्री सर्मिला थापा	गरिवसँग विश्वेश्वर का.	९८०६५४१९८२
६.	सा.परिचालक	श्री सर्मिला आचार्य	महिला विकास कार्यक्रम	९८४६६१४४४४
७.	उ.वि.सहजकर्ता	श्री सुस्मिता थापा	मेडपा कार्यक्रम	९८६२९८४४७२

(घ) स्वास्थ्य संस्थाका प्रमुखहरूको विवरण :

सि.नं.	कर्मचारीको नाम	पद	स्वास्थ्य संस्था	सम्पर्क नम्बर
१.	श्री नविना न्यौपाने	मेडिकल अधिकृत आठौं	व्यास नगर अस्पताल	९८६१०२०१६६
२.	श्री खुशीराम क्षेत्री	ज.स्वा.नि., छैटौं	गजुरे स्वास्थ्यचौकी	९८४६९१२००५
३.	श्री देविन्द्र कार्की	अ.हे.व., चौथो	कात्तिकेचौर स्वा.चौकी	९८४५०७३२७४
४.	श्री तपस्या दाहाल	अ.हे.व., चौथो	केशवटार स्वा.चौकी	९८६९५५३७४९
५.	श्री नरेश बोहरा	अ.हे.व., चौथो	सतिशवाँरा स्वा.चौकी	९८४०४०५२२२
६.	श्री हरिशचन्द्र न्यौपाने	ज.स्वा.नि., सातौं	घाँसीकुवा स्वा.चौकी	९८४६४९४८०९
७.	श्री अञ्जु पोखेल बराल	अ.हे.व., चौथो	छिर्कन श.स्वा.केन्द्र	९८४६०८९२८३
८.	श्री राजेन्द्रबहादुर कुँवर	अ.हे.व., चौथो	तनहुँसुर स्वास्थ्य चौकी	९८६८४६०९२७
९.	श्री मञ्जु तामाङ्ग	सि.अ.हे.व., पाँचौं	वेलटारी श.स्वा.केन्द्र	९८६६००१६३२
१०.	श्री सन्तोष सोती	सि.अ.हे.व., पाँचौं	पोखरीभञ्ज्याङ स्वा.चौ.	९८४६४८८०४२
११.	श्री रामप्रकाश ठाकुर	ज.स्वा.नि., छैटौं	रिस्ती स्वास्थ्यचौकी	९८६२५५२७५८
१२.	श्री रामबहादुर गुरुङ्ग	सि.अ.हे.व., छैटौं	स्याम्घा स्वा.चौकी	९८४६०९२९५०
१३.	श्री चन्द्रकला पन्थी	अ.हे.व., चौथो	शिशाघाट श.स्वा.केन्द्र	९८४०१८६५५२
१४.	श्री पूजा सोती	ज.स्वा.नि., छैटौं	रिस्ती २ स्वा.चौकी	९८४५५४५०५४
१५.	श्री मीना लौडारी	हे.अ., पाँचौं	चारकुने आ.स्वा.के.	९८६०४३९४१०
१६.	श्री सरिता मिश्र	हे.अ., पाँचौं	केरावारी आ.स्वा.के.	९८६३४१७९३४
१७.	श्री उज्ज्वल न्यौपाने	अ.हे.व., चौथो	सिमलटार आ.स्वा.के.	९८४६०८८९४५
१८.	श्री सुनिता श्रेष्ठ	सि.अ.हे.व., पाँचौं	पतेनी आ.स्वा.केन्द्र	९८४६०९१०७८
१९.	श्री पदमकुमारी थापा	अ.हे.व., चौथो	पाथ्रा आ.स्वा.केन्द्र	९८४६९११०९२
२०.	श्री रसिता अधिकारी	अ.हे.व., चौथो	रानीटारी श.स्वा.के.	९८४६१९४१८१
२१.	श्री सावित्री आले	अ.हे.व., चौथो	दुम्सीचौर श.स्वा.के.	९८४६४२०४६०
२२.	श्री सुगतचन्द्र हडखले	हे.अ., पाँचौं	छाब्दी श.स्वा.केन्द्र	९८४६७७०६६१
२३.	श्री सुकमाया गुरुङ्ग	सि.अ.हे.व., पाँचौं	छापथोक श.स्वा.के.	९८६६०२१२८६
२४.	श्री सरिता बोटे	अ.हे.व., चौथो	सोतीबेसी सा.स्वा.इ.	९८१५१५५३२५

सि.नं.	कर्मचारीको नाम	पद	स्वास्थ्य संस्था	सम्पर्क नम्बर
२५.	श्री इन्दु नेपाली	अ.हे.व., चौथो	मादीवेसी सा.स्वा.इ.	९८०६५५१३६१
२६.	श्री अमनकानु बानिया	अ.हे.व., चौथो	बर्लाची श.स्वा.के.	९८४९८१५८९८
२७.	श्री सरोज मिश्र	ब.कविराज नि.सार्तौं	शिशुघाट आ.औ.	९८४६९३९४६५
२८.	श्री राम श्रेष्ठ महतो	कविराज निरीक्षक, छैटौं	रिस्ती आ.औ.	९८६८८२१२३०
२९.	श्री विवेक पौडेल	वैद्य निरीक्षक	केशवटार आ.औ.	९८५६०५५१०६

आर्थिक वर्ष २०८१।०८२ को चैत्र १५ गतेसम्मको प्रगति
विवरण

शिक्षा तथा सामाजिक विकास शाखाको गतिविधि

श्री केदारराज आचार्य
उपसचिव

(क) शिक्षातर्फ :

नेपालको संविधानले शिक्षालाई मौलिक हकको रूपमा स्थापित गरी माध्यमिक तहसम्मको शिक्षाको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी स्थानीय तहलाई सुम्पेको छ । सोही अनुरूप स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा २३ वटा शिक्षा सम्बन्धी कार्यहरू स्थानीय तहले सम्पादन गर्ने गरी तोकिएको छ । संघीय र प्रदेश सशर्त अनुदानका साथै व्यास नगरपालिकाले आन्तरिक बजेटमा समेत शिक्षालाई प्राथमिकतामा राखेर विभिन्न शैक्षिक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी बनेपाको शैक्षिक गुणस्तर सुधारलाई प्राथमिकता दिदै आएको छ । विद्यालय शिक्षा क्षेत्र योजना (SESP) अन्तर्गतको सशर्त अनुदानका कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र (CEHRD) सानोठिमी भक्तपुरले तयार पारेको कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधिको आधारमा विद्यालयमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न रकम निकासी गरी सोही अनुरूप कार्यसम्पादन गर्न विद्यालयलाई निर्देशित गरिएको छ ।

विद्यालयमा जाने निकासी रकमको सही सदुपयोग गर्न निकासीसँगै कार्यान्वयन गर्ने प्रक्रिया उपलब्ध गराई अनुगमन र मूल्याङ्कनलाई समेत प्राथमिकता दिदै आएको छ । व्यास नगरपालिकाले एकीकृत शैक्षिक सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (IEMIS) मा विद्यालयलाई अनलाइन तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्न लगाई विद्यालयमा जाने निकासी सोही तथ्याङ्कको आधारमा निकासी गर्दै आएको छ । विद्यालयमा जाने निकासी अनुदान रकममा शिक्षक तथा कर्मचारीको तलब भत्ता, छात्रवृत्ति, दिवा खाजा, पाठ्यपुस्तक, सेनेटरी प्याड, शैक्षिक गुणस्तरका कार्यक्रम लगायतका शीर्षकमा रकम निकासी हुने गरेको छ ।

विद्यालयहरूमा शिक्षक डायरी र विद्यार्थी डायरी वितरण गरिएको छ । सामुदायिक विद्यालयमा सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी गुणस्तरीय शिक्षाको प्रवर्द्धन गर्न आधारभूत तह (कक्षा ६-८) देखि मा.वि. (कक्षा ९-१२) सम्म आइ.सि.टी. ल्याब, विज्ञान प्रयोगशाला र ई-पुस्तकालय स्थापना गरिएका छन् । विद्यार्थीको स्वास्थ्य तथा पोषण स्थितिमा सुधार ल्याउन प्रारम्भिक बाल विकास केन्द्रदेखि कक्षा ५ सम्मका बालबालिकाका लागि दिवा खाजाको व्यवस्था गरिएको छ । छात्राको भर्ना दर र टिकाउ दर वृद्धि गर्न आधारभूत तहमा १०० प्रतिशत छात्रा छात्रवृत्ति, छात्रा शौचालय र सेनेटरी प्याडको समेत व्यवस्था गरिएको छ । २० वटा सामुदायिक विद्यालयहरूमा प्याड डिस्पोजल मेसिनको समेत व्यवस्था गरिएको छ । विद्यालयमा स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण र कार्यान्वयन भइरहेको छ । विद्यालय तहका परीक्षा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन भएकोमा कक्षा ८ को परीक्षालाई परीक्षा केन्द्र कायम गरी परीक्षा सञ्चालन गरिएको छ । मूलधारमा नियमित पठन पाठन गर्नबाट बञ्चित भएका बालबालिकाका लागि आधारभूत र माध्यमिक तहमा खुल्ला तथा वैकल्पिक सिकाइलाई प्रभावकारी बनाउन खुल्ला विद्यालय र धार्मिक विद्यालय सञ्चालनमा छन् । शिक्षकको क्षमता विकास गर्न तालिम लगायत पेशागत कार्यक्रम सञ्चालन गरिएका छन् ।

शैक्षिक गुणस्तर सुधारको लागि नगरपालिकाले पनि नियमित रूपमा बजेट विनियोजन गर्दै आएको छ । बाल विकास सहजकर्ता र विद्यालय कर्मचारीहरूका लागि थप पारिश्रमिक, प्र.अ. थप भत्ता, स्वयंसेवक शिक्षक व्यवस्थापन, क्षमता विकास तालिम, भौतिक निर्माण र मर्मत, विद्यालयमा शैक्षिक सामग्री व्यवस्थापन, गोष्ठी, बैठक, आन्तरिक परीक्षा व्यवस्थापन, छात्रवृत्ति र संस्थागत सुधार गर्न बजेट व्यवस्था गर्दै आएको छ । नगरपालिकाले सबै विद्यालयमा न्यूनतम एक कम्प्युटर र एक फोटोकपी मेसिन व्यवस्थापन, अभिभावक विहिन तथा सडक बालबालिकाहरूलाई निःशुल्क आवसीय शिक्षा, प्रविधिको प्रयोग तथा प्राविधिक सहायताबाट शैक्षिक प्रणालीलाई सबल बनाउने प्रयास गरिरहेको छ । साथै गैरसरकारी एस.ओ.एस. (SOS) बालग्राम मार्फत वडा नं.१३ र १४ का विद्यालयहरूमा शैक्षिक सुधारका लागि बालबालिकाहरूलाई शैक्षिक सामग्री वितरण, शैक्षिक अन्तरकृया कार्यक्रम र अभिभावकका लागि आय-आर्जन सम्बन्धी आर्थिक सहयोग, शैक्षिक सुधार सहित विभिन्न क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरिरहेको छ ।

त्यस्तै पढ्नका लागि कोठा (Room To Read) संस्थाले बालिका शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै आइरहेको छ ।

व्यास नगरपालिका वडा नं.७ शेषमटार स्थित अभिभावक विहिन बालबालिका, सडक बालबालिका र शिक्षाबाट वञ्चित बालबालिकाहरूको लागि निःशुल्क शिक्षा प्रदान गर्ने उद्देश्यले नगरपालिकाको आन्तरिक स्रोतबाट व्यवस्थापन हुने गरी आवश्यक सुविधा सहित व्यास नगर समता विद्यालय सञ्चालन गरिएको छ । वि.सं.२०७८ देखि कक्षा ५ सम्म सञ्चालन गरिएको उक्त विद्यालय हाल कक्षा ७ सम्म सञ्चालन भई ५५ जना विद्यार्थीहरू अध्ययनरत छन् ।

नगरपालिका अन्तर्गत ६ वटा विद्यालयहरूमा विशेष स्रोत कक्षा सञ्चालनमा रहेको छ । ४ वटा विद्यालयमा वौद्धिक अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरू, १ वटा विद्यालयमा न्यूनदृष्टि एवं दृष्टिविहिन बालबालिकाहरू र १ वटा विद्यालयमा सुस्तश्रवण बालबालिकाहरू गरी जम्मा स्रोतकक्षा तर्फ ९० जना बालबालिकाहरू अध्ययन गरिरहेका छन् । स्रोतकक्षा तर्फ १ जना लेखाजोखा केन्द्र संयोजक, ६ जना स्रोत शिक्षक र ९ जना आया (केयरटेकर) कार्यरत रहेका छन् ।

परम्परागत धार्मिक प्रकृतिका विद्यालय अन्तर्गत व्यास ५ स्थित महर्षि वेदव्यास संस्कृत गुरुकुल विद्यालय कक्षा ६ देखि ८ सम्म सञ्चालनमा रहेको छ । शैक्षिक सत्र २०८१ मा कक्षा ६ मा ४ जना, कक्षा ७ मा ३ जना र कक्षा ८ मा ४ जना गरी जम्मा १० जना विद्यार्थीहरू अध्ययन गरिरहेका छन् । विद्यालयमा पाठ्यक्रम विकास केन्द्रबाट स्वीकृत अनिवार्य विषयहरू र ऐच्छिक विषयको रूपमा संस्कृततर्फका विषयहरू पठनपाठन हुँदै आएको छ । त्यस्तै व्यास ४ र ६ मा जम्मा ६ वटा मदर्शाहरू सञ्चालनमा रहेका छन् । यी मदर्शाहरूमा बिहान बेलुकाको समयमा मुस्लिम समुदायका बालबालिकाहरूले आफ्नो धार्मिक शिक्षा आर्जन गर्दछन् । यसका लागि नगरपालिकाले वार्षिक रूपमा अनुदान रकम उपलब्ध गराउँदै आएको छ ।

व्यास नगरपालिका तनहुँ जिल्लाको अन्य स्थानीय तहको तुलनामा दरबन्दी, भौतिक संरचना र सिकाइ उपलब्धि जस्ता पक्षमा विगतदेखि नै अगाडि रहेको छ । विद्यालयहरूको संख्या पर्याप्त रहेको तर तहगत र विषयगत दरबन्दीहरू सो अनुसार व्यवस्था हुन सकेको छैन । शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रको परिपत्र अनुसार दरबन्दी मिलानको क्रममा प्राथमिक तहको ५३ वटा दरबन्दी कटौती भएको अवस्था छ । शिक्षक तालिम र व्यवस्थापनको विषय स्थानीय स्तरमा सबैभन्दा बढी चुनौतीपूर्ण विषय बन्दै गएको छ । प्रधानाध्यापकहरूबाट प्रस्तावित विद्यालय विकास प्रस्तावको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन, नेतृत्व विकास र क्षमता विकास कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न सकिएको छैन । अनुगमन, सुपरिवेक्षण र निरीक्षण कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्न सकिएको छैन । सामुदायिक विद्यालयको प्राथमिक तहमा कक्षा अनुसार शिक्षकको व्यवस्था नहुनु, निम्न माध्यमिक र माध्यमिक तहमा विषयगत रूपमा शिक्षकको व्यवस्था नहुनुले तोकिएको सिकाइ उपलब्धि सहित कक्षा पूरा गर्ने विद्यार्थीको संख्या कम रहनु शिक्षाको प्रमुख चुनौतीको रूपमा रहेको छ ।

शैक्षिक संस्थाहरूको संख्यात्मक विवरण : शैक्षिक सत्र २०८१ को तथ्याङ्क अनुसार यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र सामुदायिक आधारभूत विद्यालय ४८ वटा, संस्थागत आधारभूत विद्यालय २१ वटा, सामुदायिक माध्यमिक विद्यालय २५ वटा, संस्थागत माध्यमिक विद्यालय २४ वटा र सामुदायिक क्याम्पस १ र संस्थागत क्याम्पस ३ वटा रहेका छन् । नमूना माध्यमिक विद्यालय २ वटा, समुदायमा आधारित बाल विकास केन्द्र ६ वटा र सामुदायिक सिकाइ केन्द्र ८ वटा रहेका छन् । तहगत विद्यालय संख्यालाई तलको तालिकामा प्रष्ट पारिएको छ ।

नगरपालिकामा सञ्चालित तहअनुसार वडागत शैक्षिक संस्थाहरूको विवरणलाई देहाय अनुसार रहेको छ :

वडा	आधारभूत		माध्यमिक		जम्मा		क्याम्पस	
	सामुदायिक	संस्थागत	सामुदायिक	संस्थागत	सामुदायिक	संस्थागत	सामुदायिक	संस्थागत
१	२	४	२	५	७	९	१	०
२	१	४	२	१	३	५	०	०
३	०	०	२	२	२	२	०	१

वडा	आधारभूत		माध्यमिक		जम्मा		क्याम्पस	
	सामुदायिक	संस्थागत	सामुदायिक	संस्थागत	सामुदायिक	संस्थागत	सामुदायिक	संस्थागत
४	२	१	०	६	२	७	०	२
५	५	३	३	२	८	५	०	०
६	७	१	२	१	९	२	०	०
७	३	१	२	१	५	२	०	०
८	५	०	०	०	५	०	०	०
९	३	०	१	०	४	२	०	०
१०	१	२	४	१	५	२	०	०
११	६	३	२	१	८	४	०	०
१२	६	२	२	०	८	२	०	०
१३	५	२	२	०	७	२	०	०
१४	१	०	१	०	२	०	०	०
जम्मा	४७	२५	२५	२०	७२	४५	१	३

१	प्रारम्भिक बाल विकास केन्द्र वा पूर्व प्राथमिक तह मात्र सञ्चालित	संस्थागत ६	सामुदायिक ९
२	सामुदायिक सिकाइ केन्द्र	८	

विद्यार्थी विवरण : शैक्षिक सत्र २०८१ को IEMIS Report अनुसार सामुदायिक विद्यालयहरूमा बाह्र हजारभन्दा बढी विद्यार्थीहरू अध्ययन गरिरहेको देखिन्छ। करिब ५१ प्रतिशत छात्रा र ४९ प्रतिशत छात्रको सहभागिता रहेको छ। तहगत विद्यार्थी विवरण तलको तालिकामा देखाएको छ।

कक्षा	सामुदायिक विद्यालयतर्फ			संस्थागत विद्यालयतर्फ		
	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
बाल विकास	५८५	६७८	१,२६३	७४२	९७२	१,७१४
कक्षा १ देखि ५ सम्म	१,४६२	१,५०६	२,९७८	२,३२३	२,९१०	५,२३३
कक्षा ६ देखि ८ सम्म	१,३७८	१,३३५	२,७१३	१,०१७	१,३८८	२,४०५
कक्षा ९ देखि १० सम्म	१,०९६	१,०३०	२,१२६	४१३	६०८	१,०२९
कक्षा ११ देखि १२ सम्म	८५५	७६६	१,६२१	४४९	३९६	८४५
जम्मा	५,३७६	५,३१५	१०,६९१	४,९९४	६,२७४	११,२६८
	छात्रा : १०,७३०		छात्र : ११,५८९		कुल : २२,३१९	

शिक्षक दरबन्दी विवरण :

सि.नं.	नगरपालिका अनुदान शिक्षक	माध्यमिक तह	आधारभूत तह	जम्मा
१	स्वयंसेवक शिक्षक	५	३०	३५
	प्रारम्भिक बाल विकास सहजकर्ता	संघीय	आन्तरिक	जम्मा
		७७	८	८५

विद्यालय कर्मचारी :

सि.नं.	कर्मचारी	संघीय	आन्तरिक	जम्मा
१	लेखापाल	२५	०	२५
२	सहयोगी	७४	०	७४

स्वीकृत दरबन्दीमा कार्यरत शिक्षक विवरण

सि.नं.	तह	स्थायी	करार	राहत	प्राविधिक धार	शिक्षण सिकाइ सहयोग अनुदान	जम्मा
१.	प्राथमिक	३४४	३	१८	१	०	३६६

सि. नं.	तह	स्थायी	करार	राहत	प्राविधिक धार	शिक्षण सिकाई सहयोग अनुदान	जम्मा
२.	निम्न माध्यमिक	८६	५	२३	२	५	११६
३.	माध्यमिक	६८	१	२०	२	२०	९१
४.	साविक उच्च माध्यमिक	०	०	२६	२	०	२८
	जम्मा	४९८	९	८७	७	२५	६२६

प्राविधिक धार सञ्चालित सामुदायिक विद्यालय

सि.नं.	विद्यालयको नाम	ठेगाना	प्राविधिक धार	अनुमति
१.	श्री सत्यवती मा.वि.	व्यास २	कम्प्युटर इन्जिनियरिङ	CEHRD
२.	श्री निर्मल मा.वि.	व्यास १	सिभिल इन्जिनियरिङ	CTEVT
३.	श्री उदय मा.वि.	व्यास ५	सिभिल इन्जिनियरिङ	CTEVT
४.	श्री जनजुक्त शाही मा.वि.	व्यास ५	पशु विज्ञान	CTEVT

खुला विद्यालय सञ्चालित सामुदायिक विद्यालय

सि.नं.	विद्यालयको नाम	ठेगाना	प्रकार	अनुमति
१.	श्री निर्मल मा.वि.	व्यास १	खुला विद्यालय समेत	कक्षा ९-१०

धार्मिक विद्यालय सञ्चालित सामुदायिक विद्यालय

सि.नं.	विद्यालयको नाम	ठेगाना	प्रकार	अनुमति
१.	श्री महर्षि वेदव्यास विद्याश्रम गुरुकुल	व्यास ५	धार्मिक	कक्षा ६-८

विद्यालय सुशासन तथा पारदर्शीतामा गरिएका प्रयासहरू

- सामुदायिक विद्यालयका प्र.अ., संस्थागत विद्यालयका प्र.अ र विद्यालय सहायक (लेखापाल) को छुट्टाछुट्टै मेसेन्जर ग्रुप बनाई सूचना तथा जानकारी सम्प्रेषण गर्ने गरिएको,
- शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको मासिक तलब भत्ता निकासी गरी निकासी सम्बन्धी जानकारी गराइएको,
- आर्थिक वर्ष सुरुवातमा विद्यालयका प्रधानाध्यापकहरूको सहभागितामा वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट सम्बन्धमा अभिमुखीकरण गरिएको,
- विद्यालयहरूमा लेखा प्रणाली र जिन्सी व्यवस्थापनको लागि क्षमता विकासका कार्यक्रम गरिएको,
- प्रत्येक सामुदायिक विद्यालयहरू र समुदायमा सञ्चालित बाल विकास केन्द्रहरूलाई शीर्षकगत रूपमा शिक्षा शाखाबाट निकासी भएको रकम उल्लेख गरी निकासी पत्र दिने व्यवस्था गरिएको,
- IEMIS लाई व्यवस्थित र विश्वसनीय बनाउन साथै तथ्याङ्क शुद्धीकरण गर्न प्रत्येक वर्ष कार्यशाला सञ्चालन गर्ने गरिएको साथै तथ्याङ्क सत्यापनको कार्य गरिएको,
- आवश्यकता अनुसार प्रधानाध्यापक बैठक राखी सूचना, निर्देशन प्रवाह गर्नुको साथै विद्यालयहरू बीच आपसी अनुभव आदान प्रदान गर्ने गरिएको,
- विद्यालयको निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण गरिएको,
- लेखापरीक्षण पूर्व विद्यालयहरूले सामाजिक परीक्षण गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई कार्यान्वयन गरिएको,
- IEMIS मार्फत कक्षा ८ को पालिकास्तरीय परीक्षा सञ्चालन र व्यवस्थापन गरिएको,
- राष्ट्रिय किताबखाना (शिक्षक) बाट तलबी प्रतिवेदन पारित गराएर मात्र शिक्षकहरूको तलब भत्ता निकासी दिने गरिएको,

असल अभ्यास

- शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको मासिक तलब भत्ता निकासी गरिएको,
- अभिभावक विहिन तथा सडक बालबालिकाहरूको अभिभावकत्व ग्रहण गर्दै व्यास नगरपालिका वडा नं.७ मा व्यास नगर समता आवसीय विद्यालय सञ्चालन गरिएको,
- प्रसुति विदामा रहनु भएका शिक्षकहरूको सट्टामा सुत्केरी सट्टा शिक्षक व्यवस्थापन गरिएको,

- पुरस्कार र दण्डलाई आत्मसाथ गर्न उत्कृष्ट विद्यालय, शिक्षक र विद्यार्थीलाई पुरस्कृत गर्ने परिपाटीको सुरु गरिएको,
- राष्ट्रिय बाल दिवस २०८१ को अवसरमा अन्तर विद्यालय विभिन्न प्रतियोगितात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गरी बालबालिकाहरूको अन्तर्निहित प्रतिभा प्रस्फुटन गरी उत्कृष्ट विद्यार्थीहरूलाई पुरस्कृत गरिएको,
- राष्ट्रिय शिक्षा दिवस २०८१ को अवसरमा मूल समारोहको आयोजना गरी नगरपालिका अन्तर्गतका उत्कृष्ट विद्यालय, उत्कृष्ट शिक्षक, दीर्घ सेवारत शिक्षक, निवृत्त शिक्षक र उत्कृष्ट विद्यार्थीलाई पुरस्कृत तथा सम्मान गरिएको,
- शैक्षिक सामग्रीको निर्माण र प्रयोगमा विद्यालयहरूलाई प्रोत्साहन गर्न, शैक्षिक सामग्रीहरूको अवलोकनमा विद्यार्थी, शिक्षक, अभिभावकहरू र सरोकारवालाहरूलाई सहभागी गराई यसको महत्व बोध गराउन, विद्यालय शिक्षालाई सीपसँग जोड्न, विद्यार्थीहरूको सीप सिकाइलाई प्रदर्शन गर्न, विद्यार्थीहरूको अन्तर्निहित प्रतिभा पहिचान गरी प्रोत्साहन गर्नका लागि शैक्षिक मेला आयोजना गरी विद्यार्थीहरूको सीप, ज्ञान र प्रतिभा प्रस्फुटन गरिएको,
- व्यास नगरपालिकाको संरक्षकत्व एवं प्रवर्द्धन तथा व्यास नगर प्रज्ञा प्रतिष्ठानको आयोजनामा नगरपालिका भित्र बसोबास गर्ने विभिन्न जातजातिको कला, संस्कार, संस्कृति पहिचान प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले व्यास नगर बहुजातीय साँस्कृतिक महोत्सव सम्पन्न गरिएको,
- विद्यालय सहायक, बाल विकास सहयोगी कार्यकर्ता र विद्यालय सहयोगी कर्मचारीको पारिश्रमिक थप गरिएको,
- स्थानीय पाठ्यक्रम हाम्रो व्यास नगर विकास गरी सबै सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयहरूमा कार्यान्वयन गरिएको,
- विषयगत समितिहरूको गठनका साथै विषयगत समितिहरूमा छलफल अन्तरक्रिया गर्ने गरिएको जसले गर्दा सिकाइ उपलब्धि वृद्धिमा सहयोग,
- कार्यसम्पादनका आधारमा शिक्षक तथा कर्मचारीहरूलाई सम्मान कार्यक्रमको सुरुवात गरिएको,
- कक्षा १,२ र ३ मा विद्यार्थीको सिकाइ उपलब्धि मूल्याङ्कन अभिलेख पुस्तिका वितरण र सहजीकरण तथा मासिक शिक्षक बैठकमा व्यक्तिगत रूपमा विद्यार्थीको सिकाइ उपलब्धि समीक्षा गरी सुधारका उपायको खोजी गरिएको,
- बाल विकास कक्षा विहिन विद्यालयहरूमा आन्तरिक दायित्व ग्रहण गरी नगरपालिकाले बाल विकास केन्द्र स्थापना तथा सहजकर्ताहरूको व्यवस्था गरिएको,
- वार्षिक शैक्षिक कार्ययोजना (शैक्षिक पात्रो) निर्माण गरी सबै विद्यालयहरूलाई वितरण गरी सोही अनुरूप विद्यालयमा सबै शैक्षिक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिएको,
- गरिब तथा जेहन्दार तथा दलित विद्यार्थीहरूलाई उच्च शिक्षा अध्ययनका लागि छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिएको,
- एस.ओ.एस. बालग्राम संस्थाको माध्यमबाट बालबालिकालाई अध्ययन अध्यापन तथा विद्यालयका हरेक शैक्षिक क्रियाकलापहरूमा उच्च सहभागिता,
- पढ्नका लागि कोठा (ROOM TO READ) संस्थासँग साभेदारी गरी बालिका शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको,
- शिक्षकको पेशागत सहयोगको लागि शिक्षक मेन्टरिङ कार्यक्रम कार्यान्वयन,
- नगर शैक्षिक नीति र योजना निर्माण गर्नका लागि सहभागितामूलक प्रक्रिया अपनाइएको,
- अभिभावक शिक्षाको व्यवस्था गरिएको,
- पालिका अन्तर्गत सञ्चालित सामुदायिक विद्यालयहरूमा विद्यार्थी संख्या र विषयगत शिक्षकको अभाव परिपूर्तिको लागि नगर अनुदानका स्वयंसेवक शिक्षक व्यवस्थापन गरिएको,
- पालिकाको पाँच वर्षे शैक्षिक योजना अध्यावधिकको काम अगाडि बढाइएको,
- पाठ्यक्रम प्रबोधीकरण तालिम सञ्चालन गरिएको,

- विविध विद्यार्थी प्रतिभा पहिचान कार्यक्रम सञ्चालन तथा शिक्षक प्रतिभा पहिचान कार्यक्रम सञ्चालन र सहभागिता गराइएको,
- राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगिता सञ्चालन तथा जिल्ला स्तरीय प्रतियोगितामा सहभागिता गराइएको,
- कम्प्युटर ल्याब भएका विद्यालयका कम्प्युटर शिक्षकहरूका लागि क्षमता विकास तालिम सञ्चालन,
- कक्षा ५ र ८ को नगर स्तरीय परीक्षा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन,
- शैक्षिक क्षतिको परिपूरणका लागि सिकाइ आपूरण कार्यक्रम सञ्चालन,
- आधारभूत तहमा मातृभाषामा पढ्न पाउने अधिकारका लागि मगर भाषाको पाठ्यक्रम निर्माण र कक्षा सञ्चालन,
- गण्डकी वाङ्मय प्रतिष्ठानको सहकार्यमा छन्द तथा लयको सीप विकास कार्यक्रम सञ्चालन,
- गीतल प्रतिष्ठानको सहकार्यमा नाट्यकला सीप विकास गरिएको ।

(ख) खेलकुदतर्फ

- वडास्तरीय पुरुष भलिबल प्रतियोगिता सञ्चालन गरिएको,
- व्यास नगरपालिका अन्तर्गतका विद्यालयहरू बीच स्थानीय तह स्तरीय जिल्ला स्तरीय राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगिता सञ्चालन गरी छनोट भएका विद्यार्थीहरूलाई जिल्ला स्तरीय राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगितामा सहभागी गराई प्रदेश तथा संघ स्तरीय खेलकुदमा सहभागी हुन अवसर प्रदान गरिएको,
- जिल्ला स्तरीय राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगिता २०८१ मा व्यास नगरपालिकाले प्राप्त स्वर्ण रजत र कास्य पदक विवरण

स्थान	स्वर्ण	रजत	कास्य
द्वितीय	८	५	७

- दोश्रो म्याग्दे गाउँपालिका अध्यक्ष कप अन्तर्गत गण्डकी प्रदेश स्तरीय ११ ए साइड नकआउट पुरुष फुटबल प्रतियोगितामा यस नगरपालिबाट खेलाडीहरू सहभागी गराइएको,
- शुक्लागण्डकी नगरपालिकाको आयोजनामा सञ्चालन भएको अन्तर पालिका स्तरीय पुरुष भलिबल प्रतियोगितामा यस नगरपालिबाट खेलाडीहरू सहभागी गराइएको,
- नगरस्तरीय कराँते प्रतियोगिता सञ्चालन गरी सम्पन्न गरिएको,
- नगरस्तरीय ह्वीलचियर बास्केटबल प्रतियोगिता सञ्चालन गरी सम्पन्न,
- व्यास गुफादेखि तनहुँसुरसम्मको २१ कि.मी. दुरीको राष्ट्रिय स्तरको खुल्ला महिला हाफ म्याराथन प्रतियोगिता सञ्चालन गरी सम्पन्न गरिएको ।

(ग) संस्कृति तथा साहित्य प्रवर्द्धनतर्फ :

व्यास नगर बहुजातीय साँस्कृतिक कार्यक्रम २०८१ : सामान्य अर्थमा संस्कृति भन्नाले मानवीय जीवनशैलीलाई बुझाउँछ । मानवका आफ्ना हजारौं वर्षका अभ्यासबाट समेटिएका मानवीय जीवन पद्धतिका योग नै संस्कृति मानिन्छन् । यसैले संस्कृतिलाई मानव मात्रको अमूल्य सामाजिक सम्पति मानिंदै आएको हो ।

कुनै समाज, समुदाय, राष्ट्रको जीवन शैली परम्परा, परिस्कृत संस्कार र मूल्य मान्यताको समग्र स्वरूप नै संस्कृति हुन् । प्रकृति स्वयं प्रकृतिको उपज हो भने कला, संस्कृति र व्यवहार मानव वृद्धिको निरन्तर अभ्यास र मानवीय सभ्यताको उपज हो । यसैले कला, साहित्य, इतिहास, भाषा, धर्म, दर्शन, रीतिरिवाज, मूल्य मान्यता, परम्परा समष्टीगत स्वरुपलाई नै संस्कृति हो भन्न सक्दछौं । मानवीय सभ्यतामा भौतिक र अभौतिक तथा मूर्त र अमूर्त सम्पदाहरू भेटिन्छन् । भौतिक सम्पदा अन्तर्गत मठमन्दिर, पाटीपौवा, मूर्ति र अभौतिक सम्पदा अन्तर्गत समाजको खानपान, रहनसहन, चालचलन, आचारविचार, सभ्यता, ज्ञान, व्यवहार, विश्वास, कला र नैतिकता आदि पर्दछन् । हाम्रा मौलिक संस्कृतिलाई जीवन्तता प्रदान गर्नु हामी सबैको दायित्व हो । हाम्रो आफ्नै भाषा संस्कृति, रहनसहन जोगाई हाम्रो मौलिकपनलाई जोगाउन व्यास नगरपालिकाको “व्यास नगर प्रज्ञा प्रतिष्ठान ऐन, २०७९” को परिधिभित्र रही गठन भएको व्यास नगर

प्रज्ञा प्रतिष्ठानले मिति २०८१ फागुन ७, ८ र ९ गतेका दिन “व्यास नगर बहुजातीय साँस्कृतिक कार्यक्रम २०८१” आयोजना गरेको थियो । यस कार्यक्रमलाई सफल बनाउनका लागि सहभागी सबै जातजातिका साँस्कृतिक नाचगान तथा कला प्रदर्शन गर्ने समुदायका समाज वा समूहलाई रु.१०,०००। का दरले सहयोग रकमको नीति तय गरिएको थियो । जसमा निम्न अनुसारका जातजातिका समाज तथा समुदायले निम्नानुसारका आ-आफ्ना मौलिक संस्कृतिहरु प्रस्तुत गरेका थिए ।

कार्यक्रमको उद्देश्य :

- नेपाल बहुजातीय तथा बहुभाषा भएको समाज हो । १२६ जातजाति तथा १२३ भन्दा बढी भाषाभाषि भएका बहुसमाजका आ-आफ्नै भेषभूषा र संस्कृतिहरु जीवन्त छन् । लोप हुन लागेका बहुसंस्कृतिको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रवर्द्धन गर्ने ।
- जातीय एकता र सद्भाव कायम गर्ने ।
- हरेक जातजाति तथा समुदायका संस्कृतिहरु के-के हुन्, सो पहिचान भविष्यका पुस्तामा हस्तान्तरण गर्ने र मनोरञ्जनका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- पर्यटन प्रवर्द्धनमा सहयोग पुऱ्याउने ।

कार्यक्रममा भएका संस्कृति प्रदर्शनी विवरण :

- ब्राह्मण समाज - श्वस्ती वाचन, भजन, बालन, भजन र चुड्का
- क्षेत्री समाज - खाँडो जगाउने, सरुन, रतौली र रोइला
- रानाभाट समाज - प्रशस्ती गायन
- ठकुरी समाज- नेपाली संस्कृति
- नेवा समाज- कुमारी, टाकटुके, धिमे र लाखे
- दशनामी समाज- शंखघोष
- गुरुङ समाज - घाटु र छ्याटु
- दुरा समाज- ठाडोभाका
- मगर समाज - भ्याउरे र कौरा
- बोटे समाज - पितृपुजन
- माभी सुन्धुवा समाज- भाँक्री
- तमाङ समाज- तमाङसेलो
- भुजेल समाज- भ्याउरे र डम्फु
- चेपाङ समाज- चेलीदाइजो चिउरी नाच
- दरै समाज - नाचरी र फुलपाती
- कुमाल समाज - पाउँदुरे
- परियार समाज - नौमती बाजा
- मिजार समाज- भ्याउरे
- कुसुण्डा - वनमा सिकार खेल्ने
- विश्वकर्मा -आरानमा हातहतियार तथा कृषि औजार निर्माण
- मुस्लिम समाज- भजन अजम्बर महमदलाई सलामी
- गन्धर्वसमाज -सारङ्गी वाद्यवाधन, घटनागीत र तरवार नाच
- थकाली समाज -थकाली नाच
- राई समाज -उध्यौली उभौली, स्याउला नाच
- दिपक कुँवर - ललितकला चित्र प्रदर्शनी
- गुरुङ - मूर्तिकला,

माथिका साँस्कृतिक कार्यक्रममा ब्राह्मण समाज, क्षेत्री समाज, दशनामी समाज, नेवा समाज, दरै समाज, परियार समाज, बोटे समाज, माभी समाज, कुमाल समाज, मुस्लिम समाज, चेपाङ समाज, प्रजा समाज, मिजार समाज आ-आफ्नो प्रस्तुती राखेका थिए ।

भाँकी प्रदर्शनी पुरस्कार :

विभिन्न जातजाति समुदायबाट भाँकीहरु प्रदर्शन गरिएका थिए । अनसन चौतारीबाट सुरु भएको भाँकी कृषि कार्यालय, भेटेरिनरी, हस्पिटल, जिल्ला प्रहरी कार्यालय, नयाँ सडक दमौली, भेटघाटचोक, गणेशमानचोक, बालमन्दिर, सत्यवती मार्ग, सरकारी वकिल कार्यालय चोक, हुलाक मार्ग, मालपोत कार्यालय हुँदै पुनः अनसन चौतारी परिसरमा रहेको प्रदर्शनी स्थलमा पुगेर समापन भएको थियो । भाँकीमा सहभागी हुने समाज तथा समूह मध्ये प्रथम, द्वितीय, तृतीय र सान्त्वना हुने टिमलाई क्रमशः रु.१०,०००, ७,०००, ५,००० र ३,००० नगद पुरस्कार प्रदान गर्ने नीति लिइएको थियो । भाँकी प्रदर्शनीमा सहभागीहरुका लागि सहभागी संख्या, अनुशासन, समुदायका मौलिक प्रतिक लगायतका मापदण्डहरुलाई प्राथमिकता प्रदान गरिएको थियो । जसमा प्रथम स्थान मगर समाज, द्वितीय स्थान गुरुङ समाज, तृतीय स्थान ब्राह्मण समाजहरुले प्राप्त गर्न सफल भएका थिए । सहभागी समूह धेरै भएकाले एउटा समूहलाई रु.३,००० सान्त्वना पुरस्कार प्रदान गर्ने भाँकी उपसमितिको मूल्याङ्कनको सिफारिसमा नेवा खल दमौलीलाई सान्त्वना पुरस्कार प्रदान गरिएको थियो ।

(घ) महिला, बालबालिका, अपाङ्गता तथा ज्येष्ठ नागरिकतर्फ

- गर्भवती महिला पोषण सहयोग कार्यक्रम अन्तर्गत दोस्रो चौमासिकसम्ममा १६६ जना गर्भवती महिलाहरुलाई रु.५,००० का दरले रु.८,३०,००० प्रोत्साहन रकम वितरण गरिएको,
- नगरपालिका स्तरीय अपाङ्गता समन्वय समितिबाट ख वर्गमा १६ जना, ग वर्गमा १३ जना र घ वर्गमा ७ जना गरी जम्मा ३६ जनालाई अपाङ्गता परिचय पत्र वितरण गरिएको,
- अन्तर्राष्ट्रिय अपाङ्गता दिवसका अवसरमा प्रभातफेरी सहित खेलकुद कार्यक्रम गरी मनाइएको,
- राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय ज्येष्ठ नागरिक दिवसका अवसरमा यस नगरपालिका अन्तर्गत सूचीकृत भएका ७ वटा ज्येष्ठ नागरिक दिवा सेवा केन्द्र र वृद्धाश्रमहरुमा नगरपालिकाको आर्थिक सहयोगमा विविध कार्यक्रम गरी मनाइएको,
- अन्तर्राष्ट्रिय महिला दिवसका अवसरमा अन्तक्रिया, कविता प्रतियोगिता एवं श्रमिक महिला सम्मान कार्यक्रम गरी मनाइएको,
- पुरुष ४७ र महिला ४१ गरी जम्मा ८८ जनालाई ज्येष्ठ नागरिक परिचय पत्र वितरण गरिएको,
- १४ वटा संस्था दर्ता तथा २२ वटा संस्था नवीकरण गरिएको,
- राष्ट्रपति महिला सशक्तीकरण परियोजना अन्तर्गत राष्ट्रपति महिला उत्थान जीविकोपार्जन सुधार कार्यक्रम अन्तर्गत संस्था छनोट भई तालिम सम्पन्न गरी अनुदानका लागि अनुगमन कार्य अधि बढाइएको,
- शैक्षिक वेरोजगार महिला अनुदान कार्यक्रम अन्तर्गत २२ वटा निवेदनहरुको अनुगमन पश्चात् कार्यपालिका बैठकको निर्णयानुसार सम्भौता गरी रकम भुक्तानीको प्रकृत्यामा रहेको,
- दलित उत्थान पेशागत व्यवसाय प्रवर्द्धन अन्तर्गत २७ वटा निवेदनहरुको अनुगमन पश्चात् कार्यपालिका बैठकको निर्णयानुसार सम्भौताको प्रकृत्यामा रहेको,
- दलित उत्थान पेशागत व्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम अन्तर्गत १४ वटा वडाहरुमा दलित र गैरदलित बीच जातीय विभेद एवं छुवाछुत अन्त्यको लागि अन्तरघुलन कार्यक्रम सञ्चालन भइरहेको ।

(ङ) शैक्षिक संस्था र प्रमुखको विवरण

सामुदायिक क्याम्पस प्रमुख तथा विद्यालयका प्रधानाध्यापकहरुको विवरण :

क्र.स.	क्याम्पस/विद्यालयको नाम	वडा	प्रमुख/प्र.अ.	प्र.अ.सम्पर्क
१.	आदिकवि भानुभक्त क्याम्पस	१	श्री महाप्रसाद हडखले	९८५६०७९८५८
२.	जलदेवी मा.वि.	१	श्री पिताम्बर सिग्देल	९८४६८४०८६५
३.	निर्मल मा.वि.	१	श्री गणेशचन्द्र बस्नेत	९८५६०६००३९
४.	बालमन्दिर मा.वि.	२	श्री राजेन्द्रप्रसाद खनाल	९८४६०९०४८८
५.	सत्यवती मा.वि.	२	श्री पुष्पकला भट्टराई	९८५६०६०८६०
६.	महर्षि वेदव्यास संस्कृत मा.वि.	३	श्री चेतनारायण लामिछाने	९८४९७९३८९९

क्र.स.	क्याम्पस/विद्यालयको नाम	वडा	प्रमुख/प्र.अ.	प्र.अ.सम्पर्क
७.	शिव पाञ्चायन मा.वि.	३	श्री बलराम वाग्ले	९८५६०६०६८०
८.	जनजुक्त शाही मा.वि.	५	श्री ज्ञानेन्द्र न्यौपाने	९८४६४९६०५३
९.	उदय मा.वि.	५	श्री जीवनाथ पौडेल	९८४६०४०४३७
१०.	पराशर मा.वि.	५	श्री रामदत्त पौडेल	९८४६०१०३१०
११.	महेन्द्रज्योति मा.वि.	६	श्री बुद्धिकुमार श्रेष्ठ	९८४६३९७४७५
१२.	इन्दु मा.वि.	६	श्री सन्तोष न्यौपाने	९८४६०६२३८६
१३.	क्यामिन मा.वि.	७	श्री सूर्यमणि पौडेल	९८४६०९०९२७
१४.	क्यामिनकोट मा.वि.	७	श्री युवराज वाग्ले	९८४६०९१८६०
१५.	माहेन्द्री मा.वि.	९	श्री अमृतबहादुर थापा	९८४६०९०६४५
१६.	चण्डिदेवी रा.मा.वि.	१०	श्री रामचन्द्र पोखेल	९८५६०६४४४२
१७.	सर्वज्योति मा.वि.	१०	श्री मनु सापकोटा पौडेल	९८४६०४६३९३
१८.	शिव मा.वि.	१०	श्री चन्द्रमणि कोइराला	९८४६०९१५९७
१९.	भानु मा.वि.	१०	श्री प्रेमबहादुर दैरे	९८४६०६२५२७
२०.	अमर सिं मा.वि.	११	श्री जुनु भुजेल वि.क.	९८४६४९७०९६
२१.	वाराही मा.वि.	११	श्री हिराबहादुर अधिकारी	९८४६०६७९००
२२.	सिद्धेश्वरी मा.वि.	१२	श्री नारायणप्रसाद अधिकारी	९८४६४९७५०८
२३.	अमरज्योति मा.वि.	१२	श्री रघुनाथ पण्डित	९८४६०५९२९२
२४.	जनजागृति गंगा मा.वि.	१३	श्री मिनु सुन्च्युरी	९८४६६४३२७९
२५.	केशवटार मा.वि.	१४	श्री भरतबहादुर विष्ट	९८६४९४२२९८
२६.	शुक्र आ.वि.	५	श्री टिकाराम दाहाल	९८४६०६२८६५
२७.	रत्नज्योति आ.वि.	६	श्री देउराज गुरुङ्ग	९८४६०८३०६७
२८.	अमृत आ.वि.	६	श्री रविचन्द्र वाग्ले	९८४६७४५०९४
२९.	माहेन्द्री आ.वि.	६	श्री गणेशबहादुर क्षेत्री	९८५६०६०९४७
३०.	शंकर आ.वि.	६	श्री श्रीराम न्यौपाने	९८४६२३३३४९
३१.	शहिदधर्म आ.वि.	८	श्री खड्कबहादुर गुरुङ्ग	९८४६२९५९२६
३२.	लक्ष्मी आ.वि.	९	श्री राजेन्द्रप्रसाद आचार्य	९८४६४३६९९८
३३.	सरस्वती आ.वि.	९	श्री जोहर अलि	९८४२७६३०२
३४.	जनता आ.वि.	१०	श्री विष्णुबहादुर वि.क.	९८९४९९७४०८
३५.	चण्डेश्वरी आ.वि.	११	श्री श्रीप्रसाद न्यौपाने	९८४६३७९५३०
३६.	बसन्त आ.वि.	११	श्री माधव खनाल	९८५६०६०००९
३७.	चण्डिका आ.वि.	११	श्री सुरेन्द्र अधिकारी	९८४६०९०९२०
३८.	मत्स्यकन्या आ.वि.	१२	श्री सुनिता देवकोटा	९८४५९९४४३०
३९.	सिद्धबेनी आ.वि.	१३	श्री रोदन थापा मगर	९७६२७४७३३९
४०.	गुदीफच्याङ्ग आ.वि.	१३	श्री विन्दु थापा मगर	९८४६२७५२६५
४१.	अमरज्योति आ.वि.	१४	श्री सुनिल थापा	९८९९९८५४५९
४२.	बुद्ध दाहाल प्रा.वि.	१	श्री कमला पौडेल	९८४६०२४०२४
४३.	जनसेविका प्रा.वि.	१	श्री माधवी पण्डित	९८४६५९२९८८
४४.	जनसेवा प्रा.वि.	२	श्री शारदा थापा अधिकारी	९८४६०९०७४९
४५.	वेदव्यास प्रा.वि.	४	श्री सिता वाग्ले	९८४६९३९७९९

क्र.स.	क्याम्पस/विद्यालयको नाम	वडा	प्रमुख/प्र.अ.	प्र.अ.सम्पर्क
४६.	मदर्शा आ.वि.	४	श्री सत्तार मियाँ	९८४६९३०५८४
४७.	पद्मा प्रा.वि.	५	श्री सरस्वती भट्टराई	९८६८३४८८४५
४८.	सिन्धु प्रा.वि.	५	श्री मदन वाग्ले	९८४६०२६२३०
४९.	मानुङ प्रा.वि.	५	श्री भुलबहादुर थापा	९८०४९८८९२९
५०.	संगम प्रा.वि.	५	श्री सुरेन्द्रराज खनाल	९८४६७९३९०८
५१.	जनज्योति प्रा.वि.	६	श्री अञ्जना गिरी	९८२६९७२५९३
५२.	अमर प्रा.वि.	६	श्री मातृका रिमाल	९८४६२९६५४२
५३.	देउराली प्रा.वि.	६	श्री सितादेवी लम्साल	९८४६०६७४०२
५४.	बसन्तकाली प्रा.वि.	७	श्री रामकृष्ण नागिला	९८५६०६०६९९
५५.	व्यास नगर समता विद्यालय	७	श्री अर्जुन सुनार	९८४६४५५५९९
५६.	पञ्चज्योति प्रा.वि.	७	श्री मोहन गुरुङ्ग	९८४६२४४८४९
५७.	सोमाजन प्रा.वि.	८	श्री प्रेमराज सोती	९८४६२३३६३३
५८.	सहजीवन प्रा.वि.	८	श्री इन्दिरा घिमिरे	९८४६५९०५८०
५९.	कृष्णालय प्रा.वि.	८	श्री शान्ता न्यौपाने पौडेल	९८६४६६६२२३
६०.	नयाँज्योति प्रा.वि.	८	श्री कृष्णचन्द्र मिश्र	९८४६३९४६०७
६१.	वसाहास्थान प्रा.वि.	९	श्री बोधराम गुरुङ	९८९६९६४७८६
६२.	तातोपानी प्रा.वि.	११	श्री शान्ता सेढाई कैनी	९८४६०९०९९९
६३.	जनकल्याण प्रा.वि.	११	श्री मदन अधिकारी	९८४३५५७५९६
६४.	सूर्योदय प्रा.वि.	११	श्री पूजा थापा	९८४४९२६०२९
६५.	जनमिलन प्रा.वि.	१२	श्री विमला के.सी	९८२६९६३७०४
६६.	वि.पि. प्रा.वि.	१२	श्री दिलकुमारी वि.क.	९८४६२७४२४७
६७.	छाब्दी बाराही आ.वि.	१२	श्री गणेशबहादुर वि.क.	९८४६९३३७५८
६८.	कर्लुङ्ग प्रा.वि.	१२	श्री पदमबहादुर पन्त	९८५६०६४३५०
६९.	मनकामना प्रा.वि.	१२	श्री बिष्णुमाया परियार	
७०.	सितला प्रा.वि.	१३	श्री अस्मिता परियार	९८०६९०४८५३
७१.	बाल कल्याण प्रा.वि.	१३	श्री इश्वरी पन्थ	९८४६०९२५८८
७२.	बुद्ध प्रा.वि.	१३	श्री नविना थापा	९८९८८३०८२८
७३.	बेनीमित्र प्रा.वि.	१३	श्री किशोर सुनाम	९८९३९९८५७३
७४.	केशवटार प्रा.वि.	१४	श्री विना थापा	९८२५९६४७०५

संस्थागत कलेज/विद्यालय तथा प्रमुख/प्रधानाध्यापकहरुको विवरण :

सि.नं.	कलेज/विद्यालयको नाम	वडा	प्रमुखको नाम	सम्पर्क नं.
१.	बाराही कलेज	३	श्री प्रकाश खड्का	९८४६३७४७८०
२.	दमौली कलेज	४	श्री राजेन्द्र कैनी	९८४६०६२८०३
३.	पराशर कलेज	४	श्री अमृत भण्डारी	९८५६०६०९८०
४.	आदिकवि भानुभक्त मा.वि.	१	श्री दिलिप पोखरेल	९८०९०८५९२९
५.	न्यू मनकामना आ.मा.वि.	१	श्री तिलकबहादुर चौहान	९८५६०२८८३७
६.	दमौली पब्लिक आ.मा.वि.	१	श्री सन्तबहादुर तामाङ	९८४६०६२६५७

सि.नं.	कलेज/विद्यालयको नाम	वडा	प्रमुखको नाम	सम्पर्क नं.
७.	तनहुँ ज्ञानगंगा आ.मा.वि.	१	श्री ऋषि के.सी.	९८४६०६२०२३
८.	इन्द्रेणी स्काइ बोर्डिङ स्कुल	१	श्री जयराम अधिकारी	९८४६०४८१९७
९.	मादीश्री आ.मा.वि.	१	श्री विष्णुबहादुर खड्का	९८५१०४४१७७
१०.	व्यास दिव्यज्योति आ.मा.वि.	२	श्री सूर्यकुमार सुब्बा	९८०६६३८३१४
११.	गोरखकाली आ.मा.वि.	३	श्री वीणा कैनी	९८५१०७९०६३
१२.	वाराही आ.मा.वि.	३	श्री धामनिधि पन्त	९८४६०५५८६०
१३.	दमौली मा.वि.	३	श्री कमल गुरुड	९८१९१४८०४०
१४.	पराशर मा.वि.	४	श्री अमृत भण्डारी	९८५६०६०९८०
१५.	कन्काई ग्लोबल एकेडेमी	४	श्री मिलन गोदार	९८६२९०२७२७
१६.	रामज्योति बोर्डिङ स्कुल	४	श्री विपिन गौली	९८४६२७५४२५२
१७.	दमौली मोडेल एकेडेमी	४	श्री प्रकाश खड्का	९८४६३७४७८०
१८.	शान्ति वर्ष आ.मा.वि.	५	श्री उदित पौडेल	९८५११३४१६४
१९.	ग्रिन स्टार बोर्डिङ स्कुल	५	श्री विश्वेश्वर खनाल	९८४६०५५४०६
२०.	दोभान इ. बोर्डिङ स्कुल	७	श्री सिकन्दरप्रसाद गुरुड	९८४६०५५२१६
२१.	सतिश इ. बोर्डिङ स्कुल	१०	श्री दीर्घबहादुर दैरै	९८४६०४०३२९
२२.	ब्लुमिड एकेडेमी	११	श्री किरण नेपाली	९८०६६३४१९०
आधारभूत विद्यालय				
२३.	लर्डबुद्ध एकेडेमी	१	श्री दिलु थापा मगर	९८४६०९२३५४
२४.	लाली गुँरास विद्यासागर बोर्डिङ स्कुल	१	श्री लोकबहादुर थापा	९८४६७४५४७३
२५.	महमाई ई बो. स्कुल	२	श्री आदित्य ढुङ्गाना	९८०४१२३८२१
२६.	विश्वशान्ति इ. बोर्डिङ स्कुल	२	श्री होमबहादुर रानाभाट	९८४६२७४४३३
२७.	तनहुँ तारापुञ्ज विद्या गृह	५	श्री विश्वास के.सी.	९८५६०६०६६७
२८.	मोर्डन चिल्ड्रेन एकेडेमी	५	श्री विकास थापा	९८१६६८६६६२
२९.	व्यास मनकामना आ.मा.वि.	५	श्री रामकृष्ण वि.क.	९८५६०६०४४५
३०.	कालिका एकेडेमी	६	श्री आनन्दराज खनाल	९८४६८८७७०२
३१.	बाह्रबिसे बोर्डिङ स्कुल	६	श्री जीवराज श्रेष्ठ	९८१६१८९९८१
३२.	सामुदायिक अङ्ग्रेजी विद्या मन्दिर	७	श्री अनुज आचार्य	९८४११९९२०७
३३.	दुम्सी मेमोरियल इ. स्कुल	१०	श्री नरबहादुर वि.क.	९८४६६२९७३५
३४.	न्यू मुनसन एकेडेमी	१०	श्री किशोर गुरुड	९८५६०६०५२२
३५.	माया युनिभर्स एकेडेमी	११	श्री देवप्रसाद चौलागाई	९८०५९९३५७८
३६.	विनायक मेमोरियल इ. स्कुल	१२	श्री विधायक भट्टराई	९८५६०६०८४५
३७.	तनहुँ ड्रिमल्याण्ड इ.बोर्डिङ स्कुल	१२	श्री कृष्ण प्रजापति	९८२७११०४२७
३८.	न्यू भिजन इ. बोर्डिङ स्कुल	१३	श्री सुरज बुढाथोकी	९८४६७६५४८०

सि.नं.	कलेज/विद्यालयको नाम	वडा	प्रमुखको नाम	सम्पर्क नं.
प्रा.वि.तथा पूर्व प्रा.वि				
३९.	चाइल्ड नेचर मन्टेश्वरी	१	श्री सीता अधिकारी	९८४६०२४५२८
४०	शान्तिदान मन्टेश्वरी	१	श्री शान्ति कुमारी दै	९८४६१६५५७२
४१	न्यू डे मन्टेश्वरी एण्ड प्रि स्कूल	१	श्री सुमन श्रेष्ठ	९८४६०९०६८९
४२.	डिस्कभरी इन्टरनेशल मन्टेश्वरी स्कूल	२	श्री कृष्ण खत्री	९८२५१२४८१७
४३	जेनिसेस किन्डर वर्ड	२	श्री सुशिला राई	९८४६०९२६७३
४४.	वेविलोन मन्टेश्वरी	२	श्री राधादेवी लम्साल	९८४६०७५६७३
४५	आइसोगार्ड इन्टरनेशल स्कूल	४	श्री शारदा न्यौपाने	९८४६४८७१०५
४६.	ज्ञानदीप बोर्डिङ स्कूल	११	श्री रोशन नागिला	९८४६०६५१५६

योजना तथा पूर्वाधार विकास शाखाको गतिविधिहरू

डा. राजु पौडेल
सि.डि.ई.

यस नगरपालिकाको ४१ औं नगर सभाबाट पारित भएका खानेपानी, सडक, कृषि, भवन, नाला, खेलकुद जस्ता रु.५ लाखभन्दा माथिका योजना तथा कार्यक्रमहरूको २०८१ चैत्र १५ गतेसम्म भएको प्रगति विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

सि.नं.	योजनाको नाम	वडा	ल.ई.	खर्च (श्रमदान समेत)	उपलब्धि		क्षेत्र	कैफियत
					इकाई	परिमाण		
१	पराशर मार्ग स्तरोन्नति (श.शा.पू.वि.आ.)		४०८,३३५,९२१।३	३०,६३८,२८३।००	मिटर	१०,६००।०	सडक	अधुरो
२	शहरी शासकीय पूर्वाधार विकास कार्यक्रमको डिजाई तथा सुपरिभिजन		२८,०८०,५००।०	१,९३३,८८०।००	संख्या	१।०	सडक	अधुरो
३	खड्गकाली मार्ग स्तरीकरण	११	२०,०००,०००।०	२,४९६,५२९।००	मिटर	२२१।०	सडक	अधुरो
४	शहरी कालोपत्रे सडक आवधिक मर्मत योजना		१३,०४१,६४१।१	६,७४५,४१०।००	व.मी.	२,८६३।५	सडक	सम्पन्न
५	शहरी कालोपत्रे सडक आवधिक मर्मत		१०,१५०,९९९।०	०।००			सडक	अधुरो
६	बेलघारी वडा कार्यालय सडक स्तरोन्नति	१२	४,५००,०००।०	५४५,०००।००	मिटर	५००।०	सडक	अधुरो
७	शहिद शान्ति बराह मोटर मार्ग स्तरीकरण	८	३,५२७,३९०।०	१,३८३,३९०।००	मिटर	१२०।०	सडक	अधुरो
८	वडा कार्यालय पहुँच मार्ग स्तरोन्नति	१०	२,०००,०००।०	०।००	मिटर	३२६।०	सडक	अधुरो
९	श्याम्घा हटिया व्यास ६ वडा कार्यालयदेखि रक्साह जोड्ने मोटर मार्ग स्तरोन्नति	६	१,६५१,८८२।०	६४६,८८२।००	मिटर	५५।०	सडक	अधुरो
१०	बगालेटार हुँदै वडा कार्यालय मार्ग स्तरोन्नति	१२	१,५९७,८३२।०	१,५९७,८००।००	मिटर	८४।०	सडक	सम्पन्न
११	विरता टोल अर्न्तगत विभिन्न मार्ग कालोपत्रे (२० फुटे रिडरोड)	४	१,५००,०००।०	०।००			सडक	अधुरो
१२	वडाको आवश्यक स्थानमा कालोपत्रे/रिसोलिड	२	१,४००,०००।०	०।००			सडक	अधुरो
१३	शहिद कालिका मार्ग (प्रदेश समपूरक)	७,८	१,२००,०००।०	१,१७२,६००।००			सडक	अधुरो
१४	तामुड-कुलुड-केशवटार मोटर मार्ग स्तरोन्नति	१४	१,१४७,५४०।०	४७७,५४०।००	मिटर	६०।०	सडक	अधुरो
१५	बसन्त मार्गको स्तरोन्नति	४	१,१२४,७६१।०	४५४,७६१।००	मिटर	२२।५	सडक	अधुरो
१६	भडभडे-कोलडाँडा मार्ग स्तरोन्नति	१३	१,११७,९५५।९	४४७,९५५।००	मिटर	६०।०	सडक	अधुरो
१७	देउरालीदेखि एन.टि.टावरसम्मको अधुरो बाटो नि.	५	१,१०७,४४८।०	४३७,४४८।००	मिटर	२२४।०	सडक	अधुरो

सि.नं.	योजनाको नाम	वडा	ल.ई.	खर्च (श्रमदान समेत)	उपलब्धि		क्षेत्र	कैफियत
					इकाई	परिमाण		
१८	कृषि पर्यटन मार्ग	६	१,१०१,५२०।०	४३१,५२०।००	मिटर	४०।०	सडक	अधुरो
१९	छाब्दी फुलुडे वडा कार्यालय पक्की नाला तथा पि.सि.सि.	१२	१,१००,८६१।०	४३०,८६१।००	मिटर	४०।०	सडक	अधुरो
२०	अधुरो वडा पहुँच मार्ग निर्माण	९	१,०००,०००।०	०।००			सडक	अधुरो
२१	सुवर्ण मार्ग कालोपत्रे	४	१,०००,०००।०	९८८,२००।००	मिटर	१३५।०	सडक	सम्पन्न
२२	भादगाउँ टोल अर्न्तगत पर्ने नमूना मार्ग पि.सि.सि. ढलान	१	१,०००,०००।०	९७४,५१०।००	मिटर	१५३।०	सडक	सम्पन्न
२३	बेलटारी मुलपानी मोटर मार्ग स्तरोन्नति	११	१,०००,०००।०	०।००			सडक	अधुरो
२४	स्कूल घरदेखि खड्कादेवी मन्दिर जाने मोटर बाटो स्तरीकरणका लागि ग्याविन जाली	८	१,०००,०००।०	३३०,०००।००	घ.मी.	१६५।०	सडक	अधुरो
२५	बेनीकोट भञ्ज्याङ भाक्रीथान पर्यटन मोटर मार्ग	१३	९२०,०००।०	३०३,०००।००	मिटर	२,०००।०	सडक	अधुरो
२६	श्रीभद्रको घरदेखि बिरालेटार जाने मार्ग ह्युमपाइप	४	८०७,६३०।०	३३८,६३०।००	मिटर	४।१	सडक	अधुरो
२७	डाँडागाउँ जाने भूकुटी मार्ग कालोपत्रे	१	८००,०००।०	०।००			सडक	अधुरो
२८	माहिलीडाँडा मार्ग कालोपत्रे	१	८००,०००।०	७९६,९०७।००	मिटर	१२५।०	सडक	सम्पन्न
२९	दमौली केशवटार मार्ग मर्मत सम्भार	१४	७७०,१५८।९	३०१,१५८।८७	मिटर		सडक	अधुरो
३०	थुम्केलीगाउँ, दरैगाउँ, डाँडागाउँ मोटर मार्ग स्तरोन्नति	११	७००,०००।०	६९०,०००।००	मिटर	४००।०	सडक	सम्पन्न
३१	बसन्ती मार्ग सडक कालोपत्रे	४	६८०,०००।०	६७८,२५५।००	मिटर	१०१।०	सडक	सम्पन्न
३२	देउराली नगर जाने बाटो स्तरोन्नति	३	५८६,२१५।०	८६,२१५।००	मिटर	६५।०	सडक	अधुरो
३३	खहरे खोलादेखि वि.क. गाउँसम्म सडक स्तरोन्नति	११	५७८,६६३।०	२४३,६६३।००			सडक	अधुरो
३४	दरैपधेरादेखि पराजुली चोकसम्म बाटो विस्तार, ग्राभेल तथा नाला निर्माण	११	५७८,५४७।०	५७३,९४७।००	मिटर	८९५।०	सडक	सम्पन्न
३५	सपाडदीदेखि पानी टंकीसम्मको बाटो स्तरोन्नति	७	५७५,८७१।०	२४०,८७१।००	मिटर	१७५।०	सडक	अधुरो
३६	इन्द्र मार्गको स्तरोन्नति (पि.सि.सि.)	४	५७५,१८१।०	२४०,१८१।००	मिटर	४६।०	सडक	अधुरो
३७	रानीगाउँ गैराबारी तल्लो पोल्याङ मार्ग स्तरोन्नति	११	५६९,१०६।०	२३४,१०६।००			सडक	अधुरो
३८	शवदाह घाट जाने बाटो ढलान	५	५५७,१९९।०	२२२,१९९।००	मिटर	४९।७	सडक	अधुरो
३९	पोखरीडाँडा धाब्दी पाटापाटी मोटर मार्ग विस्तार पक्की नाला र ग्राभेल	१२	५५७,१९८।०	२२२,१९८।००	ग्यावन	४२।०	सडक	अधुरो
४०	जनजुक्त मा.वि.बाट साँगे पतेनी नहर हुँदै लक्ष्मण शाहीको घरसम्मको अधुरो बाटो निर्माण	५	५५४,००६।०	२४४,००६।००	मिटर	९७।५	सडक	अधुरो
४१	रातमाटा स्वास्थ्य चौकी जाने बाटो स्तरोन्नति	६	५५२,२४२।०	५२,२४२।००	मिटर	१३।३	सडक	अधुरो

सि.नं.	योजनाको नाम	वडा	ल.ई.	खर्च (श्रमदान समेत)	उपलब्धि		क्षेत्र	कैफियत
					इकाई	परिमाण		
४२	अमर शहिद मोटर मार्ग स्तरोन्नति	९	५५१,७२४।०	२१६,७२४।००	मिटर	१,१००।०	सडक	अधुरो
४३	साँजा मोटर मार्ग स्तरोन्नति	६	५५०,५७६।०	२१५,५७६।००	मिटर	३,०४०।०	सडक	अधुरो
४४	ठिन टोल वस्ती अधुरो पद मार्ग ढलान	१४	५५०,५१६।०	५५०,५१६।००	मिटर	२३६।०	सडक	सम्पन्न
४५	छाब्दी जब्दरी चिसापानी मार्गमा तारजाली	१३	५३३,३४३।०	५३१,६२०।००	संख्या	५८।०	सडक	सम्पन्न
४६	ठाडो पदमार्ग निर्माण गर्ने कार्य	११	५०१,४४०।०	०।००			सडक	अधुरो
४७	कुलुङ माभुथर अधुरो चौतारो र हटिया मोटर मार्ग ढलान	१४	५००,०००।०	०।००			सडक	अधुरो
४८	पराशर मार्गदेखि घुटुक्दी हुँदै मानहुँकोटसम्म पुग्ने अधुरो पैदल मार्ग निर्माण	५	५००,०००।०	०।००	मिटर	१५६।०	सडक	अधुरो
४९	राम्चे ओडारे चर्च मार्ग स्तरोन्नति	११	५००,०००।०	०।००			सडक	अधुरो
५०	सिन्धुरेटारी अकलाबगैँचा टोल प्लटिङ मार्ग कालोपत्रे योजना	१	१००,०००।०	९८४,२२३।००			सडक	सम्पन्न
५१	करंगकाठ बसपार्क मोटरेवल पुल (क्रमागत)	१	७३,७८३,१४९।०	१४,३८१,४३७।००	संख्या	१।०	पुल	अधुरो
५२	वडा नं.५ उदय मा.वि.बाट म्याग्दे गा.पा.-१ बाख्रे जोड्ने साङ्गे खोला भो.पु.	५	३,०४५,१२२।१	१,४९५,१२२।००	संख्या	१।०	भो.पु.	सम्पन्न
५३	गजौडे सुन खोल्सी बक्स पुल निर्माण	९	३,०००,०००।०	०।००	संख्या	१।०	कल्भर्ट	अधुरो
५४	व्यास १० र ११ जोड्ने भोटे खोल्सीमा बक्स पुल निर्माण	११	१,१४१,६१८।०	४७१,६१८।००	संख्या	१।०	कल्भर्ट	अधुरो
५५	कुमाटारी कुलो सिंचाई आयोजना	१२	७७४,३५९।०	३०५,३५९।००	मिटर	१४१।०	सिंचाई	अधुरो
५६	दरै खोल्सीमा तार जाली भर्ने कार्य	४	५८५,६८५।०	२५०,६८५।००	मिटर		नदी नियन्त्रण	अधुरो
५७	कृष्णपुर विरता टोलमा तटबन्धन	४	५६४,२६५।०	५५९,४४०।००	मिटर	३५।०	नदी नियन्त्रण	सम्पन्न
५८	देवीडाडाँ खानेपानी योजना (पाइप खरिद)	१०	२२,१७२,२२०।६	०।००	मिटर	१२०,०००।०	खानेपानी	अधुरो
५९	केशवटार लिफ्ट खानेपानी योजना (गजौडी मूल) आर.सि.सि. ३० हजार लि. पानी टंकी र पम्पहाउस	१४	२०,०००,०००।०	०।००	संख्या	२।०	खानेपानी	अधुरो
६०	मानहुँडाँडा लिफ्ट खानेपानी योजना	५	२०,०००,०००।०	०।००	टंकी	३।०	खानेपानी	अधुरो
६१	कमेरेखोला साँध खोला खानेपानी योजना	१३	१५,४४९,६३९।०	०।००	धारा	१६०।०	खानेपानी	अधुरो
६२	भाक्रीथान खानेपानी योजना विशेष अनुदान (प्रदेश)	१३	४,०००,०००।०	०।००	गोटा	१।०	खानेपानी	अधुरो
६३	कन्टार चापाघाट खानेपानी भवन अगाडि बाल तथा जाली	५	१,५००,०००।०	४९५,०००।००	मिटर	२४।०	खानेपानी	अधुरो

सि.नं.	योजनाको नाम	वडा	ल.ई.	खर्च (श्रमदान समेत)	उपलब्धि		क्षेत्र	कैफियत
					इकाई	परिमाण		
	लगाउने कार्य							
६४	सिमलशर्वाँरा खानेपानी तथा सरसफाई योजना	१२	१,३५२,०६५।०	४२९,०००।००	घ.मी.	३०।०	खानेपानी	अधुरो
६५	सामली बाँसपानी लिफ्ट खानेपानी योजना	७	१,११९,४०४।०	३३०,०००।००	टंकी	२।०	खानेपानी	अधुरो
६६	व्यास ११ र १२ जोड्ने कल्भर्ट खानेपानी बोर्डिङ स्थल समेत संरक्षण	११	५७९,९५८।०	५७९,९५८।००	बक्स	२९।०	खानेपानी	सम्पन्न
६७	कर्लुङ खानेपानी फिल्टर टंकी निर्माण	१२	५५१,५७१।०	२१६,५७१।००	घ.मी.	१२।०	खानेपानी	अधुरो
६८	पुलचोक टोल अन्तर्गत खानेपानी कुवा मर्मत तथा संरक्षण	२	५५०,४०७।०	२१५,४०७।००	मिटर	९०।०	खानेपानी	अधुरो
६९	सत्यवती मा.वि.मा शौचालय निर्माण	२	१,०१०,९५४।०	२१०,९५४।००	गोटा	१०।०	शौचालय	अधुरो
७०	बागभन्ज्याङमा सार्वजनिक शौचालय निर्माण	४	५००,०००।०	०।००			शौचालय	अधुरो
७१	मालपोत, सिंचाई र हुलाक कार्यालय कम्पाउण्ड निर्माण र देउरालीनगर जाने बाटो स्तरोन्नति	३	३,२७५,७९५।०	१,३३२,७९५।००	मिटर	१९५।०	नाला	अधुरो
७२	गैह्रीगाउँ पक्की नाला निर्माण	४	१,७२६,२७६।०	७२१,२७६।००	मिटर	१५७।०	नाला	अधुरो
७३	सिन्धु मार्गदेखि धापथुम्की हुँदै माहेन्द्री मार्गसम्म पक्की नाला	५	१,४४८,५७०।०	५१२,५७०।००	मिटर	३५०।०	नाला	अधुरो
७४	गोल्ला हुलाके छाब्दी मोटर मार्ग पक्की नाला ग्राभेल तथा बाटो चौडा	१२	१,२०१,९०८।०	५३१,९०८।००	मिटर	२०८।०	नाला	अधुरो
७५	भतेरी पद मार्ग स्तरोन्नति तथा सोलार जडान	३	१,१८०,५३२।०	५१०,५३२।००	मिटर	१२६।०	नाला	अधुरो
७६	रुम्सी रिङरोड पक्की नाला निर्माण	१४	१,१०१,४४५।०	१,१०१,४४५।००	मिटर	२८२।०	नाला	सम्पन्न
७७	जिल्ला कारागार पछाडिको नाला तथा बाटो निर्माण	३	१,०००,०००।०	०।००			नाला	अधुरो
७८	बिरालेटार सुदर्शन मार्ग नाला निर्माण	४	९०६,०२७।०	२६४,०००।००	मिटर	१३९।५	नाला	अधुरो
७९	विज्ञानचौर टोल नाला निर्माण	१	८२०,९८६।०	६९०,७०६।००	मिटर	११२।०	नाला	सम्पन्न
८०	दरैस्वामी चौतरा टोलको भवन मार्गमा पक्की नाला निर्माण	१	६७०,०५४।०	६५९,६१५।००	मिटर	१०१।४	नाला	सम्पन्न
८१	जनचेतना टोलको शान्ति मार्ग हुँदै त्रिकोण मार्गसम्म पक्की नाला निर्माण	१	६६७,९४०।०	३३२,९४०।००			नाला	अधुरो
८२	वेनी पाटनबाट जीवन गिरीको घर हुँदै पराशर आश्रम जाने बाटोमा पक्की नाला निर्माण	५	६६५,६८८।०	६६५,६८८।००	मिटर	१६२।०	नाला	सम्पन्न
८३	सिरानचोक टोलमा पक्की नाला निर्माण	१	६५७,१८३।०	६५१,२५८।००	मिटर	८२।५	नाला	सम्पन्न
८४	निर्मल जनसुधार टोलमा पक्की नाला निर्माण	१	६५०,२८६।०	६४२,०७५।००	मिटर	१०५।०	नाला	सम्पन्न

सि.नं.	योजनाको नाम	वडा	ल.ई.	खर्च (श्रमदान समेत)	उपलब्धि		क्षेत्र	कैफियत
					इकाई	परिमाण		
८५	नवआर्दश टोलको अकला मन्दिर जाने सडक र नवराज थापाको घरदेखि उत्तरतर्फ जाने बाटोमा नाला निर्माण	१	६१०,७६७।०	६०४,८४१।००	मिटर	१११।५	नाला	सम्पन्न
८६	सुवर्ण मार्गमा नाला मर्मत तथा कभर स्ल्याव	४	५९१,५८८।०	२५६,५८८।००	मिटर	१६४।०	नाला	अधुरो
८७	संगम मार्गको नाला स्तरोन्नति	४	५७१,६५१।०	२३६,६५१।००	मिटर	७६।०	नाला	अधुरो
८८	उदय मार्ग जाने अधुरो पक्की नाला निर्माण	५	५५३,५८८।०	२१८,५८८।००	मिटर	११०।०	नाला	अधुरो
८९	वडामा भएका नाला सरसफाई	८	५५२,१८४।०	५५२,१८४।००	मिटर	२,०१५।०	नाला	सम्पन्न
९०	कमलवारी गोला (बोद कुमारी) मार्ग पक्की नाला ट्युम पाइप	१२	५५०,६७९।०	२१५,६७९।००	मिटर	११६।०	नाला	अधुरो
९१	कालिका मार्ग डाँग्रेखोल्सीको नालामा भएको जीर्ण स्ल्याव नयाँ ढलान	२	५५०,२७५।०	१६५,०००।००	मिटर	१००।०	नाला	अधुरो
९२	नारेश्वर ताल निर्माण योजना	१०	२,२०४,०४३।०	८६४,०४३।००	संख्या	१।०	वातावरण	अधुरो
९३	भोर्ले पार्क निर्माण समेत	१३	१,०००,०००।०	०।००			वातावरण	अधुरो
९४	तारजाली खरिद	३	९८७,९९५।०	०।००	जाली	२२४।०	वातावरण	सम्पन्न
९५	गौ संरक्षण क्षेत्र भित्र कुहिने फोहोर व्यवस्थापन	१०	७७०,१२३।०	६४५,०१९।००	गोटा	१।०	वातावरण	सम्पन्न
९६	वधस्थल स्तरोन्नति	३	७००,०००।०	०।००			वातावरण	अधुरो
९७	पुलिमराड शहिद पार्क निर्माण	८	७००,०००।०	०।००			वातावरण	अधुरो
९८	बाल उद्यान पार्कमा फोहोरा निर्माण	३	६८४,६४४।०	२८२,६६४।००	संख्या	१।०	वातावरण	अधुरो
९९	नगरपालिका क्षेत्र भित्रको नकुहिने फोहोर व्यवस्थापनको लागि सूक्ष्म वर्गीकरण केन्द्र ट्रेस निर्माण	३	५६५,५७७।०	५६२,७७१।००			वातावरण	सम्पन्न
१००	पदमचोक र समाधान हस्पिटल चोकमा विरुवा रोप्ने कार्य सहित स्टिल कुर्ची व्यवस्थापन	२	५००,०००।०	०।००	गोटा	२०।०	वातावरण	अधुरो
१०१	व्यायमशाला स्तरोन्नति एवं हरियाली प्रवर्द्धन कार्यक्रम	३	५००,०००।०	०।००			वातावरण	अधुरो
१०२	कालिका शहिद जंगलपार्क कम्पाउण्ड निर्माण	४	५००,०००।०	०।००			वातावरण	अधुरो
१०३	ढाक्रेश्वारा चौतारा तथा चिसापानी पद मार्ग निर्माण	१४	५००,०००।०	०।००	संख्या	१।०	वातावरण	अधुरो
१०४	वेनिकोट भञ्ज्याङ चौतारा साथै जनजागृति बगैँचा सरसफाई	१३	५००,०००।०	४९५,०००।००	संख्या	२।०	वातावरण	सम्पन्न
१०५	कार्यालयको नयाँ भवनमा तल्ला थप योजना	३	१२,६५८,११३।१	०।००	संख्या	१।०	भवन	अधुरो
१०६	आदिकवि भानुभक्त क्याम्पस पूर्वाधार निर्माण	१	२,५००,०००।०	०।००			विद्यालय	अधुरो

सि.नं.	योजनाको नाम	वडा	ल.ई.	खर्च (श्रमदान समेत)	उपलब्धि		क्षेत्र	कैफियत
					इकाई	परिमाण		
१०७	बालकल्याण आ.वि. तला थप	१३	६८७,२९१।२	२८५,२९१।००	कोठा	२।०	विद्यालय	अधुरो
१०८	महर्षि वेदव्यास संस्कृत मा.वि. भवन मर्मत टूस निर्माण	३	६२३,०६१।०	६२३,०६१।००	संख्या	१।०	विद्यालय	सम्पन्न
१०९	जनता आधारभूत विद्यालय कम्पाउण्ड निर्माण	१०	६१६,९०६।१	२४८,४०६।००	संख्या	७०।०	विद्यालय	अधुरो
११०	जनहित मोटर मार्ग स्तरीकरण (रिट्टेनिङ्ग वाल)	८	६१५,५३६।०	६५,५३६।००	घ.मी.	११३।५	विद्यालय	अधुरो
१११	बाल मन्दिर मा.वि.को सभा हलमा जिप्सन सहित कोठा व्यवस्थापन	२	६०५,९९५।०	२७०,९९५।००	तला	१।०	विद्यालय	अधुरो
११२	माहेन्द्री माध्यामिक विद्यालय अधुरो भवन निर्माण	९	५५२,४१६।०	२१७,४१६।००	गोटा	१।०	विद्यालय	अधुरो
११३	व्यास नगर कोभिड नियन्त्रण व्यवस्थापन अस्पताल निर्माण	१०	९,६३८,८७७।०	३,१२७,९५४।००	संख्या	१।०	भवन	सम्पन्न
११४	वडा नं.८ वडा कार्यालय भवन निर्माण	८	७,०५५,६६७।३	२१०,२९४।००	संख्या	१।०	भवन	अधुरो
११५	अमरापुरी, पुलचोक टोलको निर्माणाधीन सामुदायिक भवन निर्माण	२	१,६६७,९४८।०	६६२,९४८।००	तला	२।०	भवन	अधुरो
११६	व्यास गुफा योगा तथा धार्मिक टूस भवन निर्माण	३	१,६५०,१५१।४	१,१५५,१५१।००	संख्या	१।०	भवन	सम्पन्न
११७	गलम्बास मोई समूहको भवनमा तला थप	३	१,१७३,३७८।०	५०३,३७८।००	संख्या	१।०	भवन	अधुरो
११८	कलेस्ती सामुदायिक बहुउद्देश्यीय भवन निर्माण	७	१,०००,०००।०	०।००			भवन	अधुरो
११९	वडाको अधुरो भवन निर्माण तथा कम्पाउण्ड निर्माण	१	१,०००,०००।०	९७०,२७२।००			भवन	सम्पन्न
१२०	वडा कार्यालय भवनमा टूस निर्माण	४	१,०००,०००।०	९८५,५६२।००	संख्या	१।०	भवन	सम्पन्न
१२१	कार्यालय भवन रंगरोगन तथा डिजिटल बोर्ड राख्ने कार्य	३	९९६,५८०।०	९७६,८३९।००			भवन	सम्पन्न
१२२	निर्माणाधीन मालेबगर टोल विकास संस्थाको पक्की भवनमा तला थप निर्माण	२	९०४,७०२।०	३६८,७०२।००	संख्या	२।०	भवन	अधुरो
१२३	चन्द्रोदय सामुदायिक भवनमा टूस राखी सभा हल निर्माण	६	८२५,४८३।०	३२२,९८३।००	गोटा	१।०	भवन	अधुरो
१२४	पात्राघाट तमु समाज बहुउद्देश्यीय भवन निर्माण	७	८००,०००।०	०।००			भवन	अधुरो
१२५	माझ टोल बहुउद्देश्यीय भवन सम्पन्न	६	७८१,३९६।०	३१२,३९६।००	गोटा	१।०	भवन	अधुरो
१२६	दूर्गा मन्दिर एवं सामुदायिक भवनमा टाइल र रंगरोगन	३	७३२,२९१।०	१२२,२९१।००	व.मी.	८८।०	भवन	अधुरो
१२७	बर्लाची सामुदायिक सिकाई केन्द्र अधुरो भवन निर्माण	८	७००,०००।०	०।००	संख्या	१।०	भवन	अधुरो
१२८	रैकर आमा समूह भवन निर्माण	१२	७००,०००।०	२३१,०००।००	संख्या	१।०	भवन	अधुरो
१२९	जिल्ला नापी कार्यालय तनहुँको अफिस मर्मत	३	६९८,८९७।०	०।००	संख्या	१।०	भवन	अधुरो
१३०	शेरा प्रतिभा आमा समूह भवन ढलान	७	६७०,२५१।०	२६८,२५१।००	संख्या	१।०	भवन	अधुरो
१३१	कार्यालयको लिफ्ट मर्मत	३	५९९,५७८।०	५९९,५७८।००			भवन	सम्पन्न

सि.नं.	योजनाको नाम	वडा	ल.ई.	खर्च (श्रमदान समेत)	उपलब्धि		क्षेत्र	कैफियत
					इकाई	परिमाण		
१३२	दरै संग्राहलय निर्माण	१	५९५,१९२।०	२६०,१९२।००			भवन	अधुरो
१३३	व्यास शिवपाञ्चायन क्षेत्रमा अधुरो योग भवन निर्माण	३	५५५,२८४।०	२२०,२८४।००	संख्या	१।०	भवन	अधुरो
१३४	छाब्दी जनजाति अधुरो संग्राहलय भवन निर्माण	१४	५५०,६०९।०	२१५,६०९।००	संख्या	१।०	भवन	अधुरो
१३५	वडा कार्यालय कम्पाउण्ड निर्माण	१४	५५०,०२७।०	२१५,०२७।००	मिटर	२५।०	भवन	अधुरो
१३६	मनकामना आश्रम पूर्वाधार निर्माण	११	५००,०००।०	०।००			भवन	अधुरो
१३७	भांकीथान होमस्टे निर्माण	१३	५००,०००।०	०।००			भवन	अधुरो
१३८	वि.पि. वन बाटिका खेल मैदान स्तरोन्नति	३	१,६७९,१९०।०	६७४,१९०।००			खेलकुद	अधुरो
१३९	वि.पि.वन बाटिका व्याड्मिन्टन कोर्टमा अधुरो कभर्ड हल निर्माण	३	१,१०३,७८१।०	४३३,७८०।००	संख्या	१।०	खेलकुद	अधुरो
१४०	शिशुघाट खेल मैदान निर्माण	६	१,१०२,३५९।३	४३२,३५९।००	घ.मी.	४,११५।६	खेलकुद	अधुरो
१४१	सिमलटार खेल मैदान र सो ठाउँमा जाने बाटो व्यवस्थापन	७	८२१,११२।०	३५२,११२।००	घ.मी.	४२।०	खेलकुद	अधुरो
१४२	बैरेनी क्षेत्रमा बैरेनी जग्गा एकीकृत आयोजना अन्तर्गत सडक तथा स्ट्रक्चर निर्माण	१०	८६,४७९,२३७।०	७,५२४,०००।००	गोटा	१।०	विविध	अधुरो
१४३	दुर्गा मन्दिर संरक्षणका लागि ग्याविन बाल निर्माण	३	२,६३९,५८३।०	९६४,५८३।००	घ.मी.	६००।०	विविध	अधुरो
१४४	मानहुँकोट सिद्धबाबा मन्दिर निर्माण समेत	५	२,५००,०००।०	३९३,६०९।००	संख्या	१।०	विविध	अधुरो
१४५	न.पा. र वडाको लागि आवश्यक ल्यापटप, कम्प्युटर तथा विद्युतीय हाजिरी मेसिन खरिद	३	१,६४७,८११।०	०।००			विविध	अधुरो
१४६	कालिका मार्ग शहिद गेट निर्माण	७	१,५००,०००।०	४७३,९४६।००	संख्या	१।०	विविध	सम्पन्न
१४७	वडा भित्रका टोलमा सि.सि. क्यामरा जडान	४	१,०००,०००।०	०।००			विविध	अधुरो
१४८	व्यास नगर अस्पताल निर्माण एवं मर्मत	१०	१,०००,०००।०	०।००	मिटर	७५।०	विविध	अधुरो
१४९	दमौली बजार, बागबजार, माले बगर समेत सि.सि.क्यामरा जडान	२	१,०००,०००।०	०।००			विविध	अधुरो
१५०	भूउपयोग क्षेत्र नक्सा तथा वर्गीकरण		९८९,३१५।०	०।००			विविध	अधुरो
१५१	खड्कदेवी मन्दिरमा रिटेनिडवाल निर्माण	८	५७१,५६७।०	१६५,०००।००	घ.मी.	२८।०	विविध	अधुरो
१५२	राजापानी मन्दिरमा रिटेनिडवाल निर्माण	९	५५१,९३९।०	२१६,९३९।००	घ.मी.	२८।०	विविध	अधुरो
१५३	कोट कालिका मन्दिर निर्माण	१२	५५०,०९१।०	५००,०००।००	संख्या	१।०	विविध	सम्पन्न
१५४	सफा सडक रेलिड निर्माण	२	५००,०००।०	०।००			विविध	अधुरो
१५५	सफा सडक रेलिड निर्माण	३	५००,०००।०	०।००			विविध	अधुरो

(क) नगरपालिकाका केही महत्वपूर्ण गौरवका योजनाहरू

१. नेपाल शहरी शासकीय पूर्वाधार आयोजना :

विश्व बैंकको सहयोगमा नेपाल शहरी शासकीय पूर्वाधार आयोजना अर्न्तगत पराशर मार्ग (बुद्धी खोला, बेल्टारी, फराकचौर, अँधेरीभन्ज्याङ, पोखेलफाँट, कुमागाउँ, कलेस्ती (शेषमटार) कालोपत्रे, पक्की नाला तथा अन्य स्ट्रक्चर निर्माणको लागि वि.के.एच.टि.डि.एल., ए.पि.सि.एल. जे.भी. काठमाण्डौसँग रु.४०,८३,३५,९२१।३३ को ठेक्का सम्झौता भई निर्माण कार्य द्रुततर गतिमा अगाडि बढेको छ। भण्डै १०.५६ कि.मी. पक्की नाला सहितको कालोपत्रे सडक निर्माण भएपछि उक्त क्षेत्रको समग्र विकासमा टेवा पुग्न जाने देखिन्छ।

२. एकीकृत जग्गा विकास योजना :

बैरेनी जग्गा विकास आयोजनाको करिब १५०० रोपनी क्षेत्रफलको सम्भाव्यता अध्ययन गरी प्रतिवेदन तयार सम्पन्न भएको र सो मध्ये प्रथम चरणको २६१ रोपनी जग्गामा रु.१३,००,७२,१६५।०३ लागत स्वीकृत भै पहिलो चरणको कार्य सम्पन्न भै दोस्रो चरणको पूर्वाधार निर्माण तर्फको कार्य अगाडि बढेको र दोस्रो चरणको निर्माण कार्यको लागि ठेक्का सम्झौता भई निर्माण कार्य अगाडि बढाइएको छ। वडा नं.६ शिशाघाटमा नगर विकास कोष मार्फत नयाँ शहर विकास गर्नका लागि प्रस्ताव गरिएको छ।

३. बसपार्क जाने पक्की पुल निर्माण :

व्यास नगरपालिका वडा नं.१ र २ जोड्ने बुद्धी खोला मोटेरेवल (करंकाठ बसपार्क) पुल निर्माणको लागि भण्डै ६ करोड ११ लाखको ठेक्का सम्झौता भई हालसम्म भण्डै ९० प्रतिशत भौतिक प्रगति भएको छ। चालु आर्थिक वर्षमा यो पुल सम्पन्न भएपछि लामो समयदेखि वर्षातको समयमा बुद्धी खोलाको बाढीले नियमित रूपमा बसपार्क सञ्चालनमा निम्त्याएको समस्या र स्थानीयहरुलाई बाढीको त्रासबाट समेत निकास दिने अपेक्षा गरिएको छ।

४. मादी उपत्यका एकीकृत नदी विकास आयोजना :

व्यास नगरपालिका भएर बग्ने मादी नदीको बहुउद्देश्यीय विकासका लागि मादी उपत्यका एकीकृत नदी विकास गुरुयोजना निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ। जस अर्न्तगत मादी नदीमा ताल निर्माण गरी जल विहारको रूपमा विकसित गर्ने, नदी वरिपरिको उपत्यकालाई विकास गरी पर्यटन प्रवर्द्धन र कृषि क्षेत्रको विकास गर्ने अवधारणाका साथ गुरुयोजना निर्माण गरिएको र सोको कार्यान्वयनको लागि राष्ट्रिय, अन्तर्राष्ट्रिय र निजी क्षेत्रको सहयोगको लागि पहल गर्नुका साथै लगानी सम्मेलनको लागि प्रस्ताव समेत पेश भइसकेको छ। नगरको मुहार नै परिवर्तन गर्न सक्ने गौरवको रूपमा रहेको यस योजनाको लागि संघ र प्रदेश सरकारका साथै निजी क्षेत्र तथा दातृ निकासहरु समेतको सहयोगको अपेक्षा गरिएको छ।

५. व्यास ऋषिको मूर्ति निर्माण :

विश्वभरका हिन्दू धर्मावलम्बीहरुको आस्थाको केन्द्रको रूपमा यस नगरपालिका वडा नं.३ को शिवपाञ्चायन क्षेत्रमा पर्ने चार वेद र अठार पुराणका रचयिता महर्षि वेदव्यास ऋषिको जन्म स्थानलाई विश्वमाभू परिचित गराउने उद्देश्यका साथ व्यास शिवपाञ्चायन क्षेत्र गुरुयोजना निर्माणको कार्य सम्पन्न भई पहिलो चरण अर्न्तगत संघीय सरकारको लागत साभेदारीमा १०८ फिट अग्लो व्यास ऋषिको मूर्ति निर्माण कार्य अर्न्तगत आधारस्तम्भ (Pedestal) निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ। आर्थिक वर्ष २०७२ को बजार मूल्यमा करिब रु.७२ करोड खर्च हुने अनुमान गरिएकोमा स्रोत अभावको कारण बाँकी पूर्वाधार निर्माणको लागि संघ सरकार, प्रदेश सरकार तथा निजी क्षेत्रबाट समेत सहयोगको अपेक्षा गरिएको छ। साथै लगानी सम्मेलनको लागि समेत प्रस्ताव पठाइएको छ।

६. शित भण्डार निर्माण :

गण्डकी प्रदेश सरकारसँगको साभेदारीमा वडा नं.११ गौरावारी टोल स्थित साविक फराकचौर ९/ज, कि.नं.२१, क्षेत्रफल ४-१०-२-१ को जग्गामा करिब रु.२ करोड ५० लाख लगानीमा शित भण्डार निर्माण सम्पन्न भएको छ। नगरपालिकाले चालु आर्थिक वर्षबाट सञ्चालनमा ल्याउने अन्तिम

तयारीमा रहेको यस शित भण्डारबाट व्यास नगर क्षेत्र भित्रका कृषकहरु प्रत्यक्ष रुपमा लाभान्वित हुने छन् भने कृषिजन्य उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धिमा समेत टेवा पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

७. वडा कार्यालय भवन निर्माण :

राज्यको पुनर्संरचना पछि व्यास नगरपालिकाको समेत क्षेत्र विस्तार भई १४ वडामा विभाजित भएको र वडा कार्यालय मार्फत प्रवाह हुने सेवाहरुलाई प्रभावकारी बनाउन सुविधा सम्पन्न प्रविधिमैत्री वडा कार्यालय निर्माणलाई प्राथमिकता साथ अगाडि बढाइएको छ । जस अन्तर्गत वडा नं.१, ४, ५, ६, ७, ९, १०, ११, १२, १३ र १४ मा वडा कार्यालय भवन निर्माण सम्पन्न भई आफ्नै भवनबाट सेवा प्रवाह भइरहेको छ भने वडा नं.२ को वडा कार्यालय भवन निर्माणका लागि उपयुक्त स्थानमा जग्गाको खोजी गरिएको छ र सो जग्गा उपलब्ध नहुँदासम्म टोल विकास संस्थाबाट निर्माण गरिएको भवनबाट हाल सेवा प्रवाह गरिएको छ । त्यसैगरी वडा नं.८ मा नयाँ वडा भवन निर्माणको कार्य अन्तिम चरणमा रहेको भने वडा नं.३ को वडा कार्यालय भवन निर्माणको लागि भण्डै २ करोडको ठेक्का प्रकाशित गरिएको छ ।

८. नारेश्वर ताल निर्माण :

नगरपालिकाको वडा नं.१० स्थित दुम्सीचौरमा करिब ७५ रोपनी जग्गामा नारेश्वर कृत्रिम ताल निर्माणको लागि नगरपालिकाबाट करिब २६ रोपनी जग्गा अधिग्रहण गरी खरिदको प्रकृया सम्पन्न भइसकेको छ भने केही जग्गा अधिग्रहणको चरणमा रहेको छ । ताल निर्माण अन्तर्गत गण्डकी प्रदेश सरकारको अनुदान र नगरपालिकाबाट समेत बजेट विनियोजन भई निर्माण कार्य सुचारु भइरहेको छ । ताल निर्माण गर्दा स्थानीय पहिचान समेतलाई मध्यनजर गरी डिजाइन गरिएको हुँदा उक्त ताल र वरिपरिको अन्य पूर्वाधार निर्माण पश्चात् स्थानीय मौलिक कला संस्कृतिको जगेर्ना तथा उत्थानमा मद्दत पुग्नेछ भने पर्यावरण सन्तुलन, कृषि तथा पर्यटन क्षेत्रको विकास, स्थानीय रोजगारी तथा आर्थिक विकास लगायका क्षेत्रमा प्रत्यक्ष प्रभाव रहने छ ।

९. खानेपानी सम्बन्धी योजनाहरु :

निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरु नेतृत्वमा आएपछि पहिलो बैठकबाट सबै नगरबासीहरुलाई स्वस्थ खानेपानी उपलब्ध गराउने निर्णय भए बमोजिम प्रत्येक वर्ष वडाहरुमा विभिन्न खानेपानीका योजनाहरु निर्माण हुनुका साथै कतिपय वडाहरुमा १ घर १ धारा अभियान समेत सम्पन्न भएको छ । संघ सरकारको विशेष अनुदानमा व्यास १० मा करिब ३ करोड रुपैयाँको लगानीमा देवीडाँडा चिसापानी लिफ्ट खानेपानी योजना, करिब २ करोड रुपैयाँको लागतमा व्यास १३ मा कमेरेपानी साँध खोला लिफ्ट खानेपानी योजना, मानहुँकोट लिफ्ट खानेपानी योजना र केशवटार लिफ्ट खानेपानी (गजौडे मूल) योजनाको लागि २/२ करोड रुपैयाँ निर्माणको अन्तिम चरणमा रहेका छन् भने प्रदेश सरकारको विशेष अनुदान सहयोगमा व्यास १३ स्थित भ्रांक्रिथान खानेपानी योजनाको लागि रु.४० लाखको ठेक्का सम्भौता भएको छ ।

१०. खेल मैदान निर्माण :

नगरपालिका भित्रका युवाहरुको खेल प्रतिको अभिरुचीलाई व्यवस्थापन गर्न खेलकुद पूर्वाधार निर्माण गर्ने नीति अनुरूप वि.पि. वनबाटिका, पाटन, चिन्तुटार, कोलदुङ्गा, डिहीगाउँ, बेलवास, माझफाँट, दरैपँधेरा, स्वामीचौर, रामथुम्की, शिशाघाट लगायतका खेल मैदानको निर्माण एवं स्तरोन्नतिको कार्य प्रत्येक वर्ष प्राथमिकताको आधारमा अगाडि बढाइएको छ । व्यास नगरपालिका वडा नं.३ वि.पि. वनबाटिकामा नगरपालिकाको भण्डै १ करोडको लागतमा व्याड्मिन्टन कभर्ड हल निर्माण गरी चालु आर्थिक वर्षबाट नै सञ्चालनमा आएको छ ।

११. पर्यटकीय क्षेत्रको पूर्वाधार विकास :

नगरको विकासको लागि पर्यटकीय क्षेत्रलाई प्राथमिकतामा राखी महर्षि वेदव्यासको १०८ फिट अग्लो मूर्ति लगायतका पूर्वाधार निर्माण, व्यास गुफा संरक्षण र पराशर क्षेत्र विकास, तनहुँसुर क्षेत्र विकास, भगवतीपानी, छाब्दी बाराही, मानहुँकोट, गलेखाम कोट, कालिका शहिद शान्तिपार्क निर्माण, क्यामिन कालिका, कर्लुङकोट, राजापानी महादेव, छांगा बाराही मन्दिर, सितल गुफा, पोखरीभञ्ज्याङ कालिका

मन्दिर, रामथुम्की पार्क, हात्तीसुडे, जलवाराही लगायतका धार्मिक, साँस्कृतिक, प्राकृतिक एवं ऐतिहासिक स्थलहरूको विकासको लागि प्रत्येक वर्ष बजेट विनियोजन भई प्राथमिकताको आधारमा पूर्वाधार निर्माणको कार्य भइरहेको छ ।

१२. रणनीतिक सडकहरू निर्माण :

व्यास नगरपालिकाको समग्र विकासको लागि रणनीतिक महत्वका रूपमा रहेका सडकहरू क्रमशः व्यास मार्ग, दमौली केशवटार मार्ग, माहेन्द्री मार्ग, बागेश्वरी मार्ग, सिन्धु मार्ग, मुक्तिनारायण मार्ग, विभिन्न वडा कार्यालय पहुँच मार्गहरूको स्तरीकरणको लागि प्रत्येक वर्ष बजेट विनियोजन भई निर्माण कार्य अगाडि बढाइएको छ ।

१३. व्यास नगर अस्पताल निर्माण :

व्यास नगरपालिकाको करिब रु.१५,४०,००,००। लगानीमा वडा नं.१० मा व्यास नगर अस्पताल निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ । साथै नगरपालिकाको वडा नं.११ मा नगर अस्पताल निर्माणको लागि करिब रु.३१,००,००,००। लागत लाग्ने विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन (डि.पि.आर.) निर्माणको कार्य सम्पन्न भएको छ ।

१४. मानहुँकोटको एकीकृत विकास :

व्यास ५, मानहुँकोटमा व्यास नगरपालिका अन्तर्गतको प्रमुख पर्यटकीय गन्तव्य स्थल बनाउनका लागि मानहुँकोट पर्यटकीय गुरुयोजना निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ ।

१५. विद्यालय क्षेत्र सुधार कार्यक्रम :

नगरपालिका भित्रका विभिन्न विद्यालयहरूमा संघीय सरकारको सहयोगमा ४ कोठे भवन, २ कोठे भवन, कम्प्युटर ल्याब स्थापना, विद्युतीय पुस्तकालय स्थापना, विज्ञान प्रयोगशाला निर्माण लगायत अन्य पूर्वाधार र शैक्षिक सुदृढीकरण कार्यक्रममा लगानी गरिएको छ ।

१६. नयाँ बहुउद्देश्यीय भवन निर्माण :

नगर विकास कोषको ऋण तथा अनुदान नीतिमा आधारित रही व्यास नगरपालिका कार्यालयको मूल गेटबाट उत्तरतर्फको पुरानो कार्यालय भवन र पसल कवलहरू भत्काई नयाँ बहुउद्देश्यीय व्यवसायिक भवन निर्माण कार्यको लागि पुरानो डिजाइनमा केही संशोधन गरी प्रक्रिया अगाडि बढाउन लागिएको छ ।

(ख) आ.व.२०८१।०८२ मा सञ्चालित योजनाहरूको वर्तमान प्रगति अवस्था (चैत्र ५ गतेसम्म)

(१) उपभोक्तावाट सञ्चालित योजना

वडा	योजना संख्या	कार्य सम्पन्न	सम्भौता भइ अधुरा	सम्भौता हुन बाँकी	सम्पन्न प्रतिशत	सम्भौता भई काम नसकिएका प्रतिशत	सम्भौता हुन बाँकी प्रतिशत	समग्र सम्भौता सम्पन्न प्रतिशत
१	६०	३४	२२	४	५६.६७	३६.६७	६.६७	९३.३३
२	२३	६	११	६	२६.०९	४७.८३	२६.०९	७३.९१
३	३७	१४	१५	८	३७.८४	४०.५४	२१.६२	७८.३८
४	२८	७	१२	९	२५.००	४२.८६	३२.१४	६७.८६
५	४५	१२	२७	६	२६.६७	६०.००	१३.३३	८६.६७
६	६३	१४	४७	२	२२.२२	७४.६०	३.१७	९६.८३
७	४३	१३	२४	६	३०.२३	५५.८१	१३.९५	८६.०५
८	२६	४	१३	९	१५.३८	५०.००	३४.६२	६५.३८
९	५०	१७	२५	८	३४.००	५०.००	१६.००	८४.००
१०	७९	३२	४२	५	४०.५१	५३.१६	६.३३	९३.६७
११	९३	३२	४०	२१	३४.४१	४३.०१	२२.५८	७७.४२
१२	३८	१३	२३	२	३४.२१	६०.५३	५.२६	९४.७४

वडा	योजना संख्या	कार्य सम्पन्न	सम्भौता भइ अधुरा	सम्भौता हुन बाँकी	सम्पन्न प्रतिशत	सम्भौता भई काम नसकिएका प्रतिशत	सम्भौता हुन बाँकी प्रतिशत	समग्र सम्भौता सम्पन्न प्रतिशत
१३	५१	२५	२३	३	४९.०२	४५.१०	५.८८	९४.१२
१४	५९	२१	३२	६	३५.५९	५४.२४	१०.१७	८९.८३
जम्मा	६९५	२४४	३५६	९५	३५.११	५१.२२	१३.६७	८६.३३

(२) ठेक्का मार्फत सञ्चालित योजना

योजना संख्या	कार्य सम्पन्न	सम्भौता संख्या	नभएको	सूचना प्रकाशित
३०.००	७.००	२३.००	०.००	०.००

१ र २ को कुल समग्र उपभोक्ता र ठेक्कामार्फत सञ्चालित योजना

कुल योजना	सम्पन्न	सम्भौता भएका	सम्भौता हुन बाँकी	सम्पन्न %	सम्भौता %	सम्भौता नभएको %	समग्र सम्भौता सम्पन्न %
७२५	२५१	३७९	९५	३४.६२	५२.२८	१०.१३	८६.९०

उद्योग, पर्यटन, श्रम तथा रोजगार प्रवर्द्धन शाखाको गतिविधिहरू

श्री राजन्द्र कार्की
ब.प्रशासकीय अधिकृत

(क) उद्योग तथा पर्यटन विकास सम्बन्धी गतिविधि :

व्यास नगरपालिकाको दोस्रो प्राथमिकताको क्षेत्र पर्यटन रहेको छ । नगरपालिकाले विकास निर्माणका गतिविधिलाई समय अनुकूल तथा प्रक्रियागत तवरबाट सञ्चालन गर्ने ध्येयले आफ्नो दीर्घकालीन सोंचका साथै आवधिक योजना निर्माण गरेको थियो । जसले “विविधतायुक्त गाउँशहर, समृद्ध मेरो व्यास नगर” नाराका साथ कृषि तथा पर्यटकीय क्रियाकलापलाई महत्वपूर्ण स्थान दिएको थियो । मादी र सेती नदीको सङ्गमस्थल भन्दा १५० मिटर अघि मादी नदीको पश्चिमतर्फ पराशर ऋषिको आश्रम सोही नदीको पूर्वपट्टि व्यासगुफा अवस्थित छ । महर्षि पराशरको तपोभूमि तथा वेदव्यासको जन्मभूमि दमौलीले वास्तवमा एउटा सिङ्गो इतिहास बोकेको छ । यति मात्र होइन यिनै कथासँग गाँसिएको दमौलीबाट करिब १० कि.मी. उत्तरमा रहेको पाथरघाट (पराशर ऋषिको अर्को आश्रम), ७ कि.मी. पूर्वतर्फ छाब्दी बाराही, पश्चिमतर्फ करिब ३ घण्टा उकालैउकालो हिंडेपछि पुग्न सकिने मानहुँकोट र त्यहाँबाट अवलोकन गर्न सकिने सूर्योदय र सूर्यास्तका दृश्य, पाटनको वनस्पति उद्यान, तनहुँ कालिका जङ्गल पार्क, विभिन्न जातजाति तथा धर्मावलम्बीहरूद्वारा निर्मित मठ, मन्दिर, गुम्बा, मस्जिद तथा संग्राहलयहरू, बाह्रै महिना अवलोकन गर्न पाइने विभिन्न चाडपर्व र साँस्कृतिक कार्यक्रमहरू, नजिकैको भानुघाँसी पार्क आदिले वास्तवमै दमौलीलाई विविधतायुक्त बनाएको छ ।

काठमाण्डौबाट पृथ्वी राजमार्ग हुँदै १५० कि.मी. पश्चिम र पोखराबाट ५० कि.मी. पूर्वमा अवस्थित वेदव्यासको जन्मभूमि दमौलीलाई पर्यटकीय हवको रूपमा विकास गरी समग्र व्यास पराशर क्षेत्र (शास्त्र, वेद, पुराण तथा विभिन्न विद्वानहरूका अभिव्यक्ति अनुसार चेदी देश/चुँदी, यमुना नदी/मादी, सरस्वती नदी/सेती, पराशर आश्रम, पारकोट/पुरकोट, पराशरघाट/पाथरघाट, मत्स्यगन्धा/सत्यवती, छाब्दी बाराही आदि) को ऐतिहासिक, धार्मिक, साँस्कृतिक, प्राकृतिक एवं जैविक विविधताको व्यापक खोज तथा अध्ययन अनुसन्धान गरी समग्र क्षेत्रको आर्थिक, सामाजिक एवं साँस्कृतिक विकासका लागि एक दीर्घकालीन सोंच सहितको एकीकृत गुरुयोजना निर्माण समेत सम्पन्न भइसकेको छ ।

नेपालको मध्य विन्दुमा अवस्थित व्यास नगरपालिका महत्वपूर्ण पर्यटकीय स्थलहरू पोखरा, चितवन र अन्नपूर्ण सर्किटको पनि बीच भागमा अवस्थित छ । राजधानी काठमाडौँ र सुन्दर पर्यटकीय शहर पोखरालाई जोड्ने पृथ्वी राजमार्गले विचैबाट छिचोलेको यस नगरपालिका पराशर ऋषिको तपोभूमि, वेदव्यासको जन्मभूमि, ऐतिहासिक स्थल तनहुँसुर, पवित्र धार्मिक स्थलहरू छाब्दी बाराही, क्यामिन कालिका, भगवतीपानी, राजापानी महादेव, गुम्बा, चर्च, मस्जिद, क्कोइबो आदि र होमस्टे सम्भावित साँस्कृतिक ग्रामहरू, पुलिमन्याङ, छापथोक, कुलुङ, रुम्सी, दुम्सी खहरे, दरैपँधेरा, जौबारी, बराहा खोला, केशवटार, आँपश्वारा, तनहुँसुर आदिका साथै मादी र सेती जस्ता हिमनदी र बुल्दी, साँगे, कलेस्ती खोलाहरूबाट सिंचित यस क्षेत्रका उर्वरभूमि र दर्जनौँ सामुदायिक वनहरूका कारण साँस्कृतिक धार्मिक तथा कृषि र पर्या पर्यटनका लागि स्थापित भइसकेको छ ।

नगरपालिकामा पहिचान भएका तथा सम्भाव्य प्रमुख पर्यटकीय प्रकार एवं उपजहरू :

१. ग्रामीण पर्यटन	८. खेल तथा मनोरञ्जन पर्यटन	१५. पार्क तथा क्याम्प साइटहरू
२. पदयात्रा पर्यटन	९. साँस्कृतिक पर्यटन	१६. गुफा भ्रमण
३. धार्मिक पर्यटन	१०. कृषि पर्यटन	१७. ऐतिहासिक/पुरातात्विक सम्पदा
४. जलयात्रा पर्यटन	११. शैक्षिक पर्यटन	१८. स्थानीय अर्गानिक खाना
५. प्याराग्लाइडिङ	१२. व्यवसायिक पर्यटन	१९. जात्रा, मेला, महोत्सव
६. रक क्लाइम्बिङ	१३. वन तथा पर्या पर्यटन	२०. प्राकृतिक सौन्दर्य, दृश्यावलोकन तथा चलचित्र पर्यटन आदि ।
७. माउन्टेन बाइकिङ	१४. मानव निर्मित बाँध तथा तालहरू	

१. पर्यटन व्यवस्थापन एवं सुदृढीकरण सम्बन्धी सञ्चालनका भएका कार्यक्रमहरु :

- (१) होमस्टे व्यवस्थापन समितिहरुका लागि अभिमुखीकरण कार्यक्रम
- (२) पर्यटन व्यवसायीहरुका लागि व्यास नगरपालिकाको पर्यटन विकास सम्बन्धी वर्तमान अवस्था, सम्भावना, अवसर र चुनौती विषयक अन्तरक्रिया कार्यक्रम

-उद्योग र पर्यटनको क्षेत्रमा भएका कार्यहरु :

१. अव्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गरिँदै आएको स्लेटढुङ्गा उत्खनन् र कटिड उद्योगहरुलाई व्यवस्थित गर्नका लागि अति आवश्यक देखिएकोले त्यससम्बन्धी उद्योगहरुलाई प्रक्रिया पूरा गरी नगरपालिकामा दर्ता गराई नियमन गर्ने उद्देश्यले व्यास नगरपालिका स्लेटढुङ्गा उत्खनन् तथा कटिड उद्योग सञ्चालन कार्यविधि, २०७७ निर्माण गरी लागु गरिएको छ । मापदण्ड विपरीतका उद्योगहरुलाई स्थानान्तरण गर्ने काम भएको छ ।
२. विभिन्न ठूला तथा साना उद्योगहरुको अनुगमनको कार्यहरु निरन्तर गरिनुका साथै उद्योगहरुको व्यवस्थापन र सञ्चालन प्रक्रियामा सहजीकरण र सहयोग गरिँदै आएको छ ।
३. पर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रम अन्तर्गत विभिन्न होमस्टेका सञ्चालकहरुलाई प्रतिनिधित्व गराई बदलिँदो परिस्थितिमा ग्रामिण होमस्टे विकास लगायत कसरी पर्यटन प्रवर्द्धन गर्ने भन्ने विषयमा अभिप्रेरणाका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिँदै आएको छ ।
४. व्यास नगरपालिका वडा नं.१४ स्थित रुम्सी गाउँलाई एक नमूना पर्यटकीय गाउँका रूपमा विकास गरिएको छ । रुम्सी सामुदायिक होमस्टे नमूना होमस्टे रूपमा सञ्चालनमा आएको छ ।
७. ग्रामिण पर्यटन प्रवर्द्धनको मुल कसीको रूपमा रहेको होमस्टे प्रवर्द्धन कार्यक्रम अन्तर्गत देहायका होमस्टेहरु नगरपालिकामा दर्ता एवं नवीकरण गरी तिनीहरुको पूर्वाधार विकासमा सहयोग पुगेको छ । यस पालिकामा दर्ता रहेका होमस्टेहरुको विवरण निम्नानुसार रहेको छ :

क्र.सं.	होमस्टेको नाम	ठेगाना	प्रकार
१.	जौवारी सामुदायिक होमस्टे	व्यास ९, जौवारी, तनहुँ	सामुदायिक
२.	केशवटार सामुदायिक होमस्टे	व्यास १४, केशवटार, तनहुँ	सामुदायिक
३.	कुलुङ्ग सामुदायिक होमस्टे	व्यास १४, कुलुङ्ग, तनहुँ	सामुदायिक
४.	तनहुँसुर देवस्थल सामुदायिक होमस्टे	व्यास ११, तनहुँसुर, तनहुँ	सामुदायिक
५.	दुम्सी नमूना ग्राम दरै सामुदायिक होमस्टे	व्यास १०, तनहुँ	सामुदायिक
६.	कालिडाँडा सामुदायिक होमस्टे	व्यास १०, कालिडाँडा, तनहुँ	सामुदायिक
७.	राम्चे ओडार सामुदायिक होमस्टे	व्यास ११, तनहुँ	सामुदायिक
८.	आँपश्वारा सामुदायिक दलित होमस्टे	व्यास १३, तनहुँ	सामुदायिक
९.	तनहुँसुर सामुदायिक होमस्टे	व्यास ११, तनहुँसुर, तनहुँ	सामुदायिक
१०.	मानहुँ सौराहा सामुदायिक होमस्टे	व्यास ५, मानुङ्ग, तनहुँ	सामुदायिक
११.	रुम्सी सामुदायिक होमस्टे	व्यास १४, रुम्सी, तनहुँ	सामुदायिक

-होमस्टे सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम प्राप्त होमस्टेहरुको विवरण :

क्र.सं.	होमस्टेको नाम	ठेगाना	प्रकार
१.	मानहुँ सौराहा सामुदायिक होमस्टे	व्यास ५, मानुङ्ग, तनहुँ	सामुदायिक
२.	केशवटार सामुदायिक होमस्टे	व्यास १४, केशवटार, तनहुँ	सामुदायिक
३.	कुलुङ्ग सामुदायिक होमस्टे	व्यास १४, कुलुङ्ग, तनहुँ	सामुदायिक
४.	तनहुँसुर देवस्थल सामुदायिक होमस्टे	व्यास ११, तनहुँसुर, तनहुँ	सामुदायिक
५.	तनहुँसुर सामुदायिक होमस्टे	व्यास ११, तनहुँ	सामुदायिक
६.	रुम्सी सामुदायिक होमस्टे	व्यास १४, तनहुँ	सामुदायिक

(ख) गरीबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम (मेडपा) :

१. पुराना उद्यमीहरूका लागि ५ जनाको समूहमा प्रविधि हस्तान्तरण कार्यक्रम

क्र.सं.	विवरण	परिमाण	ठेगाना
क)	ठूलो सिलाई मेसिन फ्रेम सहित	६ थान	व्यास ४
ख)	५०० लि. को पोलिथिन टंकी	११ थान	व्यास १३
ग)	बुटिक तान	६ थान	व्यास ४

२. व्यास ४ को पुराना उद्यमीहरू १४ जनाका लागि सिलाई कटाई सम्बन्धी २ महिने एडभान्स सीप विकास तालिम सम्पन्न ।

३. व्यास २ को नयाँ उद्यमीहरू १० जनाका लागि सिलाई कटाई सम्बन्धी २ महिने प्राविधिक सीप विकास तालिम सम्पन्न ।

४. व्यास २ को नयाँ उद्यमीहरू १४ जनाका लागि व्यूटी पार्लर सम्बन्धी प्राविधिक सीप विकास तालिम सम्पन्न ।

(ग) सुरक्षित आप्रवासन (सामी) कार्यक्रम :

१. स्थानीय सरकारका पहलहरू : व्यास नगरपालिका र श्रम रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालयको संयुक्त लागतमा सुरक्षित आप्रवासन (सामी) कार्यक्रम चौथो चरणमा सञ्चालन ।

२. सूचना तथा परामर्श सेवा प्रदान :

- व्यास नगरपालिकाको आप्रवासी श्रोत केन्द्रबाट प्रदान : ५६० पुरुष र २९० महिला गरी जम्मा ८५० जना ।
- ११ वटा सामुदायिक स्तरमा गहन अभिमुखीकरण मार्फत सूचना प्रदान : ९७ पुरुष र ६६ महिला गरी जम्मा १६३ जना ।
- रिटर्नी स्वयंसेवाबाट सूचना प्रदान : १९४ पुरुष र महिला ११३ महिला गरी जम्मा ३०७ जना ।
- नगर स्तरीय आप्रवासी श्रमिक सञ्जालको क्षमता विकास तालिम : १९ पुरुष र ११ महिला गरी जम्मा ३० जना ।

३. निशुल्क कानुनी सहायताको लागि सहजीकरण :

- वैदेशिक रोजगारी सम्बन्धी प्राप्त जम्मा १३ (महिला २ र पुरुष ११) वटा केशहरूमा सहजीकरण भई प्रक्रियामा रहेका छन् ।

केशका प्रकृति	प्राप्त केश संख्या	समाधान भएका केश संख्या	आर्थिक सहायता
मृत्यु	३	०	०
ठगी	११	२	१,५०,०००।
करार मुद्दा	०	०	०।
स्वास्थ्य समस्या र घाइते	५	१	५,०००।
उद्धार	०	०	०।
जेल	१	०	०।
वेपत्ता	१	०	०।
अन्य	१	०	०।
जम्मा	२२	३	२,००,०००।

४. मनोसामाजिक परामर्श सेवा प्रदान :

- व्यक्तिगत रूपमा सेवा प्रदान गरिएका सेवाग्राही संख्या : ६ महिला र पुरुष १ गरी जम्मा ७ जना ।
- केशहरू परामर्श प्रक्रियामा रहेको ।

५. वित्तीय साक्षरता कक्षा सञ्चालन : व्यास ८

- २१ हप्ते वित्तीय साक्षरता तथा मनोसामाजिक परामर्श कक्षा निरन्तर सञ्चालन ।

- विद्यालय स्तरमा वित्तीय साक्षरता कार्यक्रम : ८५ महिला र ९९ पुरुष गरी जम्मा १७६ जना ।
- एक दिने वित्तीय साक्षरता तालिम : ९१ महिला र ९७ पुरुष गरी जम्मा १८८ जना ।

(घ) प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत भएका कार्यहरु :

- श्रम स्वीकृति संख्या : ११२
- हालसम्म सम्पन्न योजना संख्या : ५
- सञ्चालनमा रहेको योजना संख्या : ४
- आयोजनामा खटिने सूचीकृत श्रमिकहरुलाई अभिमुखीकरण तालिम सम्पन्न,
- श्रमको सम्मान राष्ट्रको अभियान सम्बन्धी कार्यक्रम सम्पन्न,
- ४० जना सूचीकृत कामदारहरुलाई ५० दिनको कार्य स्थलमा आधारित सीप/क्षमता विकास र जीवन उपयोगी तालिम सम्पन्न ।

कृषि, पशुपन्छी र सहकारी विकास शाखाको गतिविधि

श्री मनोज विश्वकर्मा
ब.पशु विकास अधिकृत

- १. उत्पादनमा आधारित अनुदान कार्यक्रम :** कृषि व्यवसायलाई दिगो राख्न मद्दत पुर्याउन, अनुदान वितरण नीतिलाई प्रक्रियामूखीबाट परिणाममूखीतर्फ लैजान, सङ्गठित एवं औपचारिक बजारीकरण प्रणालीको विकास गर्न र कृषकहरूलाई अभि प्रोत्साहन गर्न, सहकारी संस्था मार्फत कृषि उत्पादन बिक्री गर्ने कृषकहरूलाई उत्पादित वस्तुको परिमाण र बजारीकरणका आधारमा अनुदान प्रवाह गरेमा एकतिर बजारमा गुणस्तरीय वस्तुको प्रवाह बढ्नेछ भने अर्कोतर्फ व्यवसाय दिगो र व्यवसायिक रूपमा अगाडि बढाउन मद्दत पुग्ने हुनाले नगरपालिकाले उत्पादनमा आधारित अनुदान कार्यक्रम आर्थिक वर्ष २०७६।०७७ देखि सञ्चालन गर्दै आइरहेको छ । चालु आ.व.मा सहकारी मार्फत बिक्री हुने दुधमा किसानलाई अनुदान प्रति लिटर रु.२ को दरले र सहकारी मार्फत बिक्री हुने खसी र बोकाको मासुमा किसानलाई अनुदान प्रति के.जी. रु.२० को दरले कार्यक्रम रहेको छ । सो कार्यक्रमबाट वर्षेनी ५०० जना भन्दा बढी कृषकहरू लाभान्वित भएका छन् ।
- २. रेबिज रोग नियन्त्रण कार्यक्रम :** रेबिज रोग रेबिज भाइरसबाट सङ्क्रमित कुकुर, बिरालो वा जङ्गली जनावरको टोकाइबाट मानिस लगायत अन्य स्तनधारी जनावरहरूमा लाग्ने एउटा प्राणघातक रोग हो । नेपालमा रेबिज सार्वजनिक स्वास्थ्यको गम्भिर समस्या हो । नेपालमा वर्षेनी १०० वा सोभन्दा बढी मानिस र करिब ५०० जति पशुधनको मृत्यु रेबिजको कारणबाट हुने गरेको छ । रेबिज संक्रमण भएपछि लक्षण देखिन केही दिनदेखि महिना पनि लाग्न सक्छ । कुकुरहरूमा रेबिज लागेपछि प्रारम्भिक अवस्थामा उत्तेजित भई अत्यधिक च्याल र फिँज चुहाउने, निर्जिव वस्तुहरू टोक्ने, भुक्ने र आक्रमक हुने जस्ता लक्षण देखिन्छन् । विस्तारै रोग गम्भीर हुँदै स्नायु प्रणाली प्रभावित भई पक्षघात चरणमा पुग्छ र खाना खान, निल्न वा भुक्न नसक्ने, पछाडिको खुट्टा लतारेर अगाडिको खुट्टाले मात्र हिँड्ने र लक्षण देखापरेको बढीमा ८ दिनभित्र कुकुर मर्दछ । व्यास नगरपालिकाले रेबिज नियन्त्रण तथा रोकथामका लागि विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दै आएको छ, जसमध्ये नगरपालिकाले हरेक वर्ष घरपालुवा तथा सडकमा रहेका कुकुर र बिरालोहरूमा निःशुल्क रेबिज रोग विरुद्धको खोप लगाउँदै आइरहेको छ । त्यसैगरी ८०५ मृत्यु ग्रामिण क्षेत्रमा र ४०५ मृत्युदर बालबालिकामा हुने हुँदा स्कूल शिक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत विद्यार्थीहरूलाई रेबिजको जोखिम, लक्षण, उपचार र रोकथाम बारे जानकारी दिने कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरेको छ । नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका घरपालुवा तथा सडक कुकुर र बिरालोहरूको बन्ध्याकरण कार्यक्रम भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, तनहुँको समन्वयमा गर्दै आएको छ, जसले कुकुर र बिरालोको जनसंख्या नियन्त्रणको लक्ष्य राख्छ ।
निष्कर्षमा, रेबिज एक रोकथाम योग्य रोग हो, जसको नियन्त्रणका लागि समुदाय, स्वास्थ्यकर्मी र स्थानीय सरकार बीच सहकार्य आवश्यक छ । व्यास नगरपालिकाले यो रोग नियन्त्रणका लागि विशेष ध्यान दिइरहेको छ । आम जनताले कुकुरलाई नियमित खोप लगाउने, शंकास्पद जनावरको टोकाई भएमा तुरुन्तै अस्पताल जाने तथा समुदायमा सचेतना फैलाउने काम गरेमा मात्र रेबिजमुक्त समाजको निर्माण सम्भव हुनेछ ।
- ३. माटो परीक्षण कार्यक्रम :** विभिन्न बाली वस्तुहरू लगाउने माटोमा रहेका खाद्य तत्वहरू, अम्लिय तथा क्षारियपना, प्राङ्गारिक पदार्थ आदिको अवस्था पहिचान गर्न, माटोको उर्वराशक्ति ह्रासलाई सुधार गरी विभिन्न बालीहरूको आवश्यकता अनुरूप खाद्यतत्व आपूर्ति गर्न स्थलगत रूपमा कृषकहरूको खेतवारीको माटो परीक्षण सेवा उपलब्ध गराउन आवश्यकदेखि नगरपालिकाको आलु तथा तरकारी पकेट क्षेत्रभित्रका व्यवसायिक तरकारी खेतीमा संलग्न कृषकहरूलाई माटो परीक्षण नमूना सङ्कलन तथा कृषि चुन प्रयोग सम्बन्धी तालिम र माटो परीक्षण शिविर कार्यक्रम सञ्चालन गरी चालु आ.व.मा १०४ माटो नमूना परीक्षण गरिएको थियो ।

माटो परीक्षणको ३ मुख्य खुड्कलाहरु यस प्रकार छन् :

- (१) माटो नमूना सङ्कलन तथा तयारी
- (२) नमूना विश्लेषण
- (३) सिफारिस प्रतिवेदन तयार तथा कार्यान्वयन ।

माटो नमूना लिने तरिका

- नमूना लिँदा १ रोपनी जग्गाबाट लगभग ६-७ ठाउँबाट माटो उपनमूना लिनुपर्ने,
- विभिन्न अन्न/तरकारी वालीहरुको पोषण सोस्ने जराहरु माथिल्लो सतह (१५-२०) से.मी. सम्म छरिएर बस्ने हुनाले सोही गहिराइको माटो लिँदा हुने,
- फलफूल बगैँचाको लागि (६०-१००) से.मी. गहिरो खाडल खनेर लिनुपर्ने जसको पहिलो ३० से.मी., दोस्रो ३० से.मी. र तेस्रो ३० से.मी. को माटो छुट्टाछुट्टै तयार गर्नुपर्ने,
- माटोको नमूना लिँदा खुपी, कोदालो वा अगरको प्रयोग गर्न सकिने, नमूना लिने स्थान छनोटको लागि 'S', 'W', 'N' or 'Z' आकारमा हिँड्ने र सोही स्थानहरुमा (V) आकारको खाडल बनाई माटो लिने,
- सङ्कलित माटोलाई सफा प्लाष्टिक वा सफा समतल भाँडोमा राखेर फिजाउने, समान ४ भागमा विभाजन गर्ने, आमने सामनेका २ भाग राखी बाँकी २ भाग हटाउने र यो प्रक्रिया तबसम्म जारी राख्ने जबसम्म माटोको नमूना ०।५ के.जी. हुन्छ ।

यसरी सङ्कलन गरिएको माटो परीक्षण पश्चात् सिफारिस प्रतिवेदन तयार गरिएको थियो जसमा माटोको पि.एच., माटोमा भएको कुल नाईट्रोजन, उपलब्ध फस्फोरस, उपलब्ध पोटास, प्राङ्गारिक पदार्थको मात्रा र माटोको बनोटको नतिजाको आधारमा कुनकुन वालीलाई के कति मलखाद प्रयोग गर्ने, अम्लिय माटोको सुधार गर्न के कति कृषि चुन प्रयोग गर्ने र माटोको उर्वराशक्ति व्यवस्थापन पक्ष बारे कृषकहरुलाई जानकारी गराइएको थियो ।

४. जैविक खेती पाठशाला कार्यक्रम : गोवर्धन शर्मा अध्ययन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण कार्यक्रम अन्तर्गत व्यास नगरपालिका भित्रका साना तथा मझौला किसानको सीप विकासको लागि जैविक खेती पाठशाला कार्यक्रममा सम्पादन भएको मुख्य क्रियाकलाप :

- व्यास नगरपालिका वडा नं.१० शिशुवा भतेरी स्थित गौसंरक्षण केन्द्रमा बायोडाइनामिक मल उत्पादनको लागि आवश्यक संरचना साथै मल उत्पादनका लागि २० वटा पिट (३ फिट* २ फिट* १ फिट) निर्माण सम्पन्न भएको ।
- विभिन्न वडाको प्रतिनिधित्व हुने गरी उपस्थित कृषकहरुलाई मल उत्पादनका लागि आवश्यक सामग्री (जस्तै गाईको काँचो गोबर मल, ढुङ्गाको धुलो, अण्डा बोक्राको धुलो आदि) व्यवस्थापन तथा मल बनाउने तरिका बारे प्रशिक्षण प्रदान गरी बायोडाइनामिक मल उत्पादन कार्य भइरहेको तथा कृषकहरु आफैले घरमा उत्पादन गर्न प्रेरित गराइएको ।
- व्यास नगरपालिका वडा नं.११ तनहुँसुर र वडा नं.१३ बेनीकोटका सुन्तला खेतीमा आवद्ध कृषकहरुलाई सुन्तलाजात बगैँचामा बायोडाइनामिक मलको मिश्रण प्रयोग सम्बन्धी तालिम प्रदान गरी सुन्तला खेतीमा देखिएको रोग किरा व्यवस्थापनमा परीक्षण भइरहेको छ ।

५. नगरपालिकाबाट सहकारी संस्था प्रवर्द्धनमा भएका उल्लेखनीय कार्यहरु तथा उपलब्धिहरु :

- व्यास नगरपालिका भित्र ८४ भन्दा धेरै सहकारी संस्थाहरु सञ्चालनमा रहेका छन् । अधिकांश सहकारी संस्थाहरु बचत तथा ऋणका रहेका छन् । दमौलीमा राष्ट्रिय सहकारी बैंकको शाखा समेत सञ्चालनमा रहेको छ । व्यास नगरपालिकामा रहेका सहकारी संघ तथा संस्थाहरुको विवरण तपसिल अनुसार रहेको छ :

प्रकृति	बहुउदेशीय	कृषि	बचत तथा ऋण	दुग्ध उत्पादक	उपभोक्ता	जम्मा
रा.स.बैंक शाखा					१	१
जिल्ला संघ					१	१

विषयगत संघ		१	१	१	१	४
प्रारम्भिक संस्था	५	३०	३६	८	५	८४
जम्मा	५	३१	३७	९	६	९०

- नगरपालिकाको कार्यालय र सम्बन्धित सहकारी उपशाखाबाट सहकारी संस्था प्रवर्द्धनका लागि तपशिल अनुसारका कार्यहरु गरिदै आएका छन् :
  - शिक्षा तालिम तथा सूचना तथा अन्तरक्रिया गोष्ठी कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिएको,
  - साधारण सभा लेखापरीक्षण समेतका प्रतिवेदनको नियमितता,
  - अनुकरणीय तथा व्यवसायिक संस्थाहरुलाई अनुदानको व्यवस्था,
  - नियमित तथा आकस्मिक अनुगमन तथा निर्देशन,
  - कोपोमिस कार्यान्वयनमा प्रेरित गरिएको र अनिवार्य कोपोमिस दर्ता गर्न लगाइएको,
  - सहकारी विनियममा पुनर्लेखन गरिएको,
  - सहकारी संस्थाहरुको लागि नीति, नियम तथा नियमावलीहरु तयार गर्न सहजीकरण गरिएको
  - बचत तथा ऋण लगानीको ब्याजको अवस्था तथा तौरतरिकालाई व्यवस्थित गर्ने अभ्यास गरिएको ।
- व्यास नगरपालिका भित्र रहेका सहकारी संस्थाहरुलाई गुणात्मक बनाउँदै लैजाने सन्दर्भमा संस्था एकीकरणको थालनी भैसकेको छ । हाल नगर क्षेत्रमा सञ्चालित समान प्रकृतिको महिला सीप जागरण सहकारी संस्था लि. र शिवार्पण बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.लाई एकीकृत गरी शिवार्पण सीप जागरण बचत तथा ऋण सहकारी संस्था कायम गरी संस्था सञ्चालनमा आएको छ । संस्था एकीकरणबाट समग्रमा तपशिल अनुसार उपलब्धि हुने विश्वास रहेको छ :
  - प्रशासनिक खर्चमा मितव्ययीता,
  - सदस्यहरुको सामूहिक चासोमा वृद्धि हुने,
  - संस्थागत क्षमता बढ्ने,
  - प्रविधि उपयोग र अनुशरण,
  - अनावश्यक प्रतिस्पर्धा कम हुने अपेक्षा,
  - नीति, नियम र विधि अनुसार संस्था सञ्चालनको लागि कानुनी प्रावधान,
  - परिष्कृत कानुनी व्यवस्था तर्जुमा र विनियमको स्वीकृति ।
- नगरपालिकाबाट सहकारी संस्थाको नियमित अनुगमनहरु हुँदै आएको छ । यसैवर्ष नगरपालिकाबाट अनुगमन भएका संस्थाहरुको संख्या २५ पुगेको छ । अनुगमन भएका संस्थाहरुमा तत्कालै अनुगमन कैफियत खुलाई सुझावहरु प्रदान गरिएका छन् । दिइएका निर्देशन तथा सुझाव कार्यान्वयन गर्न छुट्टै चेकलिष्ट तयार गरी कार्यान्वयन हुँदै आएको छ । यसबाट गलत कार्य हुन नदिन सतर्क बन्न प्रेरित भएको छ ।

६. टोल विकास संस्थाहरुको विवरण :

सि.नं.	वडा नं.	टोल विकास संस्थाको नाम	टोल अध्यक्षको नाम	अध्यक्षको सम्पर्क नं.
१.	१	मुसेखोला	श्री बलबहादुर गुरुङ्ग	९८१३५२२३१५
२.	१	अम्रेनी	श्री भरत वि.क.	९८५६०६०७९६
३.	१	तालघरे	श्री जगतबहादुर श्रेष्ठ	९८४६०२५१११
४.	१	गल्वुवेशी	श्री कृष्णबहादुर भट्ट	९८४६०५५१०७
५.	१	नवआदर्श	श्री बद्रिनाथ न्यौपाने	९८४६०४३३५६
६.	१	अकलाबगैँचा	श्री रामराज अधिकारी	९८४६०४६३४९
७.	१	माइलीडाँडा	श्री टुकप्रसाद दाहाल	९८०३५७९९६७
८.	१	भादगाउँ	श्री दिपक घिमिरे	९८४६०५५०९१
९.	१	मिलन	श्री सूर्यबहादुर थापा	९८४६९३९२४२
१०.	१	ठूलोगाउँ	श्री कृष्णबहादुर दैरै	९८४६५९२०५२
११.	१	सिर्जनशील	श्री राजेन्द्र परियार	९८४६२७४८८१

सि.नं.	वडा नं.	टोल विकास संस्थाको नाम	टोल अध्यक्षको नाम	अध्यक्षको सम्पर्क नं.
१२.	१	अडमपानी	श्री इन्द्रबहादुर थापा	९८४६०९१७३७
१३.	१	चारकुने	श्री भगवती पण्डित	९८४६०६२०३३
१४.	१	रतौली	श्री अभिमान सिंह बस्नेत	९८४६७३२१००
१५.	१	खकौली	श्री लिला दैरे	९८४६२४४९००
१६.	१	कुन्छाली	श्री आनन्द घर्ती	९८४६०९३५५१,
१७.	१	मोहोरियाटार	श्री श्रीकृष्ण पन्थ	९८४६०४३०३८
१८.	१	रजआँप	श्री प्रमानध्वज थापा	९८१४५४२५८७
१९.	१	विज्ञानचौर	श्री भरतप्रसाद पन्थ	९८४६०९०२५०
२०.	१	हाइस्कूलटार	श्री राजु गोशली	९८४६०६५०९७
२१.	१	निर्मलनगर	श्री दिलबहादुर थापा मगर	९८४६०५५१३९
२२.	१	निर्मल जनसुधार	श्री विजयकुमार खाँण	९८४६०९३२६६
२३.	१	जनचेतना	श्री हरिराज हमाल	९८१७१४४०१
२४.	१	छाब्दी प्रवेशद्वार	श्री रामजीप्रसाद तिमल्सेना	९८४६०५५७८०
२५.	१	डमौली	श्री पदम अधिकारी	९८४६१६६१०९
२६.	१	धुपखोला	श्री भक्ताराज न्यौपाने	९८४६३७१३९४
२७.	१	दैरे स्वामी चौतारा	श्री बुद्धिमान श्रेष्ठ	९८४६०९२३५५
२८.	१	शिवालय	श्री तिला राना	९८४६६२९००३
२९.	१	भानुभक्त	श्री गमबहादुर रानाभाट	९८१९१८७१०८
३०.	१	सामुदायिक	श्री सोमनाथ पौडेल	९८४६०९३०८८
३१.	१	प्रगतिशील	श्री तिर्यबहादुर घर्ती	९८२७४०२५००
३२.	१	प्रगतिनगर	श्री गोविन्द पौडेल	९८४६७६५१४५
३३.	१	सिरान	श्री सुरेन्द्र दैरे	९८५६०५५०६५
३४.	२	मालेवगर	श्री बाबुराम पोखेल	९८४६३७४३०५
३५.	२	बागबजार	श्री खेचरबहादुर श्रेष्ठ	९८४६०५५१७१
३६.	२	उत्तरशीला	श्री हरिशचन्द्र घिमिरे	९८४६०६२८४०
३७.	२	पुलचोक	श्री रामजी तिमिल्सिना	९८४६०६२४८०
३८.	२	अमरापुरी	श्री सुरज बुढाथोकी	९८४६७६५४८०
३९.	२	जनजागृती	श्री भक्तबहादुर अधिकारी	९८४३७४५१७९
४०.	२	बालमन्दिर	श्री हरिविलास अधिकारी	९८४६०४५५०१
४१.	२	सत्यवती	श्री नेत्रबहादुर बस्नेत	९८२६१९०३४७
४२.	२	सिद्धिविनायक	श्री विकास खनाल	९८४६११२३०२
४३.	२	सिद्धार्थ	श्री प्रेमकुमार श्रेष्ठ	९८४६०५५३४४
४४.	२	श्रीटोल	श्री प्रेमकुमार श्रेष्ठ	९८४६०९०७०३
४५.	२	लक्ष्मी	श्री डिल्लीराम वि.क.	९८४६०२१४८९
४६.	२	न्यूरोड	श्री दिनेश श्रेष्ठ	९८५६०६०७२६
४७.	२	ग्रिनसिटी	श्री श्यामकुमार श्रेष्ठ	९८४६९११२०५
४८.	२	दमौली	श्री हविव खाँन	९८४६०६६३०८
४९.	२	नवजागरण	श्री सुर्जकुमार मल्ल	९८४६०२७५८१
५०.	२	कालिका	श्री इमकुमार मल्ल	९८५६०६३१५१
५१.	३	निमचोक	श्री देवी रानाभाट	९८४६१४६३४६
५२.	३	पराशर	श्री बालहरि अधिकारी	९८५६०६०४२५
५३.	३	महर्षि	श्री सुदिप काफ्ले	९८४६२७५९७४
५४.	३	सृजना	श्री केशकुमारी राना	९८४६०५५२७४

सि.नं.	वडा नं.	टोल विकास संस्थाको नाम	टोल अध्यक्षको नाम	अध्यक्षको सम्पर्क नं.
५५.	३	शान्ति नगर	श्री राजकुमार श्रेष्ठ	९८४६०६७४३८
५६.	३	पुल्चोक	श्री भानुकुमार श्रेष्ठ	९८१४१५०५९२
५७.	३	देउराली नगर	श्री मनबहादुर थापा	९८४६०४३४९३
५८.	३	बुद्धपार्क	श्री भलकबहादुर आले	९८४६०५५४२९
५९.	४	चुरे खोल्सी	श्री पदमबहादुर गुरुङ्ग	९८१५१८०५०७
६०.	४	सितल चोक	श्री देवबहादुर गुरुङ्ग	९८४६१३१८७८
६१.	४	जलदेवी क	श्री टिका गिरी	९८४६०३५४९३
६२.	४	जलदेवी ख	श्री पञ्चबहादुर गुरुङ्ग	९८०८०६०१९९
६३.	४	हरिॐ	श्री विमल सिग्देल	९८५६०३१५१४
६४.	४	संगम	श्री निर्मला चापागाई	९८४६४८७७३०
६५.	४	सांखर	श्री सगिता भट्टराई	९८३६०९११७६
६६.	४	श्रीकृष्ण	श्री उदयराज खनाल	९७४५४५९३५८
६७.	४	नमूना	श्री रामबहादुर सापकोटा	९८०६७७०४७९
६८.	४	व्यास मार्ग	श्री देवु विष्ट	९८४६३३५१९५
६९.	४	बागबजार	श्री श्यामलाल सापकोटा	९८४६०५५४५२
७०.	४	जुडिपानी	श्री गंगाबहादुर दरै	९८१३२१५५८९
७१.	४	वेदव्यास	श्री राधामाया कार्की	९८२६१९४८४८
७२.	४	बिरालेटार	श्री सुनिता वाग्ले पण्डित	९८२७१०७५९२
७३.	४	विरता	श्री सरोज बस्नेत	९८४१३६२८८६
७४.	४	कोटपानी	श्री भिमबहादुर दरै	९८१५१०८८३५
७५.	४	कृष्णपुर विरता	श्री नारायण सापकोटा	९८४६०४३३६४
७६.	५	पतेनीटार	श्री सुलोचना गौतम	९८४६१६४१९२
७७.	५	चापाघाट	श्री नरबहादुर थापा	९८४९१४४२१७
७८.	५	वेनीपाटन	श्री हेम पौडेल	९८५६०७५१२२
७९.	५	वरबोटे	श्री मानकाजी श्रेष्ठ	९८०२९६५२६२
८०.	५	ठूलोटार सिमलगौरा	श्री देवी लामिछाने	९८२६१३३१३४
८१.	५	अलैंचे	श्री राजु थापा	९८१००५९३८९
८२.	५	पतेनी दरैगाउँ	श्री तिर्थबहादुर दरै	९८४६१६३९५२
८३.	५	नेपालटार	श्री सोम प्र.पौडेल	९८४५१२७०६३
८४.	५	रानीटारी	श्री कृष्ण मल्ल	९८४६३३०२१३
८५.	५	चुंदेर	श्री दलबहादुर थापा	९८४६२४५३२७
८६.	५	चिन्तुटार	श्री गोपालबहादुर क्षेत्री	९७४२५०१४५०
८७.	५	कण्टार	श्री भरत खनाल	९८४६०६२७१९
८८.	५	सिर्दी	श्री देवराज श्रेष्ठ	९८२६६०१३८२
८९.	५	सौरा	श्री दानकुमार आले	९८१६६४२९९१
९०.	५	साँगे दरैगाउँ	श्री सुरेन्द्र पौडेल	९८५६०६०९१९
९१.	५	संगम	श्री केशबहादुर थापा	९८२५१६९३९७
९२.	५	क्षेत्रीगाउँ भगेरी	श्री रामबहादुर खत्री	९८४६३२९८९३
९३.	५	बेतानी	श्री अम्मर थापा	९८५६०६३०५५
९४.	५	शेरा	श्री विमला कुमाल	९८१६१७०८५२
९५.	५	पाटन	श्री महेन्द्र गिरी	९८४२२६५९५१
९६.	६	शेषटार	श्री कमलबहादुर राना	९८१५१२९९४०
९७.	६	मादीवेशी	श्री मोतिलाल श्रेष्ठ	९८०७५९१०८२

सि.नं.	वडा नं.	टोल विकास संस्थाको नाम	टोल अध्यक्षको नाम	अध्यक्षको सम्पर्क नं.
९८.	६	तल्लो साँजा चनौटे	श्री समिरखान मियाँ	९८२९१७६४१०
९९.	६	सुन्दर टोल	श्री वासुदेव घिमिरे	९८४६३३०५०६
१००.	६	शिशुघाट	श्री मृगेन्द्र के.सी.	९८०४१२५४०८
१०१.	६	गैरीस्वारा ढाडपातल टार	श्री छविलाल वि.क.	९८२४१८१३१९
१०२.	६	साँजा	श्री सौकत मियाँ	९८०६७५६०९८
१०३.	६	बाह्रबिसे पराशर	श्री राजेश गुरुङ्ग	९८१६१२७१५५
१०४.	६	शान्ति	श्री ईखवहादुर कमर	९८०७१८३१८५
१०५.	६	अग्नेनी रातामाटा	श्री वामदेव पण्डित	९८४६७४५०३६
१०६.	६	गलेखाम	श्री बसन्त श्रेष्ठ	९८०४१८०४२१
१०७.	६	माभ टोल	श्री भानसुब्बा दुरा	९८२५१४२६६२
१०८.	६	श्याम्घा	श्री बलराम श्रेष्ठ	९८४६०५५१७७
१०९.	७	कालिका शिवालय	श्री यामबहादुर गुरुङ्ग	९८१९१७३४९४
११०.	७	दुलेपानी गलम खोला	श्री सन्तबहादुर गुरुङ्ग	९८४६१४९०२५
१११.	७	सत्रसय	श्री मुक्तिकुमार गोशली	९८२९१५५२००
११२.	७	श्रीचौर घ्युटारी खर्क	श्री सिंहबहादुर विष्ट	९८१७१७१७०१
११३.	७	बोटेटार	श्री श्रीहरी सुनार	९८२३५५९८५
११४.	७	शेरा	श्री चन्द्रकुमार श्रेष्ठ	९८१९१५४५६७
११५.	७	कलेस्ती	श्री रमेश वाग्ले	९८४६२३३८०६
११६.	७	सिमलटार नरङ्गा	श्री विजय अधिकारी	९८४६१३०८७६
११७.	७	उपल्लो नरङ्गा	श्री ब्रम्हदत्त वाग्ले	९८४६३२९४०२
११८.	७	छापथोक	श्री वृत्तबहादुर गुरुङ्ग	९८२६६३८७८४
११९.	७	सामाली बाँसपानी	श्री चुनबहादुर गुरुङ्ग	९८२५११०८०३
१२०.	७	क्यामिन कालिका	श्री शिवबहादुर भण्डारी	९७६२५६९४३९
१२१.	७	साँखुली धरमपानी	श्री चिजबहादुर राना	९८२६१५१६४५
१२२.	८	सत्यदेवी	श्री रुपबहादुर गुरुङ्ग	९८१९१८३०११
१२३.	८	समिफेद जलदेवी	श्री सम्शेरबहादुर थापा	९८४६२७३४९७
१२४.	८	पुलिमराङ्ग	श्री टेकबहादुर गुरुङ्ग	९८४६७२३१६६
१२५.	८	वाहनपोखरा बराहदेवी	श्री कृष्णमुरारी तिमल्सेना	९८४६४१७२८७
१२६.	८	जलेश्वर	श्री मंगलमणि अधिकारी	९८४६७६५५६४
१२७.	८	रिस्ती	श्री कुलप्रसाद पौडेल	९८४६५७७७४३
१२८.	८	सोतीवेशी	श्री पदम वि.क.	९८१६६८१८०१
१२९.	८	सिद्धेश्वर	श्री सिंदुरे नेपाली	९८०६५३०५४२
१३०.	८	कालिका	श्री कुलचन्द्र वगाले	९८४४९०४४०४
१३१.	८	जौवारी	श्री प्रेमकान्त ओझा	९८४०८४३९२९
१३२.	९	वसाहास्थान	श्री डम्बरबहादुर वि.क.	९८०६५६८२३२
१३३.	९	सिद्धभयेंर	श्री सुकबहादुर गुरुङ्ग	९७४२९२९०३९
१३४.	९	मेवावारी	श्री कृष्णबहादुर गुरुङ्ग	९८४६०६५३८०
१३५.	९	चिसापानी	श्री रामबहादुर सार्की	९८६०८०३०९९
१३६.	९	शिवालय कुसुमे सालडाँडा	श्री श्रीप्रसाद श्रेष्ठ	९८४६४६०४४१
१३७.	९	कुमालगाउँ	श्री रामप्रसाद कुमाल	९८४६२१३६५५
१३८.	९	मध्य माभफाँट	श्री नरायणप्रसाद न्यौपाने	९८४६४०३५७४
१३९.	९	मोहोरियाटार	श्री शरण घर्ती	९८६६००१६७२
१४०.	९	भिनुवाटार	श्री महालक्ष्मी कार्की	९८४६२३३५८६

सि.नं.	वडा नं.	टोल विकास संस्थाको नाम	टोल अध्यक्षको नाम	अध्यक्षको सम्पर्क नं.
१४१.	९	सुवागौरा चिलाउने चौतारा	श्री विनोद थापा	९८१५०८६००९
१४२.	९	गजौडे	श्री शुक्रजंग अधिकारी	९८४६४१७९५९
१४३.	९	काजीफाँट	श्री नरेन्द्रराज खनाल	९८४६६२९४०१
१४४.	९	राजापानी	श्री रामचन्द्र रेग्मी	९८४६५३८२१३
१४५.	९	स्याकुन्थोक सिमलचौर	श्री लक्ष्मण भण्डारी	९८१५१२०७०९
१४६.	९	रानीपानी	श्री दानबहादुर थापा	९८४१६००५२६
१४७.	९	पोखरीडाँडा सानोचौर	श्री पार्वती आचार्य	९८६६०००८५४
१४८.	१०	नयाँवस्ती	श्री जितबहादुर गुरुङ्ग	९८०८२४८४६७
१४९.	१०	अत्रौली	श्री महेश्वर पौडेल	९८४६२३४२८२
१५०.	१०	छाङ्गा बाराही खहरे	श्री रमाकान्त ढुङ्गाना	९८५६०३१२०८
१५१.	१०	श्रीभञ्ज्याङ	श्री अर्जुन गुरुङ्ग	९८४६०५५७५५
१५२.	१०	गणेश	श्री श्रीराम कुँवर	९८४६५४१४२५
१५३.	१०	शान्ति नगर	श्री होमबहादुर राना	९८४६२३३०७३
१५४.	१०	वरचौतारा	श्री तिलबहादुर थापा	९८४६०९०९४२
१५५.	१०	सेवर	श्री टुमप्रसाद तिमल्सिना	९८४६३३०१२६
१५६.	१०	मङ्गली गैह्रा	श्री कृष्ण पौडेल	९८४६०६५०४३
१५७.	१०	बोटेगाउँ	श्री होमबहादुर बोटे	९८०४११७६९८
१५८.	१०	दुम्सी नमूना ग्राम	श्री हिमलाल सुवेदी	९८४६९१२०७४
१५९.	१०	दुम्सीचौर	श्री गोपालबहादुर गुरुङ्ग	९८०५८७७७३९
१६०.	१०	समीडाँडा कोलगैह्रा	श्री बुद्धिबहादुर सुनार	९८०४१५४३८४
१६१.	१०	कुमालटारी	श्री वरुण थापा	९८०४१०५३४०
१६२.	१०	हिमपानी	श्री सुजित राना	९८४६३७८१६२
१६३.	१०	बेल्टारी	श्री प्रेमबहादुर सुनार	९८१४१५५४९८
१६४.	१०	निबुवाटारी	श्री ज्ञानु मिश्र	९८२४१६८२७१
१६५.	१०	डिहीकुना	श्री विष्णुप्रसाद अधिकारी	९८४६०६७२१३
१६६.	१०	शितल गुफा	श्री पुजा पौडेल पाध्या	९८४६७३२५६०
१६७.	१०	दुम्सी	श्री कृष्ण रिजाल	९८१८५७८०११
१६८.	१०	सेवर दरैगाउँ	श्री बसन्त दरै	९८५६०६०१३३
१६९.	१०	रत्न	श्री हिरामान परियार	९८४६६८०२०३
१७०.	१०	भञ्ज्याङ	श्री चन्द्रदत्त पौडेल	९८४६४१६३६८
१७१.	१०	वि.पि.भञ्ज्याङ	श्री रुकादेवी घिमिरे	९८४७०४१२५०
१७२.	१०	दुम्सीकोट	श्री भोजबहादुर पौडेल	९८६१७७४१८००
१७३.	१०	धै.पो.ला.अँधेरीभञ्ज्याङ	श्री गोविन्दबहादुर अधिकारी	९८४४३४६७४०
१७४.	१०	बैरेनी	श्री मनिराज दरै	९८४६१९५४८६
१७५.	११	रानीगाउँ	श्री सूर्यप्रसाद तिवारी	९८४६८८३९३८
१७६.	११	शिवमन्दिर	श्री उदयनाथ अधिकारी	९८४६०५५०७६
१७७.	११	गौरावारी	श्री दुर्गाबहादुर नेपाली	९८२७१८२९४४
१७८.	११	तल्लो पोल्याङ	श्री बाबुकाजी पन्थ	९८६२९६८८९६
१७९.	११	दरैपधेरा	श्री धनबहादुर दरै	९८१६६२४४४२
१८०.	११	बसन्त	श्री गणेश अधिकारी	९८४६५४१३५८
१८१.	११	सृजनशील	श्री किरण सोती	९८४१८४०४१५
१८२.	११	बागेचौर	श्री संगिता परियार	९८१४१४६२२५
१८३.	११	भन्याङ्गदी रातामाटा	श्री लोकबहादुर ढकाल	९८४६०११५०५

सि.नं.	वडा नं.	टोल विकास संस्थाको नाम	टोल अध्यक्षको नाम	अध्यक्षको सम्पर्क नं.
१८४.	११	निर्वु	श्री तुलसीराम भण्डारी	९८६१७२३५७३
१८५.	११	कोकलडाँडा	श्री हरिश्चन्द्र कोइराला	९८५६०६००७८
१८६.	११	रामदास	श्री गुप्तमान गुरुङ्ग	९८२४१६६६५१
१८७.	११	बराहाखोला	श्री कृष्ण गुरुङ्ग	९८०६५८९८४३
१८८.	११	सेरा	श्री गोपाल घर्ती	९८४९६८२७६०
१८९.	११	डाडाँगाउँ	श्री आकास सुनार	९८०५८०६२६०
१९०.	११	थुम्केलीगाउँ	श्री हरिराम पण्डित	९८१९११८५२६
१९१.	११	पुरनडिही	श्री वीरबहादुर घर्ती	९८४६६५६१७७
१९२.	११	फराकचौर	श्री विमला अछामी	९८०५८४७४३५
१९३.	११	बेलटारी	श्री बलबहादुर घर्ती	९८१९१६९९५१
१९४.	११	फेदिफाँट	श्री बाबुराम अधिकारी	९८०६५६४९९३
१९५.	११	जामुने	श्री विरेन्द्रबहादुर अधिकारी	९८५६०६००१५
१९६.	११	दरैगाउँ	श्री जुना दरै	९८१७१९१८७३
१९७.	११	सुन्धारा	श्री विश्वेश्वर बस्नेत	९८४६०२३१८७
१९८.	११	मूलपानी	श्री राजेन्द्र सिं राना	९८०६७१०८७२
१९९.	११	रातामाटा	श्री रामबहादुर मजकोटी	९८१४१३६२९३
२००.	११	शहिद सन्तचन्द्र	श्री दामोदर राना मगर	९८४१८५९४२१
२०१.	११	कालिका भगवती	श्री रिशिश्वर राना	९८०८७९३०१८
२०२.	११	अर्चलचौर	श्री भूपाल वि.क.	९८०६५९७५५६
२०३.	११	राम्चे ओडारे	श्री रंगलाल प्रजा	९८१५११६९३७
२०४.	११	नवआदर्श	श्री सञ्जय श्रेष्ठ	९८४६४३६६७५
२०५.	११	राम्चेडी सेरा जलेश्वर	श्री सकुन्तला कुमर	९८२५५७७६३१
२०६.	११	शेरा तातोपानी	श्री टकबहादुर गुरुङ्ग	९८४६७८६३४५
२०७.	११	मिलनटार	श्री शिरबहादुर खड्का	९८४६४१५९६१
२०८.	११	रामथुम्की चण्डीभञ्ज्याङ	श्री जितबहादुर दुरा	९८०६६६०४०५
२०९.	११	मिलनचोक	श्री अमरबहादुर दुरा	९८४६२४२९००
२१०.	१२	गोल्ला	श्री नविन थापा	९८४६४०२९१०
२११.	१२	कमलवारी	श्री सुभाष कैनी	९८४६०९०५८८
२१२.	१२	टार बगाले	श्री फमबहादुर थापा	९८२३०५८१३२
२१३.	१२	छाब्दी फुर्लुङ	श्री विष्णुप्रसाद पन्थ	९८१४१८३९०३
२१४.	१२	पुरनडिही सिरुडाँडा	श्री प्रेमबहादुर थापा	९८४६३२९१८६
२१५.	१२	बेलथोक भगेरी	श्री सूर्यबहादुर वयलकोटी	९८१५११८५९४
२१६.	१२	कोटकालिका	श्री जीवन परियार	९८१४१३९७६९
२१७.	१२	लामिडाँडा	श्री विक्रम भुजेल	९८२४१७९१२८
२१८.	१२	बेलघारी	श्री राजु पन्थ	९८०४१९९७९६
२१९.	१२	छिर्कने	श्री लालबहादुर अधिकारी	९८६६३५६३५३
२२०.	१२	मनकामना	श्री पुरन महत	९८६१११०८०८
२२१.	१२	देउराली	श्री पदमराज लाहोनी	९८४६७०५८२२
२२२.	१३	आँपस्वारा	श्री विष्णुबहादुर आले	
२२३.	१३	पोखरीभञ्ज्याङ	श्री विष्णुहरि सेढाई	९८०६५०६५५६
२२४.	१३	छापडाँडा वेनीकोट	श्री हुमबहादुर थापा	९८२५१६९०७६
२२५.	१३	कटान	श्री इन्द्रा सुनार	९८१६१६७९८२
२२६.	१३	वेनीकोट शान्ती	श्री शिरबहादुर थापा	९८२३७८३०११

सि.नं.	वडा नं.	टोल विकास संस्थाको नाम	टोल अध्यक्षको नाम	अध्यक्षको सम्पर्क नं.
२२७.	१३	ओटाङ्गदी	श्री सन्तोष रिलामी	९८१६६१८९७३
२२८.	१३	मित्रता	श्री केशर थापा	९८२११५०३६८
२२९.	१३	बेलबास पुरुवा चौतारा	श्री हरिकृष्ण न्यौपाने	९८४६१५०४३५
२३०.	१३	छाब्दी जब्दरी	श्री देवराज थापा मगर	९८२५१७३९८४
२३१.	१३	आशापानी	श्री विष्णुप्रसाद बराल	९८४६११५७०
२३२.	१३	बेलचौतारा	श्री क्षेत्रबहादुर आले	९८१५२७८४३७
२३३.	१३	कमलवारी चिसोपानी	श्री मिनबहादुर वि.क.	९८४६१३१००१
२३४.	१३	बेलबास मिलन	श्री सुमित्रा वगाले	९८४६२०४७९७
२३५.	१३	भक्केडाँडा	श्री फिल्लके पन्थ	९८१६१६८५७७
२३६.	१३	घ्यास्थोक	श्री डोलबहादुर थापा	९८०५८४४०१३
२३७.	१३	कोटथोक	श्री नन्दकुमारी आले	९८०६५०६३७९
२३८.	१३	गुदी	श्री रामकुमार पन्थ	९८०५८२९३३६
२३९.	१३	आमडाँडा	श्री मनबहादुर आले	९८०५८४०२०४
२४०.	१३	केशरी	श्री खेमबहादुर राना	९८२७११६४४०
२४१.	१४	नयाँगाउँ	श्री मधुलाल थापा	९८१८३७३८२४
२४२.	१४	रुम्सी	श्री नरबहादुर थापा	९८४५१४२६८०
२४३.	१४	केशवटार	श्री रमेश सुनुवार	९८०४१९२८४८
२४४.	१४	कोट भञ्ज्याङ आँप	श्री सुरेन्द्रबहादुर गौतम	९८२६१८३३८३
२४५.	१४	कुलुङ माभथर	श्री नानीमाया आले	९८२९१७८७२७
२४६.	१४	मास्दी मिलिजुली	श्री चित्रबहादुर थापा	९८४६७७६४०४
२४७.	१४	हर्कपुर	श्री यामबहादुर थापा	९८२६१६२४८८
२४८.	१४	सुडेर मरौटे	श्री सन्तबहादुर आले	९८२३८२८१७५
२४९.	१४	ठिन	श्री कृष्ण दमाई	९८१६५९०२५७
२५०.	१४	छाब्दी रासीभञ्ज्याङ	श्री बाबुकुमार श्रेष्ठ	९८०६६१४९३१

प्रशासन तथा जनशक्ति व्यवस्थापन शाखाको गतिविधि

श्री रामचन्द्र हड्खले
प्रशासकीय अधिकृत

नगरपालिकामा रहेका शाखाहरू मध्ये प्रमुख शाखाको रूपमा प्रशासन शाखा रहेको छ । यस शाखाद्वारा नगरपालिकाको सामान्य सञ्चालन, कार्यसम्पादन र लक्ष्यहरू प्राप्त गर्न अत्यन्तै महत्त्वपूर्ण भूमिका रहेको हुन्छ । यस शाखाको प्रमुख उद्देश्य नगरपालिका भित्रका कार्यहरूलाई व्यवस्थित, सुचारु र प्रभावकारी बनाउनुका साथै कर्मचारी व्यवस्थापन, नीति निर्माण, वित्तीय प्रबन्ध, सार्वजनिक सम्बन्ध र विभिन्न अन्य प्रशासनिक कार्यहरूको व्यवस्थापनमा योगदान पुऱ्याउनु रहेको छ । यस शाखा अन्तर्गत रहेका उपशाखा एवं इकाइहरूले गरेका कार्यसम्पादन देहाय बमोजिम रहेको छ :

१. कर्मचारी प्रशासन उपशाखातर्फ :

व्यास नगरपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थाहरूमा कार्यरत सम्पूर्ण कर्मचारीहरूको नियुक्ति, सरुवा, बढुवा, हाजिरी र बिदाको अभिलेख राख्नेदेखि आचरण विपरीत कार्य गर्ने कर्मचारीलाई कारबाहीको प्रक्रिया सुरु गर्ने जिम्मेवारी यसै उपशाखाको रहन्छ । कर्मचारीहरूलाई कामकाजमा खटाउने, सम्पत्ति विवरण भराउने, कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन गराउने तथा विभिन्न बैठकहरूको व्यवस्थापन पनि यसै उपशाखाद्वारा गरिन्छ । नगरवासीहरूद्वारा लिखित र मौखिक रूपमा गरिएका गुनासोहरूलाई सम्बन्धित निकाय समक्ष पुर्याउने व्यवस्थाको पनि कर्मचारी प्रशासन उपशाखाबाट नै गरिन्छ ।

-दर्ता चलानी इकाइ :

व्यास नगरपालिकाको नाउँमा आउने चिठीपत्र र कार्यालयबाट बाहिर जाने चिठीपत्र दर्ता एवं चलानी गरेर मात्र राख्ने र पठाउने मुख्य जिम्मेवारी यस इकाइको हुनेछ । २०८१ साउन १ देखि चैत १५ गतेसम्म दर्ता संख्या १०,१८८ र चलनी संख्या ४,३७४ रहेको छ ।

२. कानून तथा फैसला कार्यान्वयन उपशाखातर्फ

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापना भएपश्चात् निर्माण भई लागु भएको नेपालको संविधान २०७२, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी स्थानीय तहहरूले आफूलाई प्राप्त अधिकारको सीमा भित्र रही विभिन्न ऐन कानूनहरूको निर्माण एवं नगरपालिका भित्र न्यायिक सम्पादनका क्रममा आ.व.२०८१।०८२ मा गरिएका विभिन्न गतिविधिहरूको संक्षिप्त विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

(क) निर्माण भएका कानूनको विवरण

सि.नं.	कानूनको विवरण	पारित मिति
१.	व्यास नगरपालिका घर कायम तथा घर नक्सा अभिलेखीकरण कार्यविधि, २०८१	२०८१।४।७
२.	व्यास नगर एच.आई.भी./एड्स सहयोग कार्यविधि, २०८१	२०८१।३।७
३.	दलित समन्वय समिति व्यवस्थापन कार्यविधि (प्रथम संशोधन), २०८१	२०८१।४।७
४.	व्यास नगरपालिका विपन्न सुरक्षित आवास सहयोग कार्यविधि, २०८१	२०८१।४।२२
५.	सट्टा सुत्केरी विदा सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१	२०८१।४।२२
६.	व्यास नगरपालिका निर्माण व्यवसायी इजाजत पत्र नियमित गर्ने कार्यविधि (छैटौँ संशोधन), २०८१	२०८१।४।२२
७.	जग्गा वर्गीकरण (पहिलो संशोधन), २०८१	२०८१।४।२२
८.	व्यास नगर प्रज्ञा प्रतिष्ठान सञ्चालन कार्यविधि, २०८१	२०८१।७।२६
९.	गर्भवती महिला पोषण कार्यक्रम कार्यविधि (प्रथम संशोधन), २०८१	२०८१।७।२६
१०.	व्यास नगरपालिका निर्माण व्यवसायी इजाजत पत्र नियमित गर्ने कार्यविधि (सातौँ संशोधन), २०८१	२०८१।८।७
११.	व्यास नगरपालिका कृषक समूह गठन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८१	२०८१।८।७

सि.नं.	कानूनको विवरण	पारित मिति
१२.	दमौली सभाहल सञ्चालन कार्यविधि, २०८१	२०८१।१।७
१३.	आर्थिक ऐन (प्रथम संशोधित), २०८१	२०८१।१।२६
१४.	विनियोजन ऐन (प्रथम संशोधित), २०८१	२०८१।१।२६
१५.	व्यास नगर प्लाष्टिकजन्य वस्तुको प्रतिबन्ध गर्ने सम्बन्धी ऐन (प्रथम संशोधन), २०८१	२०८१।१।२६
१६.	अपाङ्गता सहायता कक्ष सञ्चालन कार्यविधि, २०८१	२०८१।१।२६

(ख) न्यायिकतर्फ :

मुद्दा संख्या							
दर्ता	अल्या	जम्मा	डिसमिस फैसला	मिलापत्र	निर्णय भएको	अदालत पठाएको	प्रक्रियामा रहेको
५८	३८	९६	१३	२३	१	१	५८

३. जिन्सी व्यवस्थापन उपशाखा

- यस नगरपालिकाको पुरानो भवन, चन्द्रोदय प्रा.वि. व्यास ६ र शिशाघाट आयुर्वेद औषधालय व्यास ६ समेतका पुराना भवन भत्काउँदा निस्केका फलामजन्य सामान लिलाम सम्बन्धी कार्य सम्पन्न गरिएको,
- यस नगरपालिकाको पुरानो भवन, चन्द्रोदय प्रा.वि. व्यास ६ र शिशाघाट आयुर्वेद औषधालय व्यास ६ समेतका पुराना भवन भत्काउँदा निस्केका र व्यास ६ को शिशाघाट आयुर्वेद औषधालयका कम्पाउण्ड भित्रका काटिएका कु-काठ समेतको लिलाम प्रक्रिया अगाडि बढिरहेको ।

-बजार अनुगमन इकाई :

यस इकाईद्वारा बजार अनुगमनको चौमासिक कार्यतालिका निर्माण गरी सोही अनुसार नियमित बजार अनुगमनको व्यवस्था मिलाइन्छ । २०८१ श्रावण महिनादेखि चैत्र महिनासम्म १५ पटक बजार अनुगमन गर्दा उपभोग्य मापदण्ड नपुगेका सामान निम्न अनुसार बरामद गरी सार्वजनिक रूपमा नष्ट गरिएको छ । कुल जम्मा रु.९३,५४०। रुपैयाँ बराबरको सामान नष्ट गरिएको छ भने निम्न पसलबाट निम्नानुसार निर्देशन एवं जरिवाना समेत गरिएको छ ।

(क) २०८१।१।२।१३ गते गरेको अनुगमनको विवरण

क्र.सं.	व्यवसायको नाम	वडा	निरीक्षणमा दिएको निर्देशन	नष्ट गरिएको सामग्रीको विवरण
१.	ॐ खाजा घर	व्यास ३	चुहिएको तेल व्यवस्थापन गर्ने	
२.	दिदीबहिनी खाजा घर	व्यास ३	रड प्रयोग नगर्ने	रड प्रयोग गरेको पकौडा
३.	मामा खजा घर	व्यास ३	मूल्य सूची राख्ने	
४.	पुजना मिल्नु रेष्टुरेण्ट	व्यास ३		
५.	सिद्धान्त एण्ड सिम्पल किराना पसल		साइनबोर्ड मूल्य सूची राख्ने	
६.	जय वेकरी	व्यास ३	साइनबोर्ड राख्ने, वटर पेपर प्रयोग गर्ने	४ लिटर अखाद्य तेल रु.५,०००। जरिवाना
७.	जानकी किनारा पसल	व्यास ३	न.पा.मा दर्ता गर्ने	
८.	श्रेष्ठ फुड कर्नर		फ्रिज व्यवस्थापन ध्यान दिने न.पा मा दर्ता गर्ने	
९.	हिमाली खाजा घर रेष्टुरेण्ट	व्यास ३	फ्रिज सुधार गर्ने, खानेकुरा बनाउँदा ध्यान दिने	
१०.	दमौली वेकरी	व्यास ३	फ्रिज व्यवस्थापन सुधार	

			तेल खराब ३७	
११.	सुरेश मिष्ठान्न भण्डार	व्यास ३	ठिकै	
१२.	भरत मिष्ठान्न	व्यास २	सामान पुरै ढाकेर राख्ने	
१३.	भिन्तुना मःम हाउस	व्यास २	स्टीकर राख्ने	
१४.	न्यू मटन तासघर	व्यास २	कभरवाला डस्विन राख्ने, फ्रिजभिन्न स्टीलको भाडामा राख्ने	
१५.	गोर्खाली फेवाली खाजा घर	व्यास २		
१६.	वाओ म.म.	व्यास २	अखाद्य फुड कलर प्रयोग नगर्ने	

(ख) २०८११२१५ गते गरेको अनुगमनको विवरण

क्र.स.	कम्पनी संस्था फर्म व्यवसायक को नाम	वडा	निरीक्षणमा दिएको निर्देशन	नष्ट गरिएको सामग्रीको विवरण
१.	न्यू होटल मार्फाली	व्यास ४ हाइवे	म्याद गुज्रेका सामग्री नबेच्ने	कोक, फेन्टा, स्प्राइट, २४ थान रु.७०। का दरले रु.१६८०। नष्ट
२.	टिका तास रेष्टुरेण्ट	व्यास ४ हाइवे	ठिकै	
३.	स.स.ईन होटल	व्यास ४ हाइवे	किचन सफा सुग्घर राख्ने खाद्याय र अखाद्य वस्तु छुट्टै राख्ने, फ्रिज सफा राख्ने ।	
४.	शर्मिला आमा भान्साघर	व्यास ४ हाइवे	ठिकै	
५.	न्यु थकाली भन्सा घर	व्यास ४ हाइवे	म्याद गुज्रेका सामग्री नबेच्ने	स्लाइस ४ ड्यु ८ रु.६६०। बराबरको सामग्री नष्ट
६.	हरि मिष्ठान भण्डार	व्यास ४ हाइवे	म्याद गुज्रेका सामग्री नबेच्ने	पेप्सी १५ थान, रु.७५०। पेप्सी २ थान रु.५०। को नष्ट
७.	एपेक्स हस्पिटालिटि	व्यास २ सफा सडक	म्याद गुज्रेका सामग्री नबेच्ने	सोडा ५०० एम.एल.को ९वटा रु.६७५। बराबरको नष्ट
८.	साभा मार्ट	व्यास २ सफा सडक	म्याद गुज्रेका सामग्री नबेच्ने सुभाब पालना नगरेको	पतंजली ओटा २ रु.९९०। करेन्ट चिजवल ११ पिस नष्ट रु.६६०।, जुस १ रु.६५०। नष्ट
९.	निगम जनरल स्टोर्स	व्यास २ सिदार्थ टोल	म्याद गुज्रेका सामग्री नबेच्ने	

-नगर प्रहरी इकाई :

व्यास नगर कार्यपालिकाद्वारा भए गरेका नीतिगत निर्णयहरूको नगरपालिका कार्यालयद्वारा कार्यान्वयन गर्नुपर्ने हुन्छ । शाखागत रूपमा फिल्डमा खटाई कार्यान्वयन गर्न कतिपय काम नगर प्रहरीद्वारा नै सम्पन्न गरिन्छ । विशेषगरी अनियमित बनेका संरचना, अव्यवस्थित फुटपाथलाई व्यवस्थित गर्ने, अव्यवस्थित पार्किङ व्यवस्थित गर्ने, न्यायिक समितिबाट भएका निर्णय र मेलपत्र कार्यान्वयन गराउनेदेखि व्यास नगरपालिकाले मानिस भिकाउने कार्यमा समेत नगर प्रहरी नै प्रयोग गरिन्छ भने वेवारिसे मानिसलाई उपचार गर्न पठाउने, समाजलाई आर्तकित गर्ने मानिस तथा पशु चौपायहरूलाई नियन्त्रणमा लिई यथोचित व्यवस्थापन गर्ने गराउने काम समेत नगर प्रहरी इकाईद्वारा गरिन्छ ।

४. पञ्जीकरण इकाइतर्फ :

(१) आ.व.२०८१।०८२ मा सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	विवरण	संख्या	रकम
१.	लोपोन्मुख जाति	१	२३,९४०।
२.	एकल महिला ६० वर्ष माथि	५५१	८८,३१,२००।
३.	एकल महिला ६० वर्ष मुनि	१०५०	१,६४,८४,१०३।
४.	जेष्ठ नागरिक अन्य	४६९५	११,०८,०५,२१०।
५.	जेष्ठ नागरिक दलित	५८८	९१,२४,६९६।
६.	आसिक असक्त	२९८	३६,९७,६८४।
७.	पूर्ण असक्त	१४३	३४,००,४११।
८.	बाल पोषण	६९९	२१,१४,२५५।
	जम्मा	८०२५	१५,४४,८१,४९९।

(२) व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धी विवरण

जन्म	पुरुष		३९९
	महिला		३५४
मृत्यु	पुरुष		१७७
	महिला		१६०
विवाह			३९७
बसाई सराई	आएको	दर्ता	१४७
		संख्या	४६९
	गएको	दर्ता	११४
		संख्या	३७३
सम्बन्ध विच्छेद			१०७

बैरेनी जग्गा एकीकरण आयोजना

श्री रविन्द्रलाल मुल
इन्जिनियर

बैरेनी जग्गा एकीकरण आयोजना व्यवस्थित शहरी विकासका लागि व्यास नगरपालिकाद्वारा २०७७ साल माघ महिनामा भूकम्प प्रविधि राष्ट्रिय समाज, नेपाल (NSET) को प्राविधिक सहयोगमा सञ्चालन गर्ने निर्णय गरी काठमाण्डौ उपत्यका बाहिर तथा गण्डकी प्रदेशमा नै पहिलो पटक प्रारम्भ गरिएको एउटा प्रयास हो । उक्त निर्णय बमोजिम व्यास नगरपालिका तथा NSET का केही कर्मचारीहरू समावेश गरी जग्गा एकीकरण आयोजना कार्यान्वयन इकाइको गठन भएको थियो । उक्त आयोजना कार्यान्वयन इकाइले व्यास १० बैरेनी क्षेत्रको करिब १,५०० रोपनी क्षेत्रफलमा आयोजनाको सम्भाव्यता अध्ययन गरेको थियो । यसै सिलसिलामा आयोजना सञ्चालन गर्न सम्भव देखिए पश्चात् प्रथम चरणमा करिब २६१ रोपनी क्षेत्रफलमा आयोजना कार्यान्वयन गर्नका लागि आयोजनाको मस्यौदा योजना तयार गरी शहरी विकास मन्त्रालयमा पेश गरिएकोमा नेपाल सरकारबाट स्वीकृत भई २०७८/११/०२ गते को राजपत्रमा प्रकाशित भएको थियो । व्यास नगरपालिका र उपभोक्ताको ३० प्रतिशत लगानी तथा नगर विकास कोषको ७० प्रतिशत ऋण सहयोगमा सञ्चालन भइरहेको बैरेनी जग्गा एकीकरण आयोजना हाल कार्यान्वयन चरणमा सडक, ढल, खानेपानी तथा विजुली पोल निर्माण कार्य सुचारु अवस्थामा रहेको छ । जुन आयोजनामा कुल कित्ता संख्या ३४७ र लाभग्राही/उपभोक्ता संख्या २३१ रहेको छ । मिति २०८१/८/१५ गतेका दिन शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभागबाट महानिर्देशक, उपमहानिर्देशक तथा इन्जिनियर लगायतको टोलीद्वारा व्यास १० बैरेनी स्थित बैरेनी जग्गा एकीकरण आयोजनाको स्थलगत निरीक्षण, भ्रमण सम्पन्न भएको छ । उक्त भ्रमणका क्रममा आयोजनाको पूर्वाधार निर्माणका लागि वित्तीय सहयोग गर्ने प्रतिवद्धता अनुरूप आयोजना कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको साविकको डि.पि.आर.मा समावेश नभएको पूर्वाधारहरू (विद्युतीकरणका लागि आवश्यक लोड सेन्टर र प्रसारण लाइन विस्तार) तथा उपभोक्ता जग्गाधनीहरूबाट योगदान कटाई छुट्याइएको विभिन्न खुल्ला क्षेत्र (सार्वजनिक जग्गा) को विकास गर्नका लागि शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभागको आगामी आर्थिक वर्षको बजेट कार्यक्रमद्वारा सहयोग हुने भएको छ । यसैगरी प्रत्येक जग्गाधनीहरूले गर्नुपर्ने योगदानको विस्तृत योगदान तालिका (Long Sheet) तथा चक्लाबन्दी नक्सा समेत तयार भई स्वीकृत भइसकेको छ । आगामी दिनमा जग्गाको चार किल्ला सिमाङ्कन गरी आयोजनाका सम्बन्धित जग्गाधनीहरूलाई अस्थायी जग्गाधनी प्रमाणपूजा सहित जग्गा फिर्ता गरिनेछ । त्यस पश्चात् पूर्वाधार निर्माणका लागि आरक्षित घडेरी बिक्री गरी विभिन्न चरणमा नगर विकास कोषलाई ऋण रकम भुक्तानी गराइने छ ।

यस्तै ४२ औं व्यास नगर सभाद्वारा व्यास १० स्थित बैरेनीमा “बृहत्तर बैरेनी जग्गा एकीकरण आयोजना” लगायत व्यास ५ स्थित मानहुँकोटमा “मानहुँकोट पर्यटकीय ग्राम” र व्यास ६ स्थित शिशाघाटमा “शिशाघाट नयाँ शहर आयोजना” को जग्गा एकीकरण प्रक्रियाद्वारा एकीकृत जग्गा विकास आयोजना सञ्चालन गर्न सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने भनी निर्णय भएको छ । उक्त निर्णय बमोजिम “बृहत्तर बैरेनी जग्गा एकीकरण आयोजना” को सम्भाव्यता अध्ययन व्यास जग्गा एकीकरण आयोजना कार्यान्वयन इकाइले नै आफै अगाडि बढाउने छ भने “मानहुँकोट पर्यटकीय ग्राम” र “शिशाघाट नयाँ शहर आयोजना” को सम्भाव्यता अध्ययन नगर विकास कोषको सहयोगमा अगाडि बढाइने छ ।

आयोजनाको कुल लागत

प्रारम्भिक चरणमा जग्गा सम्प्राप्त गर्ने तथा रिटेनिङ्गवाला निर्माण	रु.५९,९०,७८१।०५ (श्री विश्वास एण्ड बिपु कन्स्ट्रक्सन, जोरपाटी, काठमाण्डौ)
दोस्रो चरणमा सडक, ढल तथा अन्य संरचनाको निर्माण	८,६४,७९,२३७।७२ (एच.आर.भि. शिवदेव जे.भि., धुलिखेल-४, काभ्रे)
कुल लागत	९,२४,७०,०१८।७७
भौतिक प्रगति	२५.०० प्रतिशत
वित्तीय प्रगति	२२.८० प्रतिशत

आयोजनाका पूर्वाधार/भौतिक संरचना

सि.नं.	पूर्वाधार	विवरण	
१.	सडक/ढल	कालोपत्रे सडक (पक्की, नाला कभर सहित/टिकड्रोन)	८ मि. चौडाई भएको सडक - ४२२ मि. ७ मि. चौडाई भएको सडक - १२१५ मि. ६ मि. चौडाई भएको सडक - २२२० मि. ४ मि. चौडाई भएको सडक - ३३४ मि.
२.	ढल व्यवस्थापन	आयोजना क्षेत्रको ढललाई सुरक्षित तवरले व्यवस्थापन गर्न आयोजनाको बीचको धाप क्षेत्रमा ठूलो ढल निकास नाली तथा आवश्यकता अनुसार सडक छेउमा सानो ढल नालीको निर्माण गरिने	
३.	विद्युत प्रसारण लाइन तथा पोल	आयोजना क्षेत्रमा विद्युत पोल (PSC Pole) को निर्माण गरिने तथा प्रसारण लाइनका लागि शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभागको वित्तीय सहयोग र विद्युत प्राधिकरण तनहुँ वितरण केन्द्रको समन्वयद्वारा निर्माण गरिने	
४.	खानेपानी सञ्जाल	HDPE/Closed Loop	सडक दायाँबायाँ सडक सञ्जालसँगै आवश्यक पाइप बिछ्याइने । HDPE 75 mm - ६१० मिटर HDPE 63 mm - ६८१८ मिटर
५.	आयोजना कार्यान्वयन इकाइको भवन	Low cost Pre-Fabricated Building	आयोजना क्षेत्रभित्र १२७० वर्ग फिट क्षेत्रफलको प्रि-फ्याब भवन निर्माण गरिने

सूचना प्रविधि शाखाको गतिविधिहरू

श्री गोकर्णराज बाग्ले
प्रशासकीय अधिकृत

नगरपालिकाको सूचनाहरूलाई नगरवासी एवं आम नागरिक समक्ष पुर्याउने उद्देश्यका २०५७ सालमा यस शाखाको स्थापना भएको हो । यस नगरपालिकाबाट हुने जनमुखी सेवा र सुविधामा उत्तरदायी भूमिका निर्वाह गर्दै पारदर्शी ढङ्गले सेवा प्रवाहका हेतुले कार्यसम्पादन सहज र सरल बनाउन सूचना प्रविधिको अधिकतम एवं उचित प्रयोग गर्दै आइएको व्यहोरा सर्वविदितै छ । चालु आर्थिक वर्षमा नगरपालिकाको सूचना प्रविधि शाखाबाट सम्पादन गरिएका उल्लेखनीय कार्यहरू निम्नानुसार रहेका छन् :

- नगरपालिकाको मासिक, चौमासिक र वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन समय मै तयार गरिएको,
- नगरपालिकाका गतिविधिहरू सञ्चार माध्यमबाट प्रकाशन एवं प्रसारण गर्ने गरिएको,
- हरेक वर्ष नगरपालिकाको स्थापना दिवसको अवसरमा “व्यास नगर दर्पण” छपाई गर्ने कार्य गरिएको,
- नगरपालिकालाई आवश्यक पर्ने कानूनहरू निर्माणमा सहयोग एवं राजपत्रमा प्रकाशित गरी वेवसाइटमा राख्ने कार्य गरिएको,
- नगर कार्यपालिका तथा सभाका निर्णयहरू कम्प्युटकृत गरी वेवसाइटमा राखिएको,
- वार्षिक बजेट तयारी एवं वार्षिक नगर विकास योजना किताब छपाई गर्ने कार्य गरिएको,
- नगरपालिकाको स्वमूल्याङ्कन (लिजा) का विवरणहरू सङ्कलन गरी अनलाइनमा चढाउने कार्य गरिएको,
- राजश्व शाखाको समन्वयमा सबै वडाहरूमा एकरूपता हुने गरी विभिन्न सिफारिसको सफ्टवेयर सम्बन्धी तालिम प्रदान,
- नगरपालिकाबाट निर्माण भएका कानूनहरूको ऐन संग्रह तथा नियम संग्रह छपाउने कार्य गरिएको,
- नगरपालिकामा रिक्त हुन आएका दरबन्दीहरूको पदपूर्ति गर्ने कार्यमा सहयोग गरिएको,
- वडा कार्यालयहरूमा ई-हाजिरी जडानका लागि सामग्री खरिद प्रक्रिया गरिएको,
- नगरपालिकाको वेवसाइट अध्यावधिक गर्ने गरिएको,
- कर्मचारीहरूको दैनिक उपस्थिति नियमन गर्न पूर्ण रूपमा ई-हाजिरीको प्रयोग गरिएको,
- कार्यपालिका बैठक लगायत सम्पूर्ण बैठकका बारेमा कल, एस.एम. एस., ईमेल मार्फत कार्यपालिका सदस्यहरूलाई सूचना प्रवाह,
- सोसल मिडिया, वेवसाइट, सफ्टवेर, सिस्टम व्यवस्थापन तथा सञ्चालन गर्न प्राविधिक सहयोग,
- व्यास नगरपालिका कार्यालय, वडा कार्यालय, विद्यालयमा कम्प्युटर सम्बन्धी स्फेसिफिकेसन तयार,
- नगरपालिका र वडा कार्यालयमा रहेका कम्प्युटर, इन्टरनेट मर्मत तथा व्यवस्थापन,
- सबै शाखा, वडा, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सूचना आदान प्रदान,
- इन्टरकम जडान कार्य सम्पन्न,
- सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्ताका लागि सम्पूर्ण वडा कार्यालयमा वायोमेट्रिक्स डिभाइस इन्सटलेसन कार्य सम्पन्न,
- कम दररेटमा वडा कार्यालय र स्वास्थ्य कार्यालयमा इन्टरनेट जडान कार्य सम्पन्न,
- केन्द्रीकृत नागरिकता सूचना व्यवस्थापन प्रणाली सम्पूर्ण वडामा तालिम तथा कार्यान्वयन,
- राष्ट्रिय सीप परीक्षणको व्यास नगरपालिकामा आएका आवेदनको केन्द्रमा समन्वय,
- राष्ट्रिय परिचय पत्र वितरण तथा व्यवस्थापन,
- दमौली सभा हल र व्यास नगर सभा हलमा साउण्डसिस्टम लगायत अन्य कार्यको व्यवस्थापन र सहजीकरण,
- सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता सिस्टममा प्राविधिक सहयोग,
- सम्पूर्ण वडामा समय समयमा प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराइएको,
- नगरपालिका, र वडा कार्यालयमा रहेका कम्प्युटर, प्रिन्टर, इन्टरनेट मर्मत तथा व्यवस्थापन,
- विभिन्न तालिम तथा कार्यक्रमहरू सञ्चालन तथा प्राविधिक सहयोग,
- सरसफाई तथा स्वास्थ्यका गाडीमा रहेका जि.पि.एस. ट्र्याकिङ्ग सञ्चालनमा प्राविधिक सहयोग
- सूचना प्रविधिसँग सम्बन्धित अन्य आवश्यक कार्यहरू,

भवन नियमन तथा घर नक्सा पास शाखाको गतिविधि

श्री अमृत के.सी.
इन्जिनियर

(क) घर नक्सा पास सम्बन्धी विवरण :

यस नगरपालिकाको स्थापना भएसँगै नगरपालिकामा निर्माण हुने घरहरुको नक्सा पास गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइदै आएको छ । यसै सन्दर्भमा आर्थिक वर्ष २०८१।०८२ को चैत्र ११ गतेसम्म घर नक्सा पास अन्तर्गत भएका घर नक्सा पास सम्बन्धी कार्यहरु निम्नानुसार रहेको छ :

सि.नं.	कार्य विवरण	संख्या
१.	नयाँ नक्सा पास	१४५
२.	घर सम्पन्न	१८०
३.	घर कायम पास	५
४.	घर कायम तला थप पास	१
५.	डि.पि.सी.	१५३
६.	नयाँ नक्सा दर्ता	१८४
७.	घर अभिलेखीकरण पास	१३
८.	नक्सा नामसारी	१२१
९.	तला थप दर्ता	४१
१०.	नक्सा नवीकरण	४८
११.	अभिलेखीकरण/घर कायम दर्ता	३१
१२.	प्रतिलिपि	७१
१३.	कुल सङ्कलित राजस्व	रु. ७८,४८,९६२।७६

भवन नियमन तथा घर नक्सा पास सम्बन्धी हालसम्म बनेका कानूनहरुको विवरण :

- भवन निर्माण नियमन कार्यविधि, २०७६
- व्यास नगरपालिका जग्गा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७७
- कृषि तथा गैरकृषि जग्गा वर्गीकरण (संशोधन सहित), २०७९
- जग्गा वर्गीकरण तथा सडक मापदण्ड निर्धारण कार्यविधि, २०८०
- व्यास नगरपालिका घर कायम तथा अभिलेखीकरण सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१

(ख) विपद् व्यवस्थापन अन्तर्गत कार्यहरु :

निजी आवास पुनर्निर्माण अन्तर्गत २०७७ देखि हालसम्म						
क्र.सं.	विपद् / विवरण	बाढी पहिरो		हावाहुरी	आगलागी	अन्य
		पुनर्निर्माण	प्रवलीकरण			
१.	सर्वेक्षण	१२५				
२.	लाभग्राही कायम	१०५	२०			
३.	सम्झौता	६२				
४.	पहिलो किस्ता	४३				
५.	दोस्रो किस्ता	१९				
६.	तेस्रो किस्ता	१५				
७.	सम्पन्न घर संख्या	१५				

तत्काल राहत वितरण सम्बन्धी

क्र.सं.	विपद् /विवरण	बाढी पहिरो	हावाहुरी
१.	कार्यपालिका बैठकमा पेश हुन आएका निवेदन	१८६	४७५
२.	राहत वितरण रु.	१८,८६,०००।	४१,२७,०००।

विपद् सामग्री वितरण सम्बन्धी

क्र.सं.	विवरण	तारजाली		जम्मा
		२×१×१	३×१×१	
१.	माग भएको संख्या	६६७	१४७	८१४
२.	वितरण गरिएको तारजाली	१३०	९४	२२४

आ.व.२०८१/०८२ मा हालसम्म विभिन्न सार्वजनिक संस्था एवं व्यक्तिको घर संरक्षणका लागि २२४ वटा तारजाली वितरण कार्य सम्पन्न ।

(ग) विपन्न सुरक्षित आवास सम्बन्धी

क्र.सं.	विवरण	माग भएको	लाभग्राही संख्या
१	विपन्न सुरक्षित आवास निर्माणका लागि सम्पूर्ण वडाहरूबाट सिफरिस भई आएका परिवारको निवेदन	प्रत्येक वडाबाट ५ वटा घर परिवारको नाम	५५ जना

भवन नियमन तथा घर नक्सा पास शाखाबाट भएका उदाहरणीय कार्यहरू :

- भवन निर्माण संहिता पूर्ण रुपमा कार्यान्वयन गराउन सुपरीवेक्षण कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन परामर्शदाताका साथसाथै नगरपालिकाका प्राविधिकद्वारा समेत अनिवार्य सुपरीवेक्षण गरउने र नक्सा सम्बन्धी विवरणलाई विद्युतीय प्रणालीमा सुरक्षण गर्ने प्रकृया भइरहेको छ ।
- व्यास नगरपालिकाको सुरक्षित आवास अन्तर्गत कार्यक्रममा वडा नं. १, ५, ६, ७, ८, ९, १०, ११, १२, १३ र १४ गरी ११ वटा वडाको हरेक वडाबाट ५ जना गरी ५५ जना विपन्न व्यक्तिहरूलाई रु.५०,००० को दरले २ किस्तामा आवास निर्माणको लागी प्रक्रिया अगाडि बढेको ।
- भूमि व्यवस्थापन अन्तर्गत व्यास नगरपालिका भित्रका सम्पूर्ण जग्गाहरूलाई पूर्ण रुपमा वर्गीकरण गरी जग्गा सम्बन्धी समस्यालाई समाधान गरियो ।
- भूमि ऐन अन्तर्गत भूमिहिन सुकुम्बासी, अव्यवस्थित बसोबास आदि कार्य नगरपालिकाको वडा नं.१२ बाट पुनः सुचारु गर्ने कार्य गरियो ।
- विपन्न वर्ग नक्सा पास कार्यक्रम अन्तर्गत विभिन्न वडाको विपन्न वर्गहरूलाई निशुल्क नक्सा बनाई दिने कार्यलाई निरन्तरता दिइएको ।
- व्यास नगरपालिका भित्र नक्सा पास नगरी बनेका घर एवं नगरपालिका हुनपूर्व बनेको भवनहरूलाई अभिलेखीकरण गर्ने कार्यलाई अगाडि बढाउन घर कायम एवं अभिलेखीकरण कार्यविधि बनाई अभिलेखीकरण कार्य अगाडि बढिरहेको ।
- विपद् व्यवस्थापनलाई अभि प्रभावकारी बनाउन आपत्कालीन विपद् कार्य सञ्चालन कक्षलाई अभि व्यवस्थित गरी २४ सै घण्टा पूर्ण सेवा दिने स्थितिमा राखिएको ।
- महिलाका नाममा नक्सा पास गर्दा नक्सा पास राजश्व दस्तुरमा ५ प्रतिशत छुट हुने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइएको ।
- मृत्यु पर्यान्त हकवालाका नाममा नामसारी भै आउने घर नक्सा नामसारी प्रकृत्यामा रु.१००० मात्र राजश्व लाग्ने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइएको ।
- कृषकहरूलाई प्रोत्साहन गर्ने उद्देश्यका साथ कृषि प्रयोजनका लागि निर्माण गरिने घर टहराको नियमित नक्सा पास राजश्व दस्तुर रु.२ र कायम मात्र राजश्व दस्तुर रु.५ मात्र लाग्ने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइएको ।
- व्यास नगरपालिकाबाट नै सुरु भई हाल देशव्यापी भएको १४ चरणको सुपरभिजन तथा मोवाइल क्लिनिक, धरधनी अभिमुखीकरण, कन्सल्टेन्सी तथा निर्माणकर्मीसँग बैठक जस्ता कार्यक्रमलाई निरन्तर दिइएको ।

(घ) भूमि इकाई सम्बन्धीको प्रगति : नापी विवरण

वडा नं.१२, १३ र १४ मा भूमिहिन दलित, भूमिहिन सुकुम्बासी र अव्यवस्थित बसोबासको लागि जग्गा नाप्ने कार्य समाप्त भई प्राप्त विवरणहरु कम्प्युटकृत समेत गरी लालपूर्जा वितरण गर्ने प्रकृत्यामा रहेका छ। उक्त वडाहरुबाट देहाय बमोजिमको विवरण प्राप्त भएको छ।

क्र.स	अव्यवस्थित बसोबास	भूमिहिन दलित	भूमिहिन सुकुम्बासी	अन्य (सार्वजनिक संरचना)	जम्मा संख्या
व्यास १२	९११ कित्ता	२३ कित्ता	८५ कित्ता	१५ कित्ता	१०३४ कित्ता
व्यास १३	४८३ कित्ता	१२ कित्ता	२४ कित्ता	११५ कित्ता	६३४ कित्ता
व्यास १४	२३३ कित्ता	३ कित्ता	६ कित्ता	२२ कित्ता	२६४ कित्ता

आर्थिक प्रशासन शाखाको गतिविधि

श्री अर्जुन बराल
लेखा अधिकृत

आ.व.२०८१।०८२ को चैत्र १५ गतेसम्मको आयव्यय विवरण

संकेत नं.	आम्दानीका शीर्षकहरु	अनुमान	निकासा	खर्च	खर्च%
१	आन्तरिक आय	१८०,०००,०००।००	१०४,९७४,०७३।४६	१०१,२४३,७५।००	५६।२५
२	संघबाट प्राप्त अनुदान				
१३३११	वित्तीय समानीकरण	१८०,९००,०००।००	१२८,५८३,७२०।००	६५,५९७,०६९।७७	३६।२६
१३३१२	सशर्त अनुदान (चालु)	५८२,८८६,५००।००	३७७,४८६,५८०।९०	३२८,००२,७८२।१५	५६।२७
१३३१२	सशर्त अनुदान (पूँजीगत)	५७४,१२०,०००।००	४६,०७२,९६९।००	४६,०७२,९६९।००	८।०२
१३३१६	समपूरक अनुदान	६,०००,०००।००	१,२४८,२६५।००	१,२४८,२६५।००	२०।८०
१३४११	सडक बोर्ड नेपाल	७,१००,०००।००	०।००	०।००	०।००
१००२०	राजश्व बाँडफाँड	१६३,६००,०००।००	७७,४०७,०६५।१०	७३,७९९,६७४।५८	४५।०६
	जम्मा	१,५१४,६०६,५००।००	६३०,७९८,५९२।००	५१४,६४०,७५२।५०	३३।९८
३	प्रदेश सरकारबाट				
१३३११	वित्तीय समानीकरण	२५,९०८,०००।००	१९,४३९,०००।००	११,९९६,१०८।६३	४५।९९
१३३१५	विशेष अनुदान	४,०००,०००।००	२,०००,०००।००	०।००	०।००
१३३१७	समपूरक अनुदान	६,०००,०००।००	३,०००,०००।००	१,१७२,६००।००	१९।५४
११४५६	राजश्व बाँडफाँड (सवारी कर)	२५,१७१,०००।००	१३,३७९,९४७।६५	७,९१९,६०२।००	३१।४३
	जम्मा	६१,०७९,०००।००	३७,८१८,९४७।६५	२१,०८८,३१०।६३	३४।३८
४	अन्य निकायबाट प्राप्त				
११३१५	मालपोत रजिष्ट्रेशन शुल्क	१५६,५८५,५००।००	२१,२८७,६३२।४०	०।००	०।००
१३४११	न.वि.कोष बहुउद्देश्यीय भवन निर्माण र जग्गा विकास ऋण	१००,०००,०००।००	५,२६६,८००।००	५,२६६,८००।००	५।२७
१३४११	जि.स.स.तनहुँ कोष सहयोग	५,०००,०००।००			०।००
	जम्मा	२६१,५८५,५००।००	२६,५५४,४३२।४०	५,२६६,८००।००	२।०१
५	जनसहभागिता र अन्य				
१३४११	जनसहभागिता नगद/पूर्वाधार विकास	५,०००,०००।००	४,६८८,७४०।००	९६९,४५५।००	१९।३९
३२१२२	अन्य तथा सञ्चित कोष अल्या	८१,२७२,०००।००	८१,२७१,३२९।८४	७९,५४२,७०१।२०	९७।८७
	जम्मा	८६,२७२,०००।००	८५,९६०,०६९।८४	८०,५१२,१५६।२०	९३।३२
	कुल जम्मा	२,१०३,५४३,०००।००	८८६,०९८,१०७।३५	७२२,६६३,७६९।३३	३४।३५

१.	कुल चालु खर्च	९८४,६९९,०००।००		५३८,८१९,४३८।७३	५४।७२
२.	कुल पूजीगत खर्च	१,११८,८४४,०००।००		१८३,८४४,३३०।६०	१६।४३
	कुल खर्च	२,१०३,५४३,०००।००		७२२,६६३,७६९।३३	३४।३५

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या सम्बन्धी गतिविधिहरू

श्री कल्पना दाहाल कोइराला
वरिष्ठ अस्पताल न.नि.

स्वास्थ्य संस्था सम्बन्धी विवरण

अस्पताल		स्वास्थ्य चौकी/आयुर्वेद						क्लिनिक (निजी)
सरकारी	निजी	स्वास्थ्य चौकी	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र	सामुदायिक स्वा. इकाइ/सेवा कार्यालय	आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र	जिल्ला आयुर्वेद	आयुर्वेद औषधालय	
२	५	१०	८	२	५	१	३	३६

स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत जनशक्ति विवरण

स्वीकृत दरबन्दी	पदपूर्ति		सेवा	
	कार्यरत	रिक्त	स्थायी	करार
१३१	११५	१६	४३	७२

(क) स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रमबाट भएका मुख्य मुख्य उपलब्धिहरू :

व्यास नगरपालिका अन्तर्गत रहेका २ वटा अस्पताल, २५ वटा सरकारी स्वास्थ्य संस्था, ३ वटा आयुर्वेद औषधालय, ५१ वटा खोप केन्द्र, २७ वटा गाउँघर क्लिनिक र १०५ जना राष्ट्रिय महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूबाट आधारभूत स्वास्थ्य सेवा अन्तर्गत रहेर नियमित प्रवर्द्धनात्मक, प्रतिकारात्मक र उपचारात्मक स्वास्थ्य सेवाहरू उपलब्ध हुँदै आएको छ । व्यास नगरपालिकाको स्वास्थ्य सेवाको मुख्य सूचकहरूको उपलब्धिहरू निम्नानुसार रहेको छ ।

सि. नं.	मुख्य मुख्य उपलब्धि/नतिजा सूचक	इकाई	परिमाण (माघसम्म)
१	बि.सि.जी. खोप पाएका बच्चाहरू (१ वर्ष मुनिका)	जना	३७६
२	डि.पि.टी. तेस्रो खोप पाएका बच्चाहरू (१ वर्ष मुनिका)	"	४९९
३	पि.सि.भी. तेस्रो खोप पाएका बच्चाहरू (१ वर्ष मुनिका)	"	५३७
४	जेइ खोप पाएका बच्चाहरू (१२ देखि २३ महिना)	"	६३२
५	पहिलो दादुरा खोप पाएका बच्चाहरू (१५ देखि २३ महिना)	"	५७९
६	टि.डि.टु र टि.डि. टु प्लस खोप पाएका गर्भवती महिलाहरू	"	४३८
७	जुनसुकै समयमा पहिलो पटक गर्भ जाँच गरेका महिला	"	५५४
८	८ पटक प्रोटोकल अनुसार गर्भवती जाँच	"	३२६
९	१८० आइरन चक्की पाएका गर्भवती महिला	"	४१२
१०	सुत्केरी महिलाहरूलाई प्रोत्साहन र यातायात सुविधा	"	३०४
११	प्रोटोकल अनुसार सुत्केरी जाँच गरेका महिला	"	२७९
१२	लगातार कण्डम प्रयोगकर्ताहरू	"	५३५
१३	लगातार पिल्स प्रयोगकर्ताहरू	"	३२३
१४	लगातार डिपो प्रयोगकर्ताहरू	"	४७५
१५	लगातार आइ.यु.सि.डी. प्रयोगकर्ताहरू	"	६८४
१६	लगातार इम्प्लान्ट प्रयोगकर्ताहरू	"	१४६०
१७	बहिरङ्ग सेवा पाएका नयाँ बिरामीहरू	"	३३९९१
१८	भाडा पखला लागेका ५ वर्ष मुनिका बालबालिका	प्रति हजारमा	१३.६६
१९	श्वास प्रश्वास रोग लागेका ५ वर्ष मुनिका बालबालिका	प्रति हजारमा	५०.६४

सि. नं.	मुख्य मुख्य उपलब्धि/नतिजा सूचक	इकाई	परिमाण (माघसम्म)
२०	क्षयरोगका नयाँ विरामी	प्रति १ लाखमा	५६.७८
२१	क्षयरोगको उपचार पुरा गरेका	"	९६.२३
२२	भि.आई.ए. जाँच शिविर सञ्चालन	"	१३४४
२३	पहिलो पटक वृद्धि अनुगमन गरेका बालबालिकाको संख्या	"	७४९
२४	पूर्ण स्तनपान गरेका बालबालिकाहरु	"	४६२
२५	भिटामिन ए प्राप्त गरेका ६ देखि ५९ महिनासम्मका बालबालिकाहरु	"	११८४१

(ख) अन्य गतिविधिहरु :

- डेंगु नियन्त्रणका लागि "खोज र नष्ट गर" अभियान र विद्यालय तथा समुदायमा स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन,
- समग्र स्वास्थ्य कार्यक्रमहरु, पोषण कार्यक्रम, क्षयरोग कार्यक्रम र सुत्केरीको घरघरमा स्वास्थ्यकर्मी कार्यक्रमहरुको आ.व.०८०/८१ को वार्षिक समीक्षा तथा आ.व.०८१/८२ को कार्ययोजना तर्जुमा,
- आधारभूत तथा आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाका लागि सिलबन्दी दरभाउपत्रद्वारा औषधी खरिद तथा नियमित रूपमा वितरण,
- कार्तिक महिनादेखि पौष महिनासम्म ज्येष्ठ नागरिक २३ जना, सुत्केरी २४ जना, बेवारिसे १ जना, विपन्न नागरिक ११ जना, मानसिक रोगी ४ जना र शव १४ वटा गरी कुल ७७ जनालाई निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा प्रदान,
- विपन्न नागरिक औषधी उपचार निर्देशिका अनुसार कार्तिक महिनादेखि पौष महिनासम्म ३७ जना क्यान्सर रोगी, ३१ जना मुटु रोगी, ६ जना मृगौला फेल भएका र १ जना टाउको सम्बन्धी गम्भिर रोग गरी कुल ७५ जना नागरिकलाई औषधी उपचारका लागि सम्बन्धित अस्पतालमा सिफारिस प्रदान,
- विपन्न नागरिक औषधी उपचार निर्देशिका, २०७८ अनुसार व्यास नगरपालिकामा भएका ९५ जना दीर्घ रोगीहरुको कार्तिक महिनादेखि पौष महिनासम्मको मासिक रु.५,०००। का दरले जम्मा रकम रु.१३,८०,०००। सम्बन्धित विरामीहरुको बैंक खातामा दाखिला । लाभान्वित मध्ये क्यान्सर रोगी ४५ जना, मृगौला रोगी (डायलाइसिस गरेको) ४५ जना र मेरुदण्डको पक्षघात ५ जना,
- व्यास नगरपालिका अन्तर्गतका १४ वटै वडाहरुमा रहेका ज्येष्ठ नागरिकहरुको घरघरमा गएर स्वास्थ्य सेवा प्रदान तथा तथ्याङ्क सङ्कलन कुल ५,५७५ जना ज्येष्ठ नागरिकहरु लाभान्वित,
- व्यास नगरपालिका अन्तर्गत विद्यालय जाने ६ देखि १० कक्षामा अध्ययनरत र विद्यालय नजाने १० वर्षका किशोरीहरुलाई पाठेघरको क्यान्सर रोग विरुद्धको एच.पि.भी. खोप अभियान सञ्चालन गरी कुल ३,८२४ जना लक्षित किशोरीहरुलाई खोप प्रदान,
- नगरपालिकाका १४ वटै वडाहरुमा क्षयरोगको जोखिम समूहहरुमा क्षयरोग मुक्त अभियान स्वयंसेवक मार्फत घरघुरी सर्वेक्षण,
- नगरपालिका अन्तर्गतका १४ वटै वडामा रहेका सुनौला हजार दिनका आमाहरुको पोषण तथा स्वास्थ्य स्थिति प्रवर्द्धनका लागि पोषण सम्बन्धी अभिमुखीकरण सम्पन्न ।

ग) भि.आइ.ए. शिविरको वडा अनुसार प्रतिवेदन

विवरण	वडा														जम्मा
	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	
VIA Positive	१४	६	२	८	२३	२	१४	२	२	१२	८	६	२	०	१०१
PID	४०	२३	१७	१२	३२	१२	१३	८	९	२०	१८	१७	२	८	२३१
Utero vaginal prolapse first degree	३	२	०	१	४	१	१	६	१	०	१	२	१०	०	३२
Utero vaginal prolapse second degree	२	०	१	२	२	०	२	२	०	०	४	१	३	०	१९

विवरण	वडा														
	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	जम्मा
Utero vaginal prolapse third degree	१	०	१	०	१	१	२	२	१	०	३	०	४	०	१६
Ring pessary applied	१	०	१	०	१	१	२	२	१	०	३	०	४	०	१६
Uterine polyp	१	६	२	१	६	४	५	३	२	५	६	१	३	०	४५
Bartholian cyst	०	०	०	१	०	०	०	१	२	०	०	०	०	०	४
Implant	०	०	०	०	०	१	४	०	०	०	०	०	०	०	५
Cervical erosion	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	४	०	०	४
Breast examination	३६	२४	२६	२८	४७	३८	३५	२३	७	२६	३२	३६	९	७	३७४
Total screened	१४२	११३	८१	९९	२०४	७९	९३	७०	६१	१४७	९५	१२४	५९	४७	१४१४

राजश्व व्यवस्थापन शाखाको गतिविधि

श्री पुष्पराज आचार्य
सहायक प्रशासकीय अधिकृत

स्थानीय सरकारले नागरिकहरूलाई विभिन्न सेवा सुविधाहरू उपलब्ध गराए वापत प्रचलित संविधान, ऐन र कानून बमोजिम नागरिकसँग प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा लिने, उठाउने कर, शुल्क र दस्तुरलाई राजश्व भनिन्छ। स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ को उपदफा घ बमोजिम स्थानीय तहले सम्पत्ति कर, घर बहाल कर, घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क, सवारी साधन कर, सेवा शुल्क दस्तुर, पर्यटन शुल्क, विज्ञापन कर, व्यवसाय कर, भूमि कर (मालपोत), दण्ड जरिवाना, मनोरञ्जन कर लगाउन सक्ने व्यवस्था गरेको छ।

नगरको विकास र समृद्धिका लागि उल्लेखित दायरामा रहेर कर र राजश्व सङ्कलन गरिरहँदा समेत लक्ष्य अनुरूप यथार्थमा आम्दानी गर्न नसक्दा सामाजिक, आर्थिक र भौतिक विकासमा पर्याप्त योगदान दिन सकिएको छैन। खर्चको बढ्दो आवश्यकता पूरा गर्न आन्तरिक श्रोतको अधिकतम परिचालन र सङ्कलन गर्नका लागि राजश्व प्रशासनलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी एवं करदातामैत्री बनाउनका लागि निम्न बमोजिम गर्नुपर्ने देखिन्छ।

- (क) व्यवस्थित र प्रभावकारी राजश्व प्रशासनका लागि आवश्यक दक्ष जनशक्तिको व्यवस्था,
- (ख) करदाता शिक्षा अभियान सञ्चालन गरी करदातामैत्री राजश्व प्रशासनको व्यवस्था,
- (ग) करको दायरा वृद्धि गरी सबै प्रकारका करदातालाई करको दायरामा ल्याउनुपर्ने,
- (घ) राजश्व सुधार योजना निर्माण तथा कर निर्धारण सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान,
- (ङ) कर सम्बन्धी ऐन, नीति, नियम, कार्यविधि लगायत अन्य कानूनहरूको निर्माण,
- (च) राजश्वमा सम्पत्ति करको हिस्सा बढाउनुपर्ने,
- (छ) अनुगमन, मूल्याङ्कन नियन्त्रण तथा अभिलेख प्रणाली चुस्त राख्नुपर्ने,
- (ज) करको दायरा वृद्धि गरी सबै प्रकारका करदातालाई करको दायरामा ल्याउनुपर्ने,
- (झ) नगरपालिका भित्र सञ्चालन हुने साना, मझौला, तथा ठूला सबै किसिमका आर्थिक कृषाकलाप गर्ने उद्योगी व्यवसायीहरूलाई करको दायरामा ल्याउनुपर्ने,

अतः उल्लेखित पृष्ठभूमिमा यस नगरपालिकाको राजश्व प्रशासनलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी रूपमा अगाडि बढाउनका लागि देहाय बमोजिमका गतिविधिहरू सञ्चालन गरिएको छ :

- वडा सचिव र कार्यालय सहायकहरूका लागि सुत्र भित्र राजश्व मोड्युलको सहजीकरण तालिम सञ्चालन गरिएको,
- सेवाग्राहीहरूले अनलाइन Payment गर्न मिल्ने Local Level Revenue Portal (LLRP) बारे जानकारी गराइएको,
- कर सङ्कलन प्रणाली अन्तर्गत सुत्रको पूर्ण भर्सन सञ्चालनको तयारी गरिएको,
- सबै वडाबाट सफ्टवेयर मार्फत कर सङ्कलन गरिएको,
- कर प्रशासनलाई व्यवस्थित र राजश्व वृद्धि गर्नका लागि राजश्व सुधार योजना निर्माणको तयारी,
- नगरपालिकाको स्वामित्वमा रहेका सबै सटरहरू भाडामा लगाइएको,
- घर बहाल करको कार्यविधि बमोजिम सूचना प्रकाशन गरी बहालमा बस्नेको विवरण सङ्कलन गर्ने तयारी गरिएको,
- अटो रिक्सा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि तयार गरिएको,
- घर भाडा लगायत बाँकी रहेको अन्य वक्यौता रकम असुली कार्यमा तिब्रता दिइएको।

मिति २०८१ चैत्र १३ गतेसम्म जम्मा आन्तरिक तर्फको आम्दानी रु.८,५८,५९,९९३।४६ (विभाज्य कोष तर्फको आम्दानी रु.१,९१,१४,०८०।०० गरी कुल आम्दानी रु.१०,४९,७४,०७३।४६ रहेको छ। जसको विस्तृत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

संकेत नं.	आम्दानीका शीर्षकहरु	अनुमान	यथार्थ
११३१३	सम्पत्ति कर	१,३०,००,०००।	८१,८१,६१३।९३
११३१४	मालपोत कर	७५,००,०००।	५०,४५,४८६।
११३२१	घरबहाल कर	१,७७,२८,०००।	५२,६२,६८२।५१
११३२२	घर भाडा	१,३८,५०,०००।	१,६७,६८,७२६।०२
११३२२	मेशनरी उपकरण भाडा	१०,००,०००।	७,३७,३६०।
११४७२	विज्ञापन कर	१५,००,०००।	७,५२,३५०।
१४१५७	प्राकृतिक स्रोत साधन उपयोग कर	५,२९,०४,०००।	२,५३,३०५।९५।६२
११४७९	मनोरञ्जन कर	५,००,०००।	५,९२,८१६।७७
१४२१३	लिलाम बिक्री	१,५०,०००।	०।
१४२२१	मिलापत्र	१,००,०००।	५०,८७५।
१४२२४	परीक्षा	५०,०००।	७६,५४०।
१४२२९	सिफारिस (वस्ती विकास, सम्पत्ति मूल्याङ्कन, आय प्रमाणित समेत)	१,६०,००,०००।	८५,९४,२७०।
१४२२९	विविध फाराम	७,००,०००।	५,५२,५६३।५०
१४२४१	सवारी पार्किङ	८,००,०००।	२,५८,६०४।७९
१४२४२	घर नक्सा पास	१,२६,००,०००।	८२,२०,६९५।०७
१४२४५	नाता प्रमाणित	७,००,०००।	२,९६,४८०।
१४२४९	विविध आय	१५,००,०००।	३७,४४,७९९।४
१४२५३	दर्ता र नवीकरण	३५,००,०००।	८,०९,७५५।
१४२५३	व्यक्तिगत घटना दर्ता	१०,००,०००।	८,६२,८७०।
१४३११	दण्ड जरिवाना	८,४६,०००।	६,३८,७४५।
१४३१३	धरौटी सदरस्याहा	१०,००,०००।	५,७२,५६५।६५
१४५२१	सरसफाई	१,००,००,०००।	५३,५७,२२१।
१४५२१	शौचालय	७२,०००।	४८,०००।
१४५२१	स्थानीय वातावरण शुल्क	१,३०,००,०००।	९७,४६,७०८।५०
१४६११	व्यवसाय कर	१,००,००,०००।	२५,१९,७४९।७०
	जम्मा	१८,००,००,०००।	१०,४९,७४,०७३।४६

आन्तरिक लेखापरीक्षण शाखाको गतिविधि

श्री विष्णु खड्का क्षेत्री
स.प्र.अधिकृत

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ बमोजिम नगरपालिकाको नगर सभाबाट लेखा समितिको कार्यविधि स्वीकृत गरी चौमासिक रुपमा सम्पूर्ण नगरपालिकाको नियमितता, मितव्यीतता र प्रभावकारी रुपमा आर्थिक विवरणहरुको लेखाजोखा गरी अन्तिम लेखापरीक्षणमा कमभन्दा कम बेरुजु कायम गर्ने उद्देश्यले आन्तरिक लेखापरीक्षण शाखाद्वारा प्रत्येक चौमासिकमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू, नगर प्रमुखज्यू र महालेखापरीक्षको कार्यालयलाई प्रतिवेदन बुझाउने गरिएको छ । समग्र नगरपालिका र मातहतका कार्यालय तथा विद्यालयहरुको समेत आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी कार्यपालिका समक्ष पेश गर्ने गरिएको छ ।

चालु आ.व.को श्रावण महिनादेखि २०८१ मंसिरसम्म लेखा समिति एवं आन्तरिक लेखापरीक्षण शाखा मार्फत सम्पादन भएका मुख्यमुख्य विवरणहरु देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

(क) आन्तरिक लेखापरीक्षण तर्फ :

- आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को अन्तिम आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्पन्न,
- आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को प्रथम त्रैमासिक तर्फको आन्तरिक लेखापरीक्षण सञ्चालन भइरहेको,
- आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ देखी रु.१ लाख रुपैयाँभन्दा बढी रकमको भुक्तानीमा अग्रिक आन्तरिक लेखापरीक्षण गराई भुक्तानी दिने गरिएको ।

आ.व.२०८१।०८२ श्रावणदेखि मंसिरसम्मको मुख्य आर्थिक विवरण देहाय बमोजिम भएको देखिन आउछ :

आय तर्फ रु.		व्ययतर्फ रु.	
संघीय सरकारबाट प्राप्त अनुदान	२९,८९,२४,४२६।४५	चालु खर्चतर्फ	३०,०३,६२,३६५।३५
प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान	११,४७,७००।०	पूँजीगत खर्चतर्फ	५,४३,१२,७६५।४२
आन्तरिक आम्दानीतर्फ	४,६०,९०,६५८।९७	जम्मा	३५,४६,७५,१३०।७७
राजस्व बाँडफाँड संघ	४,८७,३३,२१५।६८	बाँकी मौज्जात	१४,३३,२३,१६२।६५
राजस्व बाँडफाँड प्रदेश	१,११,६७,४९५।४८		
लागत सहभागिता	३,३४,१७५।०		
मौज्जात अल्या	८,१२,७१,३२१।८४		
जम्मा	४९,७९,९८,२९३।४२	कुल जम्मा	४९,७९,९८,२९३।४२

नोट : चालु खर्च ३०.५ प्रतिशत र पूँजीगत खर्च ४.५७ प्रतिशतमा दुवै गरी जम्मा १६.३२ प्रतिशत हुन आउँछ ।

(ख) लेखा समिति र बेरुजु फछ्यौट समितितर्फ :

हालसम्म बेरुजु फछ्यौट समितिद्वारा सम्पादन गरिएका कार्यहरु : आ.व.२०८०।०८१ को मात्र कुल बेरुजु रकम रु.५ करोड ८१ लाख २० हजार ७ सय ८२ मध्य फछ्यौटको लागि म.ले.प.कार्यालयमा प्रमाण पेश गरी प्रतिक्रियाद्वारा फछ्यौट भएको रकम रु.१३ लाख ३४ हजार रहेको छ भने सोही आ.व.को अन्तिम बाँकी रकम रु.५ करोड ६७ लाख ८६ हजार ७ सय ६२ कायम रहेको देखिन्छ । यसैगरी नियमित गर्नुपर्ने बेरुजु यस नगर सभा मार्फत म.ले.प. समक्ष फछ्यौट गर्नका लागि पेश गरिएको रकम रु.४ करोड ५२ लाख ९१ हजार ३९ रुपैयाँ रहेको छ ।

साविकमा महालेखा परीक्षकको कार्यालयद्वारा लेखापरीक्षण शुरु भएदेखि विगत आ.व.सम्मको सम्पूर्ण बेरुजु रकम चेकजाँच तथा जोडजम्मा गर्ने कार्य गरी महालेखा परीक्षकद्वारा औल्याएको बेरुजु रकम रु.४० करोड ६२ लाख ८१ हजार ४ सय ५४ रुपैयाँ रहेकोमा पेशकी फछ्यौट र असुल उपर भई सकेको रकम रु.८ करोड २९ लाख १५ हजार ८ सय ४१ यसैगरी विगत आ.व.देखिको अन्तिम बाँकी बेरुजु रकम रु.३२ करोड ३३ लाख ६५ हजार ६ सय १३ रुपैयाँ ४४ पैसा रहेको देखिन्छ भने यो बाँकी बेरुजु र आ.व.२०७९।०८० को म.ले.प. प्रतिवेदनबाट कायम हुन आएको बेरुजु रु.५ करोड ६७ लाख ८६ हजार ७ सय ६२ समेत गरी जम्मा कुल बेरुजु रकम रु.३८ करोड १ लाख ५२ हजार ३ सय ७५ रुपैयाँ ४४ पैसा बाँकी बेरुजु रहेको देखिन्छ ।

वन, वातावरण तथा सरसफाई व्यवस्थापन शाखाको गतिविधि

श्री विष्णुकुमार जोशी
व.प्रशासन सहायक

(क) सरसफाई उपशाखातर्फ : :

२०४८ सालमा नगरलाई सफा, स्वच्छ, हराभरा र सुन्दर सम्बृद्ध नगर निर्माणको परिकल्पना गरी स्थापना भएको व्यास नगरपालिका आजको वर्तमान अवस्थामा पनि परिकल्पनामा रही फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि चुनौतीको विषय बनिरहेको छ । फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्नका लागि निकै प्रयास र चुनौतीहरूको बावजूद पनि व्यास नगरपालिकाले श्रोत व्यवस्थापन प्रा.लि., वालिङ्ग -१० स्याङ्गजा बीच दोश्रो पटक २०८१ श्रावणदेखि मंसिर मसान्तसम्म जम्मा ५ महिनाको लागि दुई पक्षीय सम्झौता भएअनुसार हाल शहरी वडा १, २, ३ र ४ र अर्धशहरी वडा ५ मा फोहोरमैला व्यवस्थापन र उत्सर्जन फोहोरलाई श्रोतमा कम गराई वर्गीकरण गराउने कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ । सो क्रियाकलाप अनुशरण गरी गाडी भित्र नै कुहिने नकुहिने फोहोरको वर्गीकरण गर्ने कार्यको थालनी भएको छ । हाल श्रोतमा वर्गीकरण गरी आएको नकुहिने फोहोरलाई कार्यालय परिसर भित्र सुक्ष्म वर्गीकरण गरी बिक्रीयोग्य सामानहरू बिक्री गरी बिक्री अयोग्य वस्तुहरूको अन्तिम बिसर्जनको लागि वडा नं.१ गल्बुवेशी अकला कमलडिही व्यक्तिको जग्गामा अस्थायी व्यवस्थापन गर्दै आइएको छ भने कुहिने फोहोर व्यास नगरपालिकाको वडा नं.१० गौसंरक्षण क्षेत्रमा व्यवस्थापन गरिएको छ । हाल वन, वातावरण तथा सरसफाई व्यवस्थापन शाखामा कार्यरत जनशक्तिमा अधिकृत १, बरिष्ठ प्रशासन सहायक १, प्रशासन सहायक १, सवारी चालक ८ जना, कुचीकार २४ जना गरी जम्मा ३५ जना कर्मचारी शाखामा कार्यरत रहेका छन् भने ३ वटा टिपर, ४ वटा ट्र्याक्टर, १ जे.सि.भि., सक्सन ट्र्याङ्क १ र १ रिक्सा जस्ता सवारी साधनहरू रहेका छन् । फोहोरबाट निस्किएको बिक्रीयोग्य वस्तुको भण्डार व्यवस्थापनको लागि १ वेलिङ्ग मेशिन पनि रहेको छ ।

सरसफाई व्यवस्थापनको लागि नगरपालिकाले गरेका विभिन्न गतिविधिहरू देहाय बमोजिम रहेको छ :

- २०८१ श्रावणदेखि वडा नं.२, ३, ४ का टोल विकास संस्था र सरकारी/गैरसरकारी संघ संस्थाहरूमा सरसफाईको कार्ड वितरण गरी सरसफाई शुल्क उठाउने कार्यको शुरुवात गरिएको छ ।

कार्ड वितरण :

विवरण	वडा नं.२	वडा नं.३	वडा नं.४
हरियो कार्ड	१४१	१३९	२९८
निलो काड	१६७	२७३	१९५
सङ्कलित रकम	२,३८,३५०।	३,८२,५९०।	५९,२१०।

- कार्यालय परिसर भित्र बिक्रीयोग्य वस्तुको व्यवस्थित भण्डारण गर्नको लागि ठूलो भोलुममा वेलिङ्ग मेशिन खरिद गरी प्रयोगमा ल्याइएको छ ।
- फोहोरलाई मोहोरमा परिणत गरी बिक्रीयोग्य वस्तु बिक्रीका लागि २०८१/०८२ आषाढ मसान्तसम्म आवश्यक प्रक्रिया पुरा गरी टेण्डर आब्हान गरिएको र श्री तनहुँ स्केप सेन्टर व्यास १ लाई टेण्डर परेको हुँदा गन्ती र के.जी.को आधारमा शिशाजन्य वस्तु लगायत अन्य वस्तुहरू बिक्री वितरण गरी देहाय बमोजिमको आम्दानी राजश्व दाखिला गरिसकेको छ ।

बिक्रीयोग्य वस्तुहरूको विवरण :

क्र.सं.	सामनको विवरण	बिक्री भएको मिति	रकम	र.नं
१.	सिसा	२०८१/०४/२७	२०,८९०।	११८६
२.	सिसा	२०८१/०४/३१	१३,७९३।	१२५५

क्र.सं.	सामनको विवरण	बिक्री भएको मिति	रकम	र.नं
३.	सिसा	२०८१/०५/०७	२४,४९९।	१३६०
४.	सिसा	२०८१/०५/३०	२३,५००।	१५६४
५.	पानी वोतल/अन्य पेट वोतल	२०८१/०७/०५	५६,५६८।५	१८४५
६.	कवाडजन्य वस्तुहरु बिक्री	२०८१/०७/०५	७६,१९३।५	१८४५
७.	सिसा	२०८१/०७/१३	१८६६७।५	१९२१
८.	एल.डि.एच.एम/पि.पि.	२०८१/०७/१३	२०,३८०।	१९२१
९.	सिसा	२०८१/०७/०९	२०,७००।	१८८८
१०.	सिसा	२०८१/०८/०२	१९,११५।	१९०३६
११.	कवाडजन्य वस्तुहरु बिक्री	२०८१/०८/१०	८४,७९५।	१९१०४
१२.	कवाडजन्य वस्तुहरु बिक्री	२०८१/०८/२५	३७,९८६।३	१९३३५
१३.	पानी वोतल/अन्य पेट वोतल	२०८१/०८/२५	६७,९०८।	१९३३८
१४.	सिसा	२०८१/०८/२८	१२,७०८।	१९३६७
१५.	प्लाष्टिक	२०८१/०८/२८	२,८४०।५	१९३६७
१६.	कवाडजन्य (सिसा, फलाम, कागज, आल्मुनियम)	२०८१/०९/०९	६,००९.०।५	१९४६५
१७.	कवाडजन्य (वोतल र टुक्रा सिसा)	२०८१/१०/०८	४८,४०८।	१९७७६
१८.	कवाडजन्य (प्लाष्टिक, गुडिया र गद्दाकागज)	२०८१/१०/१४	४८,७९२।	१९७७६
१९.	सिसाजन्य र आल्मुनियम	२०८१/११/०२	१५,३४५।	१२००२
२०.	प्लाष्टिक कागज र आल्मुनियमजन्य	२०८१/१०/२७	१३,६५०।३	१९९३४
२१.	गात्ता	२०८१/११/२८	२४५५२।	१२१५९
२२.	पानी वोतल/अन्य पेट वोतल	२०८१/११/२०	५७।५	१२१९८
२३.	सिसा जन्य	२०८१/११/२८	१८,३३७।	
जम्मा रकम रु.			८,५२,६२१।३	

- नगरलाई स्वच्छ, सफा र सुन्दर नगर बनाउने हेतुले घरघरबाट निस्कने कुहिने तथा नकुहिने फोहोरलाई सुक्ष्म वर्गीकरण गरी (आलोपालो दैनिक) तथा सिसाजन्य फोहोर हरेक महिनाको २५ गते उठाउने गरिएको छ ।
- सरसफाई व्यवस्थापन गर्ने क्रममा वडा नं.१० को गैसंरक्षण केन्द्रमा कुहिने फोहोरलाई खाडल खनी कम्पोस्ट मल उत्पादन गर्न टिनको टहरा बनाई ४ फिट गहिराइका ६ वटा खाडलमा मल बनाउने तयारी भइरहेको छ ।
- गाडीहरुमा कुहिने र नकुहिने फोहोर मलाई भनी व्यानर टाँसेको छ भने प्रत्येक गाडीमा लुना जि.पि.एस. जडान गरिएको छ ।
- बिक्रीयोग्य वस्तुहरुबाट वर्गीकरण भएका वस्तुहरुलाई अन्तिम विर्सजनको लागी डम्पिङ गर्न वडा नं.१ गल्लुवेशी अकला कमलाडिही अन्तर्गत निजी जमिनमा खाल्डो नपुरिंदासम्मको लागी २०८१ भाद्र ५ गतेदेखि अस्थायी व्यवस्थापन गर्दै आइरहेको छ ।
- फोहोरबाट मोहोर बनाउने अभियानलाई जोड दिँदै आइएको छ ।
- सरसफाई सचेतना सम्बन्धी कार्यक्रमहरु टोलस्तरमा सञ्चालन गर्दै आइएको छ ।
- दैनिक रुपमा नगरको सरसफाई व्यवस्थापन गरिएको छ ।

(ख) वन वातावरण उपशाखातर्फ :

- व्यास नगरपालिकाको कुल क्षेत्रफल २४८ वर्ग कि.मी. मध्ये १२४ वर्ग कि.मी. वन क्षेत्रले ओगटेको छ । जुन कुल क्षेत्रफलको ५०.०० प्रतिशत हो । सामुदायिक वनको संरक्षण, सम्बर्द्धन एवं दिगो विकासको लागी वातावरणीय सन्तुलन, वन, वन्यजन्तु, मानव जीवन जल एवं जलचर

संरक्षण, भू-जलाधार संरक्षण एवं नियन्त्रण गर्न जलवायु परिवर्तन अनुकुलन, विपद् जोखिम न्यूनीकरण गर्न फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्दै विद्यमान ऐन, नियम, कानुनको रूपमा रही सामुदायिक वनलाई समुदायको अधिकतम हितमा प्रयोग गरी समुदाय र नगरको विकास गर्न, वनहरुको नियमन, व्यवस्थापन, सशक्तीकरण एवं सहकार्य गर्न, वन विकासमा योगदान गर्ने व्यास नगरको दीर्घकालीन लक्ष्य रहेको छ ।

- व्यास नगरपालिका भित्र रहेका १०६ सामुदायिक वनहरुलाई व्यास नगरपालिकामा सूचीकृत हुन एवं स्थानीय वन ऐन, २०७९ को विषयमा वडा नं.१ देखि १४ सम्म अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको ।
- डिभिजन वन कार्यालय र व्यास नगरपालिका नगर कार्यपालिका सदस्य बीच सामुदायिक वनको अवस्था, सहकार्य र समन्वय गर्ने विषयमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको ।
- १०६ सामुदायिक वनहरु मध्ये ७० वटा सामुदायिक वनहरु वडाको सिफारिस सहित नगरपालिकामा सूचीकृत गरिएको र बाँकी सामुदायिक वनहरुलाई पत्रचार गरिएको ।
- सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरुलाई वन संरक्षण तथा डढेलो नियन्त्रण सम्बन्धी २ दिने अभिमुखीकरण कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको ।
- प्लाष्टिक भोलामुक्त व्यास नगर अभियानका लागि कपडा र कागजको भोला बनाउने तालिम कार्यक्रम ।
- प्लाष्टिकजन्य वस्तुहरुको प्रयोग न्यूनीकरण गर्न नगरपालिकालाई “प्लाष्टिक मुक्त व्यास नगर” अभियान घोषणा कार्यक्रम २०८१ जेठ १ गते सम्पन्न गरिएको छ ।
- बजारमा प्रयोगमा आएको प्लाष्टिक भोला मापनको लागी सेडर मेशिनको प्रयोग गरी बजार अनुगमन गरिरहेको ।
- ४० माइक्रोनको प्लाष्टिकमा कम्पनीको छाप र लोगो समेत रहेको प्लाष्टिक भोलालाई अर्को व्यवस्था नभएसम्मको लागी प्रयोगमा दिने भनिएकोमा बजार अनुगमनमा निषेधित प्लाष्टिकको प्रयोग अधिक रहेकोले जफत गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइएको । १६२ पसल अनुगमन गर्दा अन्दाजी ७८ के.जी. प्लाष्टिकका भोला जफत गरी जरिवाना रकम दाखिला गराएको ।
- वन तथा वातावरण समिति र व्यास नगर कार्यपालिकाद्वारा बजार अनुगमनको कार्यमा निरन्तरता दिदै आइरहेको छ ।

साँस्कृतिक क्षेत्रको एक भ्रूलक

श्री मनबहादुर गुरुड
वडाध्यक्ष-४

नेपालमा तमु ल्हो सारको परम्परा र यसको महत्व : नेपालमा बसोबास गर्ने अनेक जातीय समुदाय मध्ये तमु एक जनजाति समूह हो । यस जाती भित्र अनेक थरिका थर उपथरहरु छन् । जुनसुकै थर उपथरको भएपनि ती सबैलाई एकै ठाउँमा ल्याउने र ल्याउन सक्ने सबैभन्दा बलियो तथा भरपर्दो माध्यम भनेको तमु ल्होसार हो । यो नेपालको राष्ट्रिय पर्वको रूपमा परिचित छ । नेपालमा तमु ल्होसारको बारेमा आज राज्यका तथा गैरराज्यका सबै पक्षहरु जानकार राख्छन् भनिरहँदा अतिशयोक्ति ठहर्दैन किनभने १५ पुष भन्नसाथ तमु ल्होसार पर्दछ । प्रत्येक १२ वर्षमा एउटा ल्हो (वर्ग) चक्र पुरा गरी यस दिन तमु जातिको ल्हो (वर्ग) अर्को ल्हो (वर्ग) मा सर्दछ । यसरी वर्ग सरिनुलाई नयाँ वर्षको आगमनको रूपमा लिइन्छ । यसकारण यो दिन तमु जातिको महान् पर्वका रूपमा मानिन्छ । यस पर्वले राष्ट्रिय भावना जागृत गराउने भएको कारणले पनि सार्वजनिक बिदाको व्यवस्था राज्यबाट हुँदै आएको छ । यस सन्दर्भमा अन्य जातजातिले पनि राष्ट्रिय एकताको सन्देश प्रवाह गर्न र आपसी मित्रता तथा भाइचाराको सम्बन्ध विकास गर्न ल्होसारलाई आ-आफ्नै तौर तरिकाले मनाउँदै आएको पाइन्छ । जस्तो कि गण्डकी प्रदेश अन्तर्गतका कतिपय जातजातिले ल्होसार नभने पनि १५ पुष मनाउने भनिएको सुनिएको छ । त्यसकारणले तमु ल्होसार तमुहरुको एकताको प्रतिक त हो नै, अन्य जातजातिहरु माँभमा पनि बन्धुत्वको प्रतिक हो । यसलाई तमुहरुले आपसी सद्भाव विकासको लागि राष्ट्रिय रूपमा योगदान पुऱ्याएको अर्थमा समय सन्दर्भ अनुसार प्रस्तुत हुन सक्नु पर्दछ ।

तमु ल्होसार पराम्परिक पर्व हो । यसको थालनी कहिलेदेखि भयो भन्ने सन्दर्भमा कहिँ कतै प्रष्ट तिथिमिति नभएपनि यहाँ माथि ल्होका क्षेत्रको बारेमा जुन महत्वपूर्ण कुराहरु उल्लेख गरिएको छ सोही बमोजिम त्यहीँबाट थालनी भएको भन्न सकिन्छ । यसलाई सामान्य अर्थमा तमुहरुको बँसाइसराई र त्यसक्रममा पछ्याइएको बाटोहरुको गणना गर्दा यसको थालनी भएको पाँच हजार वर्षको (?) वरिपरि भएको हुनुपर्दछ । किनभने इसाई धर्मावलम्बीहरु क्राइष्ट जन्मिएको आज चार हजार वर्ष पुरा भएको मान्छन् र क्राइष्ट जन्मनुभन्दा एक हजार वर्षअघि तमु जातिको नामाकरण र वोन धर्मको थालनी भएको हो भन्ने तथ्य माथि उल्लेख गरिसकिएको छ ।

तमु समुदायले ल्होको वर्गीकरण गर्दा कुन आशयले पशुपंक्षी जन्तु जनावरको आधार लियो र कुन आधारमा ती पशुपंक्षी र जन्तु जनावरहरु ल्हो (वर्ग) को रूपमा चयन गरियो यो पक्षमा व्यापक छलफल भएको त पाइँदैन तर यसलाई सन्दर्भ मिलाएर खोज तथा अनुसन्धानको विषय बनाई एउटा महत्वपूर्ण आलेख तयार गर्न सकिन्छ । जसले भावी पुस्तालाई पुर्खाको कार्य र पृथ्वीमा समग्र मानव लगायतका प्राणीहरुको सहअस्तित्वको स्वीकारोक्ति प्रति गर्व गर्ने अवसर प्राप्त गर्दछ र सम्पूर्ण मानव समुदायमा एकता, शान्ति र आपसी सद्भावको सन्देश प्रवाह गर्न तमु ल्होसार पर्व महत्वपूर्ण सुत्रको रूपमा संसारैभरि स्थापित हुनेछ ।

उपसंहार :

आकारको दृष्टिकोणमा नेपाल दुई छिमेकी मुलुकहरुको दाँजोमा ज्यादै सानो छ । तर विविधताको दृष्टिकोणले यो देश ज्यादै विशाल छ । यहाँका सबै जातजातिको आ-आफ्नै पहिचान र श्रेष्ठता छ तर नेपालमा कथित विद्वानहरुले एउटा धर्म समुदायको मात्र प्रचारप्रसार गरी अन्य धर्म समुदायको अस्तित्व माथि निरन्तर प्रहार गरिरहेको देखिएको छ । यद्यपि प्रत्यक्ष रूपमा एक समुदायले अर्को समुदायलाई संगठित तवरले आलोचना वा तिरस्कार गरेको नेपालमा पाइँदैन, जसले गर्दा यहाँ कहिल्यै साम्प्रदायिक दङ्गाहरु राज्यले व्यहोर्नु परेको छैन । तर बेलाबेलामा नेपालका राजनैतिक दलहरुका नेताहरुबाट निश्चित धर्म समुदायको पक्षमा अभिव्यक्तिहरु दिँदै आएको सुनिन्छ । त्यसकारणले तमु समुदाय सचेत हुनु जरुरी छ । प्रायः हिउँदको याममा जतिखेर खेतीपातीको समय नरहेको बेला, त्यो निश्चित धर्म समुदायले ठूलै पर्वको

रुपमा, महोत्सवको रुपमा एक दुई हप्ता लामो प्रवचन कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्छन्, त्यस्तै कतिपय धर्म समुदायले विदाको दिन अर्थात् शनिवारको दिन पारेर विभिन्न धार्मिक तर मनोरञ्जनपूर्ण तवरले विविध कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिरहेको देखिन्छ । यस्तो अवस्थामा नजानिंदो तरिकाले वोन धर्मले एक प्रकारको धार्मिक क्षति व्यहोर्नु परेको सत्य तथ्य स्वीकार गर्नुपर्दछ । त्यसकारणले ल्होसार पर्वलाई कसैको पहुँचमा हुने गरी, सबैले बुझ्ने गरी सरल भाषामा र परम्पराको जगेर्ना हुने गरी सभ्य तथा आधुनिक विश्व सुहाउँदो व्यख्या गर्नु आवश्यक छ । यसैमा तमु जातिको हित हुने देखिन्छ ।

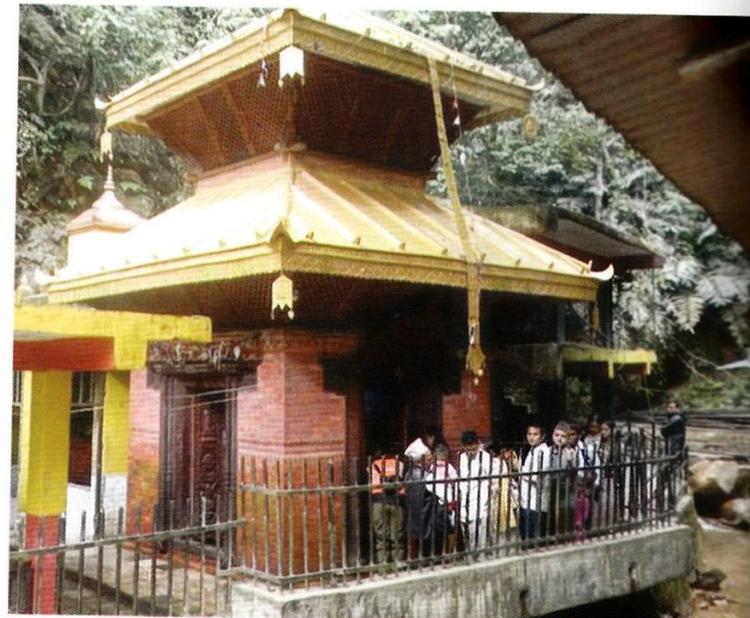
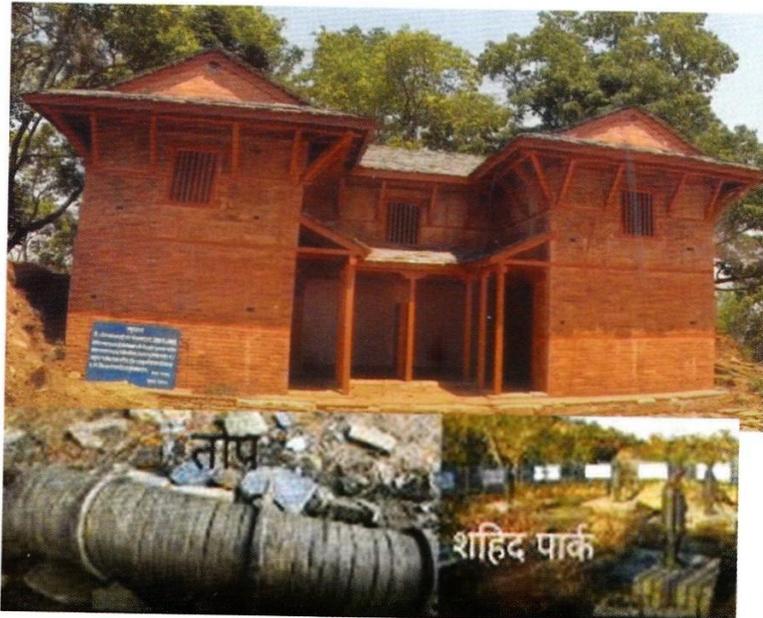
***

राष्ट्रिय स्तरको महिला हाफ म्याराथन प्रतियोगिता २०८१

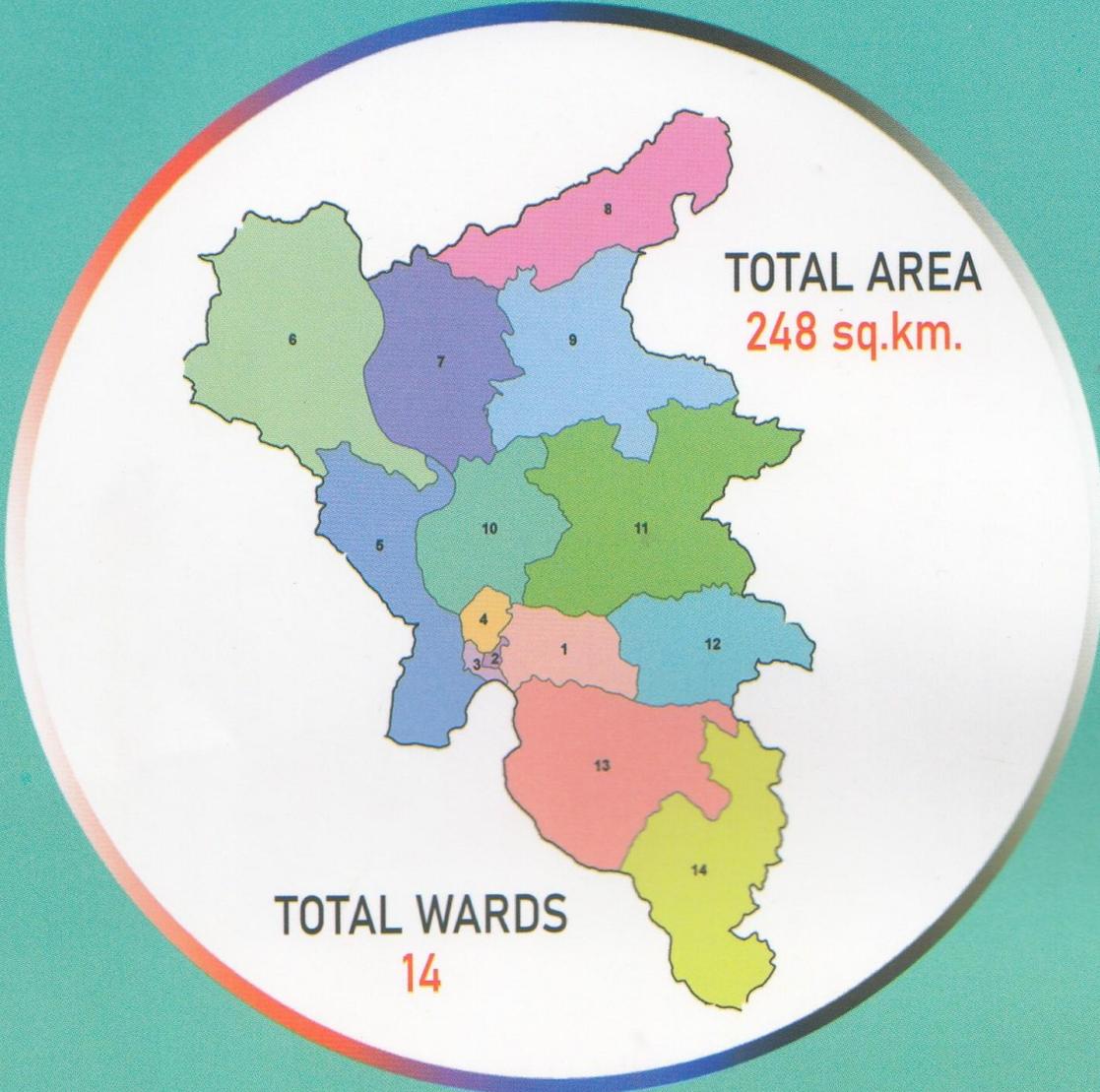

व्यास नगर शैक्षिक मेला २०८१

तानहुँसुर दरबार व्यास-११

छाब्दी बाराही मन्दिर व्यास-१४

VYAS MUNICIPALITY, OFFICE OF MUNICIPAL EXECUTIVE

Vyas-03, Damauli, Tanahun, Gandaki Province, Nepal

Ph: (065) 564169, 563233, 563034

Website : www.vyasmun.gov.np

E-mail:vyasmunicipality@gmail.com/ito.vyasmun@gmail.com

